

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ÇANAKKALE VALİLİĞİ
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK İL MÜDÜRLÜĞÜ**

ÇANAKKALE İLİ 2019 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU

**HAZIRLAYAN:
ÇED VE ÇEVRE İZİNLERİNDEN SORUMLU ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ**

ÇANAKKALE - 2020

ÖNSÖZ

Hız. Peygamberimiz “Kıyamet kopmakta iken bile, elinde bir ağaç fidanı olan eğer zaman buluyorsa onu diksin.” diyerek bizlere ağacın, ormanın, doğanın önemini vurgulamıştır. "Biz doğayı korudukça doğa da bizi korur." ve "Yarımın doğası bugünden yaratılır." sözleri ile Atatürk doğanın korunmasını ve önemini anlatmıştır.

Sağlıklı ve doğal yaşam ancak çevre değerleriyle uyum halinde mümkündür. Başta insanlığın yaşamı, yerleşimi ile diğer canlıların varlığı, ormanlar, toprak, tarım arazileri, su ve hava gibi temel yaşam unsurlarının korunması bu sebeple geçmiş yıllara oranla daha fazla önem kazanmaktadır.

Hızlı bir şekilde artan nüfusun ve buna bağlı olarak artan tüketim talebinin karşılanması için daha fazla kaynak tüketimi, sanayileşmenin artışı gibi birçok etken ile hava kirliliği dışında atık üretimi de fazlalaşmıştır. Tüm bunlar Dünya üzerinde çeşitli türlerin azalmasına hatta yok olmasına varan sonuçlar doğurmaktadır. Bu nedenle çevre mevzuatlarına ve standartlarına uymak ve yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelmek, çevre sorunlarını en aza indirmek için alınacak önlemlerin başında gelmektedir. İlimizde çevre sorunlarının başında gelen atıklar konusunda “Sıfır Atık Projesi”nin hayata geçirilmesinde büyük bir aşama kaydedilmiş ve oldukça fazla insana ulaşmak hedeflenerek alışkanlıkların değiştirilmesi hususunda büyük adımlar atılmıştır. Sıfır Atık Projesinin devamı niteliğinde olan “Sıfır Atık Mavi Hareketi” deniz çöplerine yönelik halkın bilinçlendirilmesi ve gerekli çalışmaların başlatılması çerçevesinde “Denizler Hep Mavi Kalsın” sloganı ile başlamış ve bu proje kapsamında İlimizde Deniz Çöpleri Eylem Planı hazırlanarak İl Mahalli Çevre Kurulunda onaylanmış ve yürürlüğe girmiştir.

Ülkemizin önemli su yollarından biri olan Çanakkale Boğazımızda kirliliğin azaltılması, yüzme alanlarımızın korunması için Gelibolu İskelesi, Merkez İskele ve Lapseki İskelesinde yenileme çalışmaları yapılmıştır. Ayrıca Bakanlığımızca hava kalitesini korumak için yeşil yürüyüş ve bisiklet yollarına, temiz enerji üreten rüzgar santralleri ve güneş enerji santrallerine ağırlık verilmiştir.

Tarihiyle, doğasıyla, kaynaklarıyla büyük bir öneme sahip olan ilimize hak ettiği değeri verebilmek, gelecek nesillere ve tarihe olan borcumuzdur. Çanakkale verimli toprakları, turizmi, doğası, gelişmekte olan sanayisi ve “Çanakkale 1915 Köprüsü” ve “Ezine Gıda İhtisas Organize Sanayi Bölgesi” gibi yeni projeler ve yatırımlar ile daha da önem kazanmaktadır. Bakanlığımızın bu konuda benimsemiş olduğu “Yaşanabilir Çevre ve Marka Şehirler” vizyonu önemlidir.

Bugünümüzden biraz daha gerilere gittiğimizde, milli ata kültürümüzde yaşamın en büyük prensibi olan “Doğaya Saygı” ilkesi, geleceğimize bırakacağımız belki de tek miras olan tabiatı korumada, bizim de en büyük parolamızdır.

Beşbin yıldır uygarlıkların beşiği, mavi ve yeşilin kucaklaştığı, Homeros’un İlyadası ile destanlaştığı, Cumhuriyetimizin 253.000 Şehit ile temellerinin atıldığı ve Türk’ün yenilmezliğinin bütün cihana haykırıldığı dünyanın en önemli suyollarından biri olan Dardanel’in iki yakasında bulunan tarih ve kültür şehri İlimizin tüm değerlerinin özenle korunması hepimizin ortak amacı olmalıdır. Bizim hedefimiz tabiatın gösterdiği yoldan gitmek yani onu tahrip etmeden, onunla uyum içinde yaşamayı başarabilmektir.

Bu hedeften yola çıkarak Çevre ve Şehircilik İl Müdürlükleri tarafından her yıl “İl Çevre Durum Raporları” hazırlanmaktadır. Hazırlanan Çevre Durum Raporunun; çevrenin korunmasında ve her türlü çevre kirliliğinin önlenmesinde, ilimize ait tarihi ve doğal güzelliklerin iyileştirilmesinde, biyoçeşitliliğin devamlılığı ve çevre bilincinin oluşturulmasında önemli bir rehber olacağı kanısındayım. Bu raporun hazırlanmasında emeği geçen başta çalışma arkadaşlarım olmak üzere tüm kamu, kurum ve kuruluşlara katkıları için teşekkür ediyorum.

Ömer BOLAT

Çevre ve Şehircilik İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

Sayfa

GİRİŞ	1
A. HAVA	5
A.1. HAVA KALİTESİ	5
A.2. HAVA KALİTESİ ÜZERİNE ETKİ EDEN KİRLİTİCİLER	8
A.3. HAVA KALİTESİNİN KONTROLÜ KONUSUNDAKİ ÇALIŞMALAR	11
A.3.1. Temiz Hava Eylem Planları	11
A.4. ÖLÇÜM İSTASYONLARI	12
A.5. GÜRÜLTÜ	23
A.6. İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ EYLEM PLANI ÇERÇEVESİNDE YAPILAN ÇALIŞMALAR	23
A.7. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	24
B. SU VE SU KAYNAKLARI	26
B.1. İLİN SU KAYNAKLARI VE POTANSİYELİ	26
B.1.1. Yüzeysel Sular	26
B.1.1.1. Akarsular	26
B.1.1.2. Doğal Göller, Göletler ve Rezervuarlar	26
B.1.2. Yeraltı Suları	28
B.1.2.1. Yeraltı Su Seviyeleri	29
B.1.2.2. Jeotermal Kaynaklar	29
B.2. SU KAYNAKLARININ KALİTESİ	31
B.3. SU KAYNAKLARININ KİRLİLİK DURUMU	32
B.3.1. Noktasal kaynaklar	32
B.3.1.1. Endüstriyel Kaynaklar	32
B.3.1.2. Evsel Kaynaklar	40
B.3.2. Yayılı Kaynaklar	42
B.3.2.1. Tarımsal Kaynaklar	42
B.3.2.2. Diğer	43
B.4. DENİZLER	44
B.4.1. Deniz Kıyı Sularının Kirlilik Durumu	44
B.4.2. Plajların Su Kalitesi ve Mavi Bayrak Durumu	46
B.4.3. Acil Müdahale Planları	47
B.4.4. Atık Kabul Tesisleri ve Atık Alma Gemileri	48
B.4.5. Denizdeki Balık Çiftlikleri	48
B.5. SEKTÖREL SU KULLANIMLARI VE YAPILAN SU TAHSİSLERİ	49
B.5.1. İçme ve Kullanma Suyu	49
B.5.1.1. Yüzeysel su kaynaklarından kullanılan su miktarı ve içmesuyu arıtım tesisi mevcudiyeti	49
B.5.1.2. Yeraltı su kaynaklarından temin edilen su miktarı ve içmesuyu arıtım tesisi mevcudiyeti	49
B.5.1.3. İçme Suyu temin edilen kaynağın adı, mevcut durumu, potansiyeli vb.	49
B.5.2. Sulama	50
B.5.2.1. Salma sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı	50
B.5.2.2. Damlama, yağmurlama veya basınçlı sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı	50
B.5.3. Endüstriyel Su Temini	50
B.5.4. Enerji Üretimi Amacıyla Su Kullanımı	51
B.5.5. Rekreatyonel Su Kullanımı	52
B.6. ÇEVRESEL ALTYAPI	52
B.6.1. Kentsel Kanalizasyon Sistemi ve Atıksu Arıtma Tesisi Hizmetleri	52
B.6.2. Organize Sanayi Bölgeleri ve Münferit Sanayiler Atıksu Altyapı Tesisleri	55
B.6.3. Katı Atık (Düzenli) Depolama Tesisleri Atıksuları İçin Önlemler	56

<i>B.6.4. Atıksuların Geri Kazanılması ve Tekrar Kullanılması</i>	57
B.7. TOPRAK KİRLİLİĞİ VE KONTROLÜ	59
<i>B.7.1. Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalar</i>	59
<i>B.7.2. Arıtma Çamurlarının Bertaraf Yöntemi</i>	59
<i>B.7.3. Madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılmasına ilişkin yapılan çalışmalar</i>	59
<i>B.7.4. Tarımsal Faaliyetler İle Oluşan Toprak Kirliliği</i>	59
B.8. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	60
C. ATIK	61
C.1. BELEDİYE ATIKLARI (KATI ATIK BERTARAF TESİSLERİ)	61
C.2. HAFRİYAT TOPRAĞI, İNŞAAT VE YIKINTI ATIKLARI	65
C.3. SIFIR ATIK YÖNETİMİ	65
C.3.1. <i>Eğitimler</i>	66
C.3.2. <i>Atık Getirme Merkezleri</i>	67
C.3.3. <i>Atık Miktarları</i>	67
C.3.4. <i>Sisteme Geçen Kuruluş Sayısı</i>	72
C.3.5. <i>Ekipman</i>	73
C.3.6. <i>Kompost</i>	73
C.4. AMBALAJ ATIKLARI.....	73
C.5. TEHLİKELİ ATIKLAR.....	77
C.6. ATIK MADENİ YAĞLAR.....	78
C.7. ATIK PİL VE AKÜMÜLATÖRLER	80
C.8. BİTKİSEL ATIK YAĞLAR	81
C.9. ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLER	81
C.10. ATIK ELEKTRİKLİ VE ELEKTRONİK EŞYALAR	82
C.11. ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ ARAÇLAR	84
C.12. TEHLİKESİZ ATIKLAR.....	84
C.12.1 <i>Demir ve Çelik Sektörü ve Cüruf Atıkları</i>	84
C.12.2 <i>Kömürle Çalışan Termik Santraller ve Kül</i>	85
C.12.3 <i>Atıksu Arıtma Tesisi Çamurları</i>	89
C.13. TIBBİ ATIKLAR.....	89
C.14. MADEN ATIKLARI	90
C.15. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME.....	90
Ç. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALARIN ÖNLENMESİ ÇALIŞMALARI	92
Ç.1. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALAR.....	92
Ç.2. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	92
D. DOĞA KORUMA VE BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK	93
D.1. FLORA.....	93
D.1.1 <i>Tohumuz Bitkiler</i>	93
D.1.2- <i>Bazı Endemik Türler</i>	196
D.2. FAUNA	199
D.2.1 <i>Kuşlar</i>	209
D.2.2 <i>İçsu Balıkları</i>	226
D.5. SULAK ALANLAR	243
D.6. TABİAT VARLIKLARINI KORUMA ÇALIŞMALARI.....	251
D.7. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME.....	252
E. ARAZİ KULLANIMI	254
E.1. ARAZİ KULLANIM VERİLERİ	254

E.2. MEKÂNSAL PLANLAMA.....	255
E.2.1. Çevre Düzeni Planı	255
E.3. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	257
F. ÇED, ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ	258
F.1. ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ İŞLEMLERİ.....	258
F.2. ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ	260
F.3. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	260
G. ÇEVRE DENETİMLERİ VE İDARİ YAPTIRIM UYGULAMALARI.....	262
G.1. ÇEVRE DENETİMLERİ	262
G.2. ŞİKÂyetLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ	263
G.3. İDARİ YAPTIRIMLAR	264
G.4. ÇEVRE KANUNU UYARINCA DURDURMA CEZASI UYGULAMALARI.....	265
G.5. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	265
H. ÇEVRE EĞİTİMLERİ.....	266

ÇİZELGELER DİZİNİ

Sayfa

Çizelge A 1 – Hava kalitesi değerlendirme ve yönetiminde limit değerlerinde kademeli azaltım ve uyarı eşikleri.....	6
Çizelge A. 2 Ulusal hava kalite indeksi kesme noktaları	7
Çizelge A. 3 - Ulusal hava kalitesi indeksi.....	7
Çizelge A. 4 - Çanakkale ilinde 2019 yılı itibariyle sürekli emisyon ölçüm sistemleri	8
Çizelge A. 5 - Çanakkale ilinde 2019 yılında kullanılan yakıt türleri ve miktarları	10
Çizelge A. 6 - 2019 yılında Çanakkale ilindeki araç sayısı ve egzoz ölçümü yaptıran araç sayısı	11
Çizelge A. 7- Çanakkale ilinde 2019 yılında hava kalitesi ölçüm istasyon yerleri ve ölçülen parametreler.....	12
Çizelge A. 8 – Çanakkale ilinde Çanakkale İstasyonu 2019 yılı hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerini aştığı gün sayıları ($\mu\text{g}/\text{m}^3$; CO : mg/m^3).....	21
Çizelge A. 9 - Çanakkale ilinde Biga İstasyonu 2019 yılı hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerini aştığı gün sayıları ($\mu\text{g}/\text{m}^3$; CO : mg/m^3).....	22
Çizelge A. 10 - Çanakkale ilinde Biga İstasyonu 2019 yılı hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerini aştığı gün sayıları ($\mu\text{g}/\text{m}^3$; CO : mg/m^3).....	22
Çizelge B. 11 - Çanakkale İlinin Akarsuları (DSİ 252.Şube Müdürlüğü, 2020)	26
Çizelge B. 12 - Çanakkale İlinde Mevcut Sulama Göletleri (DSİ 252.Şube Müdürlüğü, 2020.....	27
Çizelge B. 13- İl Özel İdaresi Göletleri.....	28
Çizelge B. 14- Çanakkale İlinin Yeraltı Suyu Potansiyeli (DSİ 252.Şube Müdürlüğü, 2020)	29
Çizelge B. 15- Çanakkale ilinde 2019 yılı yüzey ve yeraltı sularında tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan nitrat kirliliği ile ilgili analiz sonuçları.....	32
Çizelge B. 16 - Endüstriyel alanlarda kullanılan atık su miktarları, atık su deşarj noktası, atık su arıtma şekilleri ve atık suyun deşarj edildiği noktaların koordinatları	32
Çizelge B. 17 - Turizm alanlarında kullanılan atık su miktarları, atık su deşarj noktası, atık su arıtma şekilleri ve atık suyun deşarj edildiği noktaların koordinatları	40
Çizelge B 18 - Çanakkale İlçeleri Nüfus, Belediye, Mahalle, Köy Bilgileri.....	45
Çizelge B. 19 - Çanakkale ili kıyı su kütlelerinin ekolojik kalite değerlendirmesi	45
Çizelge B. 20 - Çanakkale ve İlçelerine ait Kıyı ve Plaj bilgileri	46
Çizelge B. 21 - Mavi Bayraklı Plaj Sayısı ve Listesi	46
Çizelge B. 22 - Çanakkale ilinde 2019 yılı itibariyle acil müdahale planı hazırlaması gereken ve onaylı plana sahip kıyı tesisi sayısı	47
Çizelge B. 23 - İçme ve Kullanma Suyu Şebekesi İçin Çekilen Yüzey Su Miktarı.....	49
Çizelge B. 24 - Çanakkale ili tarımda kullanılan su miktarları	50
Çizelge B. 25 - Endüstride kullanılan geri dönüşüm suları ile ilgili bilgiler.....	50
Çizelge B. 26 - Çanakkale ilinde 2019 yılı itibariyle kentsel atıksu arıtma tesislerinin durumu	54
Çizelge B. 27 - Çanakkale ilinde 2019 yılı OSB, Serbest Bölgeler ve Sanayi Sitelerinde atıksu arıtma tesislerinin (AAT) durumu	55
Çizelge B. 28 - Çanakkale ilinde 2019 yılı itibariyle münferit sanayiye ait atıksu arıtma tesisi (AAT) sayısı.....	55
Çizelge B. 29 - Çanakkale ilinde 2019 yılı itibariyle arıtıldıktan sonra bertaraf edilen atıksu durumu 58	

ÇizelgeB. 30 - Çanakkale İli Eysel Belediye Atıkları Düzenli Deponi Tesisleri Son Durum	62
Çizelge C. 31 - Çanakkale ilinde 2019 yılı için il/ilçe belediyelerince toplanan ve yerel yönetimlerce (büyükşehir belediyesi/ belediye/ birliklerce) yönetilen belediye atığı miktarı ve toplanma, taşınma ve bertaraf yöntemleri	64
Çizelge C. 32 - 2019 yılı itibariyle hafriyat toprağı, inşaat ve yıkıntı atıkları yönetimi	65
Çizelge C. 33 - 2019 yılında sıfır atık yönetimi kapsamında verilen eğitimler.....	66
Çizelge C. 34 - 2019 yılı itibariyle Atık Getirme Merkezleri	67
Çizelge C. 35 - 2019 yılında sıfır atık yönetimi kapsamında toplanan atık miktarı	67
Çizelge C. 36 - 2019 yılı itibariyle sıfır atık sistemini uygulayan kurum/kuruluş sayısı	72
Çizelge C. 37 - 2019 yılı itibariyle sıfır atık yönetimi kapsamındaki ekipmanlar	73
Çizelge C. 38 - 2019 yılı itibariyle sıfır atık yönetimi kapsamında kompost üretimi bilgileri (Sıfır Atık Bilgi Sistemi, 2020).....	73
Çizelge C. 39 - Çanakkale ilinde 2019 yılı ambalaj ve ambalaj atıkları istatistik sonuçları*	74
Çizelge C. 40 - 2019 yılında Çanakkale ilinde kayıtlı ekonomik işletme sayısı	74
Çizelge C. 41- 2019 yılında Çanakkale ilinde kayıtlı ambalaj atığı toplama ayırma tesisi sayısı.....	75
Çizelge C. 42 -2019 yılında Çanakkale ilinde ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı	75
Çizelge C. 43 - 2019 yılında Çanakkale ilinde Belediyelerin Ambalaj Atık Yönetim Planı (AAYP) durumu	76
Çizelge C. 44 - 2019 yılında Çanakkale ilinde Atık Getirme Merkezleri ile ilgili durum	77
Çizelge C. 45 - Çanakkale ilinde 2019 yılında atık işleme ve miktarı*	78
Çizelge C. 46 - Çanakkale ilinde 2019 yılı için atık madeni yağ geri kazanım ve bertaraf miktarları*	79
Çizelge C. 47 - Çanakkale ilinde 2019 yılında toplanan akümülatörlerle ilgili veriler*	80
Çizelge C. 48 - Çanakkale ilinde yıllar itibariyle toplanan atık akü miktarı (kg)*	80
Çizelge C. 49 - Çanakkale ilinde yıllar itibariyle toplanan atık pil miktarı (kg)*	80
Çizelge C. 50 - Çanakkale ilinde 2019 yılı için atık bitkisel yağlarla ilgili veriler	81
Çizelge C. 51 - Çanakkale ilinde 2019 yılında oluşan ömrünü tamamlamış lastikler ile ilgili veriler*	81
Çizelge C. 52 - Yıllar itibariyle Çanakkale ilinde geri kazanım tesislerine ve Atık Yakma Tesislerine gönderilen toplam ÖTL miktarları (ton/yıl)	82
Çizelge C. 53 - Çanakkale ilinde 2019 yılı AEEE toplanan ve işlenen miktarlar	83
Çizelge C. 54 - Çanakkale ilinde 2019 yılı hurdaya ayrılan araç sayısı	84
Çizelge C. 55 - Çanakkale ilinde 2019 yılı için sanayi tesislerinde oluşan tehlikesiz atıkların toplanma ve bertaraf edilmesi ile ilgili verileri	84
Çizelge C. 56 - Çanakkale ilinde 2019 yılı için ildeki demir ve çelik üreticileri, cüruf ve bertaraf yöntemi.....	85
Çizelge C. 57 - Çanakkale ilinde 2019 yılı termik santrallerde kullanılan kömür, oluşan cüruf ve uçucu kül miktarı	85
Çizelge C. 58 - 2019 yılında Çanakkale ili sınırları içinde oluşan yıllık tıbbi atık miktarı	89
Çizelge C. 59 - Çanakkale ilinde yıllara göre tıbbi atık miktarı	90
Çizelge C. 60 - Çanakkale ilinde 2019 yılında maden zenginleştirme tesislerinden kaynaklanan atık miktarı	90
Çizelge C. 61 - 2018 yılı itibariyle Çanakkale ilinde bulunan atık işleme tesisi sayısı.....	90
Çizelge Ç. 62 – Çanakkale ilinde 2019 yılında BEKRA kuruluşlarının sayısı	92
Çizelge Ç. 63 – Çanakkale ilinde 2019 yılında BEKRA bildirimleri sorgulanan kuruluş sayıları	92
Çizelge D. 64 - Çanakkale İli Liken ve Karayosun Envanteri	94

Çizelge D. 65 - Çanakkale İli Eğreltileri	94
Çizelge D. 66 - Çanakkale İli Memeli Türlerinin Temel Durum ve Nitelikleri	201
Çizelge D. 67 - Kuş Türleri	213
Çizelge D. 68 - İçsu Balıkları	226
Çizelge D. 69 - Referans kaynak kodları	231
Çizelge D. 70 - 2018 yılı itibariyle Çanakkale ilinde bulunan sit alanları ve sayıları	251
Çizelge E. 71 - Çanakkale arazi kullanım verileri.....	254
Çizelge E. 72 - Çanakkale ilinde arazi kullanım sınıflandırması	255
Çizelge F. 73 - Çanakkale İlinde Bakanlık merkez ve ÇŞİM tarafından 2019 yılı içerisinde alınan ÇED Olumlu ve ÇED Gerekli Değildir Kararlarının sektörel dağılımı	258
Çizelge F. 74 - Çanakkale ilinde Bakanlık merkez ve ÇŞİM tarafından 2014-2019 yılları arasında verilen muafiyet kararlarının sektörel dağılımı	259
Çizelge F. 75 - Çanakkale ilinde 2014-2019 yılları arasında verilen iade/iptal kararlarının sektörel dağılımı.....	259
Çizelge F. 76 - Çanakkale ilinde 2019 yılında Bakanlık Merkez teşkilatı ve ÇŞİM tarafından verilen Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzni/Çevre İzni ve Lisansı Belgesi sayıları)	260
Çizelge G. 77 - Çanakkale ilinde 2019 yılında ÇŞİM tarafından gerçekleştirilen denetimlerin sayısı (e-denetim yazılımı, 2020).....	262
Çizelge G. 78 - Çanakkale ilinde 2019 yılında ÇŞİM tarafından gerçekleştirilen denetimlerin sayısı.....	263
Çizelge G. 79 - Çanakkale ilinde 2019 yılında ÇŞİM tarafından uygulanan ceza miktarları ve sayısı	264

GRAFİKLER DİZİNİ

Sayfa

Grafik A. 1 - Çanakkale ilinde 2019 yılında Biga-MTHM istasyonu PM ₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği	13
Grafik A. 2 - Çanakkale ilinde 2019 yılında Biga-MTHM istasyonu SO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği	14
Grafik A. 3 - Çanakkale ilinde 2019 yılında Biga-MTHM istasyonu NO _x parametresi günlük ortalama değer grafiği	15
Grafik A. 4 - Çanakkale ilinde 2019 yılında Biga-MTHM istasyonu CO parametresi günlük ortalama değer grafiği	16
Grafik A. 5 - Çanakkale ilinde 2019 yılında Çanakkale istasyonu PM ₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği	16
Grafik A. 6 - Çanakkale ilinde 2019 yılında Çanakkale istasyonu SO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği	17
Grafik A. 7 - Çanakkale ilinde 2019 yılında Çanakkale istasyonu NO _x parametresi günlük ortalama değer grafiği	18
Grafik A. 8 - Çanakkale ilinde 2019 yılında Çan-MTHM istasyonu PM ₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği	18
Grafik A. 9 - Çanakkale ilinde 2019 yılında Çan-MTHM istasyonu SO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği	19
Grafik A. 10 - Çanakkale ilinde 2019 yılında Çan-MTHM istasyonu NO _x parametresi günlük ortalama değer grafiği	20
Grafik A. 11 - Çanakkale ilinde 2019 yılında Lapseki-MTHM istasyonu SO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği	20
Grafik A. 12 - Çanakkale ilinde 2019 yılında Lapseki-MTHM istasyonu NO _x parametresi günlük ortalama değer grafiği	21
Grafik A. 13 - Çanakkale ilinde 2019 yılında gürültü konusunda yapılan şikayetlerin dağılımı	23
Grafik 14 - Çanakkale ilinde 2018 yılı itibariyle mavi bayrak almış plaj ve marinaların sayısı (mavibayrak.org.tr, 2020).....	47
Grafik B 15 - Çanakkale ilinde kanalizasyon hizmeti verilen nüfusun belediye nüfusuna oranı (TUİK ,2019).....	53
Grafik B. 16 - Çanakkale ilinde atıksu arıtma tesisi ile hizmet edilen nüfusun toplam belediye nüfusuna oranı (TUİK ,2019).....	53
Grafik B. 17 - Çanakkale Atıksu Geri Kazanım Miktarları	58
Grafik C. 18 - Yıllar bazında sıfır atık yönetimi kapsamında verilen eğitimlere katılan kişi sayısı (Çanakkale Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2020)	67
Grafik C. 19 - Yıllar bazında sıfır atık yönetimi kapsamında toplanan atık miktarı	72
Grafik C. 20 - Yıllar itibariyle sıfır atık sistemine geçen kurum/kuruluş binası sayısı	73
Grafik C. 21 - Yıl bazında Çanakkale ilinde kayıtlı ekonomik işletme sayısı	74
Grafik C. 22 - Yıl bazında Çanakkale ilinde bulunan ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı (Ambalaj Bilgi Sistemi, 2020).....	75
Grafik C. 23 - Atık yönetim uygulaması verilerine göre ilimizdeki tehlikeli atık yönetimi*	77
Grafik C. 24 - Yıllar itibariyle Çanakkale ilinde atık madeni yağ toplama miktarları &*	79
Grafik C. 25 - Çanakkale ilinde yıllar itibariyle atık akü toplama ve geri kazanım miktarı (kg)* (Atık Yönetim Uygulaması, 2020)	80

Grafik C. 26 - Yıllar itibariyle Çanakkale ilinde geri kazanım tesislerine ve Atık Yakma Tesislerine gönderilen toplam ÖTL miktarları (ton/yıl)	82
Grafik C. 27 - Çanakkale ilinde yıllar itibariyle atık elektrikli ve elektronik eşya toplama miktarları (ton)	83
Grafik C. 28 - Çanakkale ilinde 2019 yılı kül atıklarının yönetimi.....	86
Grafik F. 29 - Çanakkale ilinde 2019 yılında ÇED Olumlu Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı	258
Grafik F. 30 - Çanakkale ilinde 2019 yılında ÇED Gerekli Değildir Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı (e-ÇED Yazılımı, 2020).....	259
Grafik 31 - Çanakkale ilinde 2019 yılında verilen Çevre İzin/ Çevre İzin ve Lisans Belgelerinin konularına göre dağılımı	260
Grafik G. 32 - Çanakkale ilinde ÇŞİM tarafından 2019 yılında gerçekleştirilen planlı ve ani çevre denetimlerinin dağılımı	262
Grafik G. 33 - Çanakkale ilinde 2019 yılında ÇŞİM gelen şikâyetlerin konulara göre dağılımı	263
Grafik G. 34 - Çanakkale ilinde 2019 yılında ÇŞİM tarafından uygulanan idari para cezaları miktarının konulara göre dağılımı	264
Grafik G 35- Çanakkale ilinde 2019 yılında ÇŞİM tarafından uygulanan idari para cezaları sayısının konulara göre dağılımı.....	265

HARİTALAR DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Harita A 1 – Çanakkale ilinde bulunan hava kirliliği ölçüm cihazlarının yerleri.....	12
Harita C. 2 - Çanakkale ilinde bulunan termik santraller uydu görüntüsü	86
Harita E. 3 - Balıkesir-Çanakkale Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı	255
Harita E. 4 - Ezine Gıda İhtisas OSB için yapılan değişiklik (I16 paftası)	256
Harita E. 5 - Gümüşçay Beldesi H18 paftasında yapılan “Kentsel Gelişme Alanı” amaçlı değişiklik	256

RESİMLER DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Resim A 1 - Çanakkale Kordon’ dan Genel Bir Görünüm (Yunus Emre Eroğlu, 2020)	1
Resim C. 2 - Cenal Elektrik Üretim A.Ş (Cenal Elektrik Üretim A.Ş, 2019)	87
Resim C. 3 - 18 Mart Çan Termik Santrali	87
Resim C. 4 - Bekirli Termik (İçdaş) Santrali	88
Resim C. 5 Değirmencik Termik Santrali (İçdaş).....	88
Resim C. 6 - Çan-2 Termik Santrali (ODAS)	89
Resim D. 7 - Dianthus ingoldbyii. (Yeniköy, Papaz Plajı).....	195
Resim D. 8 - Dianthus habitati	195
Resim D. 9 - Beyaztombak (<i>Paeonia mascula</i> subsp. <i>bodurii</i>).....	196
Resim D. 10 - Benli Sığırkuyruğu (<i>Verbascum hasbenlii</i>).....	196
Resim D. 11 - Dirgen Sarıbaş (<i>Centaurea odyssei</i>)	197
Resim D. 12 - Troya Kardeleni (<i>Galanthus Trojanus</i>).....	198

Resim D. 13 - Gazi Kevkesi (<i>Alysum Pinifolium</i>).....	198
Resim D. 14 - Myomimis roachi (Yeryediuyuru-Çan/Terzialan)	199
Resim D. 15 - Myotis bechsteinii (Büyükkulaklı Yarasa-Söğütalan)	199
Resim D. 16 - Ak Kuyruksallayan- Motacilla Alba (Dr. Orhan Çiçek, 2020).....	209
Resim D. 17 - Büyük Ak Balıkçıl- Ardea Alba (Dr. Orhan Çiçek, 2020)	209
Resim D. 18 - Flamingo- Phoenicopterus (Dr. Orhan Çiçek, 2020)	210
Resim D. 19 - İbibik- Upupa Epops (Dr. Orhan Çiçek, 2020).....	210
Resim D. 20 - Kara Kulaklı Kuyrukkakan- Oenanthe Hispanica (Dr. Orhan Çiçek, 2020)	211
Resim D. 21 - Ketenkuşu- Carduelis Cannabina (Dr. Orhan Çiçek, 2020).....	211
Resim D. 22 - Sığırcık- Sturnus Vulgaris (Dr. Orhan Çiçek, 2020).....	212
Resim D. 23 - Şehitler Abidesi' nden bir görüntü (Yunus Emre Eroğlu, 2020)	231
Resim D. 24 - Şehitler Abidesi' nden bir görüntü (Yunus Emre Eroğlu, 2020)	231
Resim D. 25 - 57.Alay' dan bir görüntü (Yunus Emre Eroğlu, 2020)	232
Resim D. 26 - Kilitbahir Kalesi' nden bir görüntü (Yunus Emre Eroğlu, 2020)	232
Resim D. 27 - Troya Tarihi Milli Parkı'ndan Bir Görünüm	233
Resim D. 28 - Kazdağlarından bir görünüm (gezimania.com ,2019).....	235
Resim D. 29 - Bayramiç Ayazmadan bir görüntü	235
Resim D. 30 - Saros Körfezinden bir görünüm.....	252
Resim H. 31 Sıfır atık bilgilendirme toplantıları (Çevre Yönetimi ve Denetimi Şb.).....	266
Resim H. 32 Sıfır atık bilgilendirme toplantıları (Çevre Yönetimi ve Denetimi Şb.).....	266
Resim H. 33 Sıfır atık bilgilendirme toplantıları (Çevre Yönetimi ve Denetimi Şb.).....	267
Resim H. 34 Sıfır atık bilgilendirme toplantıları (Çevre Yönetimi ve Denetimi Şb.).....	268
Resim H. 35 Sıfır atık bilgilendirme sunumlarından bir görüntü (Çevre Yönetimi ve Denetimi Şb.).....	268
Resim H. 36 Okullarda düzenlenen sıfır atık bilgilendirmelerinden bir görüntü (Çevre yönetimi ve Denetimi şb.)	269
Resim H. 37 Sıfır atık etkinliklerinden bir görüntü (Çevre yönetimi ve Denetimi Şb.).....	269
Resim H. 38 Sıfır atık eğitimlerimizden bir görüntü (Çevre yönetimi ve Denetimi şb.)	270
Resim H. 39 Bahçeşehir kolejinde düzenlenmiş olduğumuz sıfır atık eğitiminden bir görüntü (çevre yönetimi ve denetimi şb)	271

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil B 1 - Tarım ve Tarıma Dayalı Sanayide Çanakkale.....	42
Şekil B. 2 - Çanakkale Tarımsal Ürün Çeşitliliği.....	43
Şekil C. 3 - Geçirimsiz Tabaka Yapısı	61
Şekil D. 4 - Çanakkale için önem arzeden bazı memeliler ve lokaliteleri.....	200

GİRİŞ

Resim A 1 - Çanakkale Kordon' dan Genel Bir Görünüm (Yunus Emre Eroğlu, 2020)

Çanakkale; Balkan Yarımadası'nın Doğu Trakya topraklarına bir kıstakla bağlanmış Gelibolu Yarımadası ile Anadolu'nun batı uzantısı olan Biga Yarımadası üzerinde toprakları bulunan bir ilimizdir.

Avrupa ve Asya'da toprakları bulunan Çanakkale, Edirne, Tekirdağ ve Balıkesir il sınırları ile çevrilidir. İl sınırlarına; Ege Denizinde Türkiye'nin en büyük adası olan Gökçeada ile Bozcaada ve Tavşan Adaları da girer.

İl, 25° 40'-27°30' doğu boylamları ve 39°27'-40°45' kuzey enlemleri arasında 9.933 Km² lik bir alanı kapsar. İlimizin toprakları büyük bir kısmıyla Marmara Bölgesinin Güney Marmara bölümüne; Edremit Körfezi kıyısındaki küçük bir alanı ise, Ege Bölgesine girer.

Anadolu Yarımadası'nın en batı noktası Baba Burnu ile Türkiye'nin en batı noktası olan Gökçeada'daki Avlaka Burnu il sınırları içerisindeydir. İlin toplam kıyı uzunluğu 671 km.dir. (1)

Çanakkale ilinin toprakları, genellikle dağ ve tepelerle kaplı alanların vadilerle parçalanmış engebeli görünüşündedir. En yüksek dağı 1767 metre ile Kaz Dağı'dır. Gelibolu Yarımadası'nda Tekir Dağlarının uzantısı olan Kuru Dağı 726 metre yüksekliktedir. Diğer yüksek dağlar, kaz dağı dolaylarında yer alır. Biga yöresinde kuzeydoğu, güneybatı yönünde uzanan 500-1000 mt. Arasındaki az yüksek sıralar, dalgalı bir görünüm Gelibolu Yarımadası'nda, boğazdan Saroz

Körfezine doğru basamak basamak bir yükselme görülür. 400 metreye yaklaşan, tepeler dik yamaçlarla Saroz Körfezine iner.

Akarsu ağızlarında ve geniş tabanlı vadilerde görülen ovalar Çanakkale'de az yer kaplar. Ezine Ovası, Bayramiç Ovası, Kumkale Ovası, Biga ve Karabiga Ovaları, Agonya (Yenice-Hamdibey-Kalkım) Ovası, Umurbey ve Sarıçay Ovaları, Anadolu yakasındaki ovalardır. Gelibolu Yarımadasında ise Kavak Ovası, Cumalı Ovası, Yalova Ovası, Kilye ve Piren Ovaları vardır.

AKARSULAR VE GÖLLER

İlimiz dâhilinde büyük, küçük bütün akarsuların düzenli bir rejimi yoktur. Sonbahar yağmurlarıyla ve karların erimeye başladığı nisan, mayıs aylarında kabarırlar, bunun dışındaki sürelerde bir kaç yüz litrelik debiye kadar düşerler. Bu düzensizlik yüzünden ilimizdeki akarsulardan ulaşım ve tarım yönünden yararlanma imkânı olmamaktadır. Akarsuların çoğu Kazdağı'ndan doğarlar. İlimizdeki akarsuların belli başlıları; Tuzla Çayı, Menderes Çayı, Sarıçay, Kocabaş Çayı, Bayramiç Deresi, Bergaz Çayı ve Kavak Çayı'dır.

İl sınırları içinde kalan arazide önemli bir göl yoktur. Mevcut göller Gelibolu Yarımadası'nda ve Gökçeada'da yazın kuruyan tuz gölleri'dir.

SANAYİ VE TARIM

Çanakkale Sanayi 1970'li yılların başına kadar önemli bir gelişme göstermemiş olmasında Türkiye'de sanayinin hızla geliştiği Marmara Bölgesi gelişim alanı dışında kalmasının temel etkenlerinden birisinin stratejik bir konumda ve özellikle askeri bir bölge olması durumu etken olmuştur. İl dışından gelebilecek sermaye ise, gerekli altyapı çalışmalarının tamamlandığı Balıkesir, İzmir ve Bursa İllerini tercih etmiştir. Çanakkale sanayi yönünden yeterli seviyede gelişmemiştir. Çanakkale'de sanayinin gelişimi 1970 li yıllara kadar önemli bir atılım sağlayamamıştır. Ancak 1973 yılında Çanakkale'nin kalkınmada öncelikli iller arasına alınması neticesinde sağlanan teşvik unsurları ile yatırımlar hızla artmaya başlamış, özellikle doğal kaynaklara dayalı gıda ve taş- toprağa dayalı orta büyük ölçekli sanayi yatırımları gerçekleştirilmiştir.

İlimizde madencilik ve enerji sektörlerinde faaliyet gösteren sanayi tesisleri olarak, Çan İlçesinde Çan Linyitleri İşletmesi, EÜAŞ Çan Termik Santali, Kaleseramik Çanakkale Kalebodur Seramik A.Ş. Fabrikaları, Ezine İlçesinde Akçansa Çimento San. A.Ş.'ne ait çimento ve klinker üretim tesisi, Biga İlçesinde İÇDAŞ Çelik Enerji ve Tersane Ulaşım A.Ş.'ne ait demir çelik üretim tesisi ve İÇDAŞ Bekirli Termik Santrali faaliyet göstermektedir.

İlimizde tarımsal faaliyetlerin gelişiminin bir sonucu olarak, tarıma dayalı üretimde bulunan çok sayıda sanayi tesisi bulunmaktadır. Bu tesislerin en önde gelenleri; Dardenel Önentaş, Konserve

Sanayi, Yenice Gıda Sanayi, Tahsildaroğlu Süt Ürünleri, Özsoylar Süt Ürünleri, Ulubay Gıda ve Amati Bosfora Gıda işletmeleridir. Diğer yandan küçük işletmeler olarak ise Ayvacık, Ezine ve Bayramiç ilçelerinde çok sayıda zeytinyağı işletmeleri ile yine Ayvacık, Ezine, Bayramiç ve Biga ilçelerinde çok sayıda mandıra kapsamında süt işleme tesisleri ile vardır. Zeytinyağı ve süt işleyen tesisler küçük ölçekli olmalarına rağmen il ekonomisi içerisinde önemli bir yer tutmaktadırlar.⁽³⁾

TURİZM

Çanakkale, sahip olduğu tarihi, turistik ve kültürel zenginlikleri ile yerli ve yabancı turistlerin daima gözdesi olmuş bir İlimizdir. Deniz turizmi için uygun olan koyların başında; boğazın doğusunda Lapseki-Dalyan ve Çardak Beldesi kumsalı, Çanakkale Merkez İlçe güneyinde yapılaşmanın yoğunlaştığı Güzelyalı kıyısı, boğazın batısında Seddülbahir Köyü, Ertuğrul ve Morto koyları, Kilitbahir Zargana plajı ve Gelibolu Hamzakoy'dur. Bu koylar güneşlenme, yüzme, su sporları gibi çeşitli rekreasyonel faaliyetler için uygundur. Bununla beraber boğazın dar bir yarımada ile bağlandığı Saroz Körfezi kıyıları da (Kum Limanı, Anafarta Limanı, Ece Limanı ve Yıldız Koyu) son yıllarda deniz turizmini açısından önemli gelişme gösteren rekreasyonel alanların başında gelmektedir. Yine İlin Ege Denizi kıyılarında bulunan Geyikli Beldesi ve Dalyan Köy kıyıları, Gülpınar Beldesi sahil kıyıları, Bozcaada ve Gökçeada İlimizin deniz turizmi potansiyelinin bulunduğu önemli merkezlerdir.

Anadolu'daki en eski uygarlık merkezlerinden Troya, Assos, Priapos, Alexandria- Troas, Neandria, Abydos ve Sestos'un bulunduğu Çanakkale, Milli Tarihimizin en önemli olaylarının cereyan ettiği Gelibolu Yarımadası Tarihi Milli Parkı'nı ile Truva Milli Parkını da sınırları içerisinde bulundurmaktadır. Troya, Alexandria Troas ve Assos, Priapos gibi nice eski uygarlık merkezlerinin beşığı olan İlimiz, yerli ve yabancı ziyaretçileri tarihin derinliklerine götürmektedir. Çanakkale Savaşlarının cereyan ettiği Gelibolu Yarımadası, Tarihi Milli Park alanında bulunan Türk Anıt ve Şehitlikleri ile Yabancı Anıt ve Mezarlıkları özellikle 18 Mart ve 25 Nisan tarihleri arasında yoğun olarak yerli ve yabancı turist akınına uğramaktadır. Diğer taraftan 671 km. sahil bandı, ada konumundaki iki ilçesi, muhtelif yerlerdeki termal kaynaklar ve zengin flora ve faunasıyla Kazdağları ilin en önemli turizm değerleridir.

Uygarlık tarihinin en eski el sanatlarından olan seramikçilik ve halıcılık, Çanakkale Folklorunun otantikliğini kaybetmeden en belirgin özelliklerini günümüze kadar taşımıştır. Çanakkale adının, burada yapılan çanak-çömlekten geldiği kabul edilmektedir. Eski adı Kale-i Sultaniye olan Çanakkale'nin 17. Yüzyılın sonlarında ipek, yelken bezi, çanak-çömlek imalatıyla ün yaptığı belirtilmektedir. Çevresi eşsiz doğa güzellikleri ve denizlerle çevrilmiş olan İlimiz sağlık turizminin en önemli faktörlerinden biri olan kaplıcalarla da hizmet vermektedir. ⁽³⁾

Personel Durumu: İlimiz taşra teşkilatı olarak Çevre Yönetimi ve Denetiminden Sorumlu Şube Müdürlüğü ile ÇED ve Çevre İzinlerinden Sorumlu Şube Müdürlüğü olarak iki şubeden oluşmaktadır.

Çevre Yönetimi ve Denetiminden Sorumlu Şube Müdürlüğü: Bir Şube Müdür Vekili ve 7 teknik personel ile hizmet vermektedir. Şubemizde 1 Orman Endüstri Mühendisi,1 Endüstri Mühendisi, 4 çevre mühendisi ve 1 harita teknikeri unvanlarında personel hizmet vermektedir.

ÇED ve Çevre İzinlerinden Sorumlu Şube Müdürlüğü: Bir Şube Müdür Vekili ve 7 Teknik personel ile hizmet vermektedir. Şubemizde 1 Çevre Yüksek Mühendisi, 2 Çevre Mühendisi, 1 Ziraat Mühendisi, 1 Kimyager, 1 Çevre Teknikeri ve 1 Endüstriyel Elektronik Teknikeri Ünvanlarında personel hizmet vermektedir.

Kaynak: Çanakkale Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü,2020

A. HAVA

A.1. Hava Kalitesi

Modern yaşamın getirdiği şehirleşmenin bir sonucu olan hava kirliliği, yerel ve bölgesel olduğu kadar küresel ölçekte de etki alanına sahiptir. Hava kirliliğinin insan sağlığına önemli etkileri olması sebebiyle, hava kalitesi konusuna tüm dünyada büyük önem verilmektedir. Hava kirliliği problemlerini çözmek ve strateji belirlemek için, bilimsel topluluk ve ilgili otoritenin her ikisi de atmosferik kirlenici konsantrasyonlarını izlemek ve analiz etmek konusuna odaklanmışlardır (Kyrkilis vd, 2007). Otoritelerin hava kalitesinin korunması ve iyileştirilmesi konusunda sorumluluklarının yanı sıra, halk sağlığını doğrudan etki eden bir konu olması sebebiyle, kamuoyuna iletişim araçları vasıtasıyla hava kirliliği güncel bilgilerini sunması da sorumlulukları arasındadır.

Ülkemizde dış ortam hava kalitesine ilişkin parametrelerin yönetimi Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği gereğince gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda, 2019 yılı itibarıyla geçerli olan hava kalitesi limit değerlerine ilişkin bilgi Çizelge A.1'te verilmektedir.

Ancak farklı kirleticilere ait ölçümleri anlamak bu konuda çalışan bir bilim insanı için mümkün olsa bile genel halk ve yerel otoriteler için oldukça zor olmaktadır. Bu sebeple, hava kirliliğinin/hava kalitesinin durumunu kamuoyuna açıklarken halkın kolayca anlayabileceği bir sınıflama sistemi kullanılmaktadır. Tüm dünyada yaygın olarak kullanılan, Hava Kalitesi İndeksi (HKİ) denilen bu sınıflama sistemi ile havadaki kirleticilerin konsantrasyonlarına göre hava kalitesi için iyi, orta, kötü, tehlikeli vb şeklinde derecelendirme yapılmaktadır. Dünyanın pek çok ülkesinde indeks hesaplanmasında kullanılan yöntem ve kriterler, kendi ülkelerinde uygulanan hava kalitesi standartlarına uygun şekilde oluşturulmuştur.

Bir ulusun hava kalitesinin iyileştirilmesi konusundaki başarısı, yerel ve ulusal hava kirliliği sorunları ve kirlilik azaltmadaki gelişmeler konusunda doğru ve iyi bilgilendirilmiş vatandaşların desteğine bağlıdır (Sharma vd, 2003a). Bir bölgedeki kirlenici seviyelerini anlamak için uygun bir aracın geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu araç, vatandaşın hava kirliliği seviyesi hakkında doğru ve anlaşılabilir şekilde bilgi sağlarken, aynı zamanda ilgili otoritelerin toplum sağlığını korumak için önlem almaları konusunda kullanılabilir olmalıdır (Kyrkilis vd, 2007).

Bu amaçla, geliştirilen standart değerler, gerek uyarıcı ve anlaşılabilir olması gerekse de kullanımı açısından yaygın olarak bir indekse çevrilerek sunulabilmektedir. Belli bir bölgedeki hava kalitesinin karakterize edilmesi için ülkelerin kendi sınır değerlerine göre dönüştürdükleri ve kirlilik sınıflandırılmasının yapıldığı bu indekse Hava Kalitesi İndeksi (HKİ) (Air Quality Index/AQI) adı verilmektedir. İndeks belirli kategorilerde farklı tanım ve renkler kullanılarak ifade edilmekte ve ölçümü yapılan her kirlenici için ayrı ayrı düzenlenmektedir (Yavuz, 2010).

Ulusal Hava Kalitesi İndeksi, ulusal mevzuatımız ve sınır değerlerimize uygun olarak oluşturulmuştur. 5 temel kirlenici için hava kalitesi indeksi hesaplanmaktadır. Bunlar; partikül maddeler (PM₁₀), karbon monoksit (CO), kükürt dioksit (SO₂), azot dioksit (NO₂) ve ozon (O₃) dur.

Çizelge A 1 – Hava kalitesi değerlendirme ve yönetiminde limit değerlerinde kademeli azaltım ve uyarı eşikleri

KİRLLETİCİ	ORTALAMA SÜRE	LİMİT DEĞER		UYARI EŞİĞİ
		2018 ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	2019 ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	
SO ₂	saatlik -insan sağlığının korunması için-	380	350	500 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (hava kalitesinin temsili bölgelerinde bütün bir “bölge” veya “alt bölge”de veya en azından 100 km ² ’de – hangisi küçükse- üç ardışık saatte ölçülür)
	24 saatlik -insan sağlığının korunması için-	150	125	
	yıllık ve kış dönemi (1 Ekim’den 31 Mart’a kadar) -insan sağlığının korunması için-	20	20	
NO ₂	saatlik -insan sağlığının korunması için-	260	250	400 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (hava kalitesinin temsili bölgelerinde bütün bir “bölge” veya “alt bölge”de veya en azından 100 km ² ’de – hangisi küçükse- üç ardışık saatte ölçülür)
	yıllık -insan sağlığının korunması için-	44	40	
NO _x	yıllık -vejetasyonun korunması için-	30	30	----
PM ₁₀	24 saatlik -insan sağlığının korunması için-	60	50	----
	yıllık -insan sağlığının korunması için-	44	40	
Pb	yıllık -insan sağlığının korunması için-	0,6	0,5	----
BENZEN	yıllık -insan sağlığının korunması için-	8	7	----
CO	maksimum günlük 8 saatlik ortalama -insan sağlığının korunması için-	10.000	10.000	----

(Kaynak: Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği)

Hava kalitesine ilişkin hava kalite indeksi karşılaştırması da Çizelge A.2’ de verilmektedir.

Çizelge A. 2 Ulusal hava kalite indeksi kesme noktaları

İndeks	HKİ	SO ₂ [µg/m ³]	NO ₂ [µg/m ³]	CO [µg/m ³]	O ₃ [µg/m ³]	PM10 [µg/m ³]
		1 Sa. Ort.	1 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	24 Sa. Ort.
İyi	0 – 50	0-100	0-100	0-5.500	0-120 ^L	0-50
Orta	51 – 100	101-250	101-200	5.501-10.000	121-160	51-100
Hassas	101 – 150	251-500	201-500	10.001-16.000 ^L	161-180 ^B	101-260
Sağlıksız	151 – 200	501-850	501-1.000	16.001-24.000	181-240 ^U	261-400
Kötü	201 – 300	851-1.100	1.001-2.000	24.001-32.000	241-700	401-520
Tehlikeli	301 – 500	>1.101	>2.001	>32.001	>701	>521

L: Limit Değer

B: Bilgi Eşiği

U: Uyarı Eşiği

Çizelge A. 3 - Ulusal hava kalitesi indeksi

Hava Kalitesi İndeksi (AQI) Değerler	Sağlık Endişe Seviyeleri	Renkler	Anlamı
<i>Hava Kalitesi İndeksi bu aralıkta olduğunda..</i>	<i>..hava kalitesi koşulları..</i>	<i>..bu renkler ile sembolize edilir..</i>	<i>..ve renkler bu anlama gelir.</i>
0 - 50	İyi	Yeşil	Hava kalitesi memnun edici ve hava kirliliği az riskli veya hiç risk teşkil etmiyor.
51 - 100	Orta	Sarı	Hava kalitesi uygun fakat alışılmadık şekilde hava kirliliğine hassas olan çok az sayıdaki insanlar için bazı kirlleticiler açısından orta düzeyde sağlık endişesi oluşabilir.
101- 150	Hassas	Turuncu	Hassas gruplar için sağlık etkileri oluşabilir. Genel olarak kamunun etkilenmesi olası değildir.
151 - 200	Sağlıksız	Kırmızı	Herkes sağlık etkileri yaşamaya başlayabilir, hassas gruplar için ciddi sağlık etkileri söz konusu olabilir.
201 - 300	Kötü	Mor	Sağlık açısından acil durum oluşturabilir. Nüfusun tamamının etkilenme olasılığı yüksektir.
301 - 500	Tehlikeli	Kahverengi	Sağlık alarmı: Herkes daha ciddi sağlık etkileri ile karşılaşabilir.

Çizelge A. 4 - Çanakkale ilinde 2019 yılı itibariyle sürekli emisyon ölçüm sistemleri (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2020)

SEKTÖR	TESİS SAYISI	BACA SAYISI
Ağaç İşleme Tesisleri		
Asit Üretim Tesisleri		
Atık Geri Kazanım Ve Bertaraf Tesisleri		
Cam Üretim Fabrikaları		
Çimento	1	3
Demir - Çelik Ve Metalurji Fabrikaları	1	4
Doğalgaz Çevrim Ve Termik Santraller	5	6
Gıda Fabrikaları		
Gübre Fabrikaları		
Kağıt Fabrikaları		
Kimya Fabrikaları		
Kireç Fabrikaları	1	1
Lastik Üretim Tesisleri		
Otomotiv		
Petrol Ve Petrokimya Tesisleri		
Şeker Fabrikaları		
Tekstil Fabrikaları		
TOPLAM	8	14

A.2. Hava Kalitesi Üzerine Etki Eden Kirleticiler

Hava kirliliği, doğrudan veya dolaylı olarak insan sağlığını etkileyerek yaşam kalitesini düşürmektedir. Günümüzde hava kirliliği nedeniyle yerel, bölgesel ve küresel sorunlar yaygın olarak yaşanmaktadır.

Yoğun şehirleşme, şehirlerin yanlış yerleşmesi, motorlu taşıt sayısının artması, düzensiz sanayileşme, kalitesiz yakıt kullanımı, topoğrafik ve meteorolojik şartlar gibi nedenlerden dolayı büyük şehirlerimizde özellikle kış mevsiminde hava kirliliği yaşanabilmektedir.

Bir bölgede hava kalitesini ölçmek, o bölgede yaşayan insanların nasıl bir hava teneffüs ettiğinin bilinmesi açısından çok büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, önemli bir nokta da, bir bölgede meydana gelen hava kirliliğinin sadece o bölgede görülmeyip meteorolojik olaylara bağlı olarak yayılım göstermesi ve küresel problemlere de (küresel ısınma, asit yağmurları, vb) sebep olmasıdır.

Renksiz bir gaz olan kükürtdioksit (SO₂), atmosfere ulaştıktan sonra sülfat ve sülfürik asit olarak oksitlenir. Diğer kirleticiler ile birlikte büyük mesafeler üzerinden taşınabilecek damlalar veya katı

partiküller oluşturur. SO₂ ve oksidasyon ürünleri kuru ve nemli depozisyonlar (asitli yağmur) sayesinde atmosferden uzaklaştırılır.

Azot Oksitler (NO_x), Azot monoksit (NO) ve azot dioksit (NO₂), toplamı azot oksitleri (NO_x) oluşturur. Azot oksitler genellikle (%90 durumda) NO olarak dışarı verilir. NO ve NO₂' nin ozon veya radikallerle (OH veya HO₂ gibi) reaksiyonu sonucunda oluşur. İnsan sağlığını en çok etkileyen azot oksit türü olması itibari ile NO₂ kentsel bölgelerdeki en önemli hava kirleticilerinden biridir. Azot oksit (NO_x) emisyonları insanların yarattığı kaynaklardan oluşmaktadır. Ana kaynakların başında kara, hava ve deniz trafiğindeki araçlar ve endüstriyel tesislerdeki yakma kazanları gelmektedir.

İnsan sağlığına etkileri açısından, sağlıklı insanların çok yüksek NO₂ derişimlerine kısa süre dahi maruz kalmaları, şiddetli akciğer tahribatlarına yol açabilir. Kronik akciğer rahatsızlığı olan kişilerin ise bu derişimlere maruz kalmaları, akciğerde kısa vadede fonksiyon bozukluklarına yol açabilir. NO₂ derişimine uzun süre maruz kalınması durumunda ise buna bağlı olarak solunum yolu rahatsızlıklarının ciddi oranda arttığı gözlenmektedir.

Toz Partikül Madde (PM₁₀), partikül madde terimi, havada bulunan katı partikülleri ifade eder. Bu partiküllerin tek tip bir kimyasal bileşimi yoktur. Katı partiküller insan faaliyetleri sonucu ve doğal kaynaklardan, doğrudan atmosfere karışırlar. Atmosferde diğer kirleticiler ile reaksiyona girerek PM'yi oluştururlar ve atmosfere verilirler. (PM₁₀ -10 µm'nin altında bir aerodinamik çapa sahiptir) 2,5 µm'ye kadar olan partikülleri kapsayacak yasal düzenlemeler konusunda çalışmalar devam etmektedir. PM₁₀ için gösterilebilecek en büyük doğal kaynak yollardan kalkan tozlardır. Diğer önemli kaynaklar ise trafik, kömür ve maden ocakları, inşaat alanları ve taş ocaklarıdır. Sağlık etkileri açısından, PM₁₀ solunum sisteminde birikebilir ve çeşitli sağlık etkilerine sebep olabilir. Astım gibi solunum rahatsızlıklarını kötüleştirebilir, erken ölümü de içeren çeşitli ciddi sağlık etkilerine sebep olur. Astım, kronik tıkalı akciğer ve kalp hastalığı gibi kalp veya akciğer hastalığı olan kişiler PM₁₀'a maruz kaldığında sağlık durumları kötüleşebilir. Yaşlılar ve çocuklar, PM₁₀ maruziyetine karşı hassastır. PM₁₀ yardımıyla toz içerisindeki mevcut diğer kirleticiler akciğerlerin derinlerine kadar inebilir. İnce partiküllerin büyük bir kısmı akciğerlerdeki alveollere kadar ulaşabilir. Buradan da kurşun gibi zehirli maddeler %100 olarak kana geçebilir.

Karbonmonoksit (CO), kokusuz ve renksiz bir gazdır. Yakıtların yapısındaki karbonun tam yanmaması sonucu oluşur. CO derişimleri, tipik olarak soğuk mevsimlerde en yüksek değere ulaşır. Soğuk mevsimlerde çok yüksek değerlere ulaşılmasının bir sebebi de enverziyon durumudur. CO'in global arka plan konsantrasyonu 0.06 ve 0.17 mg/m³ arasında bulunur. 2000/69/EC sayılı AB direktifinde CO ile ilgili sınır değerler tespit edilmiştir.

Enverziyon, sıcak havanın soğuk havanın üzerinde bulunarak, havanın dikey olarak birbiriyle karışmasının engellenmesi durumudur. Kirlilik böylece yer seviyesine yakın soğuk hava tabakasının içerisinde toplanır.

CO'in ana kaynağı trafik ve trafikteki sıkışıklıktır. Sağlık etkileri, akciğer yolu ile kan dolaşımına girerek, kimyasal olarak hemoglobinle bağlanır. Kandaki bu madde, oksijeni hücrelere taşır. Bu yolla, CO organ ve dokulara ulaşan oksijen miktarını azaltır. Sağlıklı kişilerde, daha yüksek seviyelerdeki CO'e maruz kalmak, algılama ve gözün görme gücünü etkileyebilir. Hafif ve daha ağır kalp ve solunum sistemi hastalığı olan kişiler ve henüz doğmamış ve yeni doğmuş bebekler, CO kirliliğine karşı en riskli grubu oluşturur.

Kurşun (Pb), doğada metal olarak bulunmaz. Kurşun gürültü, ışın ve vibrasyonlara karşı iyi bir koruyucudur ve hava yoluyla taşınır. Kurşun, maden ocakları ve bakır ve tunç (Cu+Sn) alaşımı işlenmesi, kurşun içeren ürünlerin geriye dönüştürülmesi ve kurşunlu petrolün yakılmasıyla çevreye yayılır. Kurşun içeren benzin ilavesi ürünlerinin de kullanılması, atmosferdeki kurşun oranını yükseltir.

Ozon (O₃), kokusuz renksiz ve 3 oksijen atomundan oluşan bir gazdır. Ozon kirliliği, özellikle yaz mevsiminde güneşli havalarda ve yüksek sıcaklıkta oluşur (NO₂+ güneş ışınları = NO+ O => O+ O₂ = O₃). Ozon üretimi uçucu organik bileşikler (VOC) ve karbon monoksit sayesinde hızlandırılır veya güçlendirilir. Ozonun oluşması için en önemli öncü bileşimler NO_x (Azot oksitler) ve VOC'dır. Yüksek güneş ışınlarının etkisiyle ozon derişimi Akdeniz ülkelerinde Kuzey-Avrupa ülkelerinden daha yüksektir. Sebebi ise güneş ışınlarının ozon'un fotokimyasal oluşumundaki fonksiyonundan kaynaklanmasıdır.

Diğer kirleticilere kıyasla ozon doğrudan ortam havasına karışmaz. Yeryüzüne yakın seviyede ozon karmaşık kimyasal reaksiyonlar yoluyla oluşur. Bu reaksiyonlara NO_x, metan, CO ve VOC'ler (etan (C₂H₆), etilen (C₂H₄), propan (C₃H₈), benzen (C₆H₆), toluen (C₆H₅), xylene (C₆H₄) gibi kimyasal maddelerde eklenir. Ozon çok güçlü bir oksidasyon maddesidir. Birçok biyolojik madde ile etkileşimde bulunur. Tüm solunum sistemine zarar verebilir. Ozonun zararlı etkisi derişim oranına ve ozona maruziyet süresine bağlıdır. Çocuklar büyük bir risk grubunu oluşturur. Diğer gruplar arasında öğlen saatlerinde dışarıda fiziksel aktivitede bulunanlar, astım hastaları, akciğer hastaları ve yaşlılar bulunur.

Çizelge A. 5 - Çanakkale ilinde 2019 yılında kullanılan yakıt türleri ve miktarları
(Aksa Doğalgaz, Çevre Yönetimi ve Denetiminden Sorumlu Şube Müdürlüğü, 2020)

	Katı Yakıt		
	Kullanım Yeri	Cinsi	Tüketim Miktarı (ton)
Sanayi			
	Tüketim Miktarı (ton)		
Konut	93500		
	Doğalgaz		
	Kullanım Yeri	Tüketim Miktarı (sm³)	
Sanayi	Ametal Mineraller (Cam, Seramik, Çimento vs.)	331,99	
	Diğer- Hazır Hayvan Yemleri İmalatı	6.925,26	
	Diğer- Pompa, Kompresör, Musluk ve Vana İmalatı	40.258,36	
	Diğer- Sağlık-Kozmetik	151,90	
	Gıda ve İçecekler	4.281.304,32	
	İnşaat (İnşaat Ürünleri, Yol Yapım vs.)	6.175,88	
	Kimya (Petrokimya Dahil)	968.323,00	
	Organize Sanayi Bölgeleri	1.165,88	
	Tüketim Miktarı (sm³)		
Konut	82.274.369,53		
	Fuel Oil*		
	Kullanım Yeri	Tüketim Miktarı (kg)	

Sanayi	-	-
	Tüketim Miktarı (kg)	
Konut	-	

*Fuel oil ile ilgili veriler temin edilememiştir.

İlde verilen egzoz gazı emisyon ölçüm yetki belgesi ve egzoz gazı emisyon ölçümü yaptıran araçlara ilişkin bilgiler verilmelidir.

Çizelge A. 6 - 2019 yılında Çanakkale ilindeki araç sayısı ve egzoz ölçümü yaptıran araç sayısı
(TUİK, 2020)

Egzoz Gazı Emisyon Ölçüm Yetki Belgesi Düzenlenen Firma Sayısı	İldeki Toplam Araç Sayısı	Egzoz Ölçümü Yaptıran Araç Sayısı
6	231.148	70.035

A.3. Hava Kalitesinin Kontrolü Konusundaki Çalışmalar

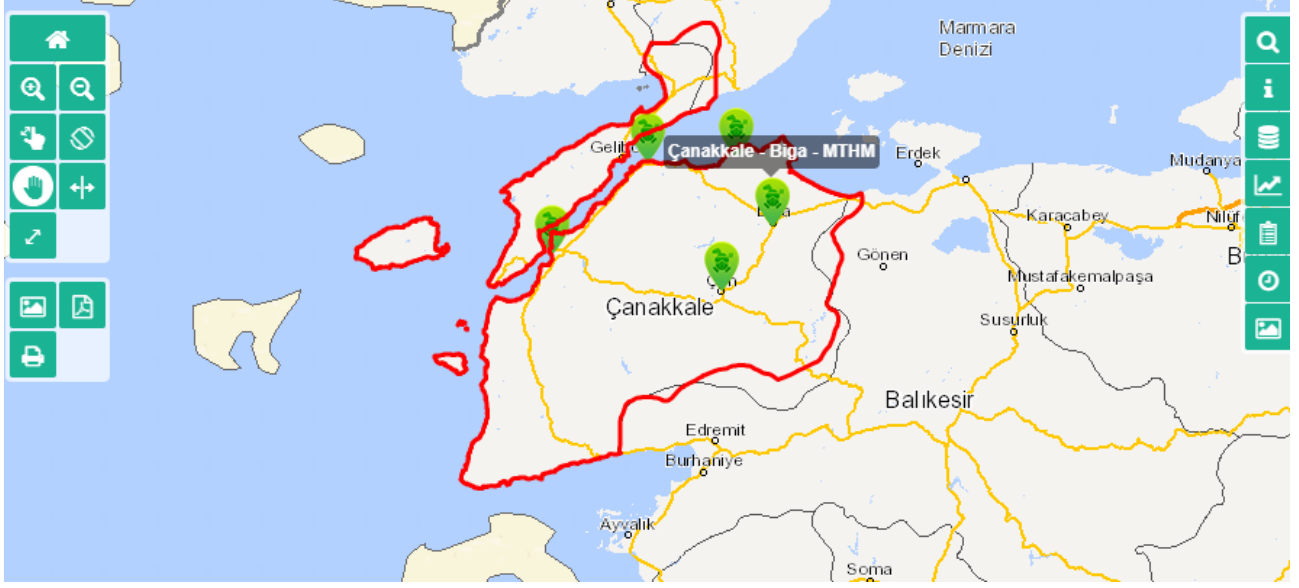
İlde hava kalitesinin kontrolü konusunda rapor yılı içerisinde gerçekleştirilen çalışmalardan söz edilmelidir.

A.3.1. Temiz Hava Eylem Planları

İlde Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği ve ilgili Bakanlık Genelgesi çerçevesinde hazırlanmış olan Temiz Hava Eylem Planları ve bu planlar dahilinde belirlenmiş eylemlerin, gerçekleştirme durumu ile ilgili bilgilere burada yer verilecektir.

İller tarafından halihazırda kullanılan THEP-İZ İzleme yazılımından bilgi alınması, süreci kolaylaştıracaktır.

A.4. Ölçüm İstasyonları

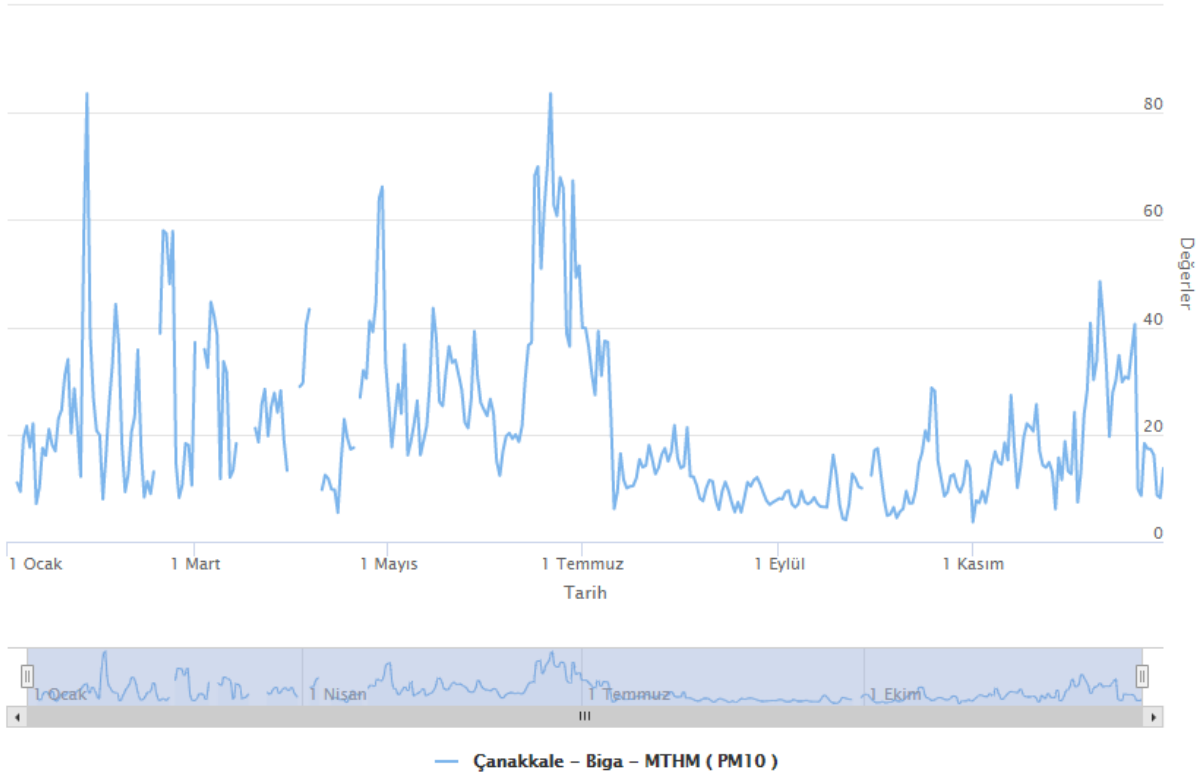
Harita A 1 – Çanakkale ilinde bulunan hava kirliliği ölçüm cihazlarının yerleri
(https://sim.csb.gov.tr/STN/VWSTN_Station/AirQualityDashboard, 2020)

Çizelge A. 7- Çanakkale ilinde 2019 yılında hava kalitesi ölçüm istasyon yerleri ve ölçülen parametreler

(havaizleme.gov.tr, 2020)

İSTASYON YERLERİ	KOORDİNATLAR I (Enlem, Boylam)	HAVA KİRLİTİCİLERİ					
		SO ₂	NO _x	CO	O ₂	HC	PM
ÇANAKKALE	40.08.13.11'' 26.24.20.87''	X					X
ÇAN	40.01.45.67'' 27.02.59.91''	X	X				X
LAPSEKİ	40.24.11.38'' 26.46.14.75''	X	X				X
BİGA	40.25.02.53'' 27.06.26.68''	X	X				X

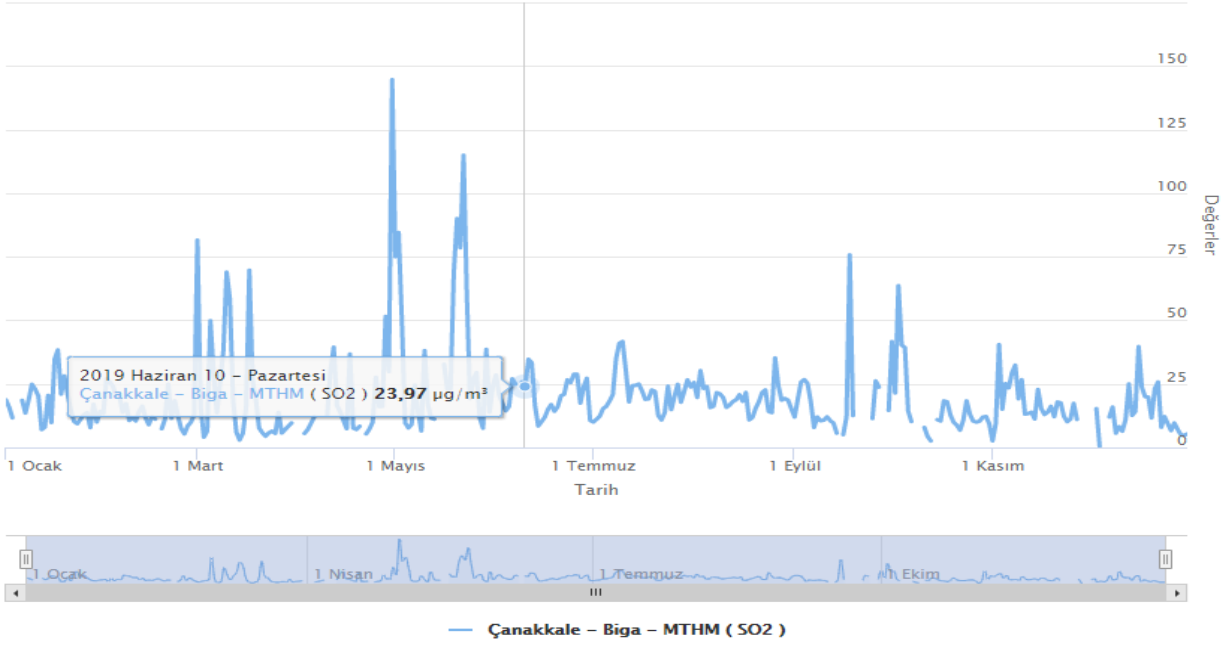
2019 Ocak 01 – Salı & 2019 Aralık 31 – Salı tarihleri arasında (PM10) parametreleri için grafik raporu.

Grafik A. 1 - Çanakkale ilinde 2019 yılında Biga-MTHM istasyonu PM₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği

(https://sim.csb.gov.tr/STN/STN_Report/DynamicChartNew, 2020)

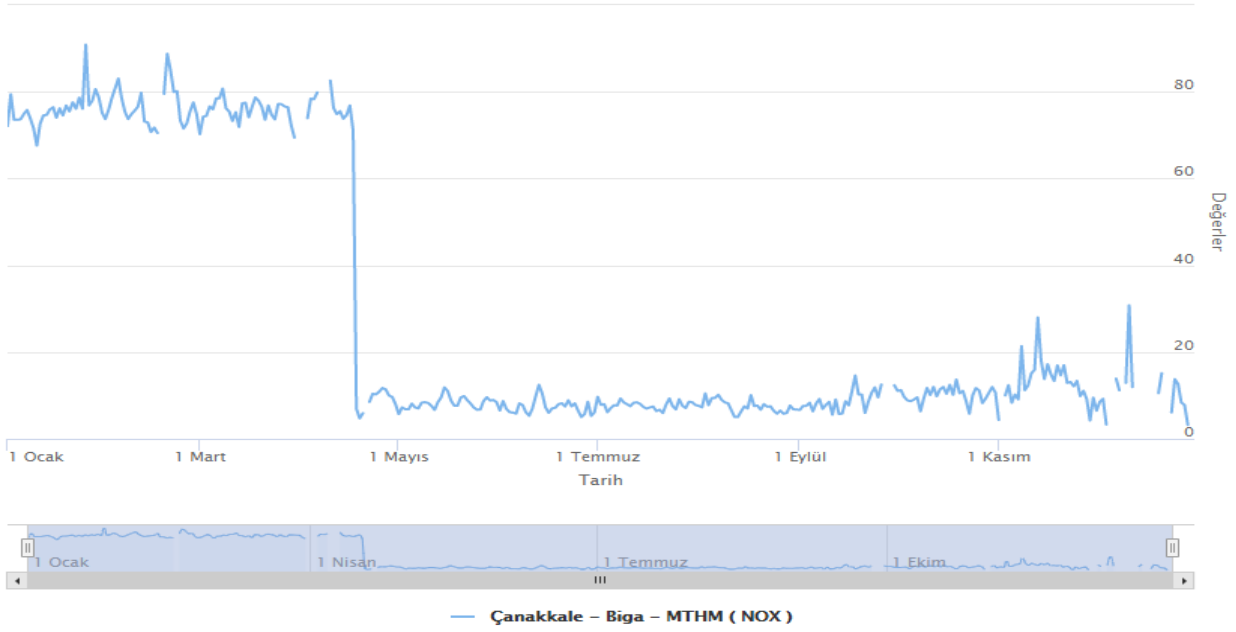
2019 Ocak 01 – Salı & 2019 Aralık 31 – Salı tarihleri arasında (SO₂) parametreleri için grafik raporu.

Grafik A. 2 - Çanakkale ilinde 2019 yılında Biga-MTHM istasyonu SO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği

(https://sim.csb.gov.tr/STN/STN_Report/DynamicChartNew, 2020)

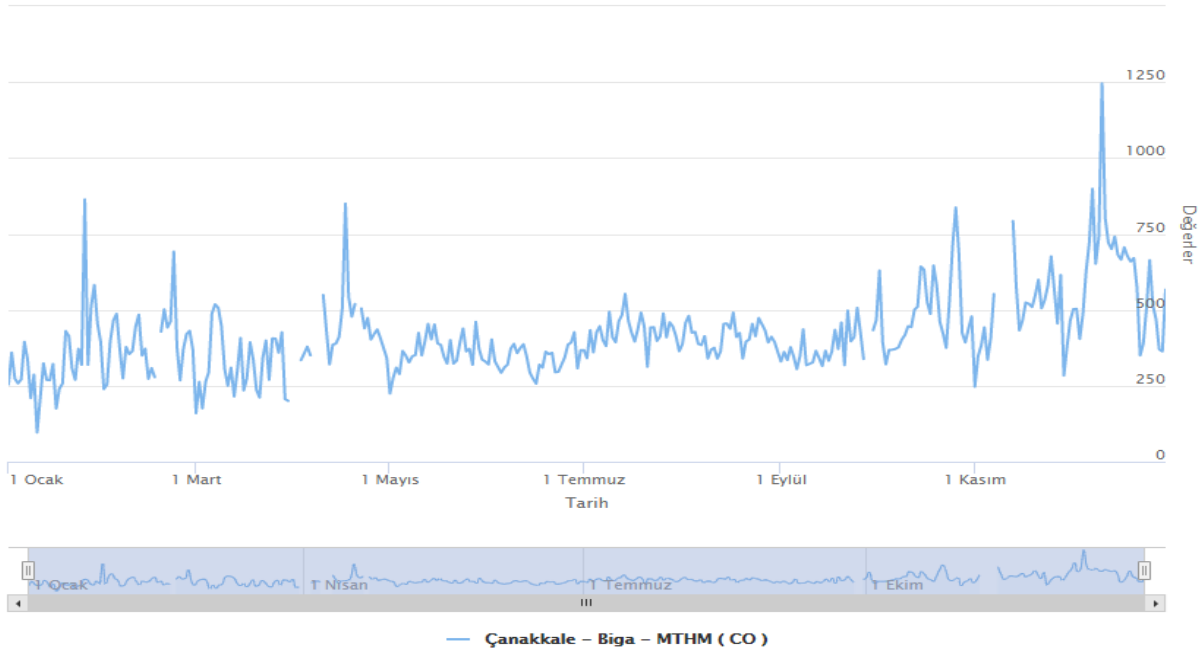
2019 Ocak 01 – Salı & 2019 Aralık 31 – Salı tarihleri arasında (NOX) parametreleri için grafik raporu.

Grafik A. 3 - Çanakkale ilinde 2019 yılında Biga-MTHM istasyonu NO_x parametresi günlük ortalama değer grafiği

(https://sim.csb.gov.tr/STN/STN_Report/DynamicChartNew, 2020)

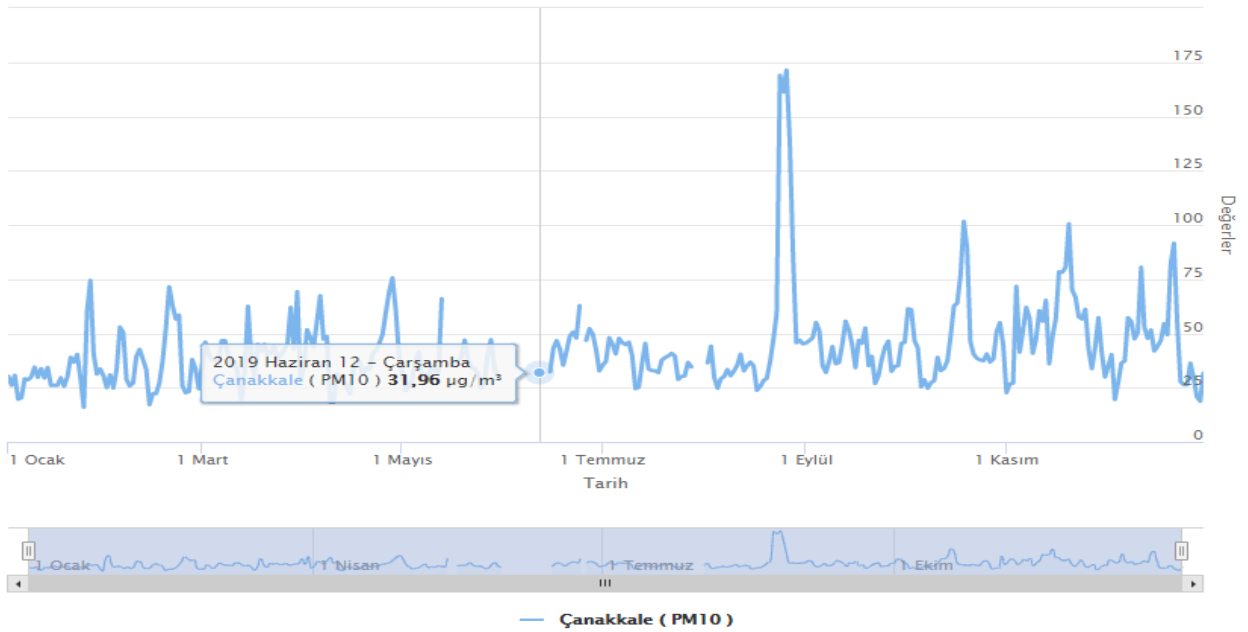
2019 Ocak 01 – Salı & 2019 Aralık 31 – Salı tarihleri arasında (CO) parametreleri için grafik raporu.

Grafik A. 4 - Çanakkale ilinde 2019 yılında Biga-MTHM istasyonu CO parametresi günlük ortalama değer grafiği

(https://sim.csb.gov.tr/STN/STN_Report/DynamicChartNew, 2020)

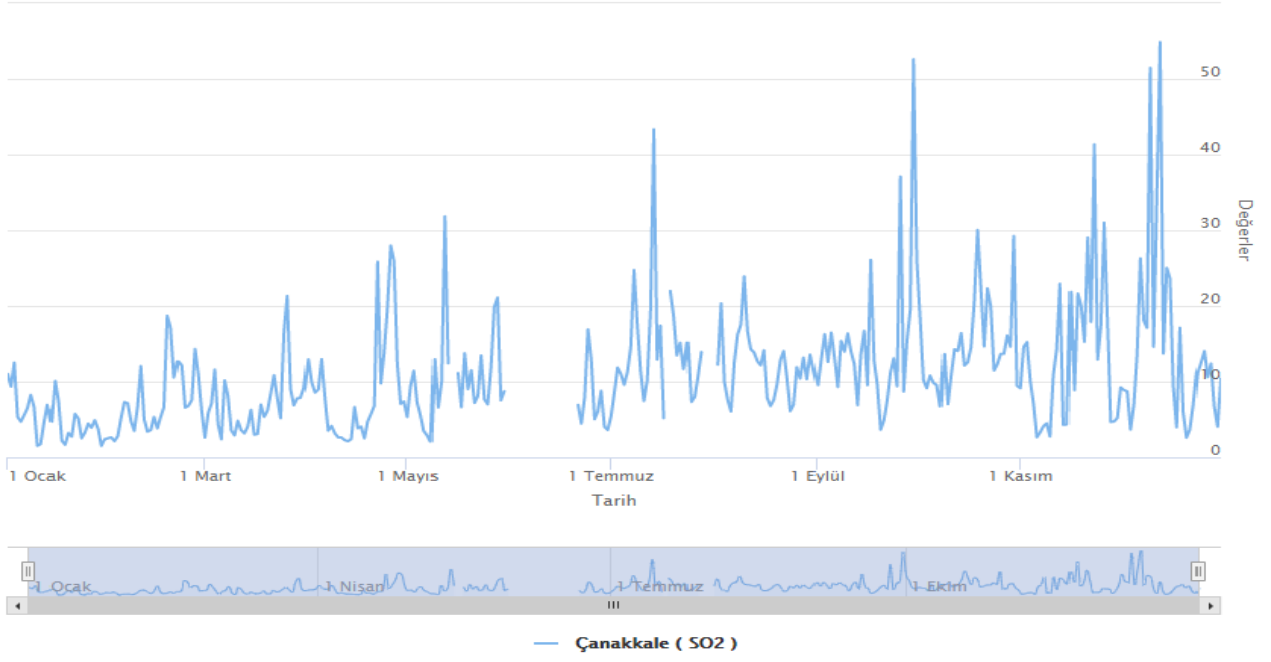
2019 Ocak 01 – Salı & 2019 Aralık 31 – Salı tarihleri arasında (PM10) parametreleri için grafik raporu.

Grafik A. 5 - Çanakkale ilinde 2019 yılında Çanakkale istasyonu PM₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği

(https://sim.csb.gov.tr/STN/STN_Report/DynamicChartNew, 2020)

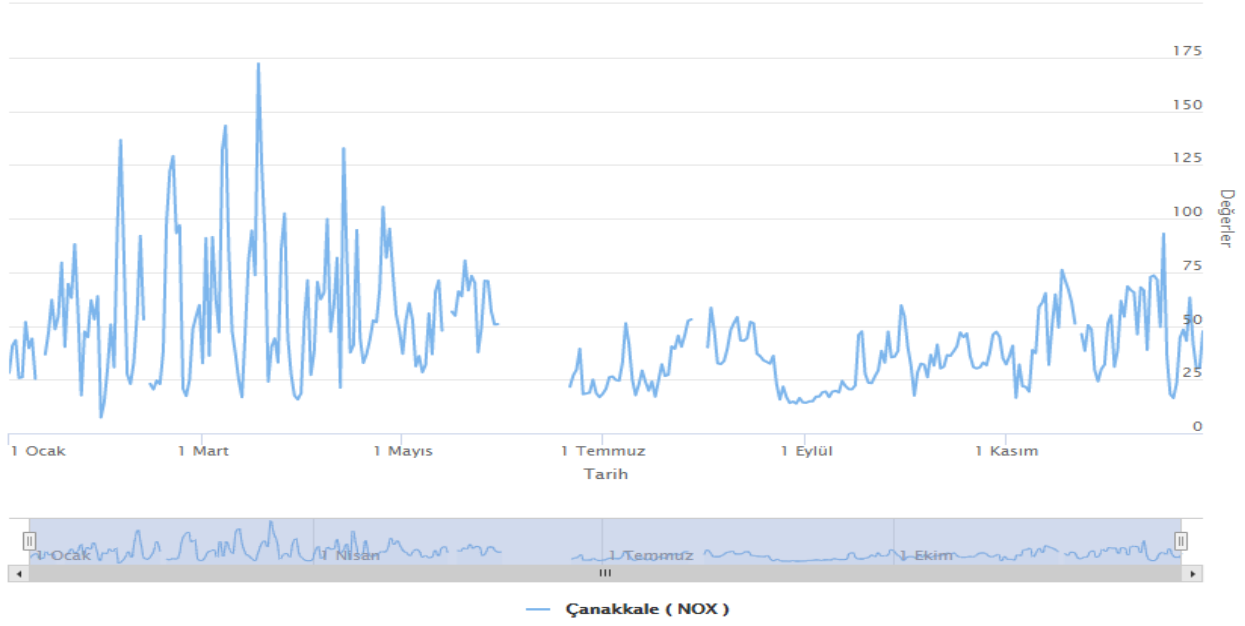
2019 Ocak 01 – Salı & 2019 Aralık 31 – Salı tarihleri arasında (SO₂) parametreleri için grafik raporu.

Grafik A. 6 - Çanakkale ilinde 2019 yılında Çanakkale istasyonu SO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği

(https://sim.csb.gov.tr/STN/STN_Report/DynamicChartNew, 2020)

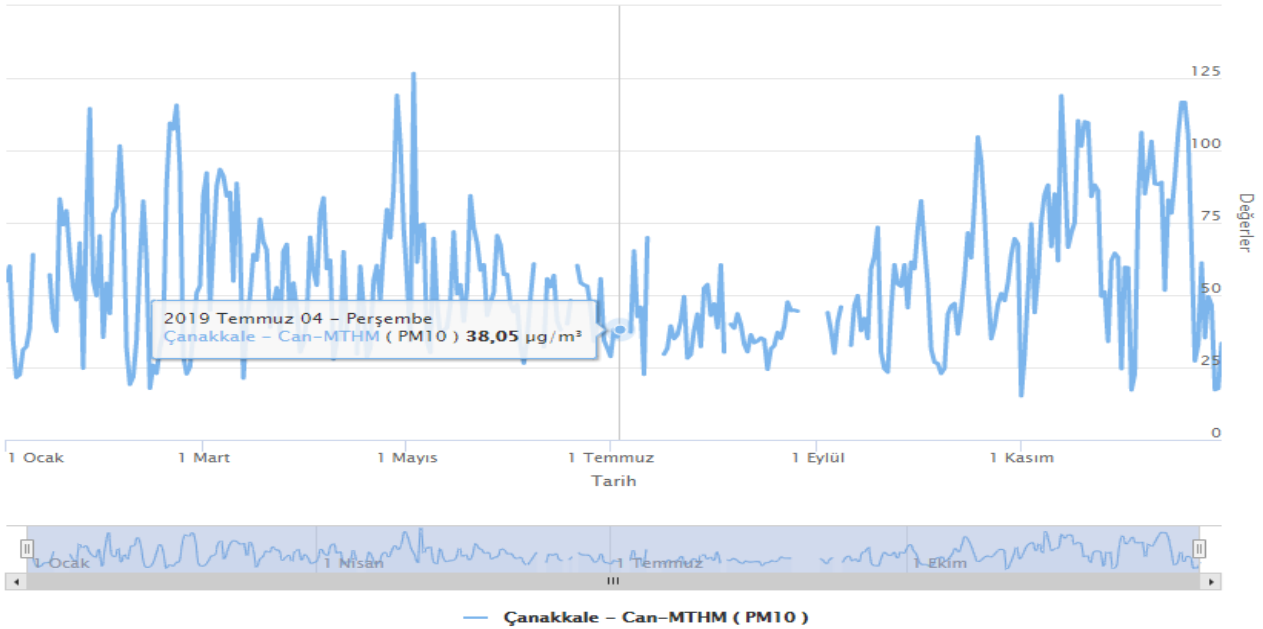
2019 Ocak 01 – Salı & 2019 Aralık 31 – Salı tarihleri arasında (NOX) parametreleri için grafik raporu.

Grafik A. 7 - Çanakkale ilinde 2019 yılında Çanakkale istasyonu NO_x parametresi günlük ortalama değer grafiği

(https://sim.csb.gov.tr/STN/STN_Report/DynamicChartNew, 2020)

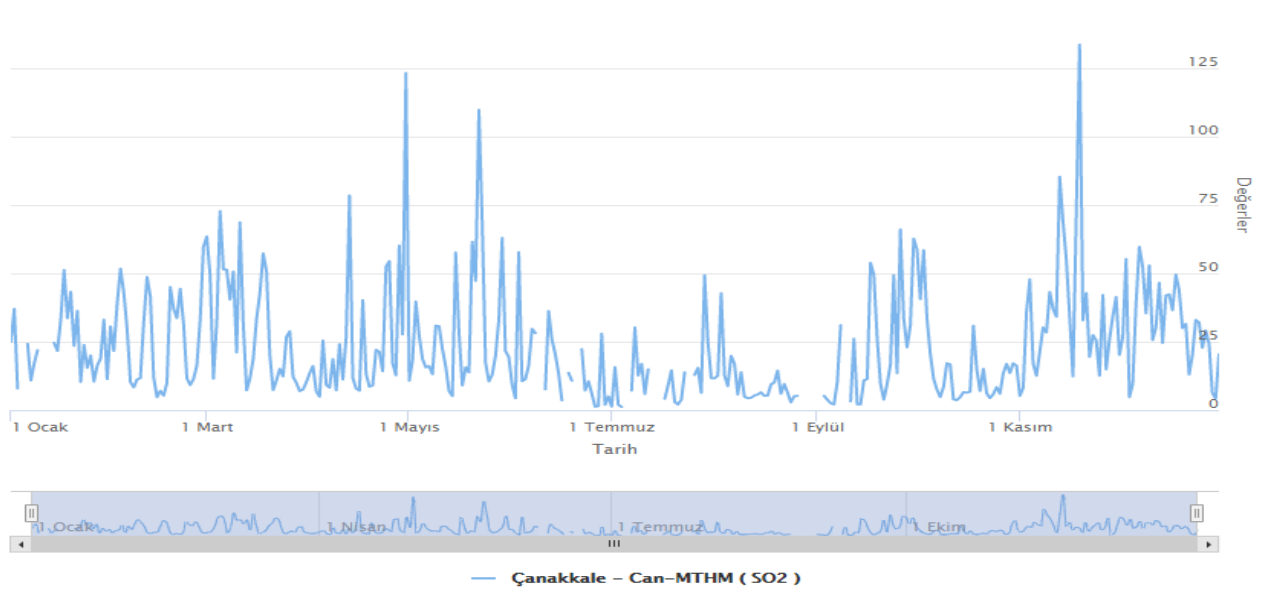
2019 Ocak 01 – Salı & 2019 Aralık 31 – Salı tarihleri arasında (PM10) parametreleri için grafik raporu.

Grafik A. 8 - Çanakkale ilinde 2019 yılında Çan-MTHM istasyonu PM₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği

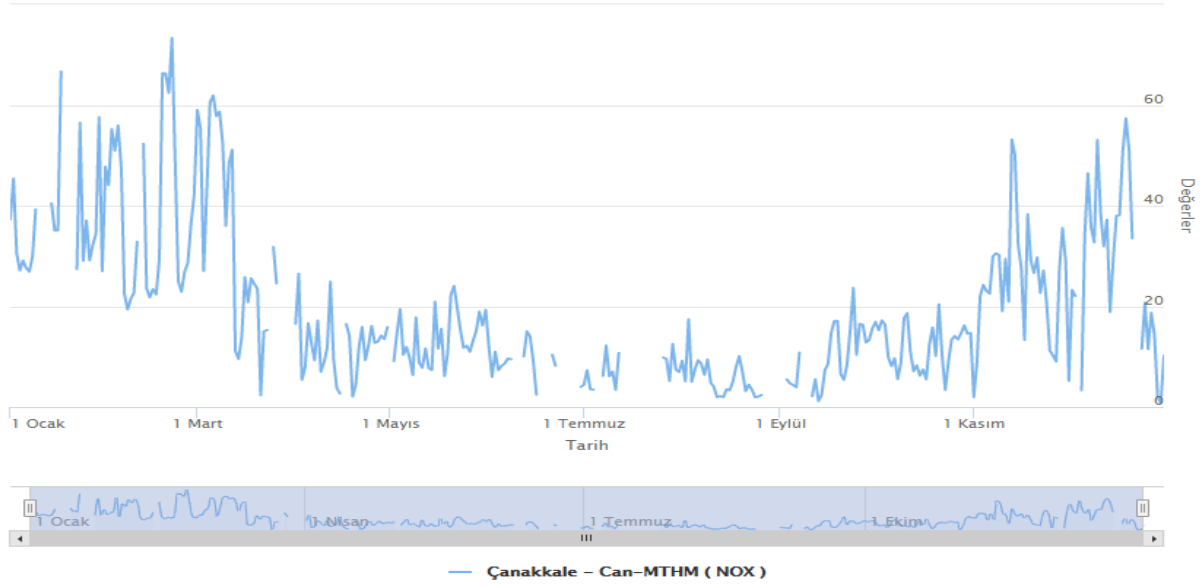
(https://sim.csb.gov.tr/STN/STN_Report/DynamicChartNew, 2020)

2019 Ocak 01 – Salı & 2019 Aralık 31 – Salı tarihleri arasında (SO₂) parametreleri için grafik raporu.

Grafik A. 9 - Çanakkale ilinde 2019 yılında Çan-MTHM istasyonu SO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği
(https://sim.csb.gov.tr/STN/STN_Report/DynamicChartNew, 2020)

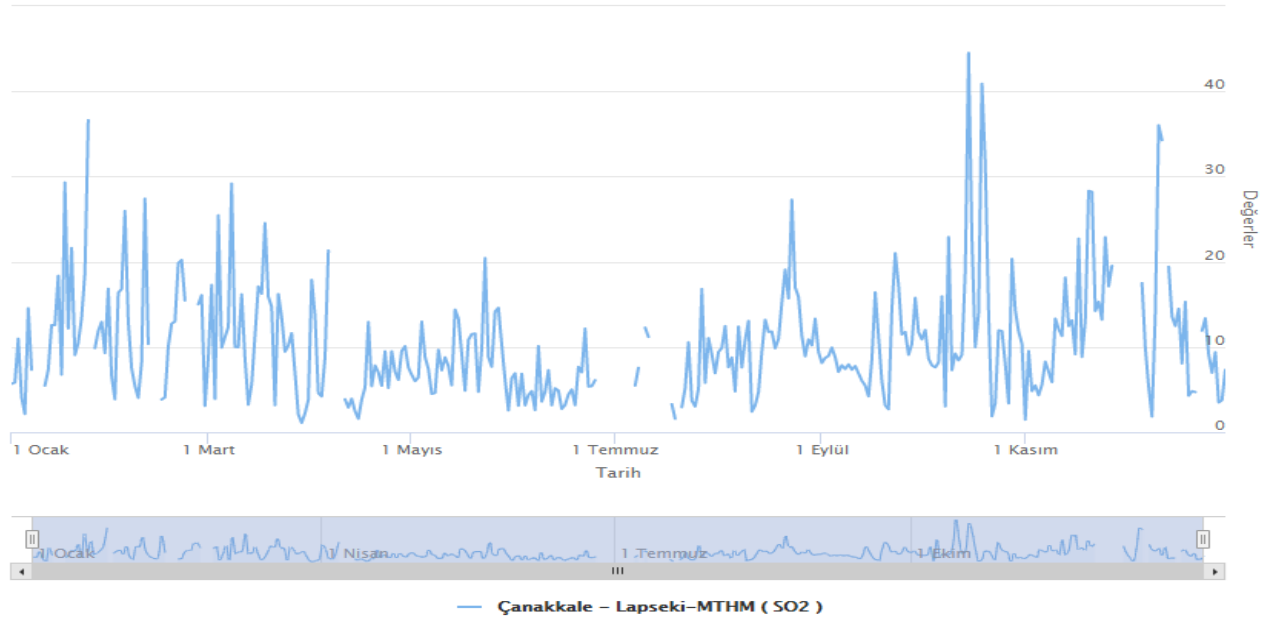
2019 Ocak 01 – Salı & 2019 Aralık 31 – Salı tarihleri arasında (NO_x) parametreleri için grafik raporu.

Grafik A. 10 - Çanakkale ilinde 2019 yılında Çan-MTHM istasyonu NO_x parametresi günlük ortalama değer grafiği

(https://sim.csb.gov.tr/STN/STN_Report/DynamicChartNew, 2020)

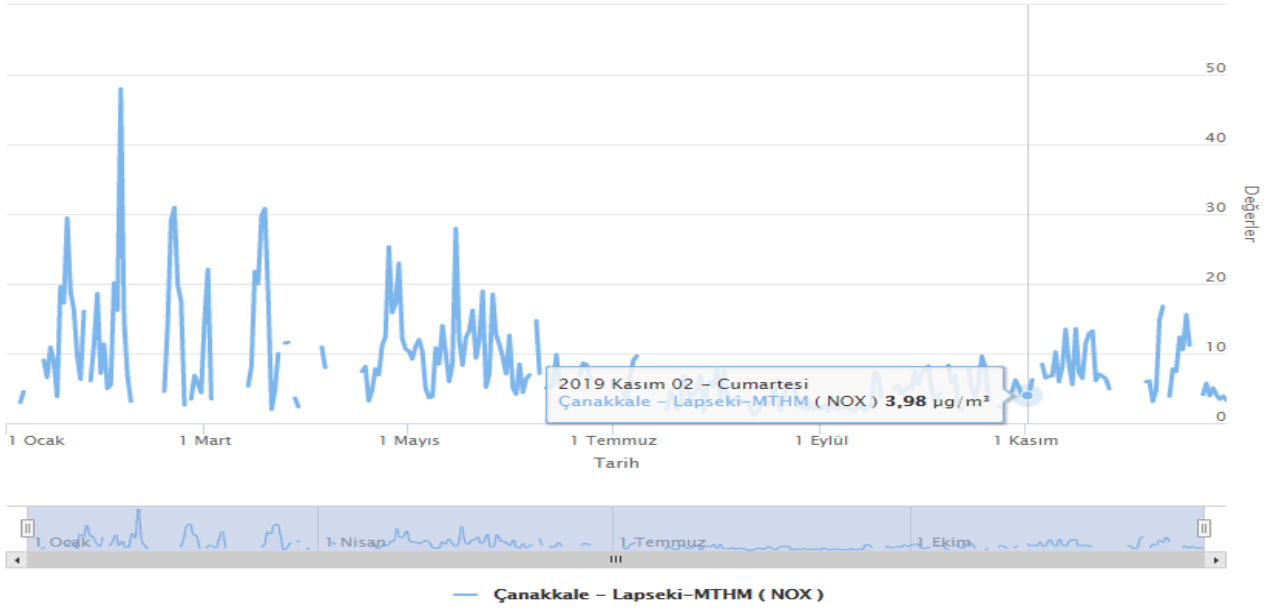
2019 Ocak 01 – Salı & 2019 Aralık 31 – Salı tarihleri arasında (SO₂) parametreleri için grafik raporu.

Grafik A. 11 - Çanakkale ilinde 2019 yılında Lapseki-MTHM istasyonu SO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği

(https://sim.csb.gov.tr/STN/STN_Report/DynamicChartNew, 2020)

2019 Ocak 01 – Salı & 2019 Aralık 31 – Salı tarihleri arasında (NO_x) parametreleri için grafik raporu.

Grafik A. 12 - Çanakkale ilinde 2019 yılında Lapseki-MTHM istasyonu NO_x parametresi günlük ortalama değer grafiği

(https://sim.csb.gov.tr/STN/STN_Report/DynamicChartNew, 2020)

Çizelge A. 8 – Çanakkale ilinde Çanakkale İstasyonu 2019 yılı hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değer in aşıldığı gün sayıları ($\mu\text{g}/\text{m}^3$; CO: mg/m^3)
(havaizleme.gov.tr, 2020)

ÇANAKKALE	SO ₂	AGS*	PM10	AGS*	CO	AGS*	NO	AGS*	NO ₂	AGS*	NO _x	AGS*	OZON	AGS*
Ocak	5,1	0	32,1	2					21,1	0				
Şubat	7,5	0	36,6	6					25,0	0				
Mart	7,0	0	41,3	2					29,2	0				
Nisan	8,9	0	42,1	7					31,2	0				
Mayıs	10,4	0	34,9	1					26,1	0				
Haziran	7,6	0	44,6	4					16,1	0				
Temmuz	13,7	0	37,7	0					18,5	0				
Ağustos	11,7	0	54,0	6					17,2	0				
Eylül	14,7	0	41,7	3					16,5	0				
Ekim	15,1	0	46,6	10					15,1	0				
Kasım	13,3	0	54,6	18					24,6	0				
Aralık	14,9	0	43,6	10					23,6	0				

*AGS: Sınır değerin aşıldığı gün sayısı

Çizelge A. 1 - Çanakkale ilinde Çan İstasyonu 2019 yılı hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerin aşıldığı gün sayıları ($\mu\text{g}/\text{m}^3$; CO: mg/m^3)
(havaizleme.gov.tr, 2020)

ÇAN	SO ₂	AGS*	PM10	AGS*	CO	AGS*	NO	AGS*	NO ₂	AGS*	NO _x	AGS*	OZON	AGS*
Ocak	22,6	0	53,10	16					9,0	0				
Şubat	25,8	0	56,0	13					7,2	0				
Mart	30,1	0	61,3	21					11,7	0				
Nisan	25,2	0	59,4	18					7,0	0				
Mayıs	28,5	0	57,2	20					6,8	0				
Haziran	14,6	0	45,8	10					3,7	0				
Temmuz	11,5	0	40,2	1					4,7	0				
Ağustos	11,7	0	38,0	0					4,1	0				
Eylül	14,7	0	46,3	10					7,3	0				
Ekim	15,1	0	54,9	17					15,7	0				
Kasım	13,3	0	71,0	25,0					8,9	0				
Aralık	14,9	0	65,5	21					6,3	0				

*AGS: Sınır değerin aşıldığı gün sayısı

Çizelge A. 9 - Çanakkale ilinde Biga İstasyonu 2019 yılı hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerin aşıldığı gün sayıları ($\mu\text{g}/\text{m}^3$; CO: mg/m^3)

BİGA	SO ₂	AGS*	PM10	AGS*	CO	AGS*	NO	AGS*	NO ₂	AGS*	NO _x	AGS*	OZON	AGS*
Ocak	23,5	0	23,5	2					6,7	0				
Şubat	14,3	0	25,0	3					6,3	0				
Mart	21,1	0	26,1	0					6,2	0				
Nisan	22,2	1	28,0	2					6,3	0				
Mayıs	35,6	0	27,3	0					5,8	0				
Haziran	20,8	0	41,6	12					4,2	0				
Temmuz	21,3	0	20,4	0					4,8	0				
Ağustos	19,6	0	9,8	0					3,9	0				
Eylül	17,4	0	8,6	0					5,6	0				
Ekim	16,4	0	12,1	0					6,6	0				
Kasım	17,4	0	14,8	0					7,2	0				
Aralık	13,0	0	24,2	0					5,6	0				

*AGS: Sınır değerin aşıldığı gün sayısı

Çizelge A. 10 - Çanakkale ilinde Biga İstasyonu 2019 yılı hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerin aşıldığı gün sayıları ($\mu\text{g}/\text{m}^3$; CO: mg/m^3)

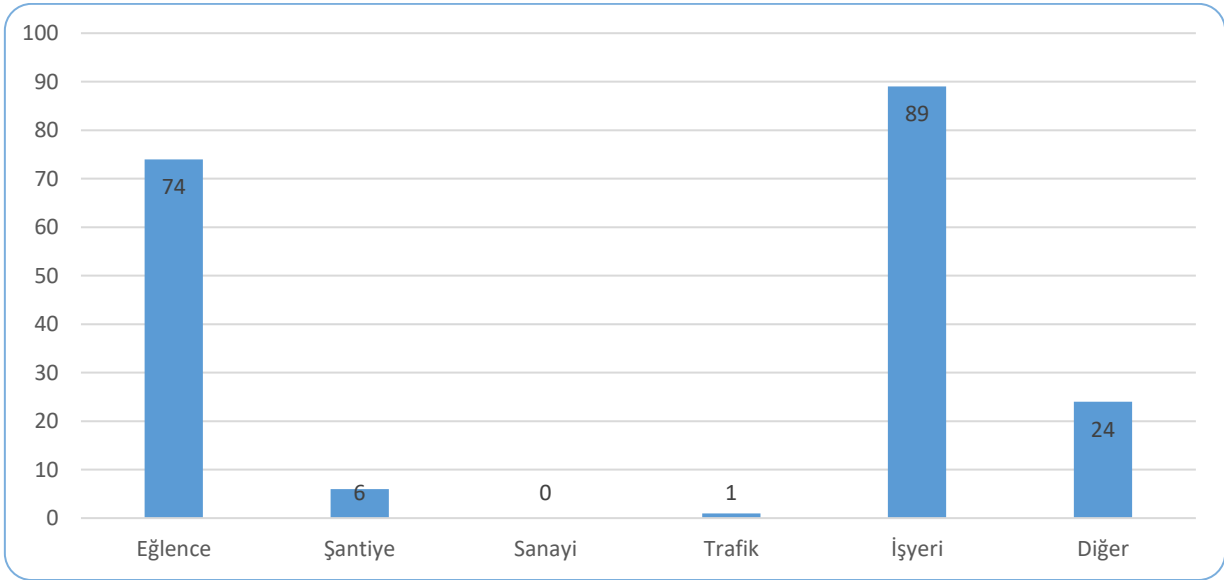
LAPSEKİ	SO ₂	AGS*	PM2,5	AGS*	CO	AGS*	NO	AGS*	NO ₂	AGS*	NO _x	AGS*	OZON	AGS*
Ocak	11,7	0	14,9	0					7,9	0				
Şubat	11,4	0	22,6	0					8,3	0				
Mart	11,4	0	17,7	0					8,0	0				
Nisan	7,4	0	19,4	0					7,1	0				
Mayıs	8,9	0	16,1	0					7,8	0				
Haziran	5,3	0	16,7	0					5	0				
Temmuz	7,5	0	14,8	0					3,6	0				
Ağustos	11,2	0	13,9	0					2,4	0				
Eylül	9,4	0	14,8	0					2,3	0				
Ekim	14,2	0	22,5	0					3,6	0				
Kasım	12,4	0	24,41	0					6,0	0				
Aralık	11,4	0	14,4	0					4,9	0				

*AGS: Sınır değerin aşıldığı gün sayısı

A.5. Gürültü

Gürültü konusunda kısa bir bilgi verilebilir. Gürültü denetimi konusunda yetki devri yapılmış ise, yetki devri yapılmış belediyelerden gelen bu konu hakkında bilgiler rapora eklenmelidir.

Ayrıca Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğüne ulaşan gürültü şikâyetlerinin konu bazında dağılımı Grafik A.3'deki gibi verilmelidir. Ek olarak bu şikâyetler hakkında neler yapıldığı konusunda bilgiler rapora eklenmelidir.

Grafik A. 13 – Çanakkale ilinde 2019 yılında gürültü konusunda yapılan şikâyetlerin dağılımı (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2020)

A.6. İklim Değişikliği Eylem Planı Çerçevesinde Yapılan Çalışmalar

İklim Değişikliği Eylem Planı'nda bulunan sektörel hedefler kapsamında ilde yapılan kısa, orta ve uzun vadeli çalışmalara değinilecektir.

Ülkemizde, emisyonların tesis seviyesinde takibine yönelik mevzuat çalışmaları 2010 yılında başlamış, Bakanlığımız ve ilgili kurumlar ile kuruluşlar arasında oluşturulan teknik bir çalışma grubu Sera gazı emisyonlarının takibine ilişkin yasal çerçevenin temelleri “Sera Gazı Emisyonlarının Takibi Hakkında Yönetmelik”in 25 Nisan 2012 Tarihli ve 28274 Sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmesiyle atılmıştır. Yönetmelik, Doğrulayıcı Kuruluşlar için TÜRKAK tarafından yapılması gereken akreditasyon yükümlülüğünü 2017 yılına ertelemek üzere revize edilerek 17 Mayıs 2014 tarih ve 29003 Sayılı Resmi Gazete’de tekrar yayımlanmıştır. Yönetmeliğimiz ihtiyaçlar

doğrultusunda bir kez daha revize edilmiş, 31 Mayıs 2017 tarihli ve 30082 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

Söz konusu yönetmelik, 2003/87/EC sayılı AB Emisyon Ticareti Direktifinin, sera gazı emisyonlarının izlenmesi, raporlanması ve doğrulanması konularını uyumlaştıracak şekilde hazırlanmış olup, AB Çevre Müktesebatına uyum çerçevesinde önemli bir adım atılmıştır.

Ulusal mevzuat kapsamında, elektrik, çimento, demir-çelik, rafineri, seramik, kireç, kâğıt ve cam üretimi gibi sektörlerden kaynaklanan ve ulusal sera gazı emisyonlarının yaklaşık yarısını teşkil eden sera gazı emisyonları tesis seviyesinde izlenmektedir.

Yönetmelik kapsamında yürütülecek izleme ve raporlama iş ve işlemlerinin detaylandırılmasına yönelik “Sera Gazı Emisyonlarının İzlenmesi ve Raporlanması Hakkında Tebliğ” 22 Temmuz 2014 tarih ve 29068 sayılı Resmi Gazete’de, tesis bazında hazırlanacak emisyon raporlarının Bakanlığa gönderilmeden önce yetkili bağımsız kuruluşlarca doğrulanması ile ilgili hususlar ve bahse konu doğrulayıcıların yetkilendirilmesine ilişkin şartlara yönelik “Sera Gazı Emisyon Raporlarının Doğrulanması ve Doğrulayıcı Kuruluşların Yetkilendirilmesi Tebliği” ise 02 Nisan 2015 tarihli ve 29314 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yönetmelik kapsamındaki tesisler öncelikle sera gazı izleme planlarını hazırlayarak sera gazı emisyonlarının ilk izlenmeye başlanacağı tarihten en az 6 ay önce Bakanlığa onay için göndermekle yükümlüdür. İzleme planı onaylandıktan sonra tesis, sera gazı emisyonlarını bu plan çerçevesinde her takvim yılı (1 Ocak -31 Aralık) için izlemek ve her yılın 30 Nisan tarihine kadar bir önceki yılın sera gazı emisyon raporunu Bakanlıktan tarafından yetkilendirilmiş doğrulayıcı kuruluşlara doğrularak Bakanlığa raporlamakla yükümlüdür. Tesisler tarafından 2017 yılında Entegre Çevre Bilgi Sistemi üzerinden 650 adet doğrulanmış emisyon raporu Bakanlığımıza sunulmuş olup, 2018 yılına ait doğrulanmış emisyon raporlarının 30 Nisan 2019 tarihine kadar sunulması zorunludur.

A.7. Sonuç ve Değerlendirme

Hava kirliliği; atmosferde toz, gaz, duman, koku ve su buharı şeklinde bulunabilecek olan kirleticilerin havanın doğal kalitesini bozarak insan sağlığı ve ekosisteme büyük ölçüde zarar verecek potansiyele dönüşmesi olarak tanımlanabilir. Hava kirliliğine sebep olan en büyük etmenler ise sanayileşme, ısınma amaçlı kullanılan kalitesiz yakıtlar ve motorlu taşıtların çok fazla sayıda kullanılmasıdır.

Çanakkale ilçeleri özellikle Çan, Biga gibi ilçelerde sanayileşmenin artması sonucu hava kalitesinin düşük olduğu tespit edilmiştir. Bunun dışında mevsimsel olarak hava kirliliğinde bir artış görülmektedir. Özellikle kış aylarında hava ıssızın düşmesiyle birlikte seyreden hava kirliliği kalitesiz yakıtların iyileştirilme işlemine tabi tutulmadan kullanılması, yanlış yakma tekniklerinin uygulanması ve kullanılan kazanların bakımlarının düzenli olarak yapılmaması sonucu havaya salınan genel kirleticiler hava kalitesini önemli ölçüde etkilemektedir.

İlimizde motorlu taşıtlardan kaynaklanan kirleticilerin hava kirliliği üzerine etkisi de mevcuttur. Özellikle sabah ve akşam saatlerinde yaşanan trafik yoğunluğu hava kalitesini olumsuz yönde etkilemektedir. Sanayiden Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği kapsamında yapılan tüm iyileştirme çalışmalarına rağmen sektörel bazda bazı sanayi tesislerinin kuruluş yerlerinin teknolojilerinin güncelliğini yitirmiş olması nedeniyle bu sektörler için alt yapısı geliştirilmiş

yerleşim yerlerinin dışında özel organize sanayi bölgelerinin oluşturulması ve halihazırda faaliyette bulunan bu işletmelerin taşınmalarının özendirilmesi için teşvik edilmesi gerekmektedir.

Kaynaklar

havaizleme.gov.tr, 2020

Çanakkale Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2020

Ç.Ş.İ.M Çevre Yönetimi ve Denetiminden Sorumlu Şube Müdürlüğü, 2020

Aksa Doğalgaz, 2020

B. SU VE SU KAYNAKLARI

B.1. İlin Su Kaynakları ve Potansiyeli

B.1.1. Yüzeysel Sular

B.1.1.1. Akarsular

Çanakkale ilinde yer alan akarsulara ait bilgiler Çizelge B.11’ de verilmiştir.

Çizelge B. 11 - Çanakkale İlinin Akarsuları (DSİ 252.Şube Müdürlüğü, 2020)

AKARSU İSMİ	Toplam Uzunluğu (km)	İl Sınırları İçindeki Uzunluğu (km)	Max. Debisi (m3/sn)	Doğduğu yer	Döküldüğü yer
Kara Menderes Çayı	109	109	1530	Kazdağı	Marmara Denizi
Tuzla Çayı	80	80	1400	Kırburun	Ege Denizi
Sarıçay	40	40	1300	Küçükburun	Çanakkale boğazı
Kocabaş Çayı	84	84	1345	Kaynarca	Marmara Denizi
Mıhlı Çayı	28	12	75	Kazdağı	Edremit Körfezi
Kavak Çayı	50	18	1100	Ballı	Saroz Körfezi
Bayramdere	11	11	1,123 ortalama	Taşlıburun	Marmara Denizi
Büyükdere	10	10	1,048 ortalama	Genişdağ	Kaleköy
Çınardere	28	28	0,791 ortalama	Sisalandağı	Marmara Denizi
Tayfurdere	19	19		Ağılyeri	Çanakkale Boğazı
Umurbey Çayı	22	22	16,677 ortalama	Avcı Tepesi	Çanakkale Boğazı
Kocaçay	62	62	4,584 ortalama	Bardakçı	Kocabaş Çayı
Agonya Çayı	148	70	2,304 ortalama	Katrandağı	Ortaca

B.1.1.2. Doğal Göller, Göletler ve Rezervuarlar

İlde bulunan doğal göllerden, göletlerden ve rezervuarlardan söz edilmelidir. Bunların yerini gösteren harita rapora eklenmelidir. Kullanım amaçlarından söz edilmelidir.

İlde bulunan sulama göletlerine ait bilgiler Çizelge B.12’de verilmelidir. İlgili kurumdan (DSİ’den) alınan çizelge formatı farklı ise Çizelge B.12 ilgili kurumun verdiği şekilde değiştirilebilir.

Çizelge B. 12 - Çanakkale İlinde Mevcut Sulama Göletleri (DSİ 252.Şube Müdürlüğü, 2020

Göletin Adı	Tipi	Göl hacmi, hm ³	Sulama Alanı (net), ha	Bitiş yılı	Kullanım Amacı
Atikhisar Barajı	Zonlu toprak dolgu	9,22	3069	1975	Sulama + taşkın + içme suyu
Gökçeada Zeytinli barajı	Zonlu toprak dolgu	14,48	700	1984	Sulama + içme suyu
Bayramiç Barajı	Toprak Dolgu	86,50	16437	1975	Sulama + enerji + içme suyu
Bakacak Barajı	Kil çekirdek, kaya dolgu	136	9000	2000	Sulama
Tayfur Barajı	Kil çekirdek, kaya dolgu	5,712		1985	İçme suyu
Umurbey Barajı	Kil çekirdekli kum- çakıl, kaya dolgu	52,694	3661	2008	Sulama
Ayvacık Barajı	Kil çekirdekli kum- çakıl, kaya dolgu	39	3368	2008	Sulama + içme suyu
Taşoluk barajı	Kil çekirdek, kaya dolgu	88	9352	2009	Sulama
Bayramdere Barajı	Kil çekirdek, kaya dolgu	18,45	1050	2010	Sulama + içme suyu
Yenice - Gönen Barajı (Gövde İl Sınırları Dışında)	Kil çekirdek, kaya dolgu	227,04	20515	1997	Sulama + Enerji + İçme
Gelibolu Çokal Barajı (Gövde ve Göl Alanı İl Sınırları Dışına)	Ön Yüzü Beton Kaplı Kaya Dolgu	204	12757	2012	Sulama + İçme Suyu
Uzun hızlı göleti	Kil çekirdek, kaya dolgu	4,9	319	1966	Sulama
Koyunyeri göleti	Homojen dolgu	2,9	423	1988	Sulama
Fındıklı göleti	Homojen dolgu	0,85	69	1990	sulama
Alpagut göleti	Homojen dolgu	1,85	214	1990	Sulama
Uluköy göleti	Homojen dolgu	2,9	303	1993	Sulama
Küçüközü göleti	Homojen dolgu	5,92	800	1998	Sulama
Kozçesme göleti	Homojen dolgu	4,24	739	1999	Sulama
İntepe göleti	Kil çekirdek yarı geçirimli dolgu	0,67	114	2008	sulama
Kayatepe göleti	Homojen dolgu	1,3	307	2008	Sulama
Yenice Çınar göleti	Homojen dolgu	0,73	168	2009	Sulama
Tavaklı Alemşah göleti	Kil çekirdek kaya dolgu	0,85	147	2006	Sulama
Örenli göleti	Kil çekirdek kaya dolgu	1,17	198	2006	Sulama
Çan Karakoca göleti	Homojen dolgu	1,72	323	2011	Sulama
Biga Ayıtdere göleti	Kil çekirdek toprak dolgu	6,78	1157	2010	Sulama
Hamdibey Asar göleti	Kil çekirdek yarı geçirimli dolgu	3,56	870	2011	Sulama
Beybaşı göleti	Kil çekirdek kaya dolgu	0,52	87	2013	Sulama
Biga Hacıpehlivanlı göleti	Kil çekirdek kaya dolgu	0,94	180	2012	Sulama

Çan Altıkulaç göleti	Kil çekirdek kaya dolgu	3,3	532	2012	Sulama
Ezine Akçin göleti	Toprak dolgu	10,298	820	2011	Sulama
Biga Kaynarca göleti	Homojen dolgu	18,51	2045	2011	Sulama
Biga Gürgendere göleti	Kil çekirdek kaya dolgu	1,23	310	2016	Sulama
Lapseki Balcılar Göleti	Kil çekirdek kaya dolgu	1,3	195	2016	Sulama
Ayvacık Çamköy Göleti	Kil çekirdek kaya dolgu	0,45	69	2017	Sulama
Bayramiç Zeytinli Göleti	Homojen dolgu	2,8	504	2017	Sulama
Bayramiç Yassıbağ Göleti	Kil çekirdek kaya dolgu	2,36	518	2018	Sulama
Biga Kaldırımbaşı Göleti	Kil çekirdek kaya dolgu	0,41	50	2015	Sulama
Yenice Torhasan Göleti	Kil çekirdek zonlu dolgu	0,83	127	2015	Sulama

Çizelge B. 13- İl Özel İdaresi Göletleri

1	Yenice Kalkım Olukpınardere Göleti	İşletmede	Gölet
2	Gökçeada Uğurlu Göleti	İşletmede	Gölet
3	Çan Terzialan Sarısudere Göleti	İşletmede	Gölet
4	Gelibolu Demircili Göleti	İşletmede	Gölet
5	Ezine Kemallı Göleti	İşletmede	Gölet
6	Merkez Dümrek Göleti	İşletmede	Gölet
7	Lapseki Nusratiye Göleti	İşletmede	Gölet
8	Gelibolu Değirmendüzü Göleti	İşletmede	Gölet
9	Ayvacık Kösedere Göleti	İşletmede	Gölet
10	Bayramiç Yeniceköy Köylüçay Göleti	İşletmede	Gölet
11	Yenice Çınarcık Göleti	İşletmede	Gölet
12	Bayramiç Çırpılar Göleti	İşletmede	Gölet
13	Yenice Hamdibey Ahladeresi Göleti	İşletmede	Gölet
14	Bayramiç Işıkeli Göleti	İşletmede	Gölet
15	Yenice Davutköy Göleti	İşletmede	Gölet
16	Yenice Karaköy Göleti	İşletmede	Gölet
17	Merkez Aşağıokçular Göleti	İşletmede	Gölet
18	Yenice Koruköy Göleti	İşletmede	Gölet
19	Biga Akyaprak Soğuksudere Göleti	İşletmede	Gölet
20	Gökçeada Aydıncık Göleti	İşletmede	Gölet
21	Gelibolu Karainebeyli Örendere Göleti	İşletmede	Gölet
22	Yenice Semedeli Göleti	İşletmede	Gölet
23	Ezine Bahçeli Göleti	İşletmede	Gölet
24	Yenice Merkez Göleti	İşletmede	Gölet
25	Gökçeada Şahinkaya Göleti	İşletmede	Gölet
26	Gökçeada Dereköy Göleti	İşletmede	Gölet

B.1.2. Yeraltı Suları

Bu kısımda ilde yer alan yer altı suları ile birlikte eğer mevcut ise jeotermal kaynaklardan da söz edilmelidir.

İlin yeraltı suyu potansiyeli aşağıda Çizelge B.13'deki gibi verilmelidir. İlgili kurumdan (DSİ'den) alınan çizelge formatı farklı ise Çizelge B.13 ilgili kurumun verdiği şekilde değiştirilebilir.

Çizelge B. 14- Çanakkale İlinin Yeraltı Suyu Potansiyeli (DSİ 252.Şube Müdürlüğü, 2020)

Kaynağın İsmi	hm ³ /yıl
Bayramiç – Evciler – Ayazma Kaynağı	50,08
Yenice Çınar K.	0,409
Yenice – Ilica K.	1,04
Geyikli – Pınarbaşı – Kırkgözler K.	0,63
Karadağ Köyü Su Kaynak Alanları	4,20

B.1.2.1. Yeraltı Su Seviyeleri

ÇANAKKALE	ÇANAKKALE	ÇANAKKALE	ÇANAKKALE	ÇANAKKALE	ÇANAKKALE	ÇANAKKALE
ECEABAT	GELİBOLU	GÖKÇEADA	YENİCE	YENİCE	BİGA	BAYRAMIÇ
K.Anafartalar	Tayfur	DSİ Balıkesir	Kalkım	Merkez	Savaştepe	Türkmenli
Marmara	Marmara	Marmara	Marmara	Marmara	Marmara	Kuzey Ege
Anafartalar	Ecebat	Gökçeada	Kalkım	Kalkım	Savaştepe Köyü	Bayramiç
Kumtaşı	Alüvyon+Neojen	Alüvyon+Neojen tortullar	Alüvyon+Neojen	Alüvyon+Neojen	Alüvyon+Neojen	Alüvyon
Manuel	Manuel	Manuel	Manuel	Manuel	Manuel	Manuel
						-7.83
Artezyan	-1.80	-2.50	-1.93	-3.08	-1.25	-5.52
Artezyan	-2.17		-1.75	-4.74	-0.85	-5.17
Artezyan	-2.09		-1.55	-3.25	-0.90	-6.74

ÇANAKKALE	ÇANAKKALE	ÇANAKKALE	ÇANAKKALE	ÇANAKKALE	ÇANAKKALE	ÇANAKKALE
EZİNE	EZİNE	EZİNE-GEYİKLİ	EZİNE-GEYİKLİ	BOZCAADA	BOZCAADA	GÖKÇEADA
Kumkale	Orm.Fidanlığı	Çamoba	Çamoba	Bozcaada	Bozcaada	DSİ Bahçesi
Kuzey Ege	Kuzey Ege	Kuzey Ege	Kuzey Ege	Kuzey Ege	Kuzey Ege	Marmara
Kumkale	Ezine	Geyikli	Geyikli			
Alüvyon+Neojen	Alüvyon	Alüvyon+Neojen	Alüvyon+Neojen	Neojen	Şist	
Manuel	Manuel	Manuel	Manuel	Manuel	Manuel	Manuel
	-6.37	-9.18	-4.76	-31.45	-4.52	
	-0.95	-4.59	-4.23	-0.61		-2.77
	-2.44	-5.65	-10.73	-4.68	-28.97	
	-2.88	-5.10	-6.30	-2.86		

B.1.2.2 Jeotermal Kaynaklar

İlin zengin kaplıca kaynakları içerisinde en önemli olarak Ezine ilçesi kıyı kesimine yakın durumda bulunan Kestanbol Kaplıcaları yer almaktadır. Kestanbol Kaplıcaları haricinde diğer kaplıca kaynakları yerel imkanlarla işletilmektedir. Başlıca jeotermal kaynaklar aşağıda verilmektedir.

1. Tuzla Jeotermal Santrali:

Çanakkale ili, Ayvacık ilçesi sınırları içinde, Tuzla mevkiinde yer alan Tuzla Jeotermal Santrali, ilk etapta 7,5 MWe kurulu gücünde ve yıllık ortalama 51.000.000 kWh enerji üretim kapasitesine sahip olacak şekilde tasarlanmıştır.

Üretim tesisine ilişkin bilgiler

İli: Çanakkale İlçesi: Ayvacık Mevkii: Tuzla

Tesis tipi: Yenilenebilir Enerji kaynağı: Jeotermal Ünite kurulu gücü: 7,5 MW Ünite sayısı: 1 adet

Tesis toplam kurulu gücü: 7,5 MW

Öngörülen ortalama yıllık üretim miktarı: 63.000.000 kWh

Sisteme bağlantı noktası ve gerilim seviyeleri: Tuzla KÖK-Ayvacık DM üzerinden Ezine TM 33 kV Tesis tamamlanma süresi: 64 ay 18 gün

Tesis tamamlanma tarihi: 29/09/2009

2. Hıdırlar Kaynağı:

Yenice ilçesi Hıdırlar Köyünün batısında yer almaktadır. 7 adet kaynak vardır. Suların sıcaklığı 84 °C debileri yaklaşık 3,2 l/s dir. MTA tarafından yapılan 1 adet sondaj vardır.

Tarih: 1985

Derinlik (m): 380

Sıcaklık (°C): 58

Debi (l/s): 0,5

Kaynaklar, fluorür içeren mineralce fakir sıcak sular sınıfına girer. Kaynakların kaptajı vardır. Banyo amaçlı kullanılmaktadır. Hıdırlar İlçesinin Kuzeydoğusunda yer alan bir başka kaynak grubu vardır. Kaynağın sıcaklığı 40 °C, debisi 4 l/s dir.

3. Uyuz Kaynağı:

Yenice Hıdırlar İlçesinin yaklaşık 800 m kadar batısında yer alır. Kaynağın sıcaklığı 46,2 °C, debisi 0,25 l/s dir. Kaynağın kaptajı yoktur.

4. Kocabaşlar Kaynağı:

Lapseki İlçesinin Kocabaşlar Köyünün 300 m güneyindedir. Sıcaklığı 38 °C, debisi 0,35 l/s dir.

Fluorür içeren, mineralce fakir sıcak su sınıfına girmektedir. Kaptajı vardır. Kaplıca amaçlı olarak ilkel şartlarda kullanılmaktadır.

5. Kestanbol Kaynağı:

Ezine ilçesinin 18 km güney batısındadır. 2 adet kaynak vardır. Kaynakların sıcaklıkları 64 ve 73 °C dir. Toplam debi ise 5 l/s dir sular, fluorür içeren sodyumlu klorürlü termal tuzla suyu özelliğindedir. Etrafında tuz çökelimleri vardır. Kestanbol'da MTA tarafından yapılan 1 adet sıcak su sondajı vardır.

Tarih : 1975

Derinlik (m): 290

Sıcaklık (°C): 75

Debi (l/s) 25

Kaynağın kaptajı yapılmıştır. Bir tesis bulunmakta olup, halka hizmet etmektedir. Ayrıca sıcak su, sera ısıtmacılığında da kullanılmaktadır.

6. Akçakeçili Kaynağı:

Ezine İlçesi Akçakeçili Köyünün 1 Km kadar güneybatısındadır. Kaynak dere kenarından çıktığı için dere suyuna karışmaktadır. Sıcaklık 40 °C, debi yaklaşık 1 l/sn dir. Kaynak sodyumlu, klorürlü termal tuzla suyu özelliğindedir. Etrafında tuz çökelimleri vardır. Tesis yoktur.

7. Ozancık Kaynağı:

Çan ilçesi Bardakçılar Köyünün güneybatısında yer alır. 7 adet kaynak saptanmıştır. Kaynakların sıcaklıkları 54-60 °C arasındadır. Toplam debi 2 l/s dir. Sular, florür içeren, sodyumlu, kalsiyumlu, sülfatlı sıcak sular sınıfına girer. Kaptajları vardır. Ilıcada bir küçük bir motel halka hizmet vermektedir.

8. Ilıcaalan Kaynakları Kara Ilıca (Tepeköy):

Etili-Ilıcaalan Kaynakları, Çan İlçesi Etili Beldesinin kuzeybatısında yer alır. 3 adet kaynak saptanmıştır. Sıcaklıkları 32 °C debileri 0,35 l/s dir. Kara Ilıca Etili Beldesinin güneydoğusunda bulunur. 4 adet kaynak tespit edilmiştir. Sıcaklıkları 32 °C debileri 0,35 l/s dir. Her iki sıcak suda florür içeren, sodyumlu, kalsiyumlu sülfatlı sıcak sular sınıfına girer. Burada da ılıca tesisleri bulunmaktadır.

9. Çan Jeotermal Alanı-Pazarköy Kaynağı:

Çan İlçesinin içinde yer almaktadır. Sıcak su pompa ile çekilerek kaplıca tesislerine verilmektedir. Sıcaklıkları 47 °C, kaplıcadaki debisi ise 0,3 l/s 'dir. E.İ.E 2 adet sıcak su kuyusu açmıştır. Bu kuyulardan elde edilen sıcak suların debisi 8 l/s dir. Ayrıca MTA'nın yapmış olduğu sondajlar bulunmaktadır. Bu sondajlara ait veriler aşağıda verilmiştir.

10. Kırkgeçit Kaynağı:

Biga İlçesine 20 km mesafededir. Beş adet kaynak vardır. Kaynakların sıcaklıkları 52-60 °C arasında değişmektedir. Toplam Debi 5 l/s dir. Florür içeren mineralce fakir sıcaksu sınıfına girer. Ilıca, uygun sıcaklık ve debisi ile halka hizmet vermektedir.

11. Külçüler Kaynağı:

Bayramiç ilçesi Külçüler Köyünün yaklaşık 3 km kadar GB'sında 3 adet kaynak vardır. Kaynaklar 34- 35 °C sıcaklığa sahip olup toplam debi 1 l/s dir. Kaynaklar florür içeren, mineralce fakir sıcaksu sınıfına girer.

12. Küçükçetmi Kaynağı:

Ayvacık İlçesi, Küçükçetmi köyünün 1,5-2 Km Kuzeydoğusunda yer almaktadır. 2 adet kaynak vardır. Kaynaklar 40-42 °C sıcaklıkta, 2,5-4 l/s debidedir. Fluorür içeren mineralce fakir termal sular sınıfına girer.

Kaynak; (<http://www.canakkaleili.com/category/jeotermal-enerji-kaynaklari>)

B.2. Su Kaynaklarının Kalitesi

Yüzey ve yeraltı suları için değerlendirme 7 Nisan 2012 tarih ve 28257 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan "Yeraltı Sularının Kirlenmeye ve Bozulmaya Karşı Korunması Hakkında Yönetmelik"

ve 10.08.2016 tarih ve 29797 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan ‘‘Yerüstü Su Kalitesi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik’’ e göre yapılacak ve Çizelge B.12 doldurulacaktır.

Çizelge B. 15- Çanakkale ilinde 2019 yılı yüzey ve yeraltı sularında tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan nitrat kirliliği ile ilgili analiz sonuçları

Su Kaynağının Cinsi (Yüzey/ Yeraltı)	Adı	Kullanım amacı ve kullanılan miktar				Analiz Yapılan İstasyonun				
		İçme ve kullanma suyu	Enerji üretimi	Sulama suyu	Endüstriyel su temini	Akım gözlem istasyonu kodu	Analiz sonuçları YSKY (Tablo-5)	Yeri (İlçe, Köy, Mevkii)	Koordinatları	Yıllık Ortalama Nitrat Değeri (mg/L)

Konu ile ilgili herhangi bir güncel veri bulunmamaktadır.

B.3. Su Kaynaklarının Kirlilik Durumu

B.3.1. Noktasal kaynaklar

B.3.1.1. Endüstriyel Kaynaklar

Endüstriyel alanlarda kullanılan atık su miktarları, atık su deşarj noktası, atık su arıtma şekilleri ve atık suyun deşarj edildiği noktaların koordinatlarına Çizelge B. 20’de yer verilmiştir.

Çizelge B. 16 - Endüstriyel alanlarda kullanılan atık su miktarları, atık su deşarj noktası, atık su arıtma şekilleri ve atık suyun deşarj edildiği noktaların koordinatları

(Ç.Ş.İ.M Çevre Yönetimi ve Denetiminden Sorumlu Şube Müdürlüğü, 2019)

TESİS ADI	AAT kapasitesi (m3/gün)	Atıksu miktarı (m3/gün)	Arıtma Türü	Koordinat	Deşarj Yeri
Kaleseramik Çanakkale Kalebodur Seramik San. A.Ş. - Semedeli Şubesi	360	140	Kimyasal	27.105559408664703 39.98898682988922	Kanlıdere
Kaleseramik Çanakkale Kalebodur Seramik San. A.Ş. - Semedeli Şubesi	90	65	Biyolojik	27.103622853755947 39.98828811860762	Kanlıdere

OMYA MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.- (Karabiga Fab.)	20	4	Biyolojik	40.2253.13 27.1242.24	Kuru dere
Tekfen İnşaat Ve Tesisat A.Ş. (Gelibolu Şantiye)	70	70	Biyolojik	40.3631.11 26.5451.40	Kuru dere
Çanakkale Liman İşletmesi Sanayi Ve Ticaret A.Ş.	960	960	Soğutma suyu	40.0610.59 26.2252.76	Marmara Denizi
Çanakkale Liman İşletmesi Sanayi Ve Ticaret A.Ş.	960	100	Kimyasal	40.0610.59 26.2252.76	Marmara Denizi
Kaleseramik Çanakkale Kalebodur Seramik San. A.Ş. - Çan Şubesi	4500	2400	Fiziksel, Kimyasal, Biyolojik	40.0216.11 26.0212.13	Kocabaş Çayı
Koruköy Otoyol	40	40	Fiziksel, Biyolojik	40.3314.26 26.4847.59	Kurudere
Metin Gün	120	80	Fiziksel	39.4534.89 26.1433.84	Kurudere
Gelibolu-Kuru Havuz Şantiyesi	320	320	Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.2030.78 26.3743.20	Marmara Denizi
Avek Otomotiv Servis San. Ve Tic. A.Ş. Çanakkale Şubesi	30	16	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.15353876146425 26.458479756038283	Yalama Deresi
Avek Otomotiv Servis San. Ve Tic. A.Ş. Çanakkale Şubesi	10	5	Fiziksel	40.119665211970044 29.427861571311947	Yalama Deresi
İçdaş Çelik Enerji Tersane Ve Ulaşım Sanayi Anonim Şirketi Biga Şubesi	170	136	Biyolojik	28.0445203604176643 7.59491980140191	Kuru Dere Aksaz Deresi
İçdaş Çelik Enerji Tersane Ve Ulaşım Sanayi Anonim Şirketi Biga Şubesi	70	58	Fiziksel	34.69859540462494, 37.45593922132913	Kanal
İçdaş Çelik Enerji Tersane Ve Ulaşım Sanayi Anonim Şirketi Biga Şubesi	130	104	Biyolojik	27.1306551217639934 0.447093207898185	Kuru Dere Aksaz Deresi
İçdaş Çelik Enerji Tersane Ve Ulaşım Sanayi Anonim Şirketi Biga Şubesi	25	20	Biyolojik	27.1381266832941034 0.43772286584536	Marmara Denizi
İçdaş Çelik Enerji Tersane Ve Ulaşım Sanayi Anonim Şirketi Biga Şubesi	35	28	Biyolojik	27.0740582258440554 1.669363545571336	Marmara Denizi

İçdaş Çelik Enerji Tersane Ve Ulaşım Sanayi Anonim Şirketi Biga Şubesi	200	117,50	Biyolojik	27.4504458904266353 7.72520725597699	Soğutma Suyu Kanalı
İçdaş Çelik Enerji Tersane Ve Ulaşım Sanayi Anonim Şirketi Biga Şubesi	50	40	Biyolojik	27.13355872041575 40.44495590002243	Kuru Dere Aksaz Deresi
İçdaş Çelik Enerji Tersane Ve Ulaşım Sanayi Anonim Şirketi Biga Şubesi	130	104	Biyolojik	27.1349125382403144 0.44265223921049	Kuru Dere Aksaz Deresi
İçdaş Çelik Enerji Tersane Ve Ulaşım Sanayi Anonim Şirketi Biga Şubesi	35	28	Biyolojik	31.19936540722847 41.09331660415045	Marmara Denizi
İçdaş Çelik Enerji Tersane Ve Ulaşım Sanayi Anonim Şirketi Biga Şubesi	50	16,25	Biyolojik	27.3598475754261 38.611172006328	Soğutma Suyu Kanalı
İçdaş Çelik Enerji Tersane Ve Ulaşım Sanayi Anonim Şirketi Biga Şubesi	150	120	Biyolojik	27.31544494628906 37.114288325813035	Aksaz Deresi/Kuru Dere
Gelibolu-Ankraj Şantiyesi	160	160	Biyolojik	40 212.09526 3714.782	Marmara Denizi
Cenal Elektrik Üretim Anonim Şirketi -Biga Şubesi	7200000	3657600	Fiziksel, Derin Deniz Deşarjı	39.5755.34 27.136.06	Marmara Denizi
Cenal Elektrik Üretim Anonim Şirketi -Biga Şubesi	200	75	İleri Arıtma	40.2516.17 27.1925.72	Marmara Denizi
Akçansa Çimento Sanayi Ve Ticaret A.Ş. Çanakkale Şubesi Çimento Fabrikası	100	100	Fiziksel	26.24598652124405 39.86747769142764	Kuru Dere
Akçansa Çimento Sanayi Ve Ticaret A.Ş. Çanakkale Şubesi Çimento Fabrikası	40	40	Fiziksel	26.2495619058609 39.8606178482402	-
Akçansa Çimento Sanayi Ve Ticaret A.Ş. Çanakkale Şubesi Çimento Fabrikası	80	80	İleri Arıtma	26.246028900113742 39.86759649738906	Kuru Dere
Akçansa Çimento Sanayi Ve Ticaret A.Ş. Çanakkale Şubesi Çimento Fabrikası	80	80	Biyolojik	26.249878406524658 39.86200098946103	Kuru Dere

Bergaz Gıda San.Turizm Ve Tic.Ltd.Şti.	60	50	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	39.4725.18 26.157.95	Kuru Dere
Çan Kömür Ve İnşaat Anonim Şirketi Çanakkale Şubesi	400	400	Biyolojik	40213.53 26.5715.72	Kurudere
İçdaş Elektrik Enerjisi Üretim Ve Yatırım A.Ş. - Bekirli Termik Santral	1584	172	Fiziksel	27.3509117960929843 7.140857768155385	Kuru Dere/Asmalı Dere
İçdaş Elektrik Enerjisi Üretim Ve Yatırım A.Ş. - Bekirli Termik Santral	1584	145	Fiziksel	27.04893797636032 40.40193623112287	Marmara Denizi
İçdaş Elektrik Enerjisi Üretim Ve Yatırım A.Ş. - Bekirli Termik Santral	10	8	Biyolojik	40.3975854672040952 7.06085503101349	Marmara Denizi
İçdaş Elektrik Enerjisi Üretim Ve Yatırım A.Ş. - Bekirli Termik Santral	5400	17	Fiziksel	30.2253225445747343 9.81643531905357	Marmara Denizi
İçdaş Elektrik Enerjisi Üretim Ve Yatırım A.Ş. - Bekirli Termik Santral	300	240	Biyolojik	27.04339250922203 40.39832082732958	Marmara Denizi
İçdaş Elektrik Enerjisi Üretim Ve Yatırım A.Ş. - Bekirli Termik Santral	60	48	Biyolojik	39.86734628677368 40.91414380362586	Kuru Dere/domuz Deresi
Burcu İda Naturel Konservelik Gıda İthalat İhracat Ve Ticaret Limited Şirketi.	200	200	Fiziksel, Biyolojik	39.5755.34-27.136.06	Sazak Deresi
Klv İnşaat Anonim Şirketi - Çanakkale Şubesi	40	40	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.55487458459555 26.81513249874115	Kayran Deresi
Akpınar Süt Ürünleri / Peynir Üretim Tesisi	150	140	Fiziksel, Biyolojik	39.4624.19 26.2929.15	Türkmenli Deresi
Asa Kahramanlar Et Ve Süt Ürünleri Akaryakıt Nak. İnş. Tur. San. Tic. Ltd. Şti.	80	50	Fiziksel, Biyolojik	39.74322038742879, 26.349621734116226	Dere
Özsoylar Süt Ürünleri San Tic. Ltd. Şti	60	46	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	39.77493440132533 26.379976272583004	Dere
Özsoylar Süt Ürünleri San Tic. Ltd. Şti	60	50	Fiziksel, Dezenfeksiyon, İleri Arıtma	39.77493440132533 26.379976272583004	Dere

İçdaş A.Ş. - Hazır Beton Tesisi	40	10	Fiziksel	27.057476 40.399090	Kuru Dere/Asmalı Dere
Ulubay Soğuk Depo İşletmeciliği Ve Ticaret Limited Şirketi	500	300	Fiziksel, Biyolojik	40.3676728825233 26.695683114121493	Marmara Denizi
Ns Sezgin Otomotiv Gıda Tarım İnş.Tur.Na K.San Tic Ltd Şti Sarısöğüt Köyü Tesisi	60	60	Fiziksel, Biyolojik	39.72874500166549 26.36908125121408	-
Tahsildaroğlu Süt Ürünleri San.Ve Tic.A.Ş.	500	489	Fiziksel, Biyolojik	39.4639.49 26.2911.23	Türkmenli Deresi
Doğtaş Kelebek Mobilya San.Ve Tic A.Ş. Biga Fabrika	70	35	Biyolojik	40.249308478437484 27.285479307174683	KURU DERE
S.T.Y. İnşaat Turizm Tic.Ve San.A.Ş. Gelibolu Şubesi Kamp Alanı	70	70	Biyolojik	40.1234.40 23.2249.28	Marmara Denizi
Hocaoğlu Ezine Süt Ürünleri Gıda San. Ve Tic. Ltd. Şti. - İmalathane	40	35,24	Fiziksel, Biyolojik	39.6002018419705952 6.16991650302225	-
Kansu Petrol Nakliye Ve İnşaat Ticaret Limited Şirketi Akaryakıt İstasyonu	10	8	Fiziksel	39.828565876489364, 26.325162760804233	-
Gelibolu Gemi İnşaat San. Ve Tic. A.Ş.	80	24	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.32139711763662, 26.575294816866517	Marmara Denizi
Aydoğan Otomotiv / Toyota Plaza	16	8	Fiziksel	40.08027839847763 26.38482841660334	-
Tabaklar Petrol / Shell - 2 (Merkez Tesis)	50	40	Fiziksel, Biyolojik	40.44413058705078 26.677057764027264	-
Özerler Petrol Ve Petrol Ürünleri İnşaat Turizm Taşımacılık İthalat İhracat Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi	5	5	Fiziksel	40.33024702124994 26.662428996060044	Kuru Dere
Miller Oto Tic. San. A. Ş. Sürekovası İstasyonu	20	15	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	27.8947442393837264 1.228495485036554	Kuru Dere
İÇDAŞ Çelik Enerji Tersane Ve Ulaşım San. A.Ş Kocaalan Şubesi.	780	110	Fiziksel	26.7153489589691163 8.29052184853648	Kuru Dere Aksaz Deresi
Miller Oto Ticaret Ve Sanayi A.Ş. Erenköy İstasyonu	10	6	Fiziksel	40.444007696385064 26.675469875335693	-

Erdem Petrol Ürünlerisanayipazarlam a Ltd. Şti.	10	5	Fiziksel	40.23236350185715 26.638927459716793	-
Dardanel Önentaş Gıda Sanayi A.Ş.	500	500	Fiziksel, Kimyasal	40.116546033468396 26.397099494934082	Marmara Denizi
Kıvam Gıda Tarım Nakliyat San. Ve Tic. A.Ş.	189	152	Fiziksel, Biyolojik	39.77470351877286 26.372058391571045	-
Kse Madencilik İnş. San. Ve Tic. A.Ş- Lapseki Şubesi	10	10	Fiziksel	40.30142524143667 26.759455204010006	-
Kse Madencilik İnş. San. Ve Tic. A.Ş- Lapseki Şubesi	40	30	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiy on	40.3006724591237 26.75897240638733	-
Rem Süt Ürünleri Üretim Ve Ticaret Ltd. Şti.	60	50	Biyolojik	39.3333.82 26.2131.37	-
Has Ceylanoğlu Peynircilik Gıda San.Ve Tic.Ltd.Şti.	50	50	Fiziksel, Kimyasal, Biyolojik	39.5929.42 26.5737.15	-
Akçansa Çimento San. Ve Tic. A.Ş. Çimento Üretim Tesisi	80	80	Fiziksel, İleri Aritma	26.8700708448886874 1.65506231884134	-
Tümad Madencilik Sanayi Ve Ticaret Anonim Şirketi Lapseki Şubesi	40	40	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiy on	40.30164289213843 26.7801833152771	Kovanlık Deresi
Kervan Süt Ürünleri San.Ve Tic.Ltd.Şti. Biga İmalathane Şubesi	20	20	Fiziksel, Biyolojik	40.1830.94 27.451.17	-
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Terzioğlu Kampüsü	600	600	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiy on	40.1095142246637052 6.410183310508728	-
Homer Gıda Tarım Hayvancılık Nakl.San. Ve Tic.Ltd.Şti.- Çanakkale Şubesi	100	100	Fiziksel, Kimyasal, Biyolojik, Dezenfeksiy on	39.82325837734719 27.155005931854248	-
S.S.Biga Deri Sanayicileri / Atıksu Aritma Tesisi	1800	150	Fiziksel, Kimyasal, Biyolojik	40.1344.01 27.1521.28	-
Sönmezler Otomotiv / Armutlu Mevkii	15	2	Fiziksel	40.0543.82 26.2403.43	-
Kalemaden Endüstriyel Hammaddeler San.Tic.A.Ş. Samedelli Entegre Tesisi	120	120	Fiziksel	40.0439.80 27.0843.81	-

Akdeniz Yaş Gıda Ve Konservecilik Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi-Çanakkale-Yenice Şubesi	157	150	Fiziksel, Kimyasal, Biyolojik	39.5048.23 27.1444.84	-
Yanmazlar Petrol Ürünleri Gıda Nakliye Turizm İnşaat Enerji Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi	5	3	Fiziksel	39.4555.45 26.215.14	-
SARUHAN MOTORLU ARAÇLAR TAŞIMACILIK İNŞAAT TİCARET VE SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ - (Merkez)	18	18	Fiziksel	40.420.13 26.2242.08	-
Vinero Bağcılık / Şarap Üretim Tesisi	38	38	Fiziksel, Biyolojik	40.1557.58 26.2256.15	Kurt Deresi
Güre Gıda Turizm Taşımacılık Sanayi Ve Ticaret Ve Pazarlama Limited Şirketi. Salça Üretimi	200	200	Fiziksel, Biyolojik	39.5949.24 27.1628.65	-
Miller Oto Tic.San.A.Ş. Çarıklı Po İst.	10	8	Fiziksel	26.31164699792862 39.99544546077971	Cephanelik Deresi
Miller Oto Tic.San.A.Ş. Çarıklı Po İst.	20	15	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	33.526789247989655 41.225469168045905	-
Miller Oto Tic.Ve San.A.Ş.	32	11	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	33.526789247989655 41.225469168045905	-
Eceabat Süt Ürünleri Tarım Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi	100	35	Fiziksel, Biyolojik	40.329591270049825 26.352075934410095	-
Kolin-Kalyon Çanakkale Tünel Yapı Adi Ort.	30	25	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	39.58329187903154 26.521457433700558	-
Ezine Peymar Gıda Tur.Akaryakıt Nak. İnş.San.Tic.Ltd.	10	10		39.693929616838645 26.387314796447754	-
Alakaşlar Gıda Turizm İnşaat Madencilik Kuyumculuk Hayvancılık Depoculuk Sanayi İç Ve Dış Ticaret Ltd. Şti.	90	40	Fiziksel, Biyolojik	40.15656098014561 26.864978671073914	-

Demko Demirci Konserveçilik A.Ş Biga Gümüşçay İşletmesi	5000	90	Fiziksel, Biyolojik	40.283307043537505 27.293579578399655	Hoşap Çayı
Tki Kurumu Çan Linyitleri İşletmesi Müdürlüğü	40	8	Biyolojik	40. 114.39 27.222.56	-
Tki Kurumu Çan Linyitleri İşletmesi Müdürlüğü	6	3	Fiziksel, Kimyasal	40. 114.39 27.222.56	-
Kar-Bay Gıda Tarım Ticaret Ve Sanayi A.Ş	100	80	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiy on	26.377975344657898 40.08510238178276	-
Pgt Polimer Geliştirme Teknolojileri Anonim Şirketi	100	80	Fiziksel	40.2646518469349 27.13999629020691	
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Biga Ağaköy Prof. Dr. Ramazan Aydın Yerleşkesi	400	325	Fiziksel, Biyolojik	40.281870637141694 27.15318739414215	-
Eüaş 18 Mart Çan Termik Santral İşletme Müdürlüğü	80	80	Biyolojik	40.015281946750775 26.975507140159603	-
Eüaş 18 Mart Çan Termik Santral İşletme Müdürlüğü	40	40	Biyolojik	-	-
Yeni Truva Turizm Petr.Ve Petr.Ürn.N Ak.İnş.Ltd.Şti.	10	7	Fiziksel	26.371792852878567 40.06990672890175	-
Yeni Truva Turizm Petr.Ve Petr.Ürn.N Ak.İnş.Ltd.Şti.	50	30	Fiziksel, Biyolojik	27.39476591348648 37.35179730355063	-
Etili Seramik İnşaatsanayi Ve Ticaret A.Ş. Seramik Üretimi	25	25	Fiziksel, Kimyasal, Biyolojik	39.99122676787426 26.909422874450684	Ayrıtlı Deresi
Öz-Pet Özdemirler Petrol Ür. Tur. İnş. Nak. San. Ve Tic. Ltd. Şti.	10	8	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiy on	26.459759276967816 40.15543168187685	-
Öz-Pet Özdemirler Petrol Ür. Tur. İnş. Nak. San. Ve Tic. Ltd. Şti.	7	5	Fiziksel		-
SARUHAN MOTORLU ARAÇLAR TAŞIMACILIK İNŞAAT TİCARET VE SANAYİ A.Ş. - (Biga)	18	18	Fiziksel	40.248480939046466 27.292946577072144	-

B.3.1.2. Evsel Kaynaklar

Turizm alanlarda kullanılan atık su miktarları, atık su deşarj noktası, atık su arıtma şekilleri ve atık suyun deşarj edildiği noktaların koordinatlarına Çizelge B. 17'de yer verilmiştir.

Çizelge B. 17 - Turizm alanlarında kullanılan atık su miktarları, atık su deşarj noktası, atık su arıtma şekilleri ve atık suyun deşarj edildiği noktaların koordinatları
(Ç.Ş.İ.M Çevre Yönetimi ve Denetiminden Sorumlu Şube Müdürlüğü, 2019)

TESİS ADI	AAT kapasitesi (m3/gün)	Atıksu miktarı (m3/gün)	Arıtma Türü	Koordinatları	Deşarj Yeri
Troia Tusan Turizm Ticaret Anonim Şirketi	80	65	Fiziksel, Biyolojik	40.03415772199233, 26.338895559310913	Marmara Denizi
İris Otel	200	45	Fiziksel, Biyolojik	40.04033075388167, 26.339539289474487	-
Assos Longevity Hotel	40	40	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	39.47295228282187, 26.21661376197153	Ege Denizi
Nazlıhan Turizm Tesisleri A.Ş.	30	20	Fiziksel, Biyolojik	39.48617300682185, 26.339603774140414	Ege Denizi
Emka Tatil Sitesi Yöneticiliği	60	60	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.57490992448057, 26.830694898744696	-
Selimoğlu Mühendislik Taah.San.Ve Tic. A.Ş. Assos Eden Beach Hotel	20	20	Biyolojik	39.49290512382095, 26.371192093884016	Ege Denizi
Selimoğlu Mühendislik Taah.San.Ve Tic. A.Ş. Assos Eden Gardens Hotel	50	47	Biyolojik	39.50724795582418, 26.422183960239636	Ege Denizi
Adalet Bakanlığı Gökçeada Eğitim Ve Dinlenme Tesisleri	70	60	Biyolojik	40.09818617781909, 25.75488220889383	Ege Denizi
Assos Grup Kervankale Otelcilik Turizm İnşaat Ticaret Ltd. Şti. Dove Hotel	50	45	Fiziksel, Biyolojik	39.48122444321288, 26.36984556913376	Ege Denizi
Albena Hotel	40	40	Fiziksel, Biyolojik	39.49060465560963, 26.369038335869845	Ege Denizi
Assos Kadirga Hotel	18	18	Biyolojik	39.484926353430154, 26.36769186694437	Ege Denizi
İda Costa Hotel	50	20	Fiziksel, Biyolojik	39.50595442710811, 26.418873723541765	Kuru Dere
S.S. Yeni Denizati Site İşletme Kooperatifi	400	300	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.344974137408165, 27.365913391113278	-
S.S. DERYA TATİL SİTESİ ARSA Ve YAPI Kooperatifi	50	50	Fiziksel, Biyolojik	40.56066889432411, 26.809312105178833	-

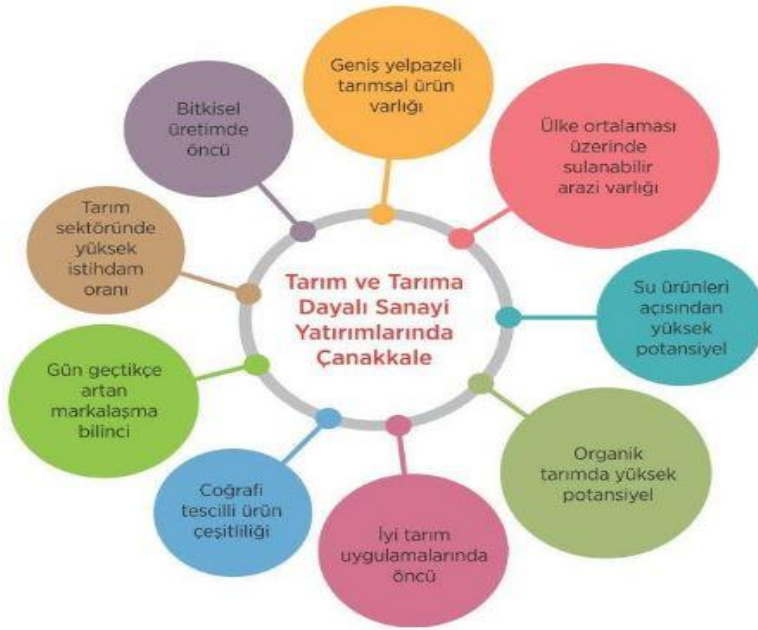
Assos Dionysos Hotel	30	30	Fiziksel, Biyolojik	39.475152230591924 26.22500896453857	Ege Denizi
Assos Kervansaray Otel	120	80	Biyolojik	39.48641313453647, 26.341041438172393	Ege Denizi
Sınırlı Sorumlu Çakıl Site İşletme Kooperatifi	70	56	Fiziksel, Biyolojik	39.49800866012087, 26.391719095299777	Ege Denizi
Bosas Sahil Sitesi	100	100	Fiziksel, Biyolojik	40.3242.16 26.4524.58	-
Pelit Sitesi Yönetimi	40	30	Fiziksel, Biyolojik	26.368069410127646 40.08854950058492	
Altıngüneş Toplu Yapı Yönetimi	160	120	Fiziksel, Biyolojik	-	-
Ege Akliman Sitesi	120	93	Fiziksel, Biyolojik	39.50622610344268, 26.078839302062985	Ege Denizi
Sınırlı Sorumlu Orkide Sahil Site İşletme Kooperatifi Gelibolu	1000	380	Fiziksel, Biyolojik	40.3022.55 26.4110.7	Marmara Denizi
Kazdağı Termal Resort & Spa	50	50	Biyolojik	39.5457.5 26.5832.23	Kuru Dere
Tasfiye Halinde Mavi Saroz Arsa Konut Yapı Koop.S.S.	0	90	Fiziksel, Biyolojik	40.3022.99 26.3922.67	Marmara Denizi
Dalyan Yalıları Sitesi	50	30	Fiziksel, Biyolojik	-	Ege Denizi
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Dardanos Yerleşkesi	400	360	Fiziksel, Dezenfeksiyo n, İleri Arıtma	40.427.95 26.2131.38	Marmara Denizi
Troya İma Sitesi	34	34	Biyolojik	-	-
Boğazkent Tatil Sitesi Yalova Köyü Y Alılar Mevkii Ec	100	80	Biyolojik	40.151.54 26.2820.64	-
Erenler Tatil Sitesiyöneticiliği Gel ibolu	250	180	Fiziksel, Biyolojik	-	Marmara Denizi
Mavi Ege Assos Evleri Toplu Yapı Site Yönetimi	100	100	Fiziksel, Biyolojik	26.17421865463257 39.460931283180464	Ege Denizi
Can Turizm Seyahat Ve Ticaret Ltd.Şti. (Assos Oleas Hotel)	45	0	Fiziksel, Biyolojik	39.3120.66 26.281.58	Ege Denizi
Fatih Siteleri Konutyapı Koop.S.S.	300	300	Fiziksel, Biyolojik	40.1821.86 26.3315.97	Marmaar Denizi
Assos Hunters Hotel	10	10	Biyolojik	26.37328952550888 39.495168029481846	Kuru dere
Assos Barbarossa Hotel	60	60	Fiziksel, Biyolojik	39.2931.09 26.227.31	Ege Denizi
Çağkent Tatil Sitesi	200	120	Biyolojik	39.3032.89 26.456.43	Ege Denizi

B.3.2. Yayılı Kaynaklar

B.3.2.1. Tarımsal Kaynaklar

Tarım sektörü, gayri safi yurtiçi hasıla içinde aldığı pay, istihdama olan etkisi, bitkisel üretimdeki öncülüğü, markalaşmış ürünleri ve ürettiği katma değer ile Çanakkale'nin öncelikli sektörleri arasındadır.

Tarıma dayalı sanayinin ihtiyaç duyduğu birçok tarımsal ürün Çanakkale'nin geniş ve verimli topraklarında yetiştirilmekte olup il tarıma dayalı sanayi yatırımları için önemli fırsatlar sunmaktadır.

Şekil B 1 - Tarım ve Tarıma Dayalı Sanayide Çanakkale

(<http://www.investincanakkale.com/tr/26895/canakkalede-tarim-ve-hayvancilik>)

Tarımsal Ürün Çeşitliliği

Şekil B. 2 - Çanakkale Tarımsal Ürün Çeşitliliği

(<http://www.investincanakkale.com/tr/26895/canakkalede-tarim-ve-hayvancilik>)

B.3.2.2. Diğer

İl içerisinde vahşi depolama sahaları varsa bunlar hem yerüstü suları hem de yer altı sularını etkileyecektir. Bu sahaların yerleri ve etkileyebilecekleri su kaynakları belirtilmelidir.

B.4. Denizler

B.4.1. Deniz Kıyı Sularının Kirlilik Durumu

İlimiz; kuzey ve kuzeydoğusunda, Marmara Denizi ve Çanakkale Boğazı, güneybatı da ise Ege Denizi ile çevrilidir. Çanakkale Boğazı, İstanbul Boğazı'nın iki katı uzunluğunda ve en dar yeri orta tarafında 1300 m', en geniş yeri 7 km, uzunluğu 60 km'dir. En derin noktasının derinliği 167 metre olan boğazın ortalama derinliği 65 metredir. Batı yakasını Gelibolu Yarımadası, doğu kıyılarını Biga Yarımadası oluşturur.

Ovalar, ırmakların ağız kesimlerinde ya da boylarında bulunan küçük alüvyal ovalardır: Biga Çayı üzerinde Biga Ovası ve ağzında Sinekli Ovası, Eski Menderes Çayı üzerinde Bayramiç, Ezine ovaları, bu ırmağın ağzında Truva Ovası, Saros Körfezi'nin doğusunda Evreşe Ovası bulunmaktadır. En önemli ırmakları, Kocabaş Suyu (Biga Çayı) ile Eski Menderes Çayı'dır. Armutçuk ve Eğri Karaağaç Dağları'ndan doğan Biga Çayı (108 km) ilin kuzey kesimini kuzeydoğu-güney-batı yönünde keserek Karabiga'nın güneyinde Marmara Denizi'ne dökülür. Eski Menderes Çayı ise Kaz Dağı'ndan doğar önce batıya, sonra kuzeye yönelen ırmak, Ezine ve Bayramiç ovalarını sulayarak Kumkale yöresinde Karanlık Liman'da Ege Denizi'ne dökülür. Yine Çanakkale Boğazı'na dökülen Kocaçay (Sarıçay) ile Bengaz Çayı; Ege Denizi'ne dökülen Tuzlu Çayı, öteki başlıca ırmaklarıdır. Bütün bu ırmakların rejimleri düzensizdir. Yaz aylarında suları çok azalan ırmaklar, ilkbahar ve kış aylarında taşkınlara yol açarlar.

Batıdan boğaza girilirse Rumeli kıyısı boyunca Seddülbahir, Kirte, Kilitbahir, Eceabat, Boğalı, Büyük Anafarta, Kumköy, Uzundere, Küçük Anafarta, Cumalı, Bayırköy, Burgaz, Gelibolu, Yeniköy ana yerleşimleri görülecektir. Anadolu tarafında ise Kumkale, Erenköy, Kuzuköy, Çanakkale, Nara, Yapıldak, Bergos, Lâpseki, Çardak yerleşimleri vardır. Boğazın Rumeli kıyısı Tekeburun'dan Çankaya burnuna, Anadolu kıyısı Kumkale burnundan Çardak'a uzanır.

Anadolu Yarımadası'nın en batı noktası Baba Burnu ile Türkiye'nin en batı noktası olan Gökçeada'daki Avlaka Burnu il sınırları içerisinde yer almaktadır. İlin toplam kıyı uzunluğu 671 km.dir.

İlimiz; sahip olduğu tarihi, turistik ve kültürel zenginlikleri ile yerli ve yabancı turistlerin daima gözdesi olmuş bir ildir. 11 İlçe'ye sahiptir. Bunlar Ayvacık, Bayramiç, Biga, Bozcaada, Çan, Eceabat, Ezine, Gelibolu, Gökçeada, Lapseki, Yenice İlçeleridir. Deniz turizmi için uygun olan koyların başında; boğazın doğusunda Lâpseki-Dalyan ve Çardak Beldesi kumsalı, Çanakkale Merkez İlçe güneyinde yapılaşmanın yoğunlaştığı Güzelyalı kıyısı, boğazın batısında Seddülbahir Köyü, Ertuğrul ve Morto koyları, Kilitbahir Zargana plajı ve Gelibolu Hamzakoy'dur. Bu koylar güneşlenme, yüzme, su sporları gibi çeşitli rekreasyonel faaliyetler için uygundur. Bununla beraber boğazın dar bir yarımada ile bağlandığı Saroz Körfezi kıyıları da (Kum Limanı, Anafarta Limanı, Ece Limanı ve Yıldız Koyu) son yıllarda deniz turizmi açısından önemli gelişme gösteren rekreasyonel alanların başında gelmektedir. Yine İlin Ege Denizi kıyılarında bulunan Geyikli Beldesi ve Dalyan Köy kıyıları, Gülpınar Beldesi sahil kıyıları, Bozcaada ve Gökçeada İlimizin deniz turizmi potansiyelinin bulunduğu önemli merkezlerdir.(Çanakkale Sıfır_Atık_Mavi_Eylem_Planı)

Çizelge B 18 - Çanakkale İlçeleri Nüfus, Belediye, Mahalle, Köy Bilgileri
(TÜİK, 2020)

İlçe	Nüfus	Belediye Sayısı	Mahalle Sayısı	Köy Sayısı	Alanı km ²
Ayvacık	33.568	2	6	64	880
Bayramiç	29.716	1	4	75	1.204
Biga	90.576	3	14	108	1.310
Bozcaada	3.023	1	2	1	37
Çan	48.215	2	9	65	905
Eceabat	8.912	1	2	12	430
Ezine	32.003	2	7	49	727
Gelibolu	44.809	3	10	26	823
Gökçeada	9.783	1	5	9	282
Lâpseki	27.327	3	6	40	821
Merkez	180.823	2	10	52	1.016
Yenice	31.907	2	6	76	1.381
ÇANAKKALE	540.662	23	81	577	9.817

Ulusal deniz izleme programımız ile tüm denizlerimizde meydana gelen kirlilik ve etkileri ile kimyasal ve ekolojik kalite durumunun izlenerek ve insan faaliyetlerinden kaynaklı baskı ve etkiler değerlendirilerek ulusal deniz ve kıyı yönetimi politikalarının ve stratejilerinin belirlenmesi/gözden geçirilmesi ve alınan önlemlerin etkilerinin takibine altlık oluşturulması amaçlanmaktadır. Denizlerde kirlilik ve kalite değerlendirmeleri su yönetimi birimi bazlı yapılmaktadır. Ekolojik kalite durumu ise 3 Biyolojik Kalite Elemanı (fitoplankton, makro alg ve bentik omurgasızlar) ile diğer destekleyici parametrelerin (besin elementleri; toplam fosfor, nitrat+nitrit, seki disk derinliği) ortak değerlendirmesi yapılarak ortaya konulmaktadır. 2017-2019 izleme programı izleme durumu ekolojik kalite durumu aşağıdaki çizelgede yer almaktadır.

Çizelge B. 19 - Çanakkale ili kıyı su kütlelerinin ekolojik kalite değerlendirmesi
(Su Yönetimi Genel Müdürlüğü, 2020)

Su Yönetim Birimi Kodu	Su Yönetimi Birimi Kapsadığı Alan	Ekolojik Kalite Durumu		
		2017	2018	2019
Ege 14	AE9	Orta	-	-
Ege 15	AE1	Orta	-	-

Ekolojik Kalite Renk Kodlaması

Çok İyi
İyi
Orta
Zayıf
Kötü

B.4.2. Plajların Su Kalitesi ve Mavi Bayrak Durumu

İlimizde Ayvacık' ta 9, Biga' da (Karabiga) 1, Ezine' de 1, Gelibolu' da 1, Gökçeada' da 1, Merkezde 4 olmak üzere toplamda 17 adet noktadan numune alınmaktadır. Mavi bayraklı toplam 13 plaj bulunmaktadır, mavi bayraklı marina bulunmamaktadır.

Mavi Bayraklı Plaj Sayısı: 13

Mavi Bayraklı Marina Sayısı: 0

Mavi Bayraklı Yat Sayısı: 0

Kaynak: mavibayrak.org.tr, 2020

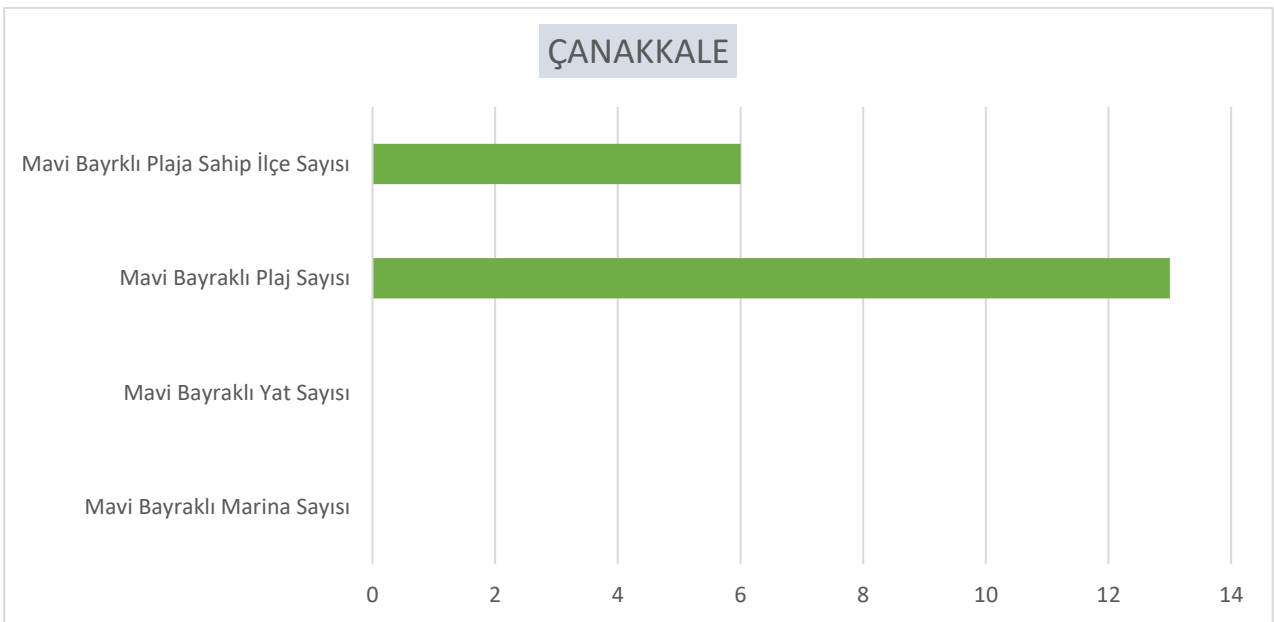
Çizelge B. 20 - Çanakkale ve İlçelerine ait Kıyı ve Plaj bilgileri
(TÜİK Verileri, 2020)

İlçe	Kıyı (km)	Kıyısında olduğu deniz	Plaj uzunluğu (km)
Merkez	60.2	Çanakkale Boğazı	10.25
Ayvacık	83.2	Ege Denizi	8.00
Biga	71.6	Marmara Denizi	7.01
Bozcaada	43.7	Ege Denizi	4.10
Eceabat	103.1	Boğaz - Saroz Körfezi - Ege Denizi	7.10
Ezine	38,6	Ege Denizi	6.20
Gelibolu	126.6	Boğaz - Ege Denizi	10.50
Gökçeada	92.0	Ege Denizi	11.80
Lâpseki	52.7	Marmara Denizi	7.50
Toplam	671	Ege - Marmara - Saroz - Boğaz	72,40

Çizelge B. 21 - Mavi Bayraklı Plaj Sayısı ve Listesi
(mavibayrak.org.tr 2020)

Kategori	Belde Adı	Plaj Adı
AYVACIK		
Plaj	Behramkale Köyü	Assos Eden Gardens Hotel
Plaj	Behramkale Köyü	Club Albena
Plaj	Behramkale Köyü	Assos Eden Beach Hotel
Plaj	Behramkale Köyü	Assos Park Hotel
Plaj	Behramkale Köyü	Assos Nazlıhan Otel
Plaj	Küçükkuşu	Palace Hotel Olive Odore
Plaj	Küçükkuşu	Club Hotel Gültür
Plaj	Küçükkuşu	Küçükkuşu Belediyesi Mıhlı Halk Plajı
Plaj	Küçükkuşu	Ilıca Plajı
BİGA		
Plaj	Karabiga	Karabiga Belediyesi Halk Plajı
EZİNE		
Plaj	Geyikli	Geyikli Belediyesi Halk Plajı
GELİBOLU		

Plaj	Merkez	Hamzakoy Plajı
GÖKÇEADA		
Plaj	Aydıncık	Surf Eğitim Okulu Plajı
MERKEZ		
Plaj	Merkez	Çanakkale Belediyesi Mega Beach Halk Plajı
Plaj	Merkez	Çanakkale Belediyesi Güzelyalı Halk Plajı
Plaj	Kepez	Kepez Belediyesi Halk Plajı
Plaj	Merkez	Çanakkale Belediyesi Barış Plajı

Grafik 14 - Çanakkale ilinde 2018 yılı itibariyle mavi bayrak almış plaj ve marinaların sayısı (mavibayrak.org.tr, 2020)

B.4.3. Acil Müdahale Planları

Çizelge B. 22 - Çanakkale ilinde 2019 yılı itibariyle acil müdahale planı hazırlaması gereken ve onaylı plana sahip kıyı tesisi sayısı (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2020)

Şehir	Acil Müdahale Planı Hazırlaması Gereken Kıyı Tesis Adedi	Onaylı Plana Sahip Kıyı Tesis Adedi
Çanakkale	7	7

B.4.4. Atık Kabul Tesisleri ve Atık Alma Gemileri

İlimizde deniz yetki alanlarında uğraklı uğraksız gemilerde oluşan atıkların alındığı, Atık Kabul Tesisi Lisansına sahip 5 adet tesis bulunmaktadır.

- 1- Çanakkale Liman İşletmesi A. Şirketine
Kepez Limanı Atık Kabul Tesisi Kepez/Çanakkale
- 2- İÇDAŞ Çelik Enerji Tershane ve Ulaşım Sanayi A. Şirketi
Değirmencik Atık Kabul Tesisi Biga/Çanakkale
- 3- İÇDAŞ Elektrik Enerjisi Üretim Ve Yatırım A.Ş
Bekirli Atık Kabul Tesisi Biga/Çanakkale
- 4- AKÇANSA Çimento Sanayi Ve Ticaret A.Ş.
Akçansa Limanı Atık Kabul Tesisi Kumburun Köyü/Ezine/Çanakkale
- 5- Cenal Elektrik Üretim A.Ş
Karabiga Enerji Üretim Tesisi Liman Atık Kabul Tesisi Karabiga/Biga/Çanakkale

İlimizde ilgi yönetmelik gereği Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı Çanakkale Liman Başkanlığı'ndan alınmış Denize elverişlilik belgesi ile atık alma faaliyeti için tescili yapılan ve bu Yönetmelikte tanımlanan atıkları almak, taşımak ve atık kabul tesislerine vermek amacıyla faaliyet gösteren Bozcaada demirleme sahasında konuşlanan ve İl Müdürlüğümüzden de Lisans almış Çanakkale Liman İşletmesi A. Şirketine ait 5 adet Atık Alma Gemisi bulunmaktadır.

- 1-KOLİN 2
- 2-KOLİN 3
- 3-KOLİN 5
- 4-KOLİN 7
- 5-TEK GÜLÜM

Bu gemiler İlimiz deniz yetki alanı sınırları içerisinde uğraklı ve uğraksız tüm gemilerden atık alma yetkisine sahiptir. Gemilerden almış oldukları Çanakkale Liman İşletmesi A. Şirketine ait Kepez Limanı atık kabul tesisine teslim etmektedir.

B.4.5. Denizdeki Balık Çiftlikleri

İlimizde denizde balık çiftliği bulunmamaktadır.

B.5. Sektörel Su Kullanımları ve Yapılan Su Tahsisleri

B.5.1. İçme ve Kullanma Suyu

B.5.1.1 Yüzeysel su kaynaklarından kullanılan su miktarı ve içmesuyu arıtım tesisi mevcudiyeti

Çizelge B. 23 - İçme ve Kullanma Suyu Şebekesi İçin Çekilen Yüzey Su Miktarı
(DSİ 25.Bölge Müdürlüğü 252.Şube Müdürlüğü Çanakkale 2019)

İçme Ve Kullanma Suyu Şebekesi İçin Çekilen Yüzey Su Miktarı (Bin M3/Yıl) (1) Ölçüm bazında	2008	10852
	2010	11384
	2012	13311
	2014	13786
	2016	14170

2018 yılı içerisinde içme ve kullanma suyu olarak temin edilen suyun tamamı Atikhisar Barajından alınan sudur. 2018 yılı içerisinde 10.897.420 m³ su barajdan isale hatlarıyla alınarak arıtılıp şebekeye verilmiştir.

2018 yılı son nüfus bilgilerine göre belediye sorumluluk sahası içinde bulunan 136.000 nüfusa içme ve kullanma suyu şebekeden temin edilmektedir.

B.5.1.2. Yeraltı su kaynaklarından temin edilen su miktarı ve içmesuyu arıtım tesisi mevcudiyeti

Münferit şahsi sondaj kuyuları haricinde içme ve kullanma suyu olarak yeraltı suyu kullanılmamaktadır. Mevcut su arıtma tesisi, Çanakkale şehir merkezi, Dardanos ve Güzelyalı ilçelerine su temin etmek üzere 1992 yılında İlbank denetimi altında işletmeye alınmıştır. Su, Atikhisar Su Deposundan su arıtma tesisine 1000 mm çapındaki cam takviyeli boru hattı ile iletilmektedir. Tesisin kapasitesi 2050 m³/saat'tir. Tesisin ortalama günlük akış hızı 1200 m³/saat ile 1300 m³/saat arasında değişmektedir.

B.5.1.3. İçme Suyu temin edilen kaynağın adı, mevcut durumu, potansiyeli vb.

Kentimizin içmesuyu ihtiyacı Atikhisar Barajı'ndan sağlanmaktadır. Baraj, Sarıçay Nehri üzerine 1975 yılında kurulmuş olup baraj gölü Çanakkale'nin 10 km güney doğusunda yer almaktadır ve 52.5 milyon m³ kapasiteye sahiptir. 2015 yılında yapılan üstten su alma yapısı ile su yüzeyinin 2 metre altından alınmaktadır.

B.5.2. Sulama

B.5.2.1. Salma sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı

Konu ile ilgili bilgiler aşağıda Çizelge B.23' te verilmiştir.

B.5.2.2. Damlama, yağmurlama veya basınçlı sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı

Konu ile ilgili bilgiler aşağıda Çizelge B.23' te verilmiştir.

Çizelge B. 24 - Çanakkale ili tarımda kullanılan su miktarları

(Çanakkale Tarım , Orman ve Hayvancılık İl Müdürlüğü,2019)

İşlenebilir Arazi Dağılımı	Çanakkale (ha)	Sulu(ha)	Kuru(ha)	Kullanılan sulama yöntemi
Tarla Alanı (Nadas Dahil)	254.469	43.729	210.740	Yağmurlama-damlama-salma sulama
Sebze Alanı (Örtü Altı Dahil)	20.140	19.604	536	Damlama sulama
Meyve Alanı	19.886	14.481	5.405	Damlama sulama
Bağ Alanı	4.638	100	4.538	Damlama sulama
Zeytin Alanı	32.462	3104	29.358	Damlama sulama
Narenciye Alanı	38	38	0	Damlama sulama
TOPLAM	331.633	81.056	250.577	

B.5.3. Endüstriyel Su Temini

Çizelge B. 25 - Endüstride kullanılan geri dönüşüm suları ile ilgili bilgiler

(Ç.Ş.İ.M Çevre Yönetimi ve Denetiminde Sorumlu Şube Müdürlüğü, 2019)

İşletme Adı	Adresi	Soğutma suyu Kaynağı (Nereden alındığı)	Max Debi Miktarı (m3/yıl)	SKKY Sektör Tablosu	Soğutma suyu deşarj noktası (Nereye Deşarj edildiği ve koordinatları)	2018 Deşarj edilen fiili debi miktarı (m3/yıl)
İÇDAŞ Elektrik Enerjisi Üretim ve Yatırım A.Ş. Termik Santral Derin Deniz Deşarjı	Çanakkale ili, Biga İlçesi, Kemer ve Bekirli Köyü Marmaracık ve Durmuşdede mevki	Marmara Denizi	1.652.784.240	Tablo 9.6 Tablo 22	Marmara Denizi 503691D 4472143K	1.028.581.315

İÇDAŞ Çelik Enerji Tersane ve Ulaşım San. A.Ş. Tesisi 1 nolu SS Kanalı (Enerji Tesisi, Çelikhane 2 Haddehane 3-4)	Çanakkale ili, Biga İlçesi, Değirmencik Köyü	Marmara Denizi	650.394.960	Tablo 9.6 Tablo 20.1	Açık Kanal 510608D 4477779K	388.105.960
İÇDAŞ Çelik Enerji Tersane ve Ulaşım San. A.Ş. Tesisi 2 nolu SS Kanalı (Çelikhane 1-3 ve Haddehane 2-5)	Çanakkale ili, Biga İlçesi, Değirmencik Köyü	Marmara Denizi	192.720.000	Tablo 20.1	Açık Kanal 512446D4477775K	32.818.975
CENAL ELEKTRİK ÜRETİM A.Ş.	Zeytinlik Mah. 278. Sok.No:1 17950 Karabiga,Biga / Çanakkale	MARMARA DENİZİ	1.576.800.000	20.2 9.6	MARMARA DENİZİ, DERİN DENİZ DEŞARJI, X1:528033,1593 Y1:4475602,628 X2:527991,0247 Y2:4475557,863 X3:527956,4366 Y3:4475521,458	1.130.880,000

B.5.4. Enerji Üretimi Amacıyla Su Kullanımı

İlimizde Biga İlçesi Değirmencik Köyünde faaliyet gösteren İÇDAŞ Çelik Enerji Tersane ve Ulaşım San. A.Ş.' ne ait Değirmencik Entegre Tesisi bünyesinde faaliyet gösteren 3 adet Hidroelektrik Santrali (HES) bulunmaktadır. Toplam kurulu gücü 4 MW' tır. Elektrik enerjisi üretim miktarı yıllık 18 milyon kWh' tır. Hidroelektrik santrallerinden geçen su debisi 420.924.935 m3/yıl'dır. (İçdaş San. ve Tic. A. Ş.)

B.5.5. Rekreatif Su Kullanımı

Çanakkale Belediyesince Rekreatif ve park alanları için 2018 yılı için şehir şebekesinden 232.707 m³ su kullanılmıştır.

Eceabat belediyesi Park, bahçe sulama suları için kullanılan su, şebeke ve itfaiye su deposundan sağlanmakta olup, ortalama 6.500 m³'tür.

Bayramiç belediyesi Park, bahçe sulama miktarları su sayacı olmadığından hesaplanamamıştır.

Ezine belediyesi Rekreatif amaçlı suyun tamamını yeraltı sularından karşılamaktadır.

Gökçeada merkezdeki parklar şebeke suyundan sulanmaktadır. Bahçelerin %80'inde barajdan gelen sulama suyu kullanılmaktadır.

Kepez belediyesi Rekreatif (Örneğin: park, bahçe sulaması, havuz suları vb.) amaçlı kullanılan su miktarı ve mümkünse suyun kaynaklara göre dağılımı. 119294 m³/yıl kaynak derin kuyular)

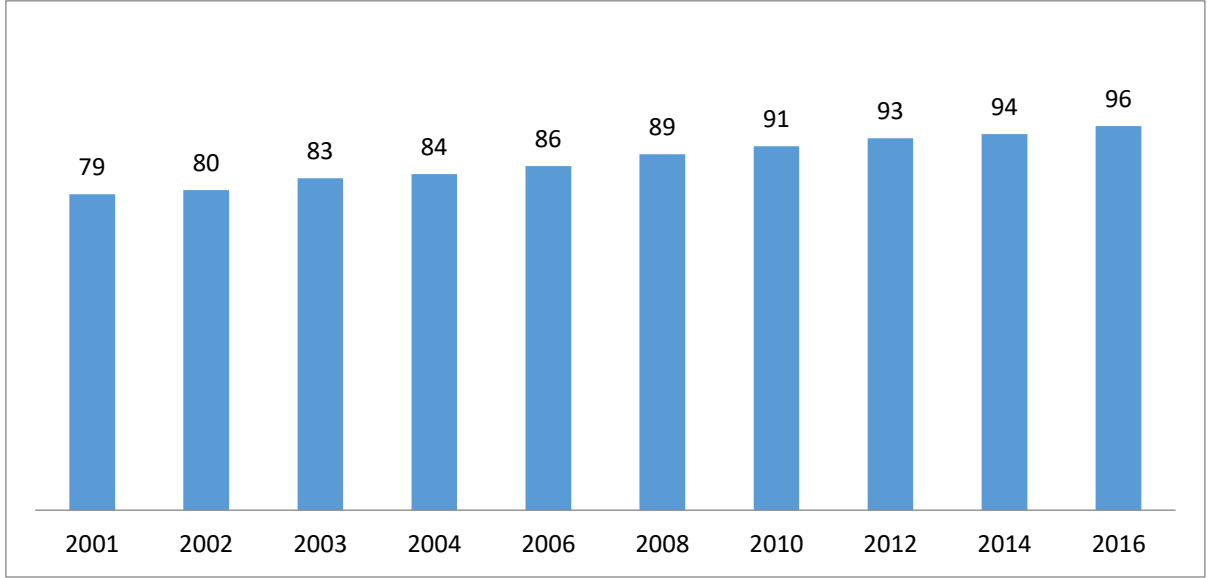
Terzalan belediyesi Park, bahçe sulaması gibi su kullanılan yerlerin su ihtiyaçları göletimizden belde içine belediyemiz tarafından çekilmiş olan kapalı sistem gölet suyundan sağlanmaktadır.

Yenice belediyesi Park ve bahçelerde kullanılan su miktarı 22.000 m³/yıl' dır.

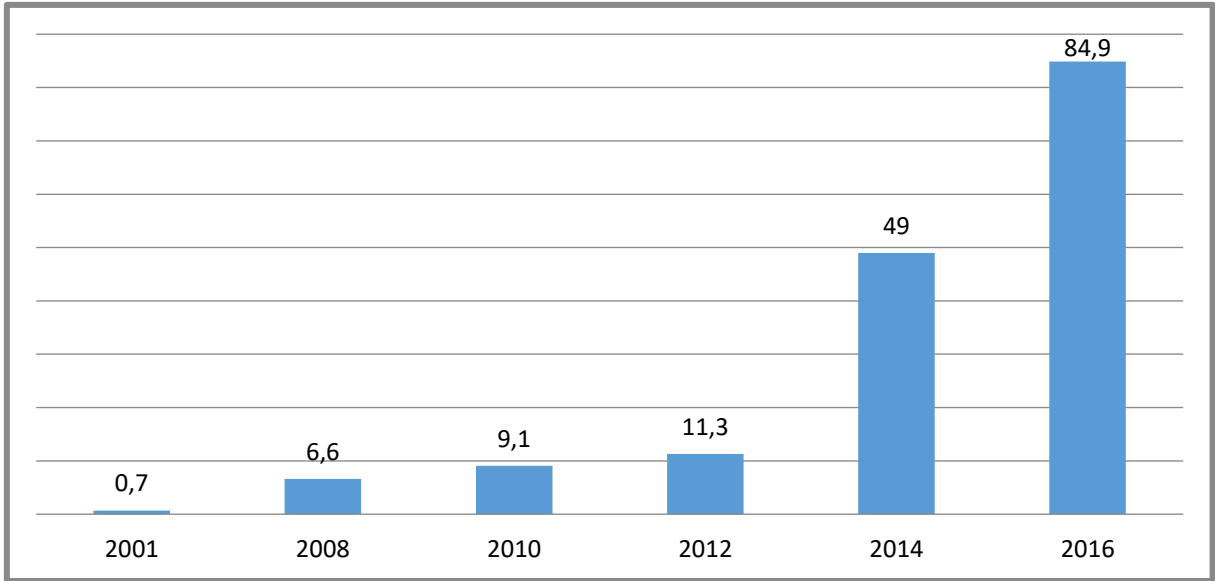
B.6. Çevresel Altyapı

B.6.1. Kentsel Kanalizasyon Sistemi ve Atıksu Arıtma Tesisi Hizmetleri

İlimizde 348.939 kişi Kentsel kanalizasyon sistemi ile hizmet almaktadır, bu hizmetten faydalanma oranı her geçen gün artmakta birlikte %96 seviyelerine ulaşmıştır. Çanakkale ilinde 23 belediyemizden 21'inde atıksu arıtma tesisi bulunmaktadır. Atıksu arıtma tesisleri ile 309936 kişiye ile Belediye nüfusunun %84,9'na hizmet verilmektedir.

Grafik B 15 - Çanakkale ilinde kanalizasyon hizmeti verilen nüfusun belediye nüfusuna oranı (TUİK ,2019)

Grafik B. 16 - Çanakkale ilinde atıksu arıtma tesisi ile hizmet edilen nüfusun toplam belediye nüfusuna oranı (TUİK ,2019)

Çizelge B. 26 - Çanakkale ilinde 2019 yılı itibariyle kentsel atıksu arıtma tesislerinin durumu
(Ç.Ş.İ.M Çevre Yönetimi ve Denetimi Şube Müdürlüğü, 2019)

Yerleşim Yerinin Adı	Belediye Atıksu Arıtma Tesisi Olup Olmadığı?	Belediye Atıksu Arıtma Tesisi Türü					Mevcut Kapasitesi (m ³ /gün)	SAİS Kabini Durumu (var/yok)	Arıtılan /Deşarj Edilen Atıksu Miktarı (m ³ /sn)	Deşarj Noktası	Deniz Deşarjı (var/yok)	Hizmet Verdiği Nüfus	Oluşan AAT Çamur Miktarı (ton/gün)	
	Var	İnşa/plan aşamasında	Yok	Fiziksel	Biyolojik	İleri								
İl Merkezi	Merkez	Var					X	21750	Var	16000	Sarıçay	Yok	136.002	0,1805
	Kepez	Var					X	2700			Kepez Çayı	Yok	28.034	0,194
İlçeler	Ayvacık	Var					X	1000			Gemedere	Yok	8.881	0,027
	Küçükkuyu	Var					X	5000			Ilıca Deresi	Yok	10.045	0,11
	Bayramiç	Var					X	3000			Karamenderes	Yok	15.338	
	Biga	Var					X	15906	Var	13972	Kocabaşçayı	Yok	54.429	2,027
	Karabiga	Var					X	500			Marmara Denizi	Var	2.957	0,05
	Gümüşçay	Var					X	500			Hoşap Çayı	Yok	2.069	0,0354
	Bozcaada	Var					X	5000			Ege Denizi	Var	3.023	-
	Çan	Var					X	11152	Var	5440	Kocabaş Çayı	Yok	30.072	0,184
	Eceabat	Var					X	10500		1500	Çınarlı Deresi	Yok	5.679	0,022
	Ezine	Var					X	1640			K.Menderes	Yok	14.232	-
	Gökçeada		X									Var	-	
	Terzialan		X									Yok	-	
	Geyikli	Var					X	5000		330	DSİ Açık Kanalı	Yok	3.697	0,0000416
	Evreşe		X									-	-	
	Gelibolu	Var					X	10000	Var	6463	Küng Boğazı Deresi	Yok	30.341	0,388
	Çardak	Var						5236				Yok	3.591	-
	Lapseki	Var					X	5236			Marmara Denizi	Yok	13.126	-
	Kavakköy	Var					X	240		225	Kavak Çayı	Yok	2.721	0,072
	Kalkın			X								Yok	-	
Yenice	Var					X	500			DSİ Kurutma Kanalı	Yok	7.698		
Umurbey	Var					X	500			Kuru Dere	yok	2.497	0,11	

*22.03.2015 tarih ve 29303 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren "Sürekli Atıksu İzleme Sistemleri (SAİS) Tebliği" kapsamında ülke genelinde kurulu kapasitesi 10.000 m³/gün ve üzerinde olan atıksu arıtma tesisinin çıkış sularında debi, pH, İletkenlik, Çözünmüş Oksijen, Sıcaklık ve KOİ (Kimyasal Oksijen İhtiyacı) ile AKM (Askıda Katı Madde) parametreleri 7/24 online izlenmektedir. Bu sayede tesislerin atıksularını arıtmadan su kaynaklarımıza deşarj etmeleri engellenmektedir.

B.6.2. Organize Sanayi Bölgeleri ve Münferit Sanayiler Atıksu Altyapı Tesisleri

Çizelge B. 27 - Çanakkale ilinde 2019 yılı OSB, Serbest Bölgeler ve Sanayi Sitelerinde atıksu arıtma tesislerinin (AAT) durumu

(Ç.Ş.İ.M Çevre Yönetimi ve Denetimi Şube Müdürlüğü, 2019)

OSB/Serbest Bölge/Sanayi Sitesi Adı	Mevcut Durumu	Kapasitesi (ton/gün)	SAİS Kabini Durumu (var/yok)	AAT Türü	AAT Çamuru Miktarı (ton/gün)	Deşarj Ortamı
BİGA OSB	Faaliyette	1000ton/gün kapasiteli Debi: 750 ton/gün	yok	Var /Endüstriyel		Otluk Dere
ÇANAKKALE	Faaliyette		yok	Belediye Kanalizasyon hattına bağlı		
EZİNE-GIDA İHTİSAS	Faaliyette değil		yok	Var		

*22.03.2015 tarih ve 29303 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren "Sürekli Atıksu İzleme Sistemleri (SAİS) Tebliği" kapsamında ülke genelinde kurulu kapasitesi 10.000 m³/gün ve üzerinde olan atıksu arıtma tesisinin çıkış sularında debi, pH, İletkenlik, Çözülmüş Oksijen, Sıcaklık ve KOİ (Kimyasal Oksijen İhtiyacı) ile AKM (Askıda Katı Madde) parametreleri 7/24 online izlenmektedir. Bu sayede tesislerin atıksularını arıtmadan su kaynaklarımıza deşarj etmeleri engellenmektedir.

Çizelge B. 28 - Çanakkale ilinde 2019 yılı itibariyle münferit sanayiye ait atıksu arıtma tesisi (AAT) sayısı

(Ç.Ş.İ.M Çevre Yönetimi ve Denetimi Şube Müdürlüğü, 2019)

Tesis Statüsü	AAT'si Olan Tesis Sayısı
Üretim Sektörü/Sanayi Tesisi	100
Turizm Tesisi veya Site Yönetimi	35
Diğer	-

B.6.3. Katı Atık (Düzenli) Depolama Tesisleri Atıksuları İçin Önlemler

Çanakkale Katı Atık Düzenli Depolama Sahasında oluşan çöp sızıntı suları; Biyolojik arıtma, Ultrafiltrasyon, Nanofiltrasyon ve çamur susuzlaştırma ünitelerinden oluşan 96 m³/gün kapasiteli atıksu arıtma tesisinde arıtılmaktadır.

Gelibolu Yarımadası Katı Atık Düzenli Depolama sahasında oluşan çöp sızıntı suları; 32 m³/gün kapasiteli atıksu arıtma tesisinde arıtıldıktan sonra Gelibolu Belediye Başkanlığına ait Kentsel Atıksu Arıtma tesisine gönderilmektedir.

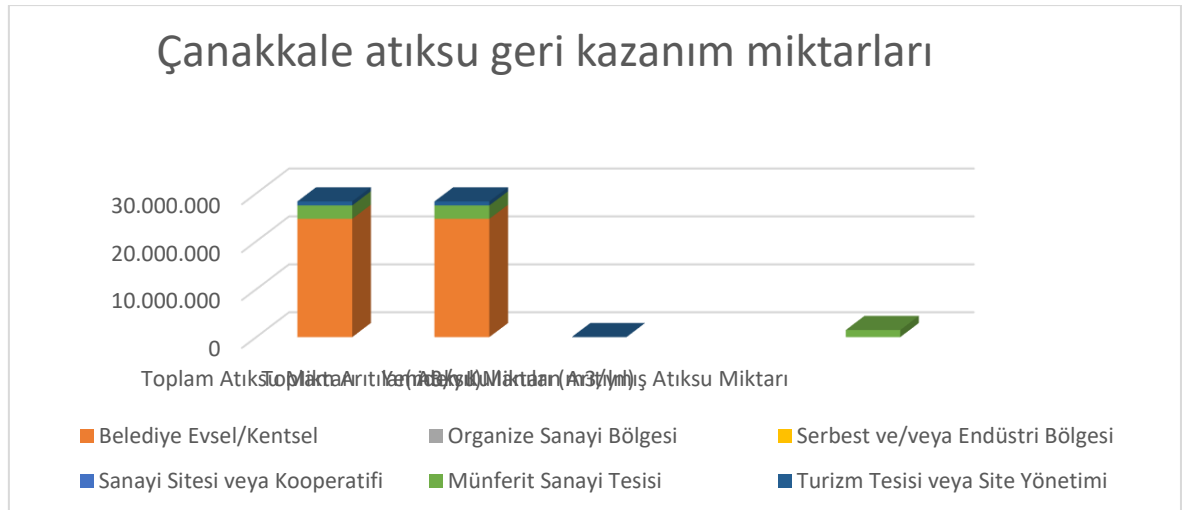
B.6.4. Atıksuların Geri Kazanılması ve Tekrar Kullanılması

Atıksu geri kazanım yöntemleri, (kentsel yeniden kullanım, tarımsal yeniden kullanım, endüstriyel yeniden kullanım, çevresel/ekolojik yeniden kullanım başka bir tesise su kaynağı) tarımda sulama maksatlı, yeşil alanların sulamasında, endüstriyel geri kazanım, yeraltına enjeksiyon, dinlenme maksatlı kullanılan bölgelerde (göller vb) geri kazanım, direkt olmayan (yangın suyu, tuvaletlerde vb) geri kazanım ve direkt (içme suyu olarak) geri kazanım sayılabilir.

Çizelge B. 29 - Çanakkale ilinde 2019 yılı itibariyle arıtıldıktan sonra bertaraf edilen atıksu durumu

(Ç.Ş.İ.M Çevre Yönetimi ve Denetiminden Sorumlu Şube Müd.-ecbs, 2020)

Çanakkale	Toplam Atıksu Miktarı (m ³ /yıl)	Toplam Arıtılan Atıksu Miktarı (m ³ /yıl)	Yeniden Kullanılan Arıtılmış Atıksu Miktarı		
			Kentsel Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)	Tarımsal Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)	Endüstriyel Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)
Belediye Eysel/Kentsel	24.683.384	24.683.384			
Organize Sanayi Bölgesi	273,750	273,750			
Serbest ve/veya Endüstri Bölgesi					
Sanayi Sitesi veya Kooperatifi	45.000	45.000			
Münferit Sanayi Tesisi	2.803.101	2.803.101	1.500		1.480.002
Turizm Tesisi veya Site Yönetimi	833.020	833.020	28.800		

Grafik B. 17 - Çanakkale Atıksu Geri Kazanım Miktarları

(Ç.Ş.İ.M Çevre Yönetimi ve Denetiminden Sorumlu Şube Müd.-ecbs, 2020)

B.7. Toprak Kirliliği ve Kontrolü

B.7.1. Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalar

Konuyla ilgili g¼ncel veri bulunmamaktadır.

B.7.2. Arıtma amurlarının Bertaraf Y¼ntemi

anakkale Belediyesi AAT tesisinden çıkan dekant¼r altı çamurları, tesis içerisinde bulunan Solar amur Kurutma Tesisine alınarak kurutulmaktadır. %90 kuruluk oranlarına gelen çamur tesisten uzaklaştırılmaktadır.

2018 yılı içerisinde 19 08 05 atık kodlu ve tehlikesiz ¼zellik g¼steren Kentsel Atıksuyun Arıtılmasından Kaynaklanan amurlar, ADS Atık D¼n¼ř¼m Sistemleri Taah. San. v Tic. A.ř. Torbalı şubesine iletmektedir. 2018 yılı içerisinde 64.300 kg atık lisanslı tesise g¼nderilmiřtir. Tesisin atık işleme y¼ntemi R12 Atıkların R1 ile R11 arasındaki işlemlerden herhangi birine tabi tutulmak ¼zere değişimi bildirilmiştir. EBS ¼zerinden Atık Beyan Formu doldurulmuştur. (Beyan kontrol no: 4622396)

Gelibolu Belediyesi Arıtma amuru y¼netimi:

Arıtma amurları sızdırmaz konteyner(kasa) biriktirilmekte olup, dolduktan sonra Lisanslı firma tarafından alınarak bertaraf edilmektedir.

B.7.3. Madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılmasına ilişkin yapılan alışmalar

İlimizde madencilik çalışmalarından dolayı bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılması “Madencilik Faaliyetleri ile Bozulan Arazilerin Doğaya Yeniden Kazandırılması Y¼netmeliđi” kapsamında yapılmaktadır. İlimizde ekseriyetle kuvars, kalker, bazalt, andezit, ariyet ocakları bulunmaktadır bu faaliyetler sonrası projenin çalışma alanı orman arazi vasfındaysa işletme sonrası saha orman rehabilitasyon projesi kapsamında doğaya yeniden kazandırılmaktadır.

B.7.4. Tarımsal Faaliyetler İle Oluşan Toprak Kirliliği

Konu ile ilgili g¼ncel veri bulunmamaktadır.

B.8. Sonuç ve Değerlendirme

Su, canlıların hayatını sürdürebilmesi için gerekli olan ve bu sebeple hayati **önem** taşıyan, dünya üzerindeki en mucizevi maddedir

Su özellikleri itibariyle yalnız canlı çevre üzerinde değil, cansız çevre üzerinde de oldukça etkili bir maddedir. Kayaların fiziksel olarak parçalanarak toprağın oluşması, içindeki maddelerin çözünerek toprağın verimli hale gelmesi, bitkilerin ortaya çıkması, kökten dallardaki yapraklara kadar gerekli yapı taşlarının taşınması ve fotosentez gibi doğa olayları su sayesinde gerçekleşmektedir. “Yaşam suda başlamıştır.” önermesi suyun yeryüzünde sahip olduğu önemin göstergesidir.

Sahip olduğu yaşamsal, ekonomik ve stratejik önem nedeniyle su, günümüzün ve yakın geleceğin en çok tartışılan konusu olma potansiyeli arz etmektedir.

Kullanım alanlarının yaygınlığı ve ikame edilememesi suyun önemini daha da arttırmaktadır. Ancak su kaynakları coğrafi dağılımındaki eşitsizliğin yanı sıra, su israfının fazla olması ve küresel ısınmanın artması sonucu her geçen gün daha fazla azalmaktadır.

Kaynaklar

Tarım ve Orman Bakanlığı II. Bölge Müdürlüğü Çanakkale Şube Müdürlüğü

DSİ 25.Bölge Müdürlüğü 252.Şube Müdürlüğü Çanakkale

TUIK

<http://www.investincanakkale.com/tr/26895/canakkalede-tarim-ve-hayvancilik-mavibayrak.org.tr>

<http://www.canakkaleili.com/category/jeotermal-enerji-kaynaklari>

wikipedia.org

Ç.Ş.İ.M Çevre Yönetimi ve Denetiminden Sorumlu Şube Müdürlüğü, 2019

Su Yönetimi Genel Müdürlüğü Ankara, 2019

C. ATIK

C.1. Belediye Atıkları (Katı Atık Bertaraf Tesisleri)

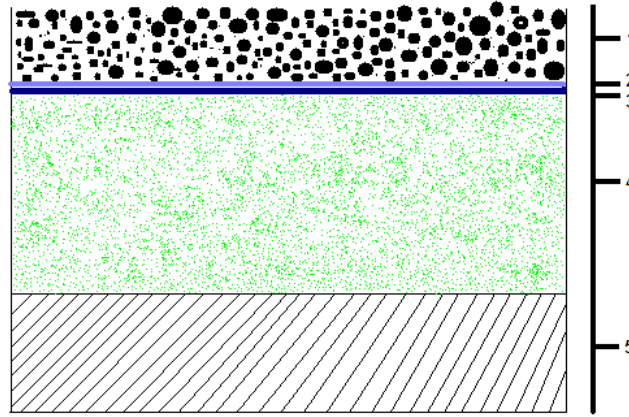
Çanakkale Katı Atık Düzenli Depolama Tesisi (ÇAKAB):

Tesis, Çanakkale il merkezinin 17 km kuzeydoğusunda, Çanakkale Çimento Fabrikası'nın önceki yıllarda taş üretimi yaptığı eski bir taşocağı sahasına kurulmuş olup, toplam alanı 37 hektardır (33 hektar orman alanı, 4 hektar özel mülkiyet olup tapusu Birlikçe alınmıştır). Depolama sahasının kapasitesi 1.301.000 m³ olup, saha 3 hücreden oluşmaktadır ve ilk iki hücrede 2009 yılından beri katı atık bertarafı gerçekleştirilmektedir.

Katı Atık Düzenli Depolama Tesislerinde biriken/oluşan atık suların, toprağı ve yeraltı sularını kirletmemesi için alınan önlemler tesisin yapım amacını kapsamaktadır.

Hücre 1, Hücre 2 ve Sızıntı suyu toplama havuzunda kullanılan geçirimsizlik tabakası (Yukarıdan aşağıya doğru):

- 500 mm drenaj tabakası çakılı.
- Koruyucu jeotekstil.
- 2.0 mm kalınlığında Yüksek Yoğunluklu Polietilen (HDPE) Örtü (jeomembran).
- 25' cm.' lik tabakalar halinde sıkıştırılmış 4 tabaka 1 m kalınlığında kil.

- 1- 500 mm drenaj tabakası çakılı
- 2- Koruyucu jeotekstil
- 3- Yüksek Yoğunluklu Polietilen (HDPE) Örtü (jeomembran)
- 4- 1000 mm sıkıştırılmış kil
- 5- Zemin

Şekil C. 3 - Geçirimsiz Tabaka Yapısı

Hücreler içerisindeki eğim açısı genel olarak 1:3' tür (yaklaşık 18°). Hücre 1 için 39.900 m³ ve Hücre 2 için 16.200 m³ kil kullanılmıştır. 1 m kalınlığındaki kil tabakası sahaya 25'şer cm.'lik tabakalar halinde serilmiş ve sıkıştırılmıştır. Kil tabakasının

geçirimsizliğinin 1×10^{-9} m/sn değerini hiçbir yerde aşmadığı yapılan testlerle (Kil serim ve sıkıştırma işlemlerine ait tüm sıkıştırma ve sızdırmazlık testleri) kanıtlanmıştır.

Sıkıştırılmış kil tabakası üzerine yalıtımı sağlamak amacıyla 2.0 mm. kalınlığında yüksek yoğunluklu polietilen (HDPE) örtü serimi yapılmıştır. Bu serme işleminde eğimli bölgelerde pürüzlü membran, eğimsiz bölgelerde ise pürüzsüz membran kullanılmıştır.

Yüksek yoğunluklu polietilen (HDPE) örtü tabakasının üzerine koruyucu mahiyette jeotekstil tabakası serimi gerçekleştirilmiştir.

Son olarak 50 cm kalınlığında yıkanmış drenaj çakılı serimi yapılmıştır. Bu serme işlemi jeomembran ve jeotekstil tabakalarının gerilim katsayılarını düşürmek amacıyla sahanın düşük kotlarından yüksek kotlarına doğru gerçekleştirilmiştir.

Ayrıca, düzenli depolama sahasında oluşan sızıntı suları 12.500 m^3 'lük sızıntı suyu dengeleme havuzunda toplanarak atık gövdesine geri devir yapılmıştır. "Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği" kapsamında sızıntı suyu analizleri akredite bir laboratuvar da yapılmıştır.

ÇizelgeB. 30 - Çanakkale İli Evsel Belediye Atıkları Düzenli Deponi Tesisleri Son Durum

(Çevre ve Şehircilik İl Müd. 2019)

BİRLİK ADI	MEVCUT DURUM	İŞ TERMİN PLANI SÜRESİ SONU
Çanakkale Katı Atık Yönetim Birliği (ÇAKAB) (Lapseki, Umurbey, Kepez, Çardak Belediye Başkanlıkları ve İl Özel İdaresi)	04.09.2009 tarihinde faaliyete geçmiştir.	
Gelibolu Yarımadası Katı Atık Yönetim Birliği (Gelibolu, Eceabat, Evreşe, Kavakköy Belediye, Başkanlıkları ve İl Özel İdaresi)	17.03.2011 tarihinde faaliyete geçmiştir.	
Biga, Çan Yenice ve Çevresi Katı Atık Yönetim Birliği (BİÇAY) (Biga, Çan, Yenice, Karabiga, Gümüşçay,	07.06.2016 tarihinde inşaata başlanmıştır.	

Terzialan, Kalkım Belediye Başkanlıkları ve İl Özel İdaresi)		
Troas Bölgesi Belediyeleri Katı Atık Yönetim Birliği (Ezine, Ayvacık, Bayramiç, Bozcaada, Geyikli, Küçükkuyu, Belediye Başkanlıkları ve İl Özel İdaresi)	Proje İhalesi Yapıldı	
Gökçeada Belediye Başkanlığı	2009 yılında Gelibolu Yarımadası Katı Atık Yönetim Birliğine ait düzenli deponi sahasına atıkların taşınacağı taahhüt edilmesine rağmen henüz taşıma çalışmaları başlamamıştır.	

Resim C. 1- Katı Atık Düzenli Depolama Tesisi
(Doğantepe Mevkii-Kemel Köyü, Ç.KALE)

Evsel atıkların toplanması ve taşınması işi, Birliğimize üye Belediyeler ve İl Özel İdaresi tarafından yürütülmektedir. 2018 yılında toplanan 80.967,14 tonluk evsel atık, Birliğimiz tarafından işletilen düzenli depolama sahasında bertaraf edilmiştir. Ayrıca askeri kurumlardan ve özel firmalardan gelen evsel atık miktarı sırasıyla 531,38 ve 1.143,40 ton olmak üzere toplam 1.674,78 tondur.

Çizelge C. 31 - Çanakkale ilinde 2019 yılı için il/ilçe belediyelerince toplanan ve yerel yönetimlerce (büyükşehir belediyesi/ belediye/ birliklerce) yönetilen belediye atığı miktarı ve toplanma, taşınma ve bertaraf yöntemleri
(İl ve İlçe Belediyeleri, 2020)

Büyükşehir/İl/İlçe Belediye veya	Birliğin Adı Büyükşehir Belediyesi/ Birlik ise birliğe üye olan belediyeler	Nüfus		Üretilen Katı Atık Miktarı (ton/gün)	Toplanan Katı Atık Miktarı (ton/gün)		Kişi Başına Üretilen Ortalama Katı Atık Miktarı (kg/gün)		Transfer İstasyonu Varsa Sayısı	Atık Yönetimi Hizmetlerini Kim Yürütüyor? (Belediye (B), Özel Sektör (OS), Belediye Şirketi (BŞ))	Mevcut Belediye Atığı Yönetim Tesisi				
		Yaz	Kış		Yaz	Kış	Yaz	Kış			Düzenli Depolama	Ön İşlem (Mekanik Ayırma/ Biyokurutma/ Kompost/ Biyometanizasyon)	Yakma	Düzensiz Depolama	Depo Gazından Enerji Üretimi
Bozcaada Belediyesi	TROAS	10.000	1.000		24	1	240	1		Belediye	-	-	-	X	-
Gelibolu Belediyesi	Gelibolu Yarımadası Katı Atık Yönetim Birliği			12.125	6.350	5.775	1,16	1,16	-	Belediye	X	-	-	-	-
Eceabat Belediye Başkanlığı	Gelibolu Yarımadası Katı Atık Yönetim Birliği	15.000	5639	8,66	10,52	7,92	1,86	1,47	-	Belediye	X	-	-	-	-
	İl Geneli														

*Diğer belediyeler ile ilgili güncel veri bulunmamaktadır.

C.2. Hafriyat Toprağı, İnşaat Ve Yıkıntı Atıkları

“Hafriyat Toprağı İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği” kapsamında yapılan çalışmalara değinilmelidir. Eğer mevcut ise, oluşan inşaat, hafriyat toprağı ve yıkıntı atığı miktarları, döküm sahalarının yeri, inşaat yıkıntı atıklarının kapasiteleri vb bilgilere de yer verilmelidir.

Çizelge C. 32 - 2019 yılı itibariyle hafriyat toprağı, inşaat ve yıkıntı atıkları yönetimi
(Kaynak, yıl)

Belediye Adı	Üretilen İnşaat /Yıkıntı Atığı Miktarı (m ³ /yıl)	Ortaya Çıkan Hafriyat Toprağı Miktarı (m ³ /yıl)	İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Yönetimi		Hafriyat Toprağı Yönetimi
			Geri Kazanım Tesisi Sayısı	Düzenli Depolama Tesisi Sayısı	Döküm Sahası Sayısı
İl Geneli (Toplam)					

*İlimizde hafriyat atıkları, inşaat ve yıkıntı atıkları depolama sahası bulunmamaktadır. Bu yüzden tablo C.3 doldurulamamıştır.

C.3. Sıfır Atık Yönetimi

İsrafın önlenmesi doğal kaynaklarımızın daha verimli kullanılması, atık oluşum sebeplerinin gözden geçirilerek atık oluşumunun engellenmesi veya minimize edilmesi, atığın oluşması durumunda ise kaynağında ayrılarak geri dönüşüme kazandırılması noktasında mevcut sistemi daha düzenli, sistemli ve uygulanabilir bir temele oturtmak prensibiyle yola çıkılan Sıfır Atık Projesi hem Çevre ve Şehircilik Bakanlığı’nda hem de Cumhurbaşkanlığı Külliyesi’nde uygulamaya geçilmiş olup uygulamanın tüm Türkiye’ye yayılması konusunda çalışmalara başlanmıştır.

İlimizde, Valimiz Sayın Orhan TAVLI’ nın himayesinde çalışmalar başlatılmış olup, Bakanlığımızca belirlenen proje uygulaması süreleri dikkate alınarak İlimizde 2018-2020 yıllarında uygulanacağı bildirilmiştir.

10.05.2018 tarihinde Tüm Kamu Kurum ve Kuruluşların üst düzey yöneticilerine İl Özel İdaresi Toplantı Salonunda yapılan tanıtım toplantısında Çevre ve Şehircilik İl Müdürümüz Ömer Bolat; israfın önlenmesini, kaynakların daha verimli kullanılmasını, atık oluşum sebeplerinin gözden geçirilerek atık oluşumunun engellenmesi veya minimize edilmesi, atığın oluşması durumunda ise kaynağında ayrı toplanması ve geri kazanımının sağlanmasını kapsayan Sıfır Atık Projesiyle ilgili bilgi verilmiştir.

Sıfır Atık Projesi uygulaması hakkında tüm Kamu Kurum ve Kuruluşlarındaki ODAK NOKTALARINA 30.05.2018 tarihinde İÇDAŞ Kongre Merkezinde eğitim düzenlenmiştir.

Ülkemizdeki mevcut siyasal, sosyal ve ekonomik düzenin gelişimine katkı sağlamak amacıyla kadınlarımızın birikimlerini, yeteneklerini verimli olarak kullanabilecekleri uygun zemini sağlamak amacı güden KADEM (Kadın ve Demokrasi Derneği Merkezi) Çanakkale Temsilciliği Yönetiminin talebi üzerine İl Müdürlüğümüz tarafından “Sıfır Atık Yönetimi” konulu bilgilendirme toplantısı, 08.02.2019 ve 31.05.2019 KADEM Çanakkale Temsilciliği toplantı salonunda gerçekleştirilmiştir.

Sıfır Atık Projesinin uygulamasının en önemli aşaması olan Atıkların Bertarafı ve Geri Kazanımı konusunda projenin paydaşı olan Belediyelere, İl Özel İdaresi ve Birlik yetkililerine Sıfır Atık Paydaşlar Eğitimi düzenlendi.

Sıfır Atık Projesinin uygulamasının en önemli aşaması olan Atıkların Bertarafı ve Geri Kazanımı konusunda projenin paydaşı olan Belediyelere, İl Özel İdaresi ve Birlik yetkililerine Sıfır Atık Paydaşlar Eğitimi düzenlendi.

İlimizde Sıfır Atık Uygulaması ve Plastik Poşet kullanımının azaltılması konusunda Halkımızda farkındalığın arttırılması amacıyla, İlimiz, İskele Meydanında 04.02.2019 tarihinde Bez torba, Sıfır Atık Kitapçığı ve Sıfır Atık T-shirtleri dağıtımı şeklinde bir etkinlik düzenlemiştir.

24.04.2019 tarihinde Arıburnu İlkokulu 4. Sınıf öğrencilerine “Sıfır Atık” konusuyula ilgili Müdürlüğümüz 15 Temmuz Konferans Salonunda video gösterileri ve sunum yapıldı. Örnek materyallerle sıfır atık eğitimi verildi. Sunum sohbet eşliğinde; soru ve cevap şeklinde yapılmıştır. Çocuklara Sıfır Atık konulu kitap, tişört, şapka ve bez torba dağıtıldı.

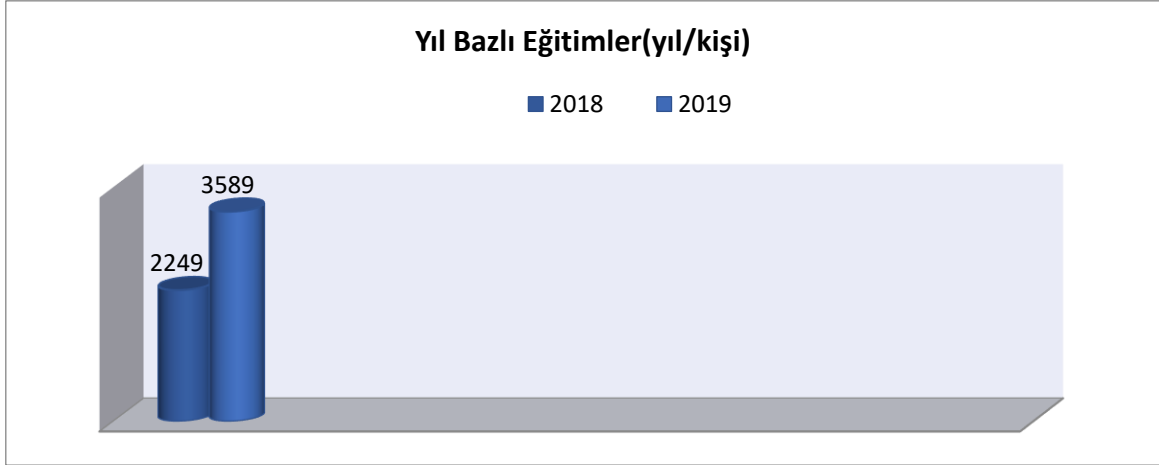
Bakanlığımız ve Valiliğimiz desteğiyle yaptırılan ambalaj atıkları için özel tasarlanmış iç mekân kutuları, İlimizdeki lisanslı toplam ayırma tesislerinden temin edilen iç mekân kutuları ve atık piller için özel tasarlanmış biriktirme ekipmanları Müdürlüğümüz koridorlarında personelin ulaşabileceği noktalara yerleştirilmiştir. Ayrıca Müdürlüğümüzün bahçesine elektrik elektronik atık toplama kutusu konulmuştur.

İl Müdürlüğümüz alanı içinde Geçici Atık Depolama Alanı oluşturulmuş olup yemekhane ve ofis kaynaklı tüm atıklar bu depolama alanında biriktirilmek suretiyle haftada bir gün lisanslı toplama ayırma tesisi tarafından alınmaktadır. Bu kapsamda İl Müdürlüğümüz binasında Sıfır Atık Projesi kapsamında 2019 yılı itibariyle bugüne kadar toplam 80 kg Kağıt-Karton Atıkları, 27 kg Plastik Atıkları, 18 kg Cam Atıkları,9 kg Geri Dönüşemeyen Atıklar, Yemekhaneden Kaynaklı 132 kg Yemek Atıkları, 12 kg Atık Kartuş-Toner, 1,5 kg Atık Pilin ayrı olarak toplanması sağlanmıştır.

C.3.1. Eğitimler

Çizelge C. 33 - 2019 yılında sıfır atık yönetimi kapsamında verilen eğitimler
(Çanakkale Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2020)

Hedef Kitle	Düzenlenen Eğitim Sayısı	Eğitim Verilen Kişi Sayısı
Kurum Temsilcileri	35	1554
Öğrenci	18	2035

Grafik C. 18 - Yıllar bazında sıfır atık yönetimi kapsamında verilen eğitimlere katılan kişi sayısı (Çanakkale Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2020)

C.3.2. Atık Getirme Merkezleri

Çizelge C. 34 - 2018 yılı itibariyle Atık Getirme Merkezleri
(Atık Ambalaj Sistemi,2020)

Atık Getirme Merkezi (AGM)	Belediye/AVM/OSB/Üniversite/Site/havaalanı	İlçesi	Toplanan Atık Türü Sayısı	Toplanan Atık Grupları
1. Sınıf AGM Belediye	Merkez	9	AEEE, Bitkisel Atık Yağ, Ambalaj, Pil, Tekstil, Plastik, Cam, Ahşap
2. Sınıf AGM AVM			
3. Sınıf AGMOSB, Üniversite, Site, havaalanı			
Mobil Atık Getirme MerkeziBelediye			

C.3.3. Atık Miktarları

Çizelge C. 35 - 2018 yılında sıfır atık yönetimi kapsamında toplanan atık miktarı
(Sıfır Atık Bilgi Sistemi, 2020)

	İlçe	Toplanan Atık Miktarı (Kg)
Karışık (plastik, kağıt, cam, metal)		
Plastik (15 01 02, 15 01 05, 17 02 03, 20 01 39)		
Metal (15 01 04, 17 04 07, 20 01 40)		
Cam (15 01 07, 17 02 02, 20 01 02)		

Ahşap (15 01 03, 17 02 01, 20 01 38)		
Tekstil (15 01 09, 20 01 10, 20 01 11)		
Pil(16 06 01*)		
Akü (16 06 02*, 16 06 03*, 16 06 04, 16 06 05, 20 01 33*, 20 01 34)		
Toner-Kartuş (08 03 17*, 20 01 27*)		
Aydınlatma (20 01 21*)		
Elektrikli ve Elektronik Eşyalar (20 01 23*, 20 01 35*, 20 01 36, 16 02 13*, 16 02 14*, 09 01 10, 09 01 11, 09 01 12)		
İlaçlar (20 01 31*, 18 01 08*, 18 02 07*, 20 01 32)		
Bitkisel atık yağ (20 01 25, 20 01 26*)		
Hacimli atıklar (20 03 07)		
Araç bakım/onarım(16 01 03, 16 01 07*)		
Tehlikeli atık (20 01 13*, 20 01 14*, 20 01 15*, 20 01 17*, 20 01 19*, 20 01 27*, 20 01 29*, 20 01 37*)		
Organik atık		
Bitkisel atık yağ (20 01 25, 20 01 26*)	Çanakkale Belediye Başkanlığı Atık Getirme Merkezi	3.050
Elektrikli ve Elektronik Eşyalar (20 01 23*, 20 01 35*, 20 01 36, 16 02 13*, 16 02 14*, 09 01 10, 09 01 11, 09 01 12)	Çanakkale Belediye Başkanlığı Atık Getirme Merkezi	5.978
Karışık (plastik, kağıt, cam, metal)	Çanakkale Valiliği	364
Toner-Kartuş (08 03 17*, 20 01 27*)	Türk Hava Yolları Anonim Ortaklığı-Çanakkale Satış Trafik Şefliği	2
Karışık (plastik, kağıt, cam, metal)	Karayolları Genel Müdürlüğü 14.Bölge Müdürlüğü 142.Şube Şefliği	480
Karışık (plastik, kağıt, cam, metal)	Ayvacık Devlet Hastanesi Döner Sermaye İşletmesi	2.500
Toner-Kartuş (08 03 17*, 20 01 27*)	Ayvacık Devlet Hastanesi Döner Sermaye İşletmesi	111
Karışık (plastik, kağıt, cam, metal)	Ezine Devlet Hastanesi Döner Sermaye İşletmesi	375

Karışık (plastik, kağıt, cam, metal)	Çanakkale Devlet Hastanesi Döner Ser Maye İşletmesi	16.400
Pil(16 06 01*)	Çanakkale Devlet Hastanesi Döner Ser Maye İşletmesi	109
Karışık (plastik, kağıt, cam, metal)	Lapseki Devlet Hastanesi Döner Sermaye İşletmesi	5.000
Pil(16 06 01*)	Lapseki Devlet Hastanesi Döner Sermaye İşletmesi	6
Toner-Kartuş (08 03 17*, 20 01 27*)	Lapseki Devlet Hastanesi Döner Sermaye İşletmesi	22
Karışık (plastik, kağıt, cam, metal)	Bayramiç Devlet Hastanesi Döner Serm Aye İşletmesi	6.396
Elektrikli ve Elektronik Eşyalar (20 01 23*, 20 01 35*, 20 01 36, 16 02 13*, 16 02 14*, 09 01 10, 09 01 11, 09 01 12)	Bayramiç Devlet Hastanesi Döner Serm Aye İşletmesi	700
Toner-Kartuş (08 03 17*, 20 01 27*)	Bayramiç Devlet Hastanesi Döner Serm Aye İşletmesi	19
Karışık (plastik, kağıt, cam, metal)	Gelibolu Devlet Hastanesi Döner Sermaye İşletmesi	2.500
Pil(16 06 01*)	Gelibolu Devlet Hastanesi Döner Sermaye İşletmesi	20
Karışık (plastik, kağıt, cam, metal)	Biga Devlet Hastahanesi Baştabipliği Döner Sermaye Saymanlığı	9.700
Toner-Kartuş (08 03 17*, 20 01 27*)	Biga Devlet Hastahanesi Baştabipliği	464

	Döner Sermaye Saymanlığı	
Karışık (plastik, kağıt, cam, metal)	Çan Devlet Hastanesi Döner Sermaye İşletmesi	8.620
Elektrikli ve Elektronik Eşyalar (20 01 23*, 20 01 35*, 20 01 36, 16 02 13*, 16 02 14*, 09 01 10, 09 01 11, 09 01 12)	Çan Devlet Hastanesi Döner Sermaye İşletmesi	310
Toner-Kartuş (08 03 17*, 20 01 27*)	Çan Devlet Hastanesi Döner Sermaye İşletmesi	58
Elektrikli ve Elektronik Eşyalar (20 01 23*, 20 01 35*, 20 01 36, 16 02 13*, 16 02 14*, 09 01 10, 09 01 11, 09 01 12)	Gökçeada Devlet Hastanesi Döner Sermaye İşletmesi	40
Karışık (plastik, kağıt, cam, metal)	Gökçeada Devlet Hastanesi Döner Sermaye İşletmesi	171
Karışık (plastik, kağıt, cam, metal)	Yenice Devlet Hastanesi Döner Sermaye Saymanlığı	980
Karışık (plastik, kağıt, cam, metal)	İÇDAŞ Çelik Enerji Tersane ve Ulaşım San. A.Ş. - Değirmencik Entegre Tesisi 2	50.400
Pil(16 06 01*)	İÇDAŞ Çelik Enerji Tersane ve Ulaşım San. A.Ş. - Değirmencik Entegre Tesisi 2	33
Araç bakım/onarım(16 01 03, 16 01 07*)	İÇDAŞ Çelik Enerji Tersane ve Ulaşım San. A.Ş. - Değirmencik Entegre Tesisi 2	17.050
Elektrikli ve Elektronik Eşyalar (20 01 23*, 20 01 35*, 20 01 36, 16 02 13*, 16 02 14*, 09 01 10, 09 01 11, 09 01 12)	İÇDAŞ Çelik Enerji Tersane ve Ulaşım San. A.Ş. - Değirmencik Entegre Tesisi 2	3.400
Toner-Kartuş (08 03 17*, 20 01 27*)	İÇDAŞ Çelik Enerji Tersane	37

	ve Ulaşım San. A.Ş. - Değirmencik Entegre Tesisi 2	
Aydınlatma (20 01 21*)	İÇDAŞ Çelik Enerji Tersane ve Ulaşım San. A.Ş. - Değirmencik Entegre Tesisi 2	350
Karışık (plastik, kağıt, cam, metal)	Çanakkale İl Telekom Müdürlüğü	375
Araç bakım/onarım(16 01 03, 16 01 07*)	İçdaş Elektrik Enerjisi Üretim Ve Yatırım A.Ş. - Bekirli Termik Santral	40.650
Elektrikli ve Elektronik Eşyalar (20 01 23*, 20 01 35*, 20 01 36, 16 02 13*, 16 02 14*, 09 01 10, 09 01 11, 09 01 12)	İçdaş Elektrik Enerjisi Üretim Ve Yatırım A.Ş. - Bekirli Termik Santral	3.759
Aydınlatma (20 01 21*)	İçdaş Elektrik Enerjisi Üretim Ve Yatırım A.Ş. - Bekirli Termik Santral	497
Karışık (plastik, kağıt, cam, metal)	Teiaş Çanakkale İletim Şebekeleri İşletme Ve Bakım Müdürlüğü	379
Karışık (plastik, kağıt, cam, metal)	T. Halk Bankası A.Ş. Çanakkale Tüm Şubeleri	1.872
Karışık (plastik, kağıt, cam, metal)	Ayvacık Belediyesi	24.280
Pil(16 06 01*)	Ayvacık Belediyesi	1.260
Bitkisel atık yağ (20 01 25, 20 01 26*)	Ayvacık Belediyesi	1.433
Karışık (plastik, kağıt, cam, metal)	Sakarya İlkokulu Müdürlüğü-Biga	3.160
Karışık (plastik, kağıt, cam, metal)	Ezine Belediye Başkanlığı	576.200
TOPLAM		789.510

Grafik C. 19 - Yıllar bazında sıfır atık yönetimi kapsamında toplanan atık miktarı
(Sıfır Atık Bilgi Sistemi, 2020)

C.3.4. Sisteme Geçen Kuruluş Sayısı

Çizelge C. 36 - 2018 yılı itibariyle sıfır atık sistemini uygulayan kurum/kuruluş sayısı
(Sıfır Atık Bilgi Sistemi, 2020)

Hedef Kitle	Toplam Kurum Sayı	Sisteme Geçen Kurum	%
Belediye Geneli	12	10	
Belediye Hizmet Binası	22	22	
Okul	-	425	
Kurum/kuruluş	-	200	
AVM	-	5	
Otel	-	12	
Hastane	-	14	
Sanayi	-	2	
Diğer			

Grafik C. 20 - Yıllar itibariyle sıfır atık sistemine geçen kurum/kuruluş binası sayısı
(Sıfır Atık Bilgi Sistemi, 2020)

C.3.5. Ekipman

İlimizde sıfır atık yönetimi kapsamındaki ekipmanlara ilişkin bilgiler Çizelge C.37’de verilmiştir.

Çizelge C. 37 - 2018 yılı itibariyle sıfır atık yönetimi kapsamındaki ekipmanlar
(Sıfır Atık Bilgi Sistemi, 2020)

Kurumlardaki Kumbara Sayısı	Kurumlardaki Konteyner Sayısı	Belediye Genelindeki Konteyner Sayısı
67	36	26

C.3.6. Kompost

İlimizde sıfır atık yönetimi kapsamında kompost üretimine ilişkin bilgiler Çizelge C.38’ de verilmiştir.

Çizelge C. 38 - 2018 yılı itibariyle sıfır atık yönetimi kapsamında kompost üretimi bilgileri (Sıfır Atık Bilgi Sistemi, 2020)

	Kompost Tesisi Sayısı	Toplam Kapasitesi	Yıllık Üretilen Kompost Miktarı (kg)
Belediye Geneli	-	-	-
Kurum/Kuruluşlar	-	-	5

C.4. Ambalaj Atıkları

İlimizde 2019 yılına ait ambalaj atıkları ile ilgili bilgiler aşağıda verilmiştir.

Çizelge C. 39 - Çanakkale ilinde 2018 yılı ambalaj ve ambalaj atıkları istatistik sonuçları*
(Ambalaj Bilgi Sistemi, 2020)

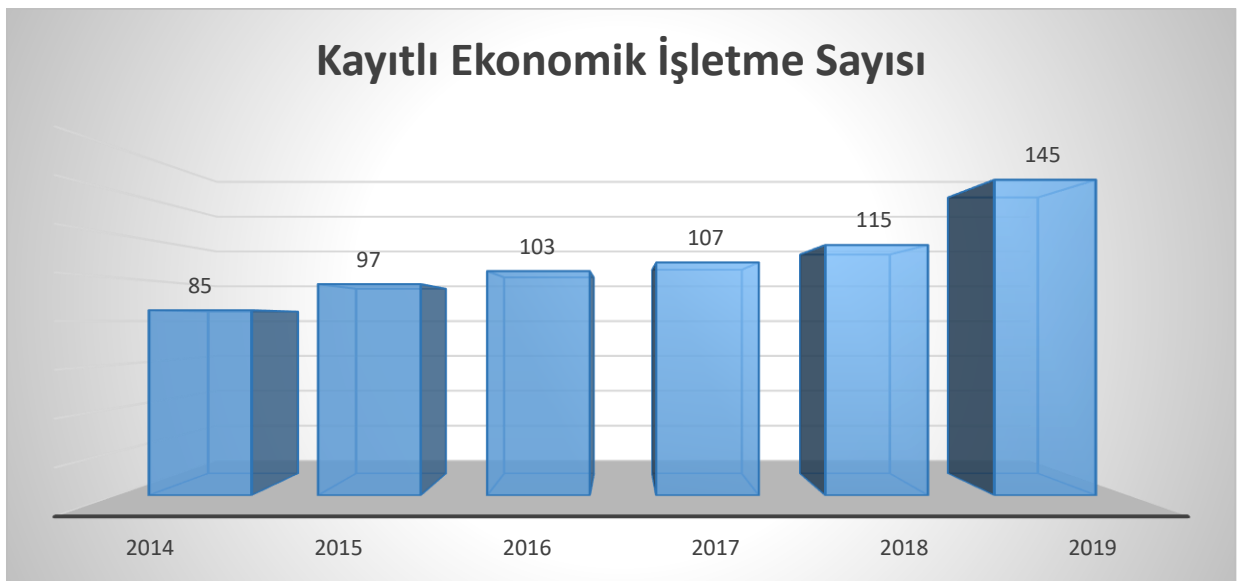
Ambalaj Cinsi	Toplanan Ambalaj Atığı Miktarı	Geri Kazanılan Ambalaj Atığı Miktarı
Plastik	-	34.620
Metal	-	-
Kompozit	-	-
Kağıt Karton	-	-
Cam	-	-
Ahşap	-	-
Karışık	14.481.523	-
Toplam	14.481.523	34.620

Ambalaj Bilgi Sisteminde 2019 yılı istatistikleri henüz değerlendirme ve inceleme süreci devam eden ham veriyi içerdiğinden, çizelge ve grafikler son veri olarak 2018'i içermektedir. Söz konusu süreç sona erdiğinde, doğrulanmış istatistiki veriye Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü internet sayfasında Ambalaj Bülteninden ulaşılabilir.

İlde kayıt altına alınan ekonomik işletme sayısından söz edilerek sayısal veriler Grafik C.4' te verilmiştir.

Çizelge C. 40 - 2018 yılında Çanakkale ilinde kayıtlı ekonomik işletme sayısı
(Ambalaj Bilgi Sistemi, 2020)

Piyasaya Süren İşletme Sayısı	117
Ambalaj Üreticisi Sayısı	5
Tedarikçi Sayısı	23

Grafik C. 21 - Yıl bazında Çanakkale ilinde kayıtlı ekonomik işletme sayısı
(Ambalaj Bilgi Sistemi, 2020)

Çizelge C. 41- 2018 yılında Çanakkale ilinde kayıtlı ambalaj atığı toplama ayırma tesisi sayısı

(Ambalaj Bilgi Sistemi, 2020)

Ambalaj Atığı Toplama Ayırma Tesisi (TAT) Sayısı Toplam	1. Tip TAT Sayısı	2. Tip TAT Sayısı	3. Tip TAT Sayısı
3	2	1	-

Çizelge C. 42 -2018 yılında Çanakkale ilinde ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı

(Ambalaj Bilgi Sistemi, 2020)

Ambalaj Atığı Geri Kazanım Tesisi (GKT) Sayısı Toplam*	Plastik Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Kağıt-Karton Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Cam Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Metal Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Ahşap Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Kompozit Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Tekstil Ambalaj Atığı GKT Sayısı
1	-	-	-	-	-	-	-

*Bir geri kazanım tesisi birden fazla ambalaj atığı işleyebileceğinden toplam Geri Kazanım Tesisi Sayısı farklı olabilir.

Grafik C. 22 - Yıl bazında Çanakkale ilinde bulunan ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı (Ambalaj Bilgi Sistemi, 2020)

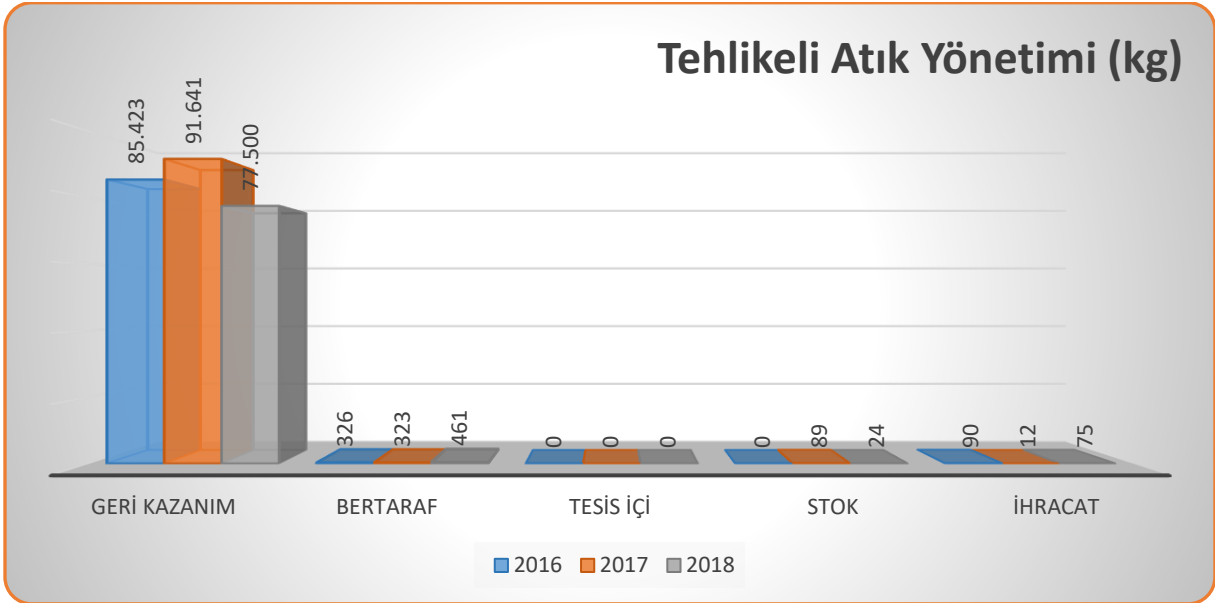
Çizelge C. 43 - 2018 yılında Çanakkale ilinde Belediyelerin Ambalaj Atık Yönetim Planı (AAYP) durumu
(Ambalaj Bilgi Sistemi, 2020)

Belediye Adı	Nüfusu	AAYP Durumu (Var-Yok)	AAYP Onay Tarihi	AAYP'ye Dahil Olan TAT Firmaları	AAYP'ye Dahil Olan Yetkilendirilmiş Kuruluşlar
AYVACIK	8.480	Var	09.11.2018	Ekolojik Çevre Geri Dönüşüm Maddeleri İmalatı Nakliyat Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi	AGED-Atık Kağıt Ve Geri Dönüşümcüler Derneği İktisadi İşletmesi
BAYRAMIÇ	14.227	Var	29.11.2017	Ekolojik Çevre Geri Dönüşüm Maddeleri İmalatı Nakliyat Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi	PAGÇEV(Türk Plastik San. Araş. Geliştirme Ve Eğitim Vakfı Geri Dönüşüm İkt. İşl.)
ÇAN	29.536	Var	19.06.2019	Çan Geri Dönüşüm Atık Değ.Ve Nak.Hiz.San Ve Tic.Ltd.Şti.	AGED-Atık Kağıt Ve Geri Dönüşümcüler Derneği İktisadi İşletmesi
BİGA	47.898	Var	19.06.2019	Çan Geri Dönüşüm Atık Değ.Ve Nak.Hiz.San Ve Tic.Ltd.Şti.	Yok
EZİNE	13.436	Var	09.11.2018	Ekolojik Çevre Geri Dönüşüm Maddeleri İmalatı Nakliyat Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi	AGED-Atık Kağıt Ve Geri Dönüşümcüler Derneği İktisadi İşletmesi
KÜÇÜKKUYU	8.874	Var	05.07.2017	Ekolojik Çevre Geri Dönüşüm Maddeleri İmalatı Nakliyat Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi	PAGÇEV(Türk Plastik San. Araş. Geliştirme Ve Eğitim Vakfı Geri Dönüşüm İkt. İşl.)

Çizelge C. 44 - 2018 yılında Çanakkale ilinde Atık Getirme Merkezleri ile ilgili durum
(Ambalaj Bilgi Sistemi, 2020)

Atık Getirme Merkezi (AGM)	Sahibi	Kurucu Türü (Belediye-AVM-OSB-Havalimanı-Satış Noktası vd.)	Adresi	İzin/Onay tarihi	Atık Grupları
1. Sınıf AGM	Çanakkale Belediyesi	Belediye	Cevatpaşa Mah.69.Sk. Merkez/ ÇANAKKALE	25.11.2017	AEEE, Sıvı ve Katı Yağlar, Komtamine atıklar
2. Sınıf AGM					
3. Sınıf AGM					

C.5. Tehlikeli Atıklar

Grafik C. 23 - Atık yönetim uygulaması verilerine göre ilimizdeki tehlikeli atık yönetimi*
(Atık Yönetim Uygulaması, 2020)

Atık Yönetim Uygulamasında 2019 yılı atık istatistikleri henüz değerlendirme ve inceleme süreci devam eden ham veriyi içerdiğinden, çizelge ve grafikler son veri olarak 2018'i içermektedir. Söz konusu süreç sona erdiğinde, doğrulanmış istatistikleri veriye ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü internet sayfasında Resmi İstatistikler - Atık İstatistikleri bölümünden ulaşılabilir.

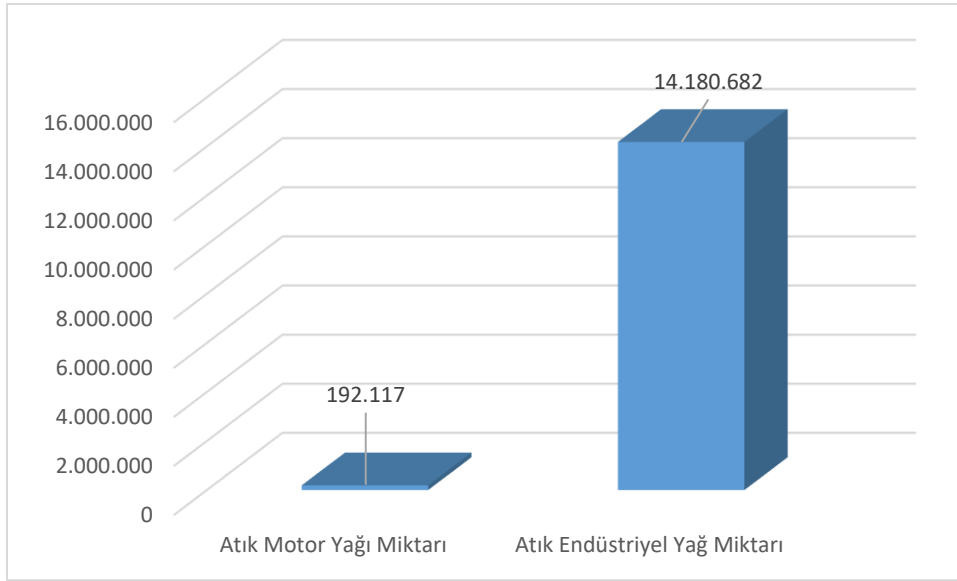
Çizelge C. 45 - Çanakkale ilinde 2018 yılında atık işleme ve miktarı*
(Atık Yönetim Uygulaması, 2020)

ATIK İŞLEME YÖNTEMİ	ATIK İŞLEME YÖNTEMİ ADI	MİKTAR (kg)
D9	D1 ile D8 ve D10 ile D12 arasında verilen işlemlerden herhangi biri yoluyla atılan nihai bileşiklerin veya karışımların oluşmasına neden olan fiziksel-kimyasal işlemler (örneğin, buharlaştırma, kurutma, kalsinasyon ve benzeri)	512.632
R1	Enerji üretimi amacıyla başlıca yakıt olarak veya başka şekillerde kullanma	725.639
R2	Solvent (çözücü) ıslahı/yeniden üretimi	1.816.698
R5	(Değişik:RG-23/3/2017-30016) Diğer inorganik malzemelerin ıslahı/geri dönüşümü	100.213
R9	Yağların yeniden rafine edilmesi veya diğer yeniden kullanımları	8.960.359
R13	R1 ile R12 arasında belirtilen işlemlerden herhangi birine tabi tutuluncaya kadar atıkların ara depolanması (atığın üretildiği alan içinde geçici depolama, toplama hariç)	6.531.964

Atık Yönetim Uygulamasında 2019 yılı atık istatistikleri henüz değerlendirme ve inceleme süreci devam eden ham veriyi içerdiğinden, çizelge ve grafikler son veri olarak 2018'i içermektedir. Söz konusu süreç sona erdiğinde, doğrulanmış istatistiki veriye ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü internet sayfasında Resmi İstatistikler - Atık İstatistikleri bölümünden ulaşılabilir.

C.6. Atık Madeni Yağlar

“Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği” çerçevesinde ilde gerçekleştirilen işlere ve atık yağ toplama miktarları kapsamında Grafik C.7 ve Çizelge C.36 oluşturulmuştur.

Grafik C. 24 – 2018 Yılı Çanakkale ilinde atık madeni yağ toplama miktarları (kg)
(Atık Yönetim Uygulaması, 2020)

* Atık Yönetim Uygulamasında beyan edilen atık miktarı stok ve tesis içi hariç olarak değerlendirilmektedir.

Atık motor yağı kodları : 13 02 04*, 13 02 05*, 13 02 06*, 13 02 07*, 13 02 08*
Atık endüstriyel yağ kodları : 12 01 06*, 12 01 07*, 12 01 10*, 12 01 12*, 13 01 01*, 13 01 04*, 13 01 05*, 13 01 09*, 13 01 10*, 13 01 11*, 13 01 12*, 13 01 13*, 13 03 01*, 13 03 06*, 13 03 07*, 13 03 08*, 13 03 09*, 13 03 10*, 13 05 06*, 19 02 07*

2018 ÇANAKKALE 192117 14180682

Çizelge C. 46 - Çanakkale ilinde 2018 yılı için atık madeni yağ geri kazanım ve bertaraf miktarları*

(Atık Yönetim Uygulaması, 2020)

Geri kazanım** (kg)	Nihai bertaraf (kg)	İhracat (kg)	Stok (kg)	Atık Minimizasyonu (Tesis İçi) (kg)
20.688,124	0	135.369	651	-

** Ek yakıt olarak kullanım dahildir.

Atık istatistikleri Atık Yönetim Uygulaması - Atık Beyan Sistemine (TABS) atık üreticileri Atık Yönetim Uygulamasında 2019 yılı atık istatistikleri henüz değerlendirme ve inceleme süreci devam eden ham veriyi içerdiğinden, çizelge ve grafikler son veri olarak 2018'i içermektedir. Söz konusu süreç sona erdiğinde, doğrulanmış istatistiki veriye ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü internet sayfasında Resmi İstatistikler - Atık İstatistikleri bölümünden ulaşılabilir.

C.7. Atık Pil ve Akümülatörler

Çizelge C. 47 - Çanakkale ilinde 2018 yılında toplanan akümülatörlerle ilgili veriler*
(Atık Yönetim Uygulaması, 2020)

ATIK AKÜMÜLATÖRLER				
Atık Akümülatör Geçici Depolama İzni Verilen Geçici Depolama Alanı Sayısı	Toplanan Atık Akümülatör Miktarı (kg)	İldeki Atık Akümülatör Geri Kazanım Tesisleri Sayısı	Geri kazanım Tesislerinde İşlenen Atık Akümülatör Miktarı	
			Miktarı (kg)	%
-	-	-	-	

16 06 01*: Kurşunlu Akümülatörler için kullanılan atık kodu

Grafik C. 25 - Çanakkale ilinde yıllar itibariyle atık akü toplama ve geri kazanım miktarı (kg)* (Atık Yönetim Uygulaması, 2020)

Çizelge C. 48 - Çanakkale ilinde yıllar itibariyle toplanan atık akü miktarı (kg)*
(Atık Yönetim Uygulaması, 2020)

2014	2015	2016	2017	2018
				45.921

Kurşunlu Akümülatörler için kullanılan atık kodu 16 06 01*

Çizelge C. 49 - Çanakkale ilinde yıllar itibariyle toplanan atık pil miktarı (kg)*
(Atık Yönetim Uygulaması, 2020)

2015	2016	2017	2018
			12

Atık piller için kullanılan atık kodları: 16 06 02*, 16 06 03*, 16 06 04, 16 06 05

Atık Yönetim Uygulamasında 2019 yılı atık istatistikleri henüz değerlendirme ve inceleme süreci devam eden ham veriyi içerdiğinden, çizelge ve grafikler son veri olarak 2018'i içermektedir. Söz konusu süreç sona erdiğinde, doğrulanmış istatistiki veriye ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü internet sayfasında Resmi İstatistikler - Atık İstatistikleri bölümünden ulaşılabilir.

C.8. Bitkisel Atık Yağlar

Çizelge C. 50 - Çanakkale ilinde 2018 yılı için atık bitkisel yağlarla ilgili veriler
(Atık Yönetim Uygulaması, 2020)

Bitkisel Atık Yağ Ara Depolama Lisansı Verilen Tesis Sayısı ¹	Toplanan Bitkisel Atık Yağ Miktarı (kg) ²		Lisans Alan Geri Kazanım Tesis Sayısı
	Kullanılmış Kızartmalık Yağ (20 01 26*)	Kullanım Ömrü Dolmuş Yağlar (20 01 25)	
-	75.365	-	-

¹ Bitkisel atık yağlar için 6.6.2015 tarihinden önce verilen Bitkisel Atık Yağ Geçici Depolama İzinleri dahil

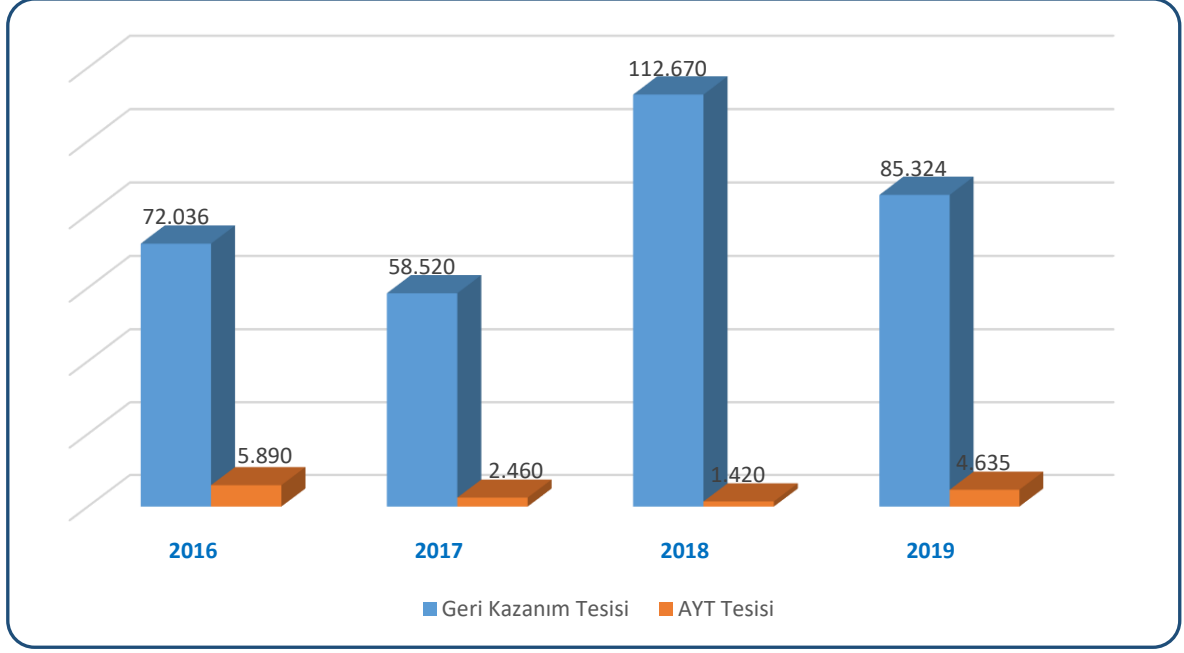
² Atık Yönetim Uygulamasında beyan edilen atık miktarı stok ve tesis içi hariç olarak değerlendirilmektedir.

Atık Yönetim Uygulamasında 2019 yılı atık istatistikleri henüz değerlendirme ve inceleme süreci devam eden ham veriyi içerdiğinden, çizelge ve grafikler son veri olarak 2018'i içermektedir. Söz konusu süreç sona erdiğinde, doğrulanmış istatistiki veriye ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü internet sayfasında Resmi İstatistikler - Atık İstatistikleri bölümünden ulaşılabilir.

C.9. Ömrünü Tamamlamış Lastikler

Çizelge C. 51 - Çanakkale ilinde 2018 yılında oluşan ömrünü tamamlamış lastikler ile ilgili veriler*
(Çanakkale Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2020)

ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLER (ÖTL)					
ÖTL Geçici Depolama Alanı Sayısı	Geçici Depolama Alanlarındaki ÖTL Miktarı (ton)	ÖTL Geri Kazanım Tesisi Sayısı	Geri Kazanılan ÖTL Miktarı (ton)	ÖTL Bertaraf Tesisi Sayısı	Bertaraf Edilen ÖTL Miktarı (ton)
3	-	2	-	-	-

Grafik C. 26 - Yıllar itibariyle Çanakkale ilinde geri kazanım tesislerine ve Atık Yakma Tesislerine gönderilen toplam ÖTL miktarları (ton/yıl)
(Atık Yönetimi Uygulaması, 2020)

Çizelge C. 52 - Yıllar itibariyle Çanakkale ilinde geri kazanım tesislerine ve Atık Yakma Tesislerine gönderilen toplam ÖTL miktarları (ton/yıl)
(Atık Yönetimi Uygulaması, 2020)

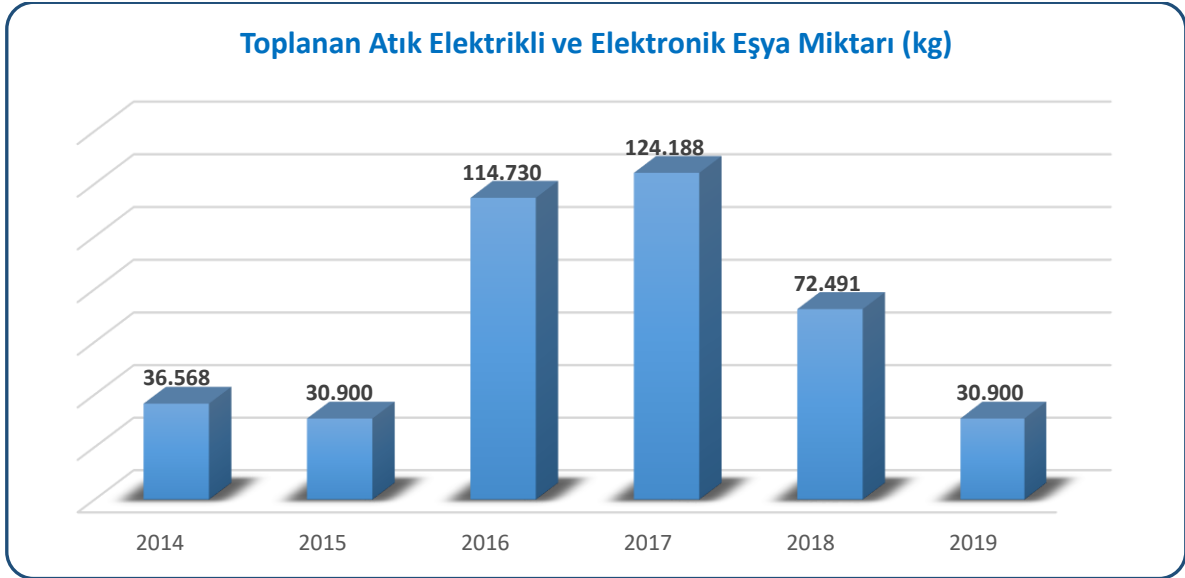
	2016	2017	2018	2019
Geri Kazanım Tesisi	72.036	58.520	112.670	85.324
AYT Tesisi	5.890	2.460	1.420	4.635

Atık Yönetim Uygulamasında 2019 yılı atık istatistikleri henüz değerlendirme ve inceleme süreci devam eden ham veriyi içerdiğinden, çizelge ve grafikler son veri olarak 2018'i içermektedir. Söz konusu süreç sona erdiğinde, doğrulanmış istatistikleri veriye ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü internet sayfasında Resmi İstatistikler - Atık İstatistikleri bölümünden ulaşılabilir.

C.10. Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyalar

Avrupa Birliği'nin 2002/96/EC sayılı Atık Elektrikli ve Elektronik Eşya Direktifi ile elektrikli ve elektronik eşyaların üretiminde kullanılan tehlikeli maddelerin kullanılmasını yasaklayan 2002/95/EC sayılı elektrikli ve elektronik eşyalarda bazı zararlı maddelerin kullanımının sınırlandırılmasına ilişkin direktiflerin ulusal mevzuatımıza uyumlaştırılması çalışmaları kapsamında "Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaların Kontrolü (AEEE) Yönetmeliği" hazırlanarak 22.05.2012 tarih ve 28300 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yönetmelik büyük ev eşyaları, küçük ev aletleri, bilişim ve telekomünikasyon ekipmanları, tüketici ekipmanları, aydınlatma ekipmanları, elektrikli ve elektronik aletler (büyük ve sabit sanayi aletleri hariç olmak üzere), oyuncaklar, eğlence ve spor aletleri, tıbbi cihazlar (emplantasyon ürünleri ve hastalık bulaşıcı temaslarda bulunan ürünler hariç), izleme ve kontrol aletleri ve otomat sınıflarına dâhil olan elektrikli ve elektronik eşyalar ile elektrik ampulleri ve evsel amaçlı kullanılan aydınlatma gereçlerini kapsamaktadır.

Grafik C. 27 - Çanakkale ilinde yıllar itibariyle atık elektrikli ve elektronik eşya toplama miktarları (ton)
(Atık Yönetim Uygulaması, 2020)

Çizelge C. 53 - Çanakkale ilinde 2018 yılı AEEE toplanan ve işlenen miktarlar
(Atık Yönetimi Uygulaması, 2020)

Belediyeler Tarafından Oluşturulan AEEE Getirme Merkezleri Sayısı	AEEE'lerin Toplanması Amacıyla Oluşturulan Aktarma Merkezleri Sayısı	Getirme Merkezlerinde ve Aktarma Merkezlerinde Biriken AEEE Miktarı (ton)	AEEE İşleme Tesisi Sayısı	İşlenen AEEE Miktarı (ton)
1	1	30,9		-

C.11. Ömrünü Tamamlamış Araçlar

“Ömrünü Tamamlamış Araçların Kontrolü Hakkında Yönetmelik” kapsamında ilde gerçekleştirilen çalışmalar Çizelge C.54’ te verilmiştir.

Çizelge C. 54 - Çanakkale ilinde 2018 yılı hurdaya ayrılan araç sayısı
(Çanakkale Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2020)

Oluşturulan ÖTA Teslim Yerleri Sayısı	ÖTA Geçici Depolama Alanı Sayısı	ÖTA İşleme Tesisi Sayısı	İşlenen ÖTA Miktarı (ton)
2	-	-	-

C.12. Tehlikesiz Atıklar

Çanakkale ilinde 2018 yılı için sanayi tesislerinde oluşan tehlikesiz atıkların toplanma ve bertaraf edilmesi ile ilgili verileri Çizelge C.55’de verilmiştir.

Çizelge C. 55 - Çanakkale ilinde 2018 yılı için sanayi tesislerinde oluşan tehlikesiz atıkların toplanma ve bertaraf edilmesi ile ilgili verileri
(Atık Yönetim Uygulaması, 2020)

Atık İşleme Yöntemi Kodu	İşlemin Yapıldığı Yer	Miktarı (kg)
D1	Tesis Dışı	21.600
D10	Tesis Dışı	1.395
D5	Tesis Dışı	473.622.168
D9	Tesis Dışı	456
R1	Tesis Dışı	17.760
R12	Tesis Dışı	7.346.077
R13	Tesis Dışı	10.498
R3	Tesis Dışı	164.940
R4	Tesis Dışı	140.176
-	İhracat	29.580.000
-	Stok	41.663

Atık Yönetim Uygulamasında 2019 yılı atık istatistikleri henüz değerlendirme ve inceleme süreci devam eden ham veriyi içerdiğinden, çizelge ve grafikler son veri olarak 2018’i içermektedir. Söz konusu süreç sona erdiğinde, doğrulanmış istatistikleri veriye ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü internet sayfasında Resmi İstatistikler - Atık İstatistikleri bölümünden ulaşılabilir.

C.12.1 Demir ve Çelik Sektörü ve Cüruf Atıkları

Demir ve Çelik Endüstrisinden Kaynaklanan Atıklar, 05 Temmuz 2008 tarih ve 26927 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin

Yönetmelik”in Atık Listesinde; 10 02 koduyla, “**Demir ve Çelik Endüstrisinden Kaynaklanan Atıklar**” olarak belirtilen başlık altında yer almaktadır.

İlimizde bir adet demir ve çelik endüstrisinde faaliyet gösteren tesis bulunmakta olup, hammadde ve cüruf miktarları ile bertaraf yöntemlerine ait bilgiler Çizelge C.27’ de verilmiştir.

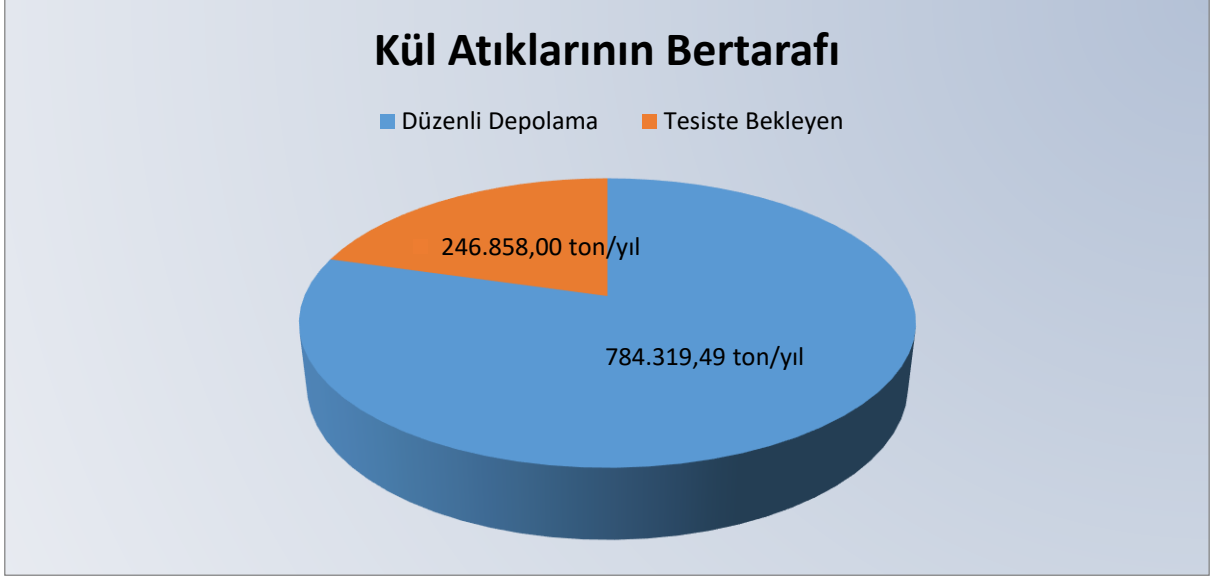
Çizelge C. 56 - Çanakkale ilinde 2018 yılı için ildeki demir ve çelik üreticileri, cüruf ve bertaraf yöntemi
(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2020)

Tesis Adı	Kullanılan Hammadde Miktarı (ton/yıl)	Cüruf Miktarı (ton/yıl)	Bertaraf Yöntemi
İçdaş Çelik Enerji Tersane ve Ulaşım Sanayi A.Ş.	2.979.376	309.349	Geri Kazanım. Yan Ürün Belgesi mevcut.
TOPLAM			

C.12.2 Kömürle Çalışan Termik Santraller ve Kül

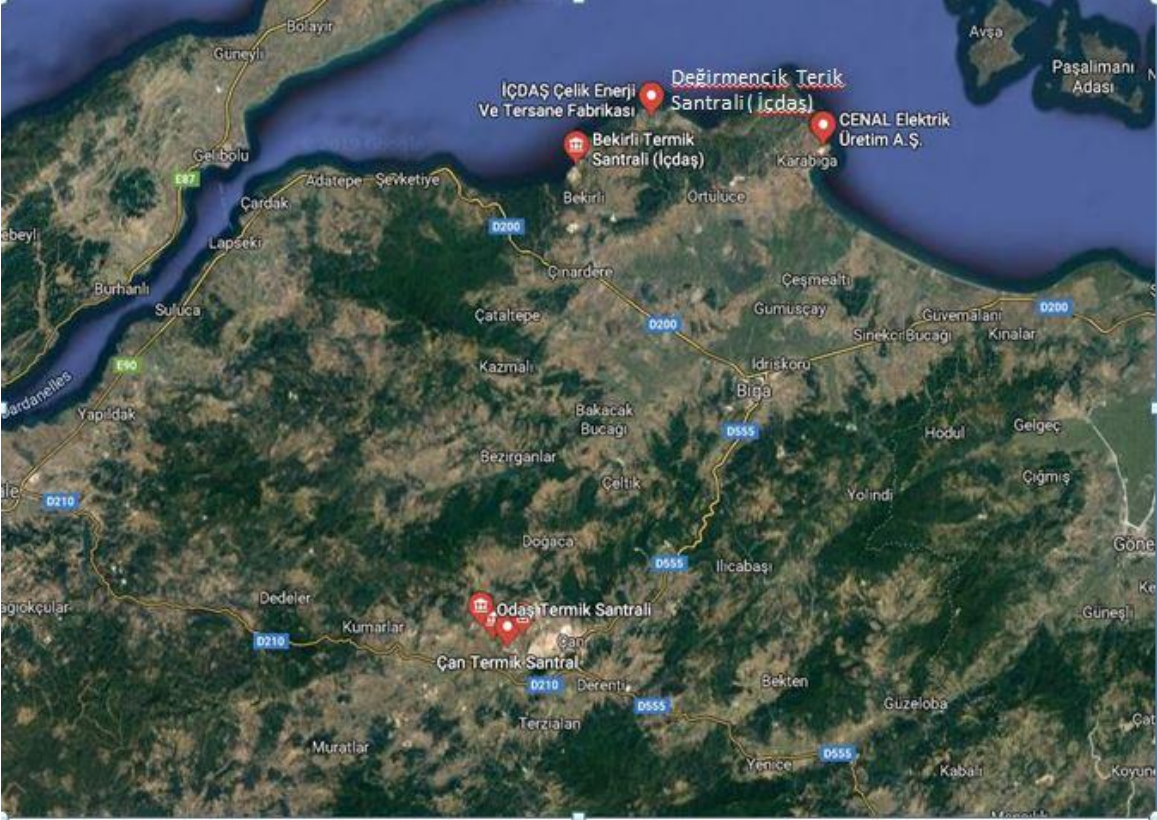
Çizelge C. 57 - Çanakkale ilinde 2018 yılı termik santrallerde kullanılan kömür, oluşan cüruf ve uçucu kül miktarı
(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2020)

Termik Santralin Adı	Kullanılan Kömür Miktarı (ton/yıl)	Oluşan Uçucu Kül Miktarı (ton/yıl)	Oluşan Cüruf (ton/yıl)
İçdaş Çelik Enerji Tersane ve Ulaşım Sanayi A.Ş. –Termik Santrali	1.285.687	358.577	85.695
İçdaş Elektrik Enerjisi Üretim ve Yatırım A.Ş. – Bekirli Termik Santral	3.134.835	94.086 (Düzenli Depolama)	42.003
		221.388 (Geri Kazanım)	-
Çan 2 Termik Santrali	1.591.498	676.089	131.185
Çan Termik Santrali	1.828.588	619.754	287.365
Cenal Elektrik Üretim A.Ş.	3.000.492	251.172	27.908
TOPLAM	10.841.100	2.221.066	574.156

Grafik C. 28 - Çanakkale ilinde 2019 yılı kül atıklarının yönetimi
(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2020)

Çanakkale İlinde Bulunan Termik Santraller;

Harita C. 2 - Çanakkale ilinde bulunan termik santraller uydu görüntüsü
(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü Çanakkale,2019)

Resim C. 2 - Cenal Elektrik Üretim A.Ş (Cenal Elektrik Üretim A.Ş, 2019)

**Resim C. 3 - 18 Mart Çan Termik Santrali
(Çan Termik Santrali,2019)**

Resim C. 4 - Bekirli Termik (İçdaş) Santrali
(İçdaş Elektrik Üretim,2019)

Resim C. 5 Değirmencik Termik Santrali (İçdaş)
(İçdaş Demir Çelik Üretim,2019)

Resim C. 6 - Çan-2 Termik Santrali (ODAŞ)
(Çan -2 Termik Santrali, 2019)

C.12.3 Atıksu Arıtma Tesisi Çamurları

Arıtma çamurunun yönetimi ve endüstriden kaynaklanan arıtma çamurlarının yönetimi ile ilgili bilgiler Bölüm B.7.2’de daha ayrıntılı olarak verilmiştir.

C.13. Tıbbi Atıklar

Çizelge C. 58 - 2018 yılında Çanakkale ili sınırları içinde oluşan yıllık tıbbi atık miktarı
(Kaynak, yıl)

İl/ilçe Belediyesinin Adı	Tıbbi Atık Yönetim Planı		Tıbbi Atıkların Taşınması		Toplanan tıbbi atık miktarı ton/yıl	Bertaraf Yöntemi		Bertaraf Tesisi Sterilizasyon/ Yakma		
	Var	Yok	Özel	Kamu		Yakma	Sterilizasyon	Belediyenin	Yetkili Firmanın	Tesisin Bulunduğu İl

Konu ile ilgili güncel veri bulunmamaktadır.

Çizelge C. 59 - Çanakkale ilinde yıllara göre tıbbi atık miktarı
(TROAS, 2020)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Tıbbi Atık Miktarı (ton)	6688	8631	11852	19737	19655	23557

C.14. Maden Atıkları

Çizelge C. 60 - Çanakkale ilinde 2018 yılında maden zenginleştirme tesislerinden kaynaklanan atık miktarı

(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2020)

İşlenen Cevherin Adı	Toplam Tesis Sayısı	Zenginleştirme Atığı Miktarı (ton/yıl)	Kategori A Tesis Sayısı	Kategori B Tesis Sayısı
Kurşun (Pb) Bakır (Cu) Çinko (Zn)	1	26.861	1	-
Sülfürlü Kompleks Pb, Zn, Cu Cevheri	2	48.102, 34	1	1
Altın-Gümüş Kompleks Tüvenan Cevher	1	948.989,25	-	1

C.15. Sonuç ve Değerlendirme

İlgili yönetmelikler çerçevesinde atıkların geri dönüşümleri ilgili çalışmalar yapılmaktadır. Atıkların toplanması ve daha etkin kullanımının sağlanması konusunda ilgili kuruluşlar ve toplumun bilgilendirilmesi çalışmalarına devam edilmektedir.

Çizelge C. 61 - 2018 yılı itibariyle Çanakkale ilinde bulunan atık işleme tesisi sayısı

(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2019)

Katı Atık Bertaraf Tesisi Sayısı (Belediye)	4
Lisanslı Ambalaj Atığı Toplama Ayırma Tesisi ve Geri Kazanım Tesisi Sayısı	5
Tehlikeli Atık Geri Kazanım Tesisi Sayısı	2
Atık Yağ Geri Kazanım Tesisi Sayısı	1
Bitkisel Atık Yağ Geri Kazanım Tesisi Sayısı	-
Atık Pil ve Akümülatör Geri Kazanım Tesisi Sayısı	-
Ömrünü Tamamlamış Lastik Geri Kazanım Tesisi Sayısı	2
Tıbbi Atık Sterilizasyon Tesisi Sayısı	1
Tehlikesiz Atık Geri Kazanım Tesisi Sayısı	19
Atık Elektrikli ve Elektronik Eşya İşleme Tesisi Sayısı	-
Maden Atığı Bertaraf Tesisi Sayısı	-

Kaynaklar

Atık Yönetim Uygulaması
Çanakkale Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
Çan-2 Termik Santrali
İçdaş Çelik Üretim A.Ş
İçdaş Elektrik Üretim A.Ş
Cenal Elektrik Üretim A.ş
Çan Termik Santrali
Entegre Çevre Bilgi Sistemi
Ambalaj Bilgi Sistemi
Sıfır Atık Bilgi Sistemi

Ç. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALARIN ÖNLENMESİ ÇALIŞMALARI

Ç.1. Büyük Endüstriyel Kazalar

“Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik” kapsamında tehlikeli maddeleri bulunduran ya da bulundurması muhtemel kuruluşlar Yönetmeliğin bildirim maddesi uyarınca Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Entegre Çevre Bilgi Sistemi altında çalışan BEKRA Bildirim Sistemine bildirimlerini yapmakla yükümlüdür.

Çanakkale ilinde 2019 yılında, BEKRA bildirimlerine göre kuruluş sayıları ve kategorileri Çizelge Ç.62’de yer almaktadır.

Çizelge Ç. 62 – Çanakkale ilinde 2019 yılında BEKRA kuruluşlarının sayısı
(BEKRA Bildirim Sistemi, 2020)

KURULUŞ	SAYISI
Alt Seviye	6
Üst Seviye	2
TOPLAM	8

Çanakkale ilinde 2019 yılında yapılan çevre denetimlerinde BEKRA bildirimleri sorgulanan kuruluş sayıları Çizelge Ç.2’de yer almaktadır.

Çizelge Ç. 63 – Çanakkale ilinde 2019 yılında BEKRA bildirimleri sorgulanan kuruluş sayıları

(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2020)

KURULUŞ	DENETİM SAYISI
Alt Seviye	-
Üst Seviye	-
Kapsam Dışı	-
TOPLAM	-

Ç.2. Sonuç ve Değerlendirme

“Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik” kapsamında ilimizde yer alan kuruluşlar ile ilgili veriler Çizelge Ç.1’ de verilmiştir.

Kaynaklar

BEKRA Bildirim Sistemi

D. DOĞA KORUMA VE BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK

D.1. Flora

Çanakkale İli vejetasyonu akdeniz ve karadeniz geçiş iklimine bağlı olarak çeşitlilik arz etmektedir. İl'de orman varlığı il toplam alanının yaklaşık %56'sını kaplamakta olup, Kazdağlarının (Ayvacık, Bayramiç ve Yenice İlçeleri) kuzey yamaçları, Biga ve Çan ilçelerinin yüksek kesimleri orman vejetasyonu ile karakteristiktir. Kazdağları vejetasyonunda kuzey bakı ve yükseltiye bağlı olarak belli süksesyon evreleri görülmekte olup, yine yükseltiye bağlı olarak yapraklılardan meşe ve kestane türleri, ibrelilerden kızılçam, karaçam ve endemik göknar karışık bitki birliği oluşturmaktadır.

İlde 0-400 mt. Yükseltelerde özellikle kıyı şeridinde kızılçam ormanları yapraklı meşe türleri ile karışık formasyonlar oluşturmakta, bu vejetasyon yapısı batı ve güney kesimlerde maki örtüsü şeklinde (herdem yeşil ya da yaprak döken çalı formları) kendini belli etmektedir. Ayvacık İlçesinin batı kıyı şeridi, Gökeçeeda ve Bozcaada ilçelerinde garig formasyon şeklinde bodur step çalılıkları ilde göze çarpan step alanlardır.

Kazdağlarının kuzey baksısı Çanakkale İl sınırları içinde bulunmaktadır. Bu bölgede yer alan Susuzkırı ve Susuz Tepe Çanakkale İli sınırları içinde alpin zonda yer alan vejetasyonları barındırmakta olup, il endemiklerinin yaklaşık %85'ni barındırmaktadır. Raporun izleme bölümünde de konu edileceği gibi bu bölgenin bir bütün halinde korunması İl biyolojik çeşitliliğinin en önemli konuları içinde yer almaktadır.

D.1.1 Tohumuz Bitkiler

(Kara Yosunları, Likenler, Makromantarlar)

Ülkemiz sınırları içinde 1829 yılından bu yana yapılan çalışmalarda, Karayosunlarında; Aralık 2015 tarihi itibarıyla mevcut flora 1030 taksondan (942 tür, 2 alttür ve 86 çeşit) oluşmaktadır. Endemizm oranı tür sayısı dikkate alınarak yaklaşık %1 olup, toplam 10 endemik tür (3 ciğerotu, 7 yapraklı karayosunu) yayılış göstermektedir. (Tablo D.1)

Çizelge D. 64 - Çanakkale İli Liken ve Karayosun Envanteri
(Tarım ve Orman 2. Bölge Müdürlüğü Çanakkale Şube Müd. 2019)

Grup	Bölge	Familya	Cins	Tür	Alttür	Varyete	Toplam
Likenler	Çanakkale	35	67	168	4	6	168
Karayosunları ve ciğerotları	Çanakkale	22	45	142	1	15	142
Toplam	Çanakkale	57	112	310	5	21	310

Çizelge D. 65 - Çanakkale İli Eğreltileri
(Tarım ve Orman 2. Bölge Müdürlüğü Çanakkale Şube Müdürlüğü, 2019)

Sıra No	Familya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
1	Acanthaceae	<i>Acanthus hirsutus</i>			Kıllı ayıpençesi	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
2	Adoxaceae	<i>Sambucus ebulus</i>			Mürver otu	A	---	---	---	0	0	3
3	Adoxaceae	<i>Sambucus nigra</i>			Ağaç mürver	A	---	---	---	0	0	3
4	Adoxaceae	<i>Viburnum tinus</i>			Filburnu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
5	Aizoaceae	<i>Carpobrotus acinaciformis</i>			Buz çiçeği	A	---	---	---	0	0	3
6	Aizoaceae	<i>Mesembryanthemum nodiflorum</i>			Makasotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
7	Alismataceae	<i>Alisma lanceolatum</i>			Kurbağakaşığı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
8	Alismataceae	<i>Alisma plantago-aquatica</i>			Çobandüdüğü	L	---	---	---	0	0	2
9	Amaranthaceae	<i>Amaranthus albus</i>			Kömüş mancarı	A	---	---	---	0	0	3
10	Amaranthaceae	<i>Amaranthus deflexus</i>			Sarkıkibik	A	---	---	---	0	0	3
11	Amaranthaceae	<i>Amaranthus retroflexus</i>			Tilkikuyruğu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
12	Amaranthaceae	<i>Arthrocnemum macrostachyum</i>			Acıgeren	A	---	---	---	0	0	3
13	Amaranthaceae	<i>Atriplex halimus</i>			Sarmak	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
14	Amaranthaceae	<i>Atriplex tatarica</i>		<i>tatarica</i>	Unluca	L	---	---	---	0	0	2
15	Amaranthaceae	<i>Beta maritima</i>		<i>grisea</i>	Kıyı pancarı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
16	Amaranthaceae	<i>Beta maritima</i>		<i>maritima</i>	Kıyı pancarı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
17	Amaranthaceae	<i>Beta maritima</i>		<i>pilosa</i>	Kıyı pancarı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
18	Amaranthaceae	<i>Beta trojana</i>			Pamukçu pancarı	L+A	---	---	CR	1	1	1, 3
19	Amaranthaceae	<i>Chenopodium album</i>	<i>album</i>	<i>album</i>	Aksirken	3	---	---	---	0	0	3
20	Amaranthaceae	<i>Chenopodium ambrosioides</i>			Sirken	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
21	Amaranthaceae	<i>Halimione portulacoides</i>			Koca betne	A	---	---	---	0	0	3
22	Amaranthaceae	<i>Halocnemum strobilaceum</i>			Çuvan	A	---	---	---	0	0	3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
23	Amaranthaceae	<i>Petrosimonia brachiata</i>			Çatalacı	A	---	---	---	0	0	3
24	Amaranthaceae	<i>Salicornia emericii</i>			Deniz börülcesi	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
25	Amaranthaceae	<i>Salicornia patula</i>			Acı geren	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
26	Amaranthaceae	<i>Salsola kali</i>			Döngele	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
27	Amaranthaceae	<i>Salsola soda</i>			Deniz fasulyesi	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
28	Amaranthaceae	<i>Salsola tragus</i>			Kum döngesi	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
29	Amaranthaceae	<i>Sarcocornia perennis</i>			Koca geren	A	---	---	---	0	0	3
30	Amaranthaceae	<i>Suaeda prostrata</i>			Yatık cirim	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
31	Amaryllidaceae	<i>Allium amethystinum</i>			Ege soğanı	L	---	---	---	0	0	2
32	Amaryllidaceae	<i>Allium carinatum</i>	<i>pulchellum</i>		Hoş körmen	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
33	Amaryllidaceae	<i>Allium cyrilli</i>			Şeytan sarımsağı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
34	Amaryllidaceae	<i>Allium flavum</i>	<i>tauricum</i>		Toros sarısı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
35	Amaryllidaceae	<i>Allium guttatum</i>	<i>guttatum</i>		Benli soğan	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
36	Amaryllidaceae	<i>Allium guttatum</i>	<i>sardoum</i>		Solgun soğan	L	---	---	---	0	0	2
37	Amaryllidaceae	<i>Allium kurtzianum</i>			Güzel soğan	L+A	---	---	EN	1	0	1, 3
38	Amaryllidaceae	<i>Allium neapolitanum</i>			Sarımsak çiçeği	L	---	---	---	0	0	2

Sıra No	Familya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
39	Amaryllidaceae	<i>Allium pallens</i>	<i>pallens</i>		Nur soğanı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
40	Amaryllidaceae	<i>Allium reuterianum</i>			Toros cücesi	L	---	---	---	0	0	2
41	Amaryllidaceae	<i>Allium scorodoprasum</i>	<i>rotundum</i>		Deli pırasa	A	---	---	---	0	0	3
42	Amaryllidaceae	<i>Allium sibthorpiatum</i>			Küme soğanı	L+A	---	---	LC	1	0	1, 3
43	Amaryllidaceae	<i>Allium siculum</i>	<i>dioscoridis</i>		Sultan sarımsağı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
44	Amaryllidaceae	<i>Allium sphaerocephalon</i>			Yılan sarmısağı	L	---	---	---	0	0	2
45	Amaryllidaceae	<i>Galanthus elwesii</i>			Kardelen	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
46	Amaryllidaceae	<i>Galanthus gracilis</i>			İnce kardelen	A	---	---	---	0	0	3
47	Amaryllidaceae	<i>Galanthus trojanus</i>			Truva kardeleni	L+A	---	---	CR	1	1	1, 3
48	Amaryllidaceae	<i>Leucojum aestivum</i>			Gölsoğanı	A	---	---	---	0	0	3
49	Amaryllidaceae	<i>Pancratium maritimum</i>			Kum zambağı	A	---	---	---	0	0	3
50	Amaryllidaceae	<i>Sternbergia lutea</i>			Karanergis	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
51	Anacardiaceae	<i>Pistacia lentiscus</i>			Sakız ağacı	A	---	---	---	0	0	3
52	Anacardiaceae	<i>Pistacia palaestina</i>			Çöğre	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
53	Anacardiaceae	<i>Pistacia vera</i>			Antep fıstığı	A	---	---	---	0	0	3
54	Anacardiaceae	<i>Pistacia terebinthus</i>			Menengiç	L+A	---	---	---	0	0	1, 3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
55	Anacardiaceae	<i>Rhus coriaria</i>			Sumak	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
56	Apiaceae	<i>Anethum graveolens</i>			Dereotu	L	---	---	---	0	0	2
57	Apiaceae	<i>Anthriscus caucalis</i>			Deligımı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
58	Apiaceae	<i>Apium graveolens</i>			Kereviz	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
59	Apiaceae	<i>Apium nodiflorum</i>			Bendik	L	---	---	---	0	0	2
60	Apiaceae	<i>Bifora testiculata</i>			Yumurca	L	---	---	---	0	0	2
61	Apiaceae	<i>Bunium ferulaceum</i>			İncirop	A	---	---	---	0	0	3
62	Apiaceae	<i>Bupleurum asperuloides</i>			Tarla şeytanayağı	L	---	---	---	0	0	2
63	Apiaceae	<i>Bupleurum euboicum</i>			Kum şeytanayağı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
64	Apiaceae	<i>Bupleurum flavum</i>			Sarı şeytan	L	---	---	---	0	0	2
65	Apiaceae	<i>Bupleurum intermedium</i>			Şeytanarası	L	---	---	---	0	0	2
66	Apiaceae	<i>Bupleurum odontites</i>			Damarlı şeytanayağı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
67	Apiaceae	<i>Bupleurum trichopodium</i>			Yalancı şeytanayağı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
68	Apiaceae	<i>Cachrys cristata</i>			Tepeli çarşambaotu	L	---	---	---	0	0	2
69	Apiaceae	<i>Carum cavi</i>			Kimyon	A	---	---	---	0	0	3
70	Apiaceae	<i>Caucalis platycarpus</i>			Kavkal	L+A	---	---	---	0	0	1, 3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
71	Apiaceae	<i>Chaerophyllum byzantinum</i>			Hılakotu	L	---	---	---	0	0	2
72	Apiaceae	<i>Conium maculatum</i>			Baldıran	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
73	Apiaceae	<i>Coriandrum sativum</i>			Kişniş	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
74	Apiaceae	<i>Crithmum maritimum</i>			Deniz teresi	A	---	---	---	0	0	3
75	Apiaceae	<i>Daucus guttatus</i>			Benekli havuç	A	---	---	---	0	0	3
76	Apiaceae	<i>Echinophora tenuifolia</i>	<i>sibthorpiana</i>		Sarıçördük	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
77	Apiaceae	<i>Eryngium campestre</i>		<i>virens</i>	Kırsenet	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
78	Apiaceae	<i>Eryngium creticum</i>			Göz dikenli	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
79	Apiaceae	<i>Eryngium maritimum</i>			Kum boğadikeni	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
80	Apiaceae	<i>Ferula communis</i>			Atkasnağı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
81	Apiaceae	<i>Ferulago confusa</i>			Günlükotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
82	Apiaceae	<i>Ferulago humilis</i>			Kılkuyruk	L+A	---	---	LC	1	0	1, 3
83	Apiaceae	<i>Ferulago macrosciadia</i>			Kedi kişnişi	A	---	---	LC	1	0	3
84	Apiaceae	<i>Ferulago pauciradiata</i>			Etekli kişniş	L+A	---	---	LC	1	0	1, 3
85	Apiaceae	<i>Ferulago sylvatica</i>			Koru kişnişi	L+A	---	---	DD	0	0	1, 3
86	Apiaceae	<i>Ferulago trachycarpa</i>			Kuzukemirdi	L+A	---	---	---	0	0	1, 3

Sıra No	Famulya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
87	Apiaceae	<i>Ferulago trojana</i>			Kale kişnişi	L+A	---	---	VU	1	0	1, 3
88	Apiaceae	<i>Foeniculum vulgare</i>			Rezene	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
89	Apiaceae	<i>Heracleum platytaenium</i>			Öğrekotu	A	---	---	LC	1	0	3
90	Apiaceae	<i>Lagoecia cuminoides</i>			Pülüskün	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
91	Apiaceae	<i>Laser trilobum</i>			Kefe kimyonu	L	---	---	---	0	0	2
92	Apiaceae	<i>Malabaila aurea</i>			Mandaotu	L	---	---	---	0	0	2
92	Apiaceae	<i>Oenanthe aquatica</i>			Deniz rezenesi	A	---	---	---	0	0	3
93	Apiaceae	<i>Oenanthe pimpinelloides</i>			Deli maydanoz	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
94	Apiaceae	<i>Oenanthe silaifolia</i>			Attohumu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
95	Apiaceae	<i>Opopanax hispidus</i>			Kaymacık	L	---	---	---	0	0	2
96	Apiaceae	<i>Orlaya daucooides</i>			Dilkanatan	L	---	---	---	0	0	2
97	Apiaceae	<i>Pastinaca sativa</i>	<i>urens</i>		Şeker havucu	L	---	---	---	0	0	2
98	Apiaceae	<i>Peucedanum arenarium</i>	<i>urbanii</i>		Şehir rezenesi	A	---	---	EN	1	0	1, 3
99	Apiaceae	<i>Physocaulis nodosus</i>			Hacıküş	L	---	---	---	0	0	2

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
100	Apiaceae	<i>Pimpinella tragiun</i>	<i>lithophila</i>		Teke anasonu	A	---	---	---	0	0	3
101	Apiaceae	<i>Ridolfia segetum</i>			Sarı maydanoz	L	---	---	---	0	0	2
102	Apiaceae	<i>Sanicula europaea</i>			Sanikel	A	---	---	---	0	0	3
103	Apiaceae	<i>Scandix australis</i>	<i>grandiflora</i>		Kışkiş	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
104	Apiaceae	<i>Scandix pectenvenenis</i>			Zühretarağı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
105	Apiaceae	<i>Scandix stellata</i>			Dağ kışkişi	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
106	Apiaceae	<i>Smyrniun olusatrum</i>			Deli kereviz	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
107	Apiaceae	<i>Tordylium aegaeum</i>			Ege davulotu	L	---	---	---	0	0	2
108	Apiaceae	<i>Tordylium apulum</i>			Kafkalida	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
109	Apiaceae	<i>Tordylium officinale</i>			Yaban davulotu	L	---	---	---	0	0	2
110	Apiaceae	<i>Torilis arvensis</i>	<i>elongata</i>		Bodanaz	L+A	---	---	---	0	0	1, 3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
111	Apiaceae	<i>Torilis arvensis</i>	<i>purpurea</i>		Mor dercikotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
112	Apiaceae	<i>Torilis leptophylla</i>			İnce dercikotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
113	Apiaceae	<i>Torilis nodosa</i>			Boncuklu dercikotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
114	Apiaceae	<i>Turgenia latifolia</i>			Karaheci	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
115	Apocynaceae	<i>Cionura erecta</i>			Babrik	A	---	---	---	0	0	3
116	Apocynaceae	<i>Cynanchum acutum</i>			Bacırgan	A	---	---	---	0	0	3
117	Apocynaceae	<i>Nerium oleander</i>			Zakkum	A	---	---	---	0	0	3
118	Apocynaceae	<i>Periploca graeca</i>			Gariplerurganı	A	---	---	---	0	0	3
119	Apocynaceae	<i>Vincetoxicum tmoieum</i>			Hıyaluk	A	---	---	---	0	0	3
120	Apocynaceae	<i>Vinca herbacea</i>			Bikir çiçeği	A	---	---	---	0	0	3
121	Aquifoliaceae	<i>Ilex aquifolium</i>			Çobanpüskülü	A	---	---	---	0	0	3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
122	Araceae	<i>Arum elongatum</i>			Yılançücüğü	L	---	---	---	0	0	2
123	Araceae	<i>Arum italicum</i>			Domuz lahanası	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
124	Araceae	<i>Arum maculatum</i>			Yılanekmeği	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
125	Araceae	<i>Arum rupicola</i>		<i>rupicola</i>	Dağ sorsalı	A	---	---	LC	1	0	3
126	Araceae	<i>Dracunculus vulgaris</i>			Yılanbıçağı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
127	Araceae	<i>Lemna gibba</i>			Yamuk sumercimeği	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
128	Araceae	<i>Lemna minor</i>			Sumercimeği	A	---	---	---	0	0	3
129	Araliaceae	<i>Hedera helix</i>			Duvar sarmaşığı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
130	Aristolochiaceae	<i>Aristolochia clematitis</i>			Lohusaotu	A	---	---	---	0	0	3
131	Aristolochiaceae	<i>Aristolochia hirta</i>			Yılanotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
132	Aristolochiaceae	<i>Aristolochia pallida</i>			Sarıcaotu	A	---	---	---	0	0	3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
133	Aristolochiaceae	<i>Aristolochia sempervirens</i>			Sarıasma	A	---	---	---	0	0	3
134	Asparagaceae	<i>Asparagus acutifolius</i>			Tilkişen	A	---	---	---	0	0	3
135	Asparagaceae	<i>Asparagus aphyllus</i>		<i>orientalis</i>	Papazsakalı	A	---	---	---	0	0	3
136	Asparagaceae	<i>Asparagus verticillatus</i>			Gilemşe	A	---	---	---	0	0	3
137	Asparagaceae	<i>Bellevalia speciosa</i>			Saplı sümbül	L	---	---	---	0	0	2
138	Asparagaceae	<i>Bellevalia trifoliata</i>			Öküz Sümbülü	A	---	---	---	0	0	3
139	Asparagaceae	<i>Muscari armeniacum</i>			Gâvurbaşı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
140	Asparagaceae	<i>Muscari comosum</i>			Morbaş	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
141	Asparagaceae	<i>Muscari latifolium</i>			Kaz sümbülü	L+A	---	---	LC	1	0	1, 3
142	Asparagaceae	<i>Muscari neglectum</i>			Arapüzümü	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
143	Asparagaceae	<i>Ornithogalum armeniacum</i>			Soryaz	1	99	99		0	0	1, 3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
144	Asparagaceae	<i>Ornithogalum comosum</i>			Göze sasal	1	99	99		0	0	1, 3
145	Asparagaceae	<i>Ornithogalum fimbriatum</i>			Kirpi sasal	1	99	99		0	0	1, 3
146	Asparagaceae	<i>Ornithogalum narbonense</i>			Ak baldır	1	99	99		0	0	1, 3
147	Asparagaceae	<i>Ornithogalum nutans</i>			Tükrükotu	1	99	99		0	0	1, 3
148	Asparagaceae	<i>Ornithogalum pyrenaicum</i>			Eşek susamı	1	99	99		0	0	1, 3
149	Asparagaceae	<i>Ornithogalum sigmoideum</i>			Sakarca	1	99	99		0	0	1, 3
150	Asparagaceae	<i>Ornithogalum sphaerocarpum</i>			Salkım sakarca	1	99	99		0	0	1, 3
151	Asparagaceae	<i>Ornithogalum umbellatum</i>			Sunbala	1	99	99		0	0	1, 3
152	Asparagaceae	<i>Polygonatum multiflorum</i>			Mührüsüleyman	3	99	99		0	0	3
153	Asparagaceae	<i>Prospero autumnale</i>			Güz sümbülü	1	99	99		0	0	1, 3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
154	Asparagaceae	<i>Ruscus aculeatus</i>			Tavşanmemesi	1	99	99		0	0	1, 3
155	Asparagaceae	<i>Ruscus hypoglossum</i>			Atdili	1	99	99		0	0	1, 3
156	Asparagaceae	<i>Scilla bifolia</i>			Orman sümbülü	1	99	99		0	0	1, 3
157	Asteraceae	<i>Achillea fraasi</i>	<i>troiana</i>		Çan civanperçemi	1	99	99	CR	1	1	1, 3
158	Asteraceae	<i>Achillea maritima</i>			Çocukotu	1	99	99		0	0	1, 3
159	Asteraceae	<i>Achillea nobilis</i>	<i>sipylea</i>		Kâbe fesleğeni	A	---	---	NT	1	0	3
160	Asteraceae	<i>Achillea setacea</i>			Ayvabala	A	---	---	---	0	0	3
161	Asteraceae	<i>Anacyclus clavatus</i>			Nezleotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
162	Asteraceae	<i>Anthemis aciphylla</i>			İğne papatyası	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
163	Asteraceae	<i>Anthemis arvensis</i>			Tarla papatyası	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
164	Asteraceae	<i>Anthemis auriculata</i>			Akbaba çiçeği	L+A	---	---	---	0	0	1, 3

Sıra No	Familya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
165	Asteraceae	<i>Anthemis cotula</i>			Hozan çiçeği	A	---	---	---	0	0	3
166	Asteraceae	<i>Anthemis cretica</i>	<i>leucanthemoides</i>		Akbabaçça	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
167	Asteraceae	<i>Anthemis cretica</i>	<i>pontica</i>		Laz papatyası	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
168	Asteraceae	<i>Anthemis cretica</i>	<i>tenuiloba</i>		İnce papatya	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
169	Asteraceae	<i>Anthemis pseudocotula</i>			Acem papatyası	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
170	Asteraceae	<i>Anthemis rigida</i>			Diri papatya	A	---	---	---	0	0	3
171	Asteraceae	<i>Anthemis tomentosa</i>			Sahil papatyası	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
172	Asteraceae	<i>Arctium minus</i>			Löşlek	A	---	---	---	0	0	3
173	Asteraceae	<i>Artemisia annua</i>			Kâbe süpürgesi	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
174	Asteraceae	<i>Artemisia campestris</i>			Karayavşan	L	---	---	---	0	0	2

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
175	Asteraceae	<i>Artemisia santonicum</i>	<i>patens</i>		Deniz yavşanı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
176	Asteraceae	<i>Asteriscus spinosus</i>			Dikenotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
177	Asteraceae	<i>Bellis annua</i>			Akbubeçlik	A	---	---	---	0	0	3
178	Asteraceae	<i>Bellis perennis</i>			Koyungözü	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
179	Asteraceae	<i>Bombycilaena discolor</i>			Kısaayaklı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
180	Asteraceae	<i>Calendula arvensis</i>			Portakal nergisi	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
181	Asteraceae	<i>Cardopatum corymbosum</i>			Kurtludiken	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
182	Asteraceae	<i>Carduus getulus</i>			Yitik kenger	L	---	---	---	0	0	2
183	Asteraceae	<i>Carduus nutans</i>	<i>falcato-incurvus</i>		Eğri eşekdikeni	L+A	---	---	NT	1	0	1, 3
184	Asteraceae	<i>Carduus nutans</i>	<i>leiophyllus</i>		Kerbeş	L	---	---	---	0	0	2
185	Asteraceae	<i>Carduus nutans</i>	<i>trojanus</i>		Yıldırgöz dikeni	L+A	---	---	NT	1	0	1, 3

Sıra No	Familya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
186	Asteraceae	<i>Carduus pycnocephalus</i>	<i>albidus</i>		Eşek soymacı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
187	Asteraceae	<i>Carduus pycnocephalus</i>	<i>arabicus</i>		Arapsoymacı	L	---	---	---	0	0	2
188	Asteraceae	<i>Carduus tmoleus</i>			Bozdağ kangalı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
189	Asteraceae	<i>Carlina corymbosa</i>			Kırkbaş dikenini	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
190	Asteraceae	<i>Carlina graeca</i>			Ergene dikenini	L+A	---	---	EN	0	0	1, 3
191	Asteraceae	<i>Carlina lanata</i>			Keygana	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
192	Asteraceae	<i>Carthamus dentatus</i>			Kınadikenini	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
193	Asteraceae	<i>Carthamus lanatus</i>			Sarıdiken	A	---	---	---	0	0	3
194	Asteraceae	<i>Catananche lutea</i>			Karadişotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
195	Asteraceae	<i>Centaurea athoa</i>			Kız sarıbaşı	L+A	---	---	VU	0	0	1, 3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
196	Asteraceae	<i>Centaurea cuneifolia</i>			Kırkdüğme	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
197	Asteraceae	<i>Centaurea diffusa</i>			Akdüğme	L+A	---	---	LC	1	0	1, 3
198	Asteraceae	<i>Centaurea iberica</i>			Deligözdikeni	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
199	Asteraceae	<i>Centaurea odyssei</i>			Dirgensarıbaş	L+A	---	---	CR	1	1	1, 3
200	Asteraceae	<i>Centaurea polyclada</i>			Yedidüğme	L+A	---	---	VU	1	0	1, 3
201	Asteraceae	<i>Centaurea salonitana</i>			Keşandikeni	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
202	Asteraceae	<i>Centaurea solstitialis</i>			Çakırdikeni	A	---	---	---	0	0	3
203	Asteraceae	<i>Centaurea spinosa</i>			Denizgeveni	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
204	Asteraceae	<i>Centaurea urvillei</i>	<i>armata</i>		Kötürüm	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
205	Asteraceae	<i>Chondrilla juncea</i>			Karakavuk	A	---	---	---	0	0	3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
206	Asteraceae	<i>Cichorium inthybus</i>			Hindiba	A	---	---	---	0	0	3
207	Asteraceae	<i>Cichorium pumilum</i>			Dünek	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
208	Asteraceae	<i>Cirsium arvense</i>			Köygöçüren	A	---	---	---	0	0	3
209	Asteraceae	<i>Cirsium creticum</i>			Eşek çalısı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
210	Asteraceae	<i>Cirsium nerimaniae</i>			Ada kangalı	2	---	---	CR	1	1	2
211	Asteraceae	<i>Cirsium steirolepis</i>			Kaz kangalı	L+A	---	---	LC	1	0	1, 3
212	Asteraceae	<i>Cnicus benedictus</i>			Topdiken	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
213	Asteraceae	<i>Conyza albida</i>			Ak çakalotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
214	Asteraceae	<i>Conyza bonariensis</i>			Çakalotu	A	---	---	---	0	0	3
215	Asteraceae	<i>Conyza canadensis</i>			Selviotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3

Sıra No	Familya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
216	Asteraceae	<i>Cota altissima</i>			Köpek papatyası	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
217	Asteraceae	<i>Cota austriaca</i>			Babuçça	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
218	Asteraceae	<i>Cota tinctoria</i>			Boyacı papatyası	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
219	Asteraceae	<i>Crepis commutata</i>			Deli kıskıs	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
220	Asteraceae	<i>Crepis foetida</i>	<i>rhoeadifolia</i>		Sakarkanak	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
221	Asteraceae	<i>Crepis macropus</i>			Ak kıskıs	L+A	---	---	LC	1	0	1, 3
222	Asteraceae	<i>Crepis micrantha</i>			Yedi kıskıs	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
223	Asteraceae	<i>Crepis multiflora</i>			İzmir kıskısı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
224	Asteraceae	<i>Crepis pulchra</i>	<i>pulchra</i>		Zarif kıskıs	L+A	---	---	---	0	0	1, 3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
225	Asteraceae	<i>Crepis reuterana</i>	<i>reuterana</i>		Avlan kısıksı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
226	Asteraceae	<i>Crepis rubra</i>			Pembe kısıksı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
227	Asteraceae	<i>Crepis sancta</i>	<i>nemausensis</i>		Yaban kısıksı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
228	Asteraceae	<i>Crepis setosa</i>			Kılçıklı kısıksı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
229	Asteraceae	<i>Crepis zacintha</i>			Yamaç kısıksı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
230	Asteraceae	<i>Crupina crupinastrum</i>			Gelindöndüren	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
231	Asteraceae	<i>Crupina vulgaris</i>			Kır gelindöndüreni	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
232	Asteraceae	<i>Cyanus depressus</i>			Gökbaş	A	---	---	---	0	0	3
233	Asteraceae	<i>Cyanus segetum</i>			Gelintacı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
234	Asteraceae	<i>Doronicum orientale</i>			Kaplanotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
235	Asteraceae	<i>Echinops microcephalus</i>			Papaz kalpağı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
236	Asteraceae	<i>Echinops ritro</i>			Topuz	L+A	---	---	---	0	0	1, 3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
237	Asteraceae	<i>Echinops spinosissimus</i>			Eşek köftesi	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
238	Asteraceae	<i>Eupatorium cannabinum</i>			Koyuntırpağı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
239	Asteraceae	<i>Filago arvensis</i>			Keçeoğlu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
240	Asteraceae	<i>Filago eriocephala</i>			Deli keçeoğlu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
241	Asteraceae	<i>Filago gallica</i>			Çatal keçeoğlu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
242	Asteraceae	<i>Filago pygmaea</i>			Kısa keçeoğlu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
243	Asteraceae	<i>Filago pyramidata</i>			Ateşpamuğu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
244	Asteraceae	<i>Galatella linosyris</i>			Çalı galateli	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
245	Asteraceae	<i>Geropogon hybridus</i>			Melez yemlik	L	---	---	---	0	0	2
246	Asteraceae	<i>Glebionis coronaria</i>			Alagömeç	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
247	Asteraceae	<i>Glebionis segetum</i>			Kasımçiçeği	L+A	---	---	---	0	0	1, 3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
248	Asteraceae	<i>Hedypnois rhagadioloides</i>	<i>cretica</i>		Sünnetlice	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
249	Asteraceae	<i>Helichrysum stoechas</i>	<i>barrelieri</i>		Kudama	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
250	Asteraceae	<i>Helminthotheca echioides</i>			Billurdüğme	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
251	Asteraceae	<i>Hieracium idae</i>			Sütlü şahinotu	L+A	---	---	VU	1	0	1, 3
252	Asteraceae	<i>Hieracium phaeochristum</i>			Ak şahinotu	L+A	---	---	DD	1	0	1, 3
253	Asteraceae	<i>Hieracium scamandris</i>			Parlak şahinotu	L+A	---	---	EN	1	0	1, 3
254	Asteraceae	<i>Hypochaeris achyrophorus</i>			Sarıhindiba	L	---	---	---	0	0	2
255	Asteraceae	<i>Hypochaeris glabra</i>			Dağmarulu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
256	Asteraceae	<i>Hypochaeris radicata</i>			Dağmarulu	L	---	---	---	0	0	2
257	Asteraceae	<i>Inula britannica</i>			Çayırandızı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
258	Asteraceae	<i>Inula germanica</i>			Ekin andızotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
259	Asteraceae	<i>Inula graveolens</i>			Deli sarıot	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
260	Asteraceae	<i>Inula viscosa</i>			Sümenit	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
261	Asteraceae	<i>Jurinea mollis</i>			Yaban göbeği	A	---	---	---	0	0	3
262	Asteraceae	<i>Lactuca muralis</i>			Divar marulu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
263	Asteraceae	<i>Lactuca saligna</i>			Deli marul	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
264	Asteraceae	<i>Lactuca serriola</i>			Eşekhelvası	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
265	Asteraceae	<i>Lapsana communis</i>	<i>intermedia</i>		Şebrek	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
266	Asteraceae	<i>Leontodon crispus</i>	<i>asper</i>	<i>asper</i>	Aslandişi	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
267	Asteraceae	<i>Notobasis syriaca</i>			Yavan kenger	L	---	---	---	0	0	2
268	Asteraceae	<i>Onopordum illyricum</i>			Dolma kenkeri	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
269	Asteraceae	<i>Phagnalon graecum</i>			Bozçalı	A	---	---	---	0	0	3

Sıra No	Famulya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
270	Asteraceae	<i>Picnomon acarna</i>			Kılıkdiken	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
271	Asteraceae	<i>Picris olympica</i>			Ulu şiro	L	---	---	LC	1	0	2
272	Asteraceae	<i>Picris pauciflora</i>			Kum şirosu	L	---	---	---	0	0	2
273	Asteraceae	<i>Pilosella</i> × <i>auriculoides</i>			Kulak tırnakotu	L	---	---	---	0	0	2
274	Asteraceae	<i>Pilosella hoppeana</i>	<i>troica</i>		Er tırakotu	L	---	---	---	0	0	2
275	Asteraceae	<i>Pulicaria vulgaris</i>			Ak yaraotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
276	Asteraceae	<i>Rhagadiolus stellatus</i>			Çatlakçanak	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
277	Asteraceae	<i>Scolymus hispanicus</i>			Şevketibostan	A	---	---	---	0	0	3
278	Asteraceae	<i>Scorzonera laciniata</i>			Parım	L+A	---	---	---	0	0	1, 3

Sıra No	Familya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
279	Asteraceae	<i>Scorzonera sublanata</i>			Topalan	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
280	Asteraceae	<i>Senecio nemorensis</i>	<i>nemorensis</i>		Koru kanaryaotu	A	---	---	---	0	0	3
281	Asteraceae	<i>Senecio vernalis</i>			Kanaryaotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
282	Asteraceae	<i>Senecio vulgaris</i>			Taşakçilotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
283	Asteraceae	<i>Solidago virgaurea</i>			Altınbaşak çiçeği	A	---	---	---	0	0	3
284	Asteraceae	<i>Sonchus asper</i>	<i>glauscens</i>		Gevirtlek	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
285	Asteraceae	<i>Sonchus bulbosus</i>	<i>microcephalus</i>		Çohuz	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
286	Asteraceae	<i>Sonchus oleraceus</i>			Kuzugevreği	A	---	---	---	0	0	3
287	Asteraceae	<i>Tanacetum parthenium</i>			Beyaz papatya	A	---	---	---	0	0	3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
288	Asteraceae	<i>Taraxacum aleppicum</i>			Halep hindibası	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
289	Asteraceae	<i>Taraxacum hellenicum</i>			Leblebiotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
290	Asteraceae	<i>Taraxacum hybernum</i>			Kış çitliğı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
291	Asteraceae	<i>Taraxacum minimum</i>			Karaağcak	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
292	Asteraceae	<i>Taraxacum scaturiginosum</i>			Kıvrıkıvrır	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
293	Asteraceae	<i>Taraxacum serotinum</i>				L+A	---	---	---	0	0	1, 3
294	Asteraceae	<i>Tolpis barbata</i>			Koru kıskısı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
295	Asteraceae	<i>Tragopogon balcanicus</i>			Rumeli yemliğı	L	---	---	---	0	0	2
296	Asteraceae	<i>Tragopogon porrifolius</i>	<i>longirostis</i>		Helevan	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
297	Asteraceae	<i>Tripleurospermum baytopianum</i>			Sultan papatyası	L+A	---	---	EN	1	0	1, 3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
298	Asteraceae	<i>Tripleurospermum oreades</i>		<i>oreades</i>	Hoşhoş	L	---	---	---	0	0	2
299	Asteraceae	<i>Tripleurospermum parviflorum</i>			Beybunik	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
300	Asteraceae	<i>Tripleurospermum rosellum</i>		<i>rosellum</i>	Gül gödesi	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
301	Asteraceae	<i>Tussilago farfara</i>			Öksürükotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
302	Asteraceae	<i>Tyrinnus leucographus</i>			Dulkarıgömleği	L	---	---	---	0	0	2
303	Asteraceae	<i>Urospermum dalechampii</i>			Zor acıyemlik	L	---	---	---	0	0	2
304	Asteraceae	<i>Urospermum picroides</i>			Acıyemlik	L	---	---	---	0	0	2
305	Asteraceae	<i>Xanthium spinosum</i>			Pıtrak	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
306	Asteraceae	<i>Xanthium strumarium</i>	<i>strumarium</i>		Koca pıtrak	A	---	---	---	0	0	3
307	Asteraceae	<i>Xeranthemum cylindraceum</i>			Deli kağıtçiçeği	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
308	Berberidaceae	<i>Leontice leontopetalum</i>	<i>leontopetalum</i>		Kırbaş	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
309	Betulaceae	<i>Alnus glutinosa</i>	<i>glutinosa</i>		Kızılağaç	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
310	Betulaceae	<i>Carpinus betulus</i>			Gürgen	A	---	---	---	0	0	3
311	Betulaceae	<i>Carpinus orientalis</i>			İstiriç	A	---	---	---	0	0	3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
312	Betulaceae	<i>Corylus avellana</i>		<i>avellana</i>	Fındık	A	---	---	---	0	0	3
313	Betulaceae	<i>Corylus colurna</i>			Türk fındığı	A	---	---	---	0	0	3
314	Boraginaceae	<i>Aegonychon purpureocaeruleum</i>			Göktaşkesen	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
315	Boraginaceae	<i>Alkanna tinctoria</i>			Havacıva otu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
316	Boraginaceae	<i>Anchusa azurea</i>			Sığırdili	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
317	Boraginaceae	<i>Anchusa hybrida</i>			Tatlıbaba	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
318	Boraginaceae	<i>Asperugo procumbens</i>			Nevazilotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
319	Boraginaceae	<i>Borago officinalis</i>			Hodan	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
320	Boraginaceae	<i>Buglossoides arvensis</i>	<i>sibthorpiana</i>		Tarla taşkeseni	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
321	Boraginaceae	<i>Cerintho major</i>			Alacakız	L	---	---	---	0	0	2
322	Boraginaceae	<i>Cerintho minor</i>	<i>minor</i>		Cücegözü	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
323	Boraginaceae	<i>Cerintho retorta</i>			Mumotu	L	---	---	---	0	0	2
324	Boraginaceae	<i>Cynoglossum creticum</i>			Pisik tetiği	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
325	Boraginaceae	<i>Cynoglossum montanum</i>			Dağ köpek dili	A	---	---	---	0	0	3
326	Boraginaceae	<i>Echium angustifolium</i>			Agres	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
327	Boraginaceae	<i>Echium italicum</i>			Kurtkuyruğu	A	---	---	---	0	0	3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
328	Boraginaceae	<i>Echium plantagineum</i>			Kırkbatıran	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
329	Boraginaceae	<i>Heliotropium europaeum</i>			Akrepotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
330	Boraginaceae	<i>Heliotropium hirsutissimum</i>			Aygün çiçeği	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
331	Boraginaceae	<i>Heliotropium suaveolens</i>			İtrli bambul	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
332	Boraginaceae	<i>Heliotropium supinum</i>				L+A	---	---	---	0	0	1, 3
333	Boraginaceae	<i>Lappula squarrosa</i>			Sülün gürke	L	---	---	---	0	0	2
334	Boraginaceae	<i>Lithodora hispidula</i>	<i>hispidula</i>		Ebruli çalı	A	---	---	---	0	0	3
335	Boraginaceae	<i>Lithospermum arvense</i>			Taşkesen	A	---	---	---	0	0	3
336	Boraginaceae	<i>Melanortocarya obtusifolia</i>			Gök sormuk	L	---	---	---	0	0	2
337	Boraginaceae	<i>Myosotis arvensis</i>	<i>arvensis</i>		Kardeş boncuğu	A	---	---	---	0	0	3
338	Boraginaceae	<i>Myosotis incrassata</i>			Deli kuşgözü	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
339	Boraginaceae	<i>Myosotis litoralis</i>			Kum boncukotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
340	Boraginaceae	<i>Myosotis ramosissima</i>			Kuş gözü	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
341	Boraginaceae	<i>Myosotis refracta</i>	<i>refracta</i>		Yünlü kuşgözü	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
342	Boraginaceae	<i>Neatostema apulum</i>			Sarı taşkesen	A	---	---	---	0	0	3
343	Boraginaceae	<i>Nonea echioides</i>			Kirpi sormuğu	A	---	---	---	0	0	3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
344	Boraginaceae	<i>Onosma aucheriana</i>			Emcek	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
345	Boraginaceae	<i>Onosma echioides</i>			Oğlandüşüren	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
346	Boraginaceae	<i>Onosma graeca</i>			Ada şincarı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
347	Boraginaceae	<i>Pontechium maculatum</i>			Al engerekotu	A	---	---	---	0	0	3
348	Boraginaceae	<i>Symphytum bulbosum</i>			Şiş kafesotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
349	Boraginaceae	<i>Symphytum orientale</i>			Eşek kafesotu	A	---	---	---	0	0	3
350	Boraginaceae	<i>Trachystemon orientalis</i>			Kaldirik	A	---	---	---	0	0	3
351	Brassicaceae	<i>Aethionema arabicum</i>			Arap taşçantası	L	---	---	---	0	0	2
352	Brassicaceae	<i>Aethionema saxatile</i>	<i>athoum</i>		Çatlak kayagülü	L	---	---	---	0	0	2
353	Brassicaceae	<i>Alliaria petiolata</i>			Sarmısak hardalı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
354	Brassicaceae	<i>Alyssoides utriculata</i>			Deli kuduzotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
355	Brassicaceae	<i>Alyssum erosulum</i>			Çentikli kekke	L+A	---	---	LC	1	0	1, 3
356	Brassicaceae	<i>Alyssum foliosum</i>		<i>megalocarpu m</i>	Sarmaş kuduzotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
357	Brassicaceae	<i>Alyssum minutum</i>			Gıllik kuduzotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
358	Brassicaceae	<i>Alyssum murale</i>			Seki kuduzotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
358	Brassicaceae	<i>Alyssum simplex</i>			Sade kuduzotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
359	Brassicaceae	<i>Alyssum pinifolium</i>			Gazi kevkisi	L+A	---	---	CR	1	1	1, 3
360	Brassicaceae	<i>Alyssum smyrnaeum</i>			İzmir kuduzotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
361	Brassicaceae	<i>Alyssum umbellatum</i>			Şişkin Kevke	A	---	---	---	0	0	3
362	Brassicaceae	<i>Arabidopsis thaliana</i>			Fenotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
363	Brassicaceae	<i>Arabis verna</i>			Mor kazteresi	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
364	Brassicaceae	<i>Aubrieta deltoidea</i>			Köşeli obrizya	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
365	Brassicaceae	<i>Aurinia saxatilis</i>	<i>orientalis</i>		Ege incisi	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
366	Brassicaceae	<i>Biscutella didyma</i>			Çıtçıtotu	A	---	---	---	0	0	3
367	Brassicaceae	<i>Brassica nigra</i>			Kara hardal	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
368	Brassicaceae	<i>Bunias erucago</i>			Delitürp	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
369	Brassicaceae	<i>Cakile maritima</i>			Kumteresi	A	---	---	---	0	0	3
370	Brassicaceae	<i>Calepina irregularis</i>			Top hardal	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
371	Brassicaceae	<i>Camelina rumelica</i>			Ketentere	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
372	Brassicaceae	<i>Capsella bursa-pastoris</i>			Çobançantası	A	---	---	---	0	0	3
373	Brassicaceae	<i>Capsella rubella</i>			Ayşecik	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
374	Brassicaceae	<i>Cardamine bulbifera</i>			Dişlikök	A	---	---	---	0	0	3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
375	Brassicaceae	<i>Cardamine graeca</i>			Ada köpükotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
376	Brassicaceae	<i>Cardamine hirsuta</i>			Kıllı kodim	A	---	---	---	0	0	3
377	Brassicaceae	<i>Clypeola jonthlaspi</i>			Akçeotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
378	Brassicaceae	<i>Conringia orientalis</i>			Kocatelkari	L	---	---	---	0	0	2
379	Brassicaceae	<i>Descurainia sophia</i>			Sadırotu	L	---	---	---	0	0	2
380	Brassicaceae	<i>Diplotaxis viminea</i>			Sepetçi penki	L	---	---	---	0	0	1, 3
381	Brassicaceae	<i>Draba muralis</i>			Ak dolama	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
382	Brassicaceae	<i>Draba verna</i>			Çırçır otu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
383	Brassicaceae	<i>Enarthrocarpus arcuatus</i>			Orakturpu	L+A	---	---	---	0	0	2
384	Brassicaceae	<i>Erysimum idae</i>			Kaz zarifesi	A	---	---	CR	1	1	3
385	Brassicaceae	<i>Erysimum leucanthemum</i>			Bayır zarifesi	L+A	---	---	---	0	0	2
386	Brassicaceae	<i>Erysimum repandum</i>			Çatal zarife	L	---	---	---	0	0	2
387	Brassicaceae	<i>Hirschfeldia incana</i>			Nadas turpu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
388	Brassicaceae	<i>Hornungia petraea</i>			Tırık tere	L	---	---	---	0	0	2
389	Brassicaceae	<i>Hornungia procumbens</i>			Az tırıktere	L	---	---	---	0	0	2
390	Brassicaceae	<i>Iberis carnosa</i>			Mor beğendiotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3

Sıra No	Familya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
391	Brassicaceae	<i>Lepidium draba</i>			Diğnik	A	---	---	---	0	0	3
392	Brassicaceae	<i>Lepidium graminifolium</i>			Circirotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
393	Brassicaceae	<i>Lepidium latifolium</i>			Nujdar	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
394	Brassicaceae	<i>Lepidium spinosum</i>			Dikentere	A	---	---	---	0	0	3
395	Brassicaceae	<i>Lepidium squamatus</i>			Dejinik	A	---	---	---	0	0	3
396	Brassicaceae	<i>Lobularia maritima</i>			Ak kuduzotu	L	---	---	---	0	0	2
397	Brassicaceae	<i>Malcolmia chia</i>			Ekinteresi	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
398	Brassicaceae	<i>Malcolmia flexuosa</i>			Kaya şebboyu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
399	Brassicaceae	<i>Matthiola incana</i>			Şebboy	L	---	---	---	0	0	2
400	Brassicaceae	<i>Matthiola sinuata</i>			Oyalı şebboy	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
401	Brassicaceae	<i>Matthiola tricuspdata</i>			Öküz şebboyu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
402	Brassicaceae	<i>Microthlaspi perfoliatum</i>			Giyle	A	---	---	---	0	0	3
403	Brassicaceae	<i>Nasturtium officinale</i>			Su teresi	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
404	Brassicaceae	<i>Neslia paniculata</i>	<i>thracica</i>		Tophardal	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
405	Brassicaceae	<i>Noccaea ochroleucum</i>			Davraz dağarcığı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
406	Brassicaceae	<i>Raphanus raphanistrum</i>			Eşek turpu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3

Sıra No	Famulya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
407	Brassicaceae	<i>Rapistrum rugosum</i>			Kedi turpu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
408	Brassicaceae	<i>Rorippa sylvestris</i>			Çakandura	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
409	Brassicaceae	<i>Sinapis arvensis</i>			Hardal	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
410	Brassicaceae	<i>Sisymbrium altissimum</i>			Ergelen otu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
411	Brassicaceae	<i>Sisymbrium officinale</i>			Ergelen hardalı	L	---	---	---	0	0	2
412	Brassicaceae	<i>Sisymbrium orientale</i>			Tarla bülbülotu	L	---	---	---	0	0	2
413	Brassicaceae	<i>Sisymbrium polyceratium</i>			Sülün bülbülotu	L	---	---	---	0	0	2
414	Brassicaceae	<i>Teesdalia coronopifolia</i>			Çobançadırı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
415	Brassicaceae	<i>Turritis laxa</i>			Sırıkdere	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
416	Cactaceae	<i>Opuntia humifusa</i>			Basık kaktüs	A	---	---	---	0	0	3
417	Campanulaceae	<i>Asyneuma limonifolium</i>	<i>limonifolium</i>		Tavşanekmeği	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
418	Campanulaceae	<i>Asyneuma rigidum</i>	<i>sibthorpiatum</i>		Uludeğnek	L+A	---	---	LC	1	0	1, 3
419	Campanulaceae	<i>Asyneuma virgatum</i>	<i>cichoriiforme</i>		Özgedegnek	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
420	Campanulaceae	<i>Campanula delicatula</i>			Narin çan	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
421	Campanulaceae	<i>Campanula erinus</i>			Çatal çançiçeği	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
422	Campanulaceae	<i>Campanula lyrata</i>	<i>lyrata</i>		Memek	L+A	---	---	---	0	0	1, 3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
423	Campanulaceae	<i>Campanula macrostachya</i>			Pekerçanı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
424	Campanulaceae	<i>Campanula rapunculus</i>		<i>lambertiana</i>	Sidikli çançıçeği	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
425	Campanulaceae	<i>Campanula trachelium</i>	<i>athoa</i>		Kovan çanı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
426	Campanulaceae	<i>Jasione heldreichii</i>			Gökçeçenek	A	---	---	---	0	0	3
427	Campanulaceae	<i>Legousia pentagonia</i>			Kadınaynası	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
428	Cannabaceae	<i>Cannabis sativa</i>			Kenevir	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
429	Cannabaceae	<i>Humulus lupulus</i>			Şerbetçiotu	A	---	---	---	0	0	3
430	Capparaceae	<i>Capparis sicula</i>	<i>sicula</i>		Deli karpuzu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
431	Capparaceae	<i>Capparis spinosa</i>			Kebere	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
432	Caprifoliaceae	<i>Centranthus calcitrapa</i>			Taş mahmuzu	L	---	---	---	0	0	2
433	Caprifoliaceae	<i>Centranthus ruber</i>			Yamaçmahmuzu	L	---	---	---	0	0	2
434	Caprifoliaceae	<i>Dipsacus laciniatus</i>			Fesçitarağı	A	---	---	---	0	0	3
435	Caprifoliaceae	<i>Knautia integrifolia</i>		<i>bidens</i>	Götürotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
436	Caprifoliaceae	<i>Lonicera caprifolium</i>			Hanımeli	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
437	Caprifoliaceae	<i>Lonicera etrusca</i>		<i>etrusca</i>	Dokuzdon	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
438	Caprifoliaceae	<i>Lonicera implexa</i>			Fakirurganı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3

Sıra No	Familya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
439	Caprifoliaceae	<i>Morina persica</i>			Merdivenççeği	A	---	---	---	0	0	3
440	Caprifoliaceae	<i>Pterocephalus pinardii</i>			Yurt cücükotu	A	---	---	LC	1	0	3
441	Caprifoliaceae	<i>Pterocephalus plumosus</i>			Gök cücükotu	L	---	---	---	0	0	2
442	Caprifoliaceae	<i>Scabiosa argentea</i>			Yazı süpürgesi	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
443	Caprifoliaceae	<i>Scabiosa atropurpurea</i>			Mor uyuzotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
444	Caprifoliaceae	<i>Scabiosa reuteriana</i>			Efe uyuzotu	L+A	---	---	LC	1	0	1, 3
445	Caprifoliaceae	<i>Scabiosa sicula</i>			Ada uyuzotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
446	Caprifoliaceae	<i>Tremastelma palaestinum</i>			Kirpi uyuzotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
447	Caprifoliaceae	<i>Valeriana dioscoridis</i>			Çobanzurnası	A	---	---	---	0	0	3
448	Caprifoliaceae	<i>Valeriana officinalis</i>			Kediotu	L	---	---	---	0	0	2
449	Caprifoliaceae	<i>Valerianella balanse</i>			Kaya kuzugevreği	A	---	---	---	0	0	3
450	Caprifoliaceae	<i>Valerianella carinata</i>			Sandal kuzugevreği	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
451	Caprifoliaceae	<i>Valerianella coronata</i>			Taçlı kuzugevreği	A	---	---	---	0	0	3
452	Caprifoliaceae	<i>Valerianella costata</i>			Maki kuzugevreği	A	---	---	---	0	0	3
453	Caprifoliaceae	<i>Valerianella dentata</i>			Dişli kuzugevreği	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
454	Caprifoliaceae	<i>Valerianella discoidea</i>			Ekin kuzugevreği	L+A	---	---	---	0	0	1, 3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
455	Caprifoliaceae	<i>Valerianella echinata</i>			Kirpi gevreği	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
456	Caprifoliaceae	<i>Valerianella hirsutissima</i>			Yünlü kuzugevreği	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
458	Caprifoliaceae	<i>Valerianella locusta</i>			Nazlı kuzugevreği	A	---	---	---	0	0	3
459	Caprifoliaceae	<i>Valerianella obtusiloba</i>			Gül kuzugevreği	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
460	Caprifoliaceae	<i>Valerianella orientalis</i>			Ana kuzugevreği	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
461	Caprifoliaceae	<i>Valerianella turgida</i>			Yar kuzugevreği	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
462	Caprifoliaceae	<i>Valerianella vesicaria</i>			Kuzugevreği	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
463	Caryophyllaceae	<i>Agrostemma githago</i>			Buğday karamuğu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
464	Caryophyllaceae	<i>Arenaria filicaulis</i>			Gevrek kumotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
465	Caryophyllaceae	<i>Arenaria serpyllifolia</i>	<i>leptoclados</i>		Kuru kumotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
466	Caryophyllaceae	<i>Arenaria serpyllifolia</i>	<i>serpyllifolia</i>		Tarla kumotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
467	Caryophyllaceae	<i>Cerastium brachypetalum</i>	<i>roeseri</i>		Gevşek boynuzotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
468	Caryophyllaceae	<i>Cerastium comatum</i>			Boz boynuzotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
469	Caryophyllaceae	<i>Cerastium dubium</i>			Mızrak boynuzotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
470	Caryophyllaceae	<i>Cerastium fontanum</i>			Koru boynuzotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
471	Caryophyllaceae	<i>Cerastium glomeratum</i>			Boynuzotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
472	Caryophyllaceae	<i>Cerastium pumilum</i>			Eğri boynuzotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
473	Caryophyllaceae	<i>Cerastium semidecandrum</i>			Çengel boynuzotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
474	Caryophyllaceae	<i>Dianthus anatolicus</i>			Yabani karanfil	A	---	---	LC	0	0	3
475	Caryophyllaceae	<i>Dianthus calocephalus</i>			Güzel karanfil	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
476	Caryophyllaceae	<i>Dianthus erinaceus</i>	<i>alpinus</i>		Küme karanfil	A	---	---	VU	1	0	3
477	Caryophyllaceae	<i>Dianthus giganteus</i>			Deve karanfili	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
478	Caryophyllaceae	<i>Dianthus ingoldbyi</i>			Şehit karanfili	L+A	---	---	CR	1	1	1, 3
479	Caryophyllaceae	<i>Dianthus leptopetalus</i>			Gece karanfili	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
480	Caryophyllaceae	<i>Dianthus lydus</i>			Kan karanfil	L+A	---	---	LC	1	0	1, 3
481	Caryophyllaceae	<i>Dianthus pubescens</i>			Nare	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
482	Caryophyllaceae	<i>Herniaria hirsuta</i>			Deli yaran	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
483	Caryophyllaceae	<i>Herniaria incana</i>			Kabayaran	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
484	Caryophyllaceae	<i>Herniaria micrantha</i>			Sık atyaran	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
485	Caryophyllaceae	<i>Minuartia erythrosepala</i>			Dağ tıstısı	L	---	---	---	0	0	2
486	Caryophyllaceae	<i>Minuartia garckeana</i>			Dağ kuruotu	L+A	---	---	LC	1	0	1, 3
487	Caryophyllaceae	<i>Minuartia globulosa</i>			Top tıstısı	L	---	---	---	0	0	2

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
488	Caryophyllaceae	<i>Minuartia glomerata</i>			Küme tıstısı	L	---	---	---	0	0	2
489	Caryophyllaceae	<i>Minuartia hybrida</i>			Çayır tıstısı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
490	Caryophyllaceae	<i>Minuartia juressi</i>	<i>asiatica</i>		İzmir tıstısı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
491	Caryophyllaceae	<i>Minuartia mesogitana</i>	<i>kotschyana</i>		Uysal tıstısı	L	---	---	---	0	0	2
492	Caryophyllaceae	<i>Moenchia mantica</i>			Dördüz otu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
493	Caryophyllaceae	<i>Myosoton aquaticum</i>			Vergelotu	A	---	---	---	0	0	3
494	Caryophyllaceae	<i>Paronychia argentea</i>			Gümüş etyaran	A	---	---	---	0	0	3
495	Caryophyllaceae	<i>Paronychia chionaea</i>			Deli kepekotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
496	Caryophyllaceae	<i>Petrorhagia alpina</i>	<i>olympica</i>		Yayla feracesi	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
497	Caryophyllaceae	<i>Petrorhagia armerioides</i>			Yalı zarçıçeği	L	---	---	---	0	0	2
498	Caryophyllaceae	<i>Petrorhagia dubia</i>			Zarkaranfil	A	---	---	---	0	0	3
499	Caryophyllaceae	<i>Polycarpon tetraphyllum</i>			Kırkinciotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
500	Caryophyllaceae	<i>Sagina maritima</i>			Arsız saginotu	L	---	---	---	0	0	2
501	Caryophyllaceae	<i>Sagina procumbens</i>			Saginotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
502	Caryophyllaceae	<i>Saponaria calabrica</i>			Kaya sabunotu	L	---	---	---	0	0	2
503	Caryophyllaceae	<i>Saponaria mesoginata</i>			Köpürgen	L	---	---	---	0	0	2

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
504	Caryophyllaceae	<i>Saponaria officinalis</i>			Sabunotu	A	---	---	---	0	0	3
505	Caryophyllaceae	<i>Scleranthus annuus</i>	<i>verticillatus</i>		Zar kınavel	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
506	Caryophyllaceae	<i>Scleranthus perennis</i>	<i>marginatus</i>		Kaz kınavel	A	---	---	---	0	0	3
507	Caryophyllaceae	<i>Silene anatolica</i>			Daruzara	L	---	---	CD	1	0	2
508	Caryophyllaceae	<i>Silene colorata</i>			Kum nakılı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
509	Caryophyllaceae	<i>Silene compacta</i>			Kanlıbasıra otu	A	---	---	---	0	0	3
510	Caryophyllaceae	<i>Silene conica</i>			Sivri nakıl	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
511	Caryophyllaceae	<i>Silene dichotoma</i>			Çatal nakıl	L	---	---	---	0	0	2
512	Caryophyllaceae	<i>Silene fabaria</i>			Köse nakıl	L	---	---	---	0	0	2
513	Caryophyllaceae	<i>Silene gallica</i>			Serçeçiçeği	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
514	Caryophyllaceae	<i>Silene italica</i>			Yuğuşyüreği	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
515	Caryophyllaceae	<i>Silene lydia</i>			Çizgili nakıl	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
516	Caryophyllaceae	<i>Silene sedoides</i>			Yatık nakıl	A	---	---	---	0	0	3
517	Caryophyllaceae	<i>Silene skorpilii</i>			Balkan nakılı	A	---	---	---	0	0	3
518	Caryophyllaceae	<i>Silene tenuiflora</i>			İncenakıl	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
519	Caryophyllaceae	<i>Silene vulgaris</i>		<i>vulgaris</i>	Ecibücü	A	---	---	---	0	0	3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
520	Caryophyllaceae	<i>Spergula pentandra</i>			Delice kişniş	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
521	Caryophyllaceae	<i>Spergularia bocconeii</i>			Sadırlı remilotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
522	Caryophyllaceae	<i>Spergularia marina</i>			Sahil remilotu	A	---	---	---	0	0	3
523	Caryophyllaceae	<i>Spergularia media</i>			Kuş remilotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
524	Caryophyllaceae	<i>Spergularia rubra</i>			Remilotu	A	---	---	---	0	0	3
525	Caryophyllaceae	<i>Stellaria holostea</i>			Urgancık	A	---	---	---	0	0	3
526	Caryophyllaceae	<i>Stellaria pallida</i>			Kuşmak	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
527	Caryophyllaceae	<i>Telephium imperati</i>	<i>orientale</i>		Zulzula	L	---	---	---	0	0	2
528	Caryophyllaceae	<i>Vaccaria hispanica</i>			Ekin ebesi	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
529	Caryophyllaceae	<i>Velezia quadridentata</i>			Dişli tuğotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
530	Celastraceae	<i>Euonymus latifolius</i>	<i>latifolius</i>		İğaçacı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
531	Celastraceae	<i>Parnassia palustris</i>			Yürek yaprağı	L	---	---	---	0	0	2
532	Cistaceae	<i>Cistus creticus</i>			Laden	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
533	Cistaceae	<i>Cistus laurifolius</i>			Karağan	A	---	---	---	0	0	3
534	Cistaceae	<i>Cistus salviifolius</i>			Kartli	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
535	Cistaceae	<i>Fumana arabica</i>			Arap güneşotu	L	---	---	---	0	0	2

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
536	Cistaceae	<i>Fumana laevis</i>			Yaban güneşotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
537	Cistaceae	<i>Helianthemum aegyptiacum</i>			Ege güngülotu	L	---	---	---	0	0	2
538	Cistaceae	<i>Helianthemum salicifolium</i>			Söğüt güngülü	L	---	---	---	0	0	2
539	Cistaceae	<i>Tuberaria guttata</i>			Karagözgülü	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
540	Cistaceae	<i>Tuberaria lipopetala</i>			Yağlı karagöz	L	---	---	---	0	0	2
541	Cistaceae	<i>Tuberaria plantaginea</i>			Kıyı karagözü	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
542	Colchicaceae	<i>Colchicum bivonae</i>			Öksüzöğlan	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
543	Colchicaceae	<i>Colchicum burtii</i>			Tüylü mahrut	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
544	Colchicaceae	<i>Colchicum soboliferum</i>			Koyungöğsü	L	---	---	---	0	0	2
545	Colchicaceae	<i>Colchicum boissieri</i>			Sürincan	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
546	Convolvulaceae	<i>Calystegia sepium</i>	<i>sepium</i>		Çit sarmaşığı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
547	Convolvulaceae	<i>Convolvulus arvensis</i>			Tarla sarmaşığı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
548	Convolvulaceae	<i>Convolvulus elegantissimus</i>			Mahmudeotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
549	Convolvulaceae	<i>Convolvulus lineatus</i>			Top yayılğan	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
550	Convolvulaceae	<i>Convolvulus pentapetaloides</i>			Beş yayılğan	L	---	---	---	0	0	2
551	Convolvulaceae	<i>Cressa cretica</i>			Reçine çiçeği	A	---	---	---	0	0	3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
552	Convolvulaceae	<i>Cuscuta approximata</i>			Bağboğanotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
553	Convolvulaceae	<i>Cuscuta balansae</i>			Cazısaçı	A	---	---	---	0	0	3
554	Convolvulaceae	<i>Cuscuta epithymum</i>	<i>epithymum</i>		Cınsaçı	A	---	---	---	0	0	3
555	Convolvulaceae	<i>Cuscuta scandens</i>	<i>scandens</i>		Som bostanbozan	A	---	---	---	0	0	3
556	Cornaceae	<i>Cornus mas</i>			Kızılcık	A	---	---	---	0	0	3
557	Cornaceae	<i>Cornus sanguinea</i>	<i>sanguinea</i>		Kiren	A	---	---	---	0	0	3
558	Crassulaceae	<i>Hylotelephium telephium</i>			Mandakulağı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
559	Crassulaceae	<i>Sedum album</i>			Çobankavurgası	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
560	Crassulaceae	<i>Sedum caespitosum</i>			Bodur damkoruğu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
561	Crassulaceae	<i>Sedum confertiflorum</i>			Küme koruğu	A	---	---	---	0	0	3
562	Crassulaceae	<i>Sedum hispanicum</i>			Damkoruğu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
563	Crassulaceae	<i>Sedum lydium</i>			Ege koruğu	L+A	---	---	LC	1	0	1, 3
564	Crassulaceae	<i>Sedum pallidum</i>			Koyunörmece	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
565	Crassulaceae	<i>Sedum sediforme</i>			Yalı koruğu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
566	Crassulaceae	<i>Umbilicus rupestris</i>			Göbekotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
567	Cucurbitaceae	<i>Ecballium elaterium</i>			Eşek hıyarı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
567	Cymodoceaceae	<i>Cymodocea nodosa</i>			Sudüğümü	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
568	Cyperaceae	<i>Carex colchica</i>			Acarasazı	A	---	---	---	0	0	3
569	Cyperaceae	<i>Carex coriogyne</i>			Bitlisaz	L+A	---	---	LC	1	0	1, 3
570	Cyperaceae	<i>Carex cuprina</i>			Kurusaz	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
571	Cyperaceae	<i>Carex distachya</i>		<i>phyllostachio idea</i>	İkiz ayakotu	L	---	---	---	0	0	2
572	Cyperaceae	<i>Carex distans</i>			Sina ayakotu	L	---	---	---	0	0	2
573	Cyperaceae	<i>Carex divisa</i>			Zevzirçimeni	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
574	Cyperaceae	<i>Carex flacca</i>	<i>erythrostachys</i>		Yayık çayırsazı	L	---	---	---	0	0	2
575	Cyperaceae	<i>Carex hispida</i>			Kıllı çayırsazı	L	---	---	---	0	0	2
576	Cyperaceae	<i>Carex pendula</i>			Salkımsaparna	A	---	---	---	0	0	3
577	Cyperaceae	<i>Carex remota</i>	<i>remota</i>		Nazlısaparna	A	---	---	---	0	0	3
578	Cyperaceae	<i>Cyperus capitatus</i>			Şehvetotu	A	---	---	---	0	0	3
579	Cyperaceae	<i>Cyperus difformis</i>			Göcelebüken	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
580	Cyperaceae	<i>Cyperus glaber</i>			Kösnüotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
581	Cyperaceae	<i>Cyperus longus</i>	<i>longus</i>		Karatopalak	A	---	---	---	0	0	3
582	Cyperaceae	<i>Cyperus michelianus</i>			Hasırotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
583	Cyperaceae	<i>Cyperus rotundus</i>			Topalak	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
584	Cyperaceae	<i>Eleocharis mitracarpa</i>			Feslisaz	A	---	---	---	0	0	3
585	Cyperaceae	<i>Eleocharis palustris</i>			Delisaz	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
586	Cyperaceae	<i>Fimbristylis bisumbellata</i>			İkiz telberdi	L	---	---	---	0	0	2
587	Cyperaceae	<i>Isolepis cernua</i>			Kınotu	A	---	---	---	0	0	3
588	Cyperaceae	<i>Pycreus flavescens</i>			Samanberdi	L	---	---	---	0	0	2
589	Cyperaceae	<i>Schoenoplectus tabernaemontani</i>			Ayna semerotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
590	Cyperaceae	<i>Schoenus nigricans</i>			İnekgözü	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
591	Cyperaceae	<i>Scirpoides holoschoenus</i>			Vurla	A	---	---	---	0	0	3
592	Cyperaceae	<i>Bolboschoenus maritimus</i>			Sandalyesazı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
593	Cytinaceae	<i>Cytinus hypocistis</i>	<i>orientalis</i>		İnekmemesi	A	---	---	---	0	0	3
594	Datisceae	<i>Datisca cannabina</i>			Renkotu	A	---	---	---	0	0	3
595	Dioscoreaceae	<i>Dioscorea communis</i>			Dolanbaç	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
596	Elaeagnaceae	<i>Elaeagnus angustifolia</i>			İğde	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
597	Elatinaceae	<i>Elatine alsinastrum</i>			İnce solucanotu	A	---	---	---	0	0	3
598	Ericaceae	<i>Arbutus andrachne</i>			Sandal ağacı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
599	Ericaceae	<i>Arbutus unedo</i>			Kocayemiş	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
600	Ericaceae	<i>Erica arborea</i>			Funda	A	---	---	---	0	0	3
601	Ericaceae	<i>Erica manipuliiflora</i>			Püren	A	---	---	---	0	0	3
602	Ericaceae	<i>Orthilia secunda</i>			Keklikdügmesi	L	---	---	---	0	0	2
603	Ericaceae	<i>Moneses uniflora</i>			Gelin perçemi	A	---	---	---	0	0	3
604	Ericaceae	<i>Pyrola minor</i>			Emrudotu	A	---	---	---	0	0	3
605	Ericaceae	<i>Rhododendron luteum</i>			Zifin	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
606	Ericaceae	<i>Vaccinium myrtillus</i>			Ayüzümü	A	---	---	---	0	0	3
607	Euphorbiaceae	<i>Chrozophora tinctoria</i>			Siğilotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
608	Euphorbiaceae	<i>Euphorbia agraria</i>			Sütlemeç	L	---	---	---	0	0	2
609	Euphorbiaceae	<i>Euphorbia aleppica</i>			Haşul	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
610	Euphorbiaceae	<i>Euphorbia altissima</i>			Kabargaç	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
611	Euphorbiaceae	<i>Euphorbia amygdaloides</i>	<i>amygdaloides</i>		Zerana	A	---	---	---	0	0	3
612	Euphorbiaceae	<i>Euphorbia anacampseros</i>		<i>anacampseros</i>	Sütlüağı	A	---	---	LC	1	0	3
613	Euphorbiaceae	<i>Euphorbia chamaesyce</i>			Şebrem	L	---	---	---	0	0	2
614	Euphorbiaceae	<i>Euphorbia exigua</i>	<i>exigua</i>		Güdük sütleğen	L+A	---	---	---	0	0	1, 3

Sıra No	Famulya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
615	Euphorbiaceae	<i>Euphorbia glareosa</i>	<i>glareosa</i>		Kırım sütleğeni	L	---	---	---	0	0	2
616	Euphorbiaceae	<i>Euphorbia helioscopia</i>			Feribanotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
617	Euphorbiaceae	<i>Euphorbia oblongata</i>			Tüylü sütleğen	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
618	Euphorbiaceae	<i>Euphorbia paralias</i>			Kum sütleğeni	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
619	Euphorbiaceae	<i>Euphorbia peplis</i>			Kıyı sütleğeni	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
620	Euphorbiaceae	<i>Euphorbia peplus</i>		<i>minima</i>	Bahçe sütleğeni	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
621	Euphorbiaceae	<i>Euphorbia peplus</i>		<i>peplus</i>	Bahçe sütleğeni	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
622	Euphorbiaceae	<i>Euphorbia retusa</i>			Bitki sütleğen	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
623	Euphorbiaceae	<i>Euphorbia rigida</i>			Sütleğen	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
624	Euphorbiaceae	<i>Euphorbia seguieriana</i>	<i>niciciana</i>		Ekin sütleğeni	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
625	Euphorbiaceae	<i>Euphorbia seguieriana</i>	<i>seguieriana</i>		Tasmaotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
626	Euphorbiaceae	<i>Euphorbia stricta</i>			Katı sütleğen	A	---	---	---	0	0	3
627	Euphorbiaceae	<i>Euphorbia taurinensis</i>			Tilki sütleğeni	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
628	Euphorbiaceae	<i>Mercurialis annua</i>			Parşen	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
629	Euphorbiaceae	<i>Mercurialis perennis</i>			Köpekmarulu	A	---	---	---	0	0	3
630	Euphorbiaceae	<i>Ricinus communis</i>			Hintyağı	L	---	---	---	0	0	2

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
631	Fabaceae	<i>Anagyris foetida</i>			Zivircik	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
632	Fabaceae	<i>Anthyllis hermanniae</i>			Akıllı geven	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
633	Fabaceae	<i>Anthyllis vulneraria</i>	<i>praepropera</i>		Süslü çobangülü	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
634	Fabaceae	<i>Astragalus angustiflorus</i>	<i>anatolicus</i>		Ana geven	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
635	Fabaceae	<i>Astragalus cylleneus</i>			Sandras geveni	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
636	Fabaceae	<i>Astragalus haarbachii</i>			Çarık geveni	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
637	Fabaceae	<i>Astragalus hamosus</i>			Koçboynuzu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
638	Fabaceae	<i>Astragalus macrocephalus</i>	<i>finitimus</i>		Topaç geven	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
639	Fabaceae	<i>Astragalus spruneri</i>			Pembe Geven	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
640	Fabaceae	<i>Astragalus trojanus</i>			Çanakkale geveni	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
641	Fabaceae	<i>Biserrula pelecinus</i>			Tarakyoncası	A	---	---	---	0	0	3
642	Fabaceae	<i>Bituminaria bituminosa</i>			Asfaltotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
643	Fabaceae	<i>Calicotome villosa</i>			Keçiboğan	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
644	Fabaceae	<i>Cercis siliquastrum</i>	<i>hebecarpa</i>		Zazalak	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
645	Fabaceae	<i>Cicer arietinum</i>			Nohut	L	---	---	---	0	0	2
646	Fabaceae	<i>Cicer montbretii</i>			Deli nohut	L+A	---	---	---	0	0	1, 3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
647	Fabaceae	<i>Colutea cilicica</i>			Patlangaç	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
648	Fabaceae	<i>Coronilla scorpioides</i>			Akrep burçağı	L	---	---	---	0	0	2
649	Fabaceae	<i>Dorycnium graecum</i>			Ak kaplanotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
650	Fabaceae	<i>Dorycnium hirsutum</i>			Kıllı kaplanotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
651	Fabaceae	<i>Dorycnium pentaphyllum</i>	<i>herbaceum</i>		Zehirli yonca	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
652	Fabaceae	<i>Galega officinalis</i>			Keçisedefi	A	---	---	---	0	0	3
653	Fabaceae	<i>Genista anatolica</i>			Kandaş dikenli	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
654	Fabaceae	<i>Genista carinalis</i>			Kırtıl çalısı	A	---	---	---	0	0	3
655	Fabaceae	<i>Genista januensis</i>	<i>lydia</i>		Geyik borcağı	A	---	---	---	0	0	3
656	Fabaceae	<i>Gonocytisus angulatus</i>			Yağlı borcak	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
657	Fabaceae	<i>Hedysarum varium</i>	<i>varium</i>		Batalak	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
658	Fabaceae	<i>Hippocrepis ciliata</i>			Zarif gevrecik	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
659	Fabaceae	<i>Hippocrepis emerus</i>	<i>emeroides</i>		Tel gevrecik	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
660	Fabaceae	<i>Hippocrepis unisiliquosa</i>			At nalı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
661	Fabaceae	<i>Hymenocarpus circinnatus</i>			Pullu ot	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
662	Fabaceae	<i>Lathyrus annuus</i>			Dağdırılcası	L+A	---	---	---	0	0	1, 3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
663	Fabaceae	<i>Lathyrus aphaca</i>		<i>affinis</i>	Sarı burçak	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
664	Fabaceae	<i>Lathyrus aureus</i>			Korumürdümüğü	L	---	---	---	0	0	2
665	Fabaceae	<i>Lathyrus cicera</i>			Colban	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
666	Fabaceae	<i>Lathyrus digitatus</i>			Tavşankanı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
667	Fabaceae	<i>Lathyrus inconspicuus</i>		<i>inconspicuus</i>	Yılan mürdümüğü	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
668	Fabaceae	<i>Lathyrus laxiflorus</i>	<i>laxiflorus</i>		Deli burçak	A	---	---	---	0	0	3
669	Fabaceae	<i>Lathyrus nissolia</i>			Çimen burçak	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
670	Fabaceae	<i>Lathyrus ochrus</i>			Gambilya	L	---	---	---	0	0	2
671	Fabaceae	<i>Lathyrus sativus</i>			Mürdümük	L	---	---	---	0	0	2
672	Fabaceae	<i>Lathyrus saxatilis</i>			Kaya mürdümüğü	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
673	Fabaceae	<i>Lathyrus setifolius</i>			Büllü baklası	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
674	Fabaceae	<i>Lathyrus sphaericus</i>			Çam burçağı	L	---	---	---	0	0	2
675	Fabaceae	<i>Lens culinaris</i>	<i>odemensis</i>		Nisk	L	---	---	---	0	0	2
676	Fabaceae	<i>Lens ervoides</i>			İnce mercimek	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
677	Fabaceae	<i>Lens nigricans</i>			Karamercimek	L	---	---	---	0	0	2
678	Fabaceae	<i>Lotus conimbricensis</i>			Su sepiği	L+A	---	---	---	0	0	1, 3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
679	Fabaceae	<i>Lotus corniculatus</i>			Gazalboynuzu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
680	Fabaceae	<i>Lotus palustris</i>			Su gazalboynuzu	A	---	---	---	0	0	3
681	Fabaceae	<i>Lupinus albus</i>			Termiye	L	---	---	---	0	0	2
682	Fabaceae	<i>Lupinus angustifolius</i>			Acıbakla	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
683	Fabaceae	<i>Lupinus micranthus</i>			Domuz baklası	L	---	---	---	0	0	2
684	Fabaceae	<i>Medicago constricta</i>			Demet yonca	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
685	Fabaceae	<i>Medicago disciformis</i>			Yassı yonca	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
686	Fabaceae	<i>Medicago falcata</i>			Kart yonca	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
687	Fabaceae	<i>Medicago intertexta</i>		<i>ciliaris</i>	Kirpi yoncası	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
688	Fabaceae	<i>Medicago marina</i>			Sahil yoncası	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
689	Fabaceae	<i>Medicago orbicularis</i>			Paralık	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
690	Fabaceae	<i>Medicago polymorpha</i>		<i>vulgaris</i>	Kırkyonca	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
691	Fabaceae	<i>Medicago rigidula</i>		<i>rigidula</i>	Kabayonca	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
692	Fabaceae	<i>Medicago sativa</i>	<i>sativa</i>		Karayonca	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
693	Fabaceae	<i>Medicago truncatula</i>		<i>longiaculeata</i>	Şufen	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
694	Fabaceae	<i>Medicago turbinata</i>		<i>aculeata</i>	Boncuk yonca	L+A	---	---	---	0	0	1, 3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
695	Fabaceae	<i>Medicago turbinata</i>		<i>turbinata</i>	Boncuk yonca	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
696	Fabaceae	<i>Melilotus indicus</i>			Otuzlu yonca	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
697	Fabaceae	<i>Melilotus officinalis</i>			Kokulu yonca	L	---	---	---	0	0	2
698	Fabaceae	<i>Melilotus sulcatus</i>			Koçboynuzu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
699	Fabaceae	<i>Onobrychis aequidentata</i>			Dişlek korunga	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
700	Fabaceae	<i>Onobrychis caput-galli</i>			Pıtrak korunga	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
701	Fabaceae	<i>Onobrychis gracilis</i>			Zarif korunga	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
702	Fabaceae	<i>Onobrychis oxydonta</i>		<i>oxydonta</i>	Kır korungası	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
703	Fabaceae	<i>Onobrychis oxydonta</i>		<i>armena</i>	Kır korungası	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
704	Fabaceae	<i>Ononis pubescens</i>			Havlıörsele	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
705	Fabaceae	<i>Ononis pusilla</i>			Yaltak diken	L	---	---	---	0	0	2
706	Fabaceae	<i>Ononis reclinata</i>			Şeytantaburesi	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
707	Fabaceae	<i>Ononis spinosa</i>	<i>antiquorum</i>		Acram	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
708	Fabaceae	<i>Ononis spinosa</i>	<i>leiosperma</i>		Demirdelen	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
709	Fabaceae	<i>Ononis viscosa</i>	<i>breviflora</i>		Siyekdikeni	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
710	Fabaceae	<i>Ornithopus compressus</i>			Kuş ayağı	L	---	---	---	0	0	2

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
711	Fabaceae	<i>Pisum sativum</i>	<i>elatius</i>		Boylu bezelye	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
712	Fabaceae	<i>Robinia pseudoacacia</i>			Yalancı akasya	A	---	---	---	0	0	3
713	Fabaceae	<i>Scorpiurus subvillosus</i>		<i>subvillosus</i>	Koyundüğü	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
714	Fabaceae	<i>Securigera cretica</i>			Ada körügeni	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
715	Fabaceae	<i>Securigera parviflora</i>			Bahçetacı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
716	Fabaceae	<i>Securigera securidaca</i>			Kanca körigen	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
717	Fabaceae	<i>Spartium junceum</i>			Katırtırnağı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
718	Fabaceae	<i>Teline monspessulana</i>			Üçtelliçalı	A	---	---	---	0	0	3
719	Fabaceae	<i>Trifolium angustifolium</i>			Nefel	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
720	Fabaceae	<i>Trifolium arvense</i>		<i>arvense</i>	Tavşanayağı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
721	Fabaceae	<i>Trifolium campestre</i>			Üçgül	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
722	Fabaceae	<i>Trifolium caudatum</i>			Anaüçgül	L+A	---	---	LC	1	0	1, 3
723	Fabaceae	<i>Trifolium clusii</i>			Ters üçgül	A	---	---	---	0	0	3
724	Fabaceae	<i>Trifolium echinatum</i>			Kirpi üçgülü	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
725	Fabaceae	<i>Trifolium fergan-karaeri</i>			Efe tırfılı	L	---	---	CR	1	1	2
726	Fabaceae	<i>Trifolium globosum</i>			Yumak yonca	L+A	---	---	---	0	0	1, 3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
727	Fabaceae	<i>Trifolium glomeratum</i>			Topuz yonca	L	---	---	---	0	0	2
728	Fabaceae	<i>Trifolium grandiflorum</i>			Hanım üçgülü	L	---	---	---	0	0	2
729	Fabaceae	<i>Trifolium hirtum</i>			Deli yonca	L	---	---	---	0	0	2
730	Fabaceae	<i>Trifolium hybridum</i>		<i>hybridum</i>	Melez üçgül	A	---	---	---	0	0	3
731	Fabaceae	<i>Trifolium incarnatum</i>		<i>molineri</i>	Kan yoncası	A	---	---	---	0	0	3
732	Fabaceae	<i>Trifolium isthmocarpum</i>			Güdük yonca	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
733	Fabaceae	<i>Trifolium leucanthum</i>			Yapışık üçgül	L	---	---	---	0	0	2
734	Fabaceae	<i>Trifolium michelianum</i>		<i>balansae</i>	Uzundiş	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
735	Fabaceae	<i>Trifolium nervulosum</i>			Yağlı üçgül	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
736	Fabaceae	<i>Trifolium pauciflorum</i>			Sülün üçgülü	L	---	---	---	0	0	2
737	Fabaceae	<i>Trifolium pilulare</i>			Boncuk üçgül	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
738	Fabaceae	<i>Trifolium pratense</i>		<i>pratense</i>	Çayır üçgülü	A	---	---	---	0	0	3
739	Fabaceae	<i>Trifolium purpureum</i>		<i>purpureum</i>	Mor üçgül	A	---	---	---	0	0	3
740	Fabaceae	<i>Trifolium repens</i>		<i>repens</i>	Ak üçgül	L	---	---	---	0	0	2
741	Fabaceae	<i>Trifolium resupinatum</i>		<i>resupinatum</i>	Anadolu üçgülü	L	---	---	---	0	0	2
742	Fabaceae	<i>Trifolium scabrum</i>			Hıyar dücük	L	---	---	---	0	0	2

Sıra No	Familya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
743	Fabaceae	<i>Trifolium spumosum</i>			Kese yonca	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
744	Fabaceae	<i>Trifolium stellatum</i>		<i>adpressum</i>	Yıldız yonca	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
745	Fabaceae	<i>Trifolium stellatum</i>		<i>stellatum</i>	Yıldız yonca	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
746	Fabaceae	<i>Trifolium subterraneum</i>			Yerlatı üçgülü	L	---	---	---	0	0	2
747	Fabaceae	<i>Trifolium sylvaticum</i>			Orman üçgülü	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
748	Fabaceae	<i>Trifolium tenuifolium</i>			Eğri yonca	L	---	---	---	0	0	2
749	Fabaceae	<i>Trifolium tomentosum</i>			Yünlü yonca	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
750	Fabaceae	<i>Trifolium uniflorum</i>			Delidirfil	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
751	Fabaceae	<i>Trigonella foenum-graecum</i>			Çemenotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
752	Fabaceae	<i>Trigonella gladiata</i>			Hülbe	L	---	---	---	0	0	2
753	Fabaceae	<i>Trigonella monspeliaca</i>			Som çemenotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
754	Fabaceae	<i>Trigonella spicata</i>			Başak boyotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
755	Fabaceae	<i>Trigonella spruneriana</i>			Koç boyotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
756	Fabaceae	<i>Tripodion tetraphyllum</i>			Kum tıfılı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
757	Fabaceae	<i>Vicia bithynica</i>			Öküz baklası	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
758	Fabaceae	<i>Vicia cracca</i>	<i>stenophylla</i>		Meşe fiği	L+A	---	---	---	0	0	1, 3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
759	Fabaceae	<i>Vicia cuspidata</i>			Ege baklası	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
760	Fabaceae	<i>Vicia ervilia</i>			Küşne	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
761	Fabaceae	<i>Vicia grandiflora</i>		<i>grandiflora</i>	Koca bakla	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
762	Fabaceae	<i>Vicia hirsuta</i>			Bozfiğ	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
763	Fabaceae	<i>Vicia hybrida</i>			Melez bakla	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
764	Fabaceae	<i>Vicia lathyroides</i>			Çamfiği	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
765	Fabaceae	<i>Vicia lutea</i>		<i>hirta</i>	Sarı bakla	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
766	Fabaceae	<i>Vicia melanops</i>			Sülük fiği	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
767	Fabaceae	<i>Vicia narbonensis</i>			Kocafiğ	L	---	---	---	0	0	2
768	Fabaceae	<i>Vicia pannonica</i>		<i>pannonica</i>	Macarfiği	L	---	---	---	0	0	2
769	Fabaceae	<i>Vicia pannonica</i>		<i>purpurascens</i>	Macarfiği	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
770	Fabaceae	<i>Vicia parviflora</i>			Çiçek baklası	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
771	Fabaceae	<i>Vicia peregrina</i>			Kavli	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
772	Fabaceae	<i>Vicia sativa</i>	<i>amphicarpa</i>		Akfiğ	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
773	Fabaceae	<i>Vicia sativa</i>	<i>nigra</i>	<i>nigra</i>	Eşek gürolü	A	---	---	---	0	0	3
774	Fabaceae	<i>Vicia villosa</i>	<i>eriocarpa</i>		Boğala	L+A	---	---	---	0	0	1, 3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
775	Fagaceae	<i>Castanea sativa</i>			Kestane	A	---	---	---	0	0	3
776	Fagaceae	<i>Fagus orientalis</i>			Kayın	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
777	Fagaceae	<i>Fagus sylvatica</i>			Avrupa kayını	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
778	Fagaceae	<i>Quercus cerris</i>			Saçlı meşe	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
779	Fagaceae	<i>Quercus coccifera</i>			Kermes meşesi	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
780	Fagaceae	<i>Quercus frainetto</i>			Macar meşesi	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
781	Fagaceae	<i>Quercus hartwissiana</i>			Istıranca meşesi	A	---	---	---	0	0	3
782	Fagaceae	<i>Quercus ilex</i>			Pırnal meşesi	L	---	---	---	0	0	2
783	Fagaceae	<i>Quercus infectoria</i>	<i>infectoria</i>		Mazı meşesi	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
784	Fagaceae	<i>Quercus ithaburensis</i>	<i>macrolepis</i>		Pelit ağacı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
785	Fagaceae	<i>Quercus petraea</i>	<i>iberica</i>		Ballık meşesi	A	---	---	---	0	0	3
786	Fagaceae	<i>Quercus pubescens</i>			Tüylü meşe	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
787	Fagaceae	<i>Quercus robur</i>	<i>robur</i>		Saplı meşe	A	---	---	---	0	0	3
788	Fagaceae	<i>Quercus trojana</i>			Makedonya meşesi	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
789	Fagaceae	<i>Quercus vulcanica</i>			Kasnak meşesi	A	---	---	NT	1	0	3
790	Frankeniaceae	<i>Frankenia hirsuta</i>			Tülpe	L+A	---	---	---	0	0	1, 3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
791	Gentianaceae	<i>Blackstonia perfoliata</i>			Delişıra	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
792	Gentianaceae	<i>Centaurium erythraea</i>	<i>erythraea</i>		Kırmızı kantaron	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
793	Gentianaceae	<i>Centaurium erythraea</i>	<i>rumelicum</i>		Kantariye	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
794	Gentianaceae	<i>Centaurium erythraea</i>	<i>turcicum</i>		Tukulotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
795	Gentianaceae	<i>Centaurium maritimum</i>			Sarı gelindüğmesi	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
796	Gentianaceae	<i>Centaurium pulchellum</i>			Pembe tukul	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
797	Gentianaceae	<i>Centaurium tenuiflorum</i>	<i>acutiflorum</i>		Sivri gelindüğmesi	L	---	---	---	0	0	2
798	Gentianaceae	<i>Centaurium tenuiflorum</i>	<i>tenuiflorum</i>		İnce gelindüğmesi	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
799	Gentianaceae	<i>Gentiana asclepiadea</i>			Sütlü güşad	A	---	---	---	0	0	3
800	Gentianaceae	<i>Schenkia spicata</i>			Kanton	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
801	Geraniaceae	<i>Erodium acaule</i>			Leylek gagası	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
802	Geraniaceae	<i>Erodium ciconium</i>			Kocakarığnesi	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
803	Geraniaceae	<i>Erodium cicutarium</i>	<i>cicutarium</i>		İğnelik	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
804	Geraniaceae	<i>Erodium gruinum</i>			Kargadıdağı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
805	Geraniaceae	<i>Erodium hoefftianum</i>			Eşek iğneliği	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
806	Geraniaceae	<i>Erodium malacoides</i>			Dönbaba	L+A	---	---	---	0	0	1, 3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
807	Geraniaceae	<i>Geranium asphodeloides</i>	<i>asphodeloides</i>		Yaramerhemi	A	---	---	---	0	0	3
808	Geraniaceae	<i>Geranium columbinum</i>			Güvercin ıtır	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
809	Geraniaceae	<i>Geranium dissectum</i>			Dilimli ıtır	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
810	Geraniaceae	<i>Geranium lucidum</i>			Dakkaotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
811	Geraniaceae	<i>Geranium molle</i>			Yumuşak ıtır	A	---	---	---	0	0	3
812	Geraniaceae	<i>Geranium purpureum</i>			Ebedön	A	---	---	---	0	0	3
813	Geraniaceae	<i>Geranium pusillum</i>			İncegeliçarşafi	A	---	---	---	0	0	3
814	Geraniaceae	<i>Geranium pyrenaicum</i>			Geliçarşafi	A	---	---	---	0	0	3
815	Geraniaceae	<i>Geranium rotundifolium</i>			Helilok	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
816	Geraniaceae	<i>Geranium tuberosum</i>			Çakmuz	L	---	---	---	0	0	2
817	Haloragaceae	<i>Myriophyllum spicatum</i>			Sucivanperçemi	A	---	---	---	0	0	3
818	Hypericaceae	<i>Hypericum aucheri</i>			Koramanotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
819	Hypericaceae	<i>Hypericum calycinum</i>			Koyunkıran	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
820	Hypericaceae	<i>Hypericum cerastoides</i>			Küçük kantaron	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
821	Hypericaceae	<i>Hypericum empetrifolium</i>			Çoban yaprağı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
822	Hypericaceae	<i>Hypericum montbretii</i>			Çay kantaronu	A	---	---	---	0	0	3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
823	Hypericaceae	<i>Hypericum olympicum</i>			Uludağ kantaronu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
824	Hypericaceae	<i>Hypericum perforatum</i>			Binbirdelikotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
825	Hypericaceae	<i>Hypericum perforatum</i>			Kantaron	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
826	Hypericaceae	<i>Hypericum triquetrifolium</i>			Pırpırotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
827	Hypericaceae	<i>Hypericum vesiculosum</i>			Gelibolu kantaronu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
828	Iridaceae	<i>Crocus biflorus</i>	<i>biflorus</i>		İkiz çiğdem	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
829	Iridaceae	<i>Crocus biflorus</i>	<i>nubigena</i>		Bulut çiğdemi	L	---	---	---	0	0	2
830	Iridaceae	<i>Crocus cancellatus</i>	<i>mazzianicus</i>		Duru çiğdem	A	--	--	---	0	0	3
831	Iridaceae	<i>Crocus candidus</i>			Ak çiğdem	L+A	---	---	CD	1	0	1, 3
832	Iridaceae	<i>Crocus demirizianus</i>			Demiriz çiğdemi	L	---	---	CR	1	1	2
833	Iridaceae	<i>Crocus flavus</i>	<i>flavus</i>		Ter çiğdemi	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
834	Iridaceae	<i>Crocus gargaricus</i>	<i>gargaricus</i>		Kaz çiğdemi	L+A	---	---	NT	1	0	1, 3
835	Iridaceae	<i>Crocus olivieri</i>			Hırçın çiğdem	L	---	---	---	0	0	2
836	Iridaceae	<i>Crocus pallasii</i>			Güzçimi	L	---	---	---	0	0	2
837	Iridaceae	<i>Crocus pulchellus</i>			Güzlâlesi	A	---	---	---	0	0	3
838	Iridaceae	<i>Gladiolus italicus</i>			Kılıçotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
839	Iridaceae	<i>Gynandris sisyrinchium</i>			Keklik çiğdemi	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
840	Iridaceae	<i>Iris kerneriana</i>			Çalı süseni	L	---	---	LC	1	0	2
841	Iridaceae	<i>Iris pseudacorus</i>			Batak süseni	L	---	---	---	0	0	2
842	Iridaceae	<i>Iris suaveolens</i>			Bodur süsen	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
843	Iridaceae	<i>Romulea linaresii</i>	<i>graeca</i>		Dibitalı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
844	Juglandaceae	<i>Juglans regia</i>			Ceviz	A	---	---	---	0	0	3
845	Juncaceae	<i>Juncus acutus</i>	<i>acutus</i>		Kofa	A	---	---	---	0	0	3
846	Juncaceae	<i>Juncus bufonius</i>			Kamır	A	---	---	---	0	0	3
847	Juncaceae	<i>Juncus capitatus</i>			Topak kofa	A	---	---	---	0	0	3
848	Juncaceae	<i>Juncus effusus</i>	<i>effusus</i>		Has kofa	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
849	Juncaceae	<i>Juncus gerardii</i>	<i>gerardii</i>		Erkek kofa	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
850	Juncaceae	<i>Juncus heldreichianus</i>	<i>heldreichianus</i>		Dombayotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
851	Juncaceae	<i>Juncus hybridus</i>			Bodur kofa	A	---	---	---	0	0	3
852	Juncaceae	<i>Juncus inflexus</i>	<i>inflexus</i>		Sazak	A	---	---	---	0	0	3
853	Juncaceae	<i>Luzula campestris</i>			Luzulotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
854	Juncaceae	<i>Luzula forsteri</i>	<i>caspica</i>		Gevşek luzul	A	---	---	---	0	0	3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
855	Juncaceae	<i>Luzula nodulosa</i>			Düğmeli luzul	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
856	Lamiaceae	<i>Ajuga chamaepitys</i>	<i>chia</i>		Acıgıcı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
857	Lamiaceae	<i>Ajuga chamaepitys</i>	<i>cuneatifolia</i>		Kayamayası	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
858	Lamiaceae	<i>Ajuga chamaepitys</i>	<i>glareosa</i>		Çakılmayasılı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
859	Lamiaceae	<i>Ajuga chamaepitys</i>	<i>palestina</i>		Dallımayasıl	L	---	---	---	0	0	2
860	Lamiaceae	<i>Ajuga laxmannii</i>			Bozmayasıl	L	---	---	---	0	0	2
861	Lamiaceae	<i>Ajuga orientalis</i>			Dağmayasılı	A	---	---	---	0	0	3
862	Lamiaceae	<i>Ajuga salicifolia</i>			Sivrimayasıl	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
863	Lamiaceae	<i>Ballota acetabulosa</i>			Hoş nemnem	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
864	Lamiaceae	<i>Ballota nigra</i>	<i>anatolica</i>		Grip otu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
865	Lamiaceae	<i>Ballota nigra</i>	<i>nigra</i>		Yalancı ısırgan	A	---	---	---	0	0	3
866	Lamiaceae	<i>Clinopodium graveolens</i>	<i>rotundifolium</i>		Filiskin	A	---	---	---	0	0	3
867	Lamiaceae	<i>Clinopodium nepeta</i>	<i>glandulosum</i>		Sümüklü fesleğen	A	---	---	---	0	0	3
868	Lamiaceae	<i>Clinopodium vulgare</i>	<i>arundanum</i>		Kamış fesleğen	A	---	---	---	0	0	3
869	Lamiaceae	<i>Lamium amplexicaule</i>			Baltutan	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
870	Lamiaceae	<i>Lamium garganicum</i>			Tel balıcağ	L+A	---	---	---	0	0	1, 3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
871	Lamiaceae	<i>Lamium maculatum</i>			Benli Balıcağ	A	---	---	---	0	0	3
872	Lamiaceae	<i>Lamium moschatum</i>			Lünlünotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
873	Lamiaceae	<i>Lamium purpureum</i>		<i>purpureum</i>	Ballıbaba	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
874	Lamiaceae	<i>Lavandula stoechas</i>	<i>stoechas</i>		Karabaş	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
875	Lamiaceae	<i>Lycopus europaeus</i>			Kurtayağı	A	---	---	---	0	0	3
876	Lamiaceae	<i>Marrubium peregrinum</i>			Yabaniderme	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
877	Lamiaceae	<i>Marrubium vulgare</i>			Karaderme	A	---	---	---	0	0	3
878	Lamiaceae	<i>Melissa officinalis</i>	<i>officinalis</i>		Oğulotu	A	---	---	---	0	0	3
879	Lamiaceae	<i>Mentha aquatica</i>			Su nanesi	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
880	Lamiaceae	<i>Mentha longifolia</i>	<i>typhoides</i>		Dere nanesi	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
881	Lamiaceae	<i>Mentha pulegium</i>			Yarpuz	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
882	Lamiaceae	<i>Mentha spicata</i>	<i>condensata</i>		Kıvırcık nane	L	---	---	---	0	0	2
883	Lamiaceae	<i>Micromeria graeca</i>	<i>graeca</i>		Boğuncuk	A	---	---	---	0	0	3
884	Lamiaceae	<i>Micromeria juliana</i>			Topukçayı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
885	Lamiaceae	<i>Micromeria myrtifolia</i>			Boğumluçay	A	---	---	---	0	0	3
886	Lamiaceae	<i>Origanum onites</i>			Bilyalı kekik	L+A	---	---	---	0	0	1, 3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
887	Lamiaceae	<i>Origanum vulgare</i>	<i>hirtum</i>		Kara mercan	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
888	Lamiaceae	<i>Phlomis fruticosa</i>			Paşamba	L	---	---	---	0	0	2
889	Lamiaceae	<i>Phlomis pungens</i>		<i>hirta</i>	Silvanok	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
890	Lamiaceae	<i>Prasium majus</i>			Çalibaba	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
891	Lamiaceae	<i>Prunella laciniata</i>			Bodur fesleğen	A	---	---	---	0	0	3
892	Lamiaceae	<i>Prunella vulgaris</i>			Gelinciklemeotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
893	Lamiaceae	<i>Rosmarinus officinalis</i>			Biberiye	L	---	---	---	0	0	2
894	Lamiaceae	<i>Salvia aethiopsis</i>			Habeş adaçayı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
895	Lamiaceae	<i>Salvia amplexicaulis</i>			Ekin şalbası	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
896	Lamiaceae	<i>Salvia argentea</i>			Boz şalba	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
897	Lamiaceae	<i>Salvia pinnata</i>			Çanak şalbası	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
898	Lamiaceae	<i>Salvia tomentosa</i>			Şalba	A	---	---	---	0	0	3
890	Lamiaceae	<i>Salvia verbenaca</i>			Elmakekiği	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
891	Lamiaceae	<i>Salvia verticillata</i>			Dadırak	L	---	---	---	0	0	2
892	Lamiaceae	<i>Salvia viridis</i>			Zarif şalba	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
893	Lamiaceae	<i>Satureja cuneifolia</i>			Kayakekiği	L+A	---	---	---	0	0	1, 3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
894	Lamiaceae	<i>Satureja icarica</i>			Ada kekiği	L	---	---	---	0	0	2
895	Lamiaceae	<i>Satureja thymbra</i>			Halilibrahim zahteri	L	---	---	---	0	0	2
896	Lamiaceae	<i>Scutellaria albida</i>	<i>albida</i>		Akkaside	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
897	Lamiaceae	<i>Sideritis lanata</i>			İpekçayı	A	---	---	---	0	0	3
898	Lamiaceae	<i>Sideritis montana</i>	<i>remota</i>		Mor karaçay	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
899	Lamiaceae	<i>Sideritis trojana</i>			Sarı kız Çayı	L+A	---	---	CR	1	1	1, 3
900	Lamiaceae	<i>Stachys cretica</i>	<i>bulgarica</i>		Kızıl deliçay	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
901	Lamiaceae	<i>Stachys cretica</i>	<i>lesbiaca</i>		Şabıla	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
902	Lamiaceae	<i>Stachys cretica</i>	<i>smyrnaea</i>		İzmir deliçayı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
903	Lamiaceae	<i>Stachys obliqua</i>			Sarı çayçe	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
904	Lamiaceae	<i>Stachys thirkei</i>			Kestere	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
905	Lamiaceae	<i>Stachys tmolea</i>			Sürmeli çayçe	L+A	---	---	LC	1	0	1, 3
906	Lamiaceae	<i>Teucrium chamaedrys</i>	<i>lydium</i>		Bodurmahmut	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
907	Lamiaceae	<i>Teucrium divaricatum</i>	<i>divaricatum</i>		Mürçüotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
908	Lamiaceae	<i>Teucrium flavum</i>	<i>hellenicum</i>		Sarıyaşan	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
909	Lamiaceae	<i>Teucrium lamiifolium</i>	<i>lamiifolium</i>		Kumacıotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
910	Lamiaceae	<i>Teucrium montanum</i>	<i>montanum</i>		Dağdalak	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
911	Lamiaceae	<i>Teucrium orientale</i>		<i>orientale</i>	Kirveotu	A	---	---	---	0	0	3
912	Lamiaceae	<i>Teucrium polium</i>	<i>polium</i>		Acıyavşan	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
913	Lamiaceae	<i>Thymbra capitata</i>			Acıkekik	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
914	Lamiaceae	<i>Thymbra spicata</i>	<i>spicata</i>		Zahter	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
915	Lamiaceae	<i>Thymus atticus</i>			Ergene kekiği	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
916	Lamiaceae	<i>Thymus comptus</i>			Boğumlu kekik	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
917	Lamiaceae	<i>Thymus longicaulis</i>	<i>chaubardii</i>		Dağ kekiği	A	---	---	---	0	0	3
918	Lamiaceae	<i>Thymus sipyleus</i>			Sipil kekeği	A	---	---	---	0	0	3
919	Lamiaceae	<i>Thymus zygoides</i>		<i>lycaonicus</i>	Bodur kekiği	L+A	---	---	LC	1	0	1, 3
920	Lamiaceae	<i>Thymus zygoides</i>		<i>zygoides</i>	Bodur kekiği	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
921	Lamiaceae	<i>Vitex agnus-castus</i>			Hayıt	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
922	Lamiaceae	<i>Ziziphora capitata</i>			Anuk	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
923	Lamiaceae	<i>Ziziphora clinopodioides</i>			Dağ reyhanı	A	---	---	---	0	0	3
924	Lauraceae	<i>Laurus nobilis</i>			Defne	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
925	Lentibulariaceae	<i>Utricularia australis</i>			Durgun sumiğferi	L	---	---	---	0	0	2

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
926	Liliaceae	<i>Fritillaria bithynica</i>			Deli lâle	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
927	Liliaceae	<i>Fritillaria sibirnyi</i>			Garip lâle	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
928	Liliaceae	<i>Gagea bohemica</i>			Sarıyıldız	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
929	Liliaceae	<i>Gagea chrysantha</i>			Alyıldız	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
930	Liliaceae	<i>Gagea peduncularis</i>			Karga sarımsağı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
931	Liliaceae	<i>Gagea pratensis</i>			Çayır yıldızı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
932	Liliaceae	<i>Tulipa orphanidea</i>			Doğandili	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
933	Liliaceae	<i>Tulipa undulatifolia</i>			Kıvrıkcık lâle	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
934	Linaceae	<i>Linum austriacum</i>	<i>austriacum</i>		Zeyrek	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
935	Linaceae	<i>Linum bienne</i>			Deli keten	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
936	Linaceae	<i>Linum catharticum</i>			Arsız keten	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
937	Linaceae	<i>Linum corymbulosum</i>			Koru keteni	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
938	Linaceae	<i>Linum nodiflorum</i>			Yaban keten	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
939	Linaceae	<i>Linum strictum</i>		<i>spicatum</i>	Tok keten	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
940	Linaceae	<i>Linum usitatissimum</i>			Keten	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
941	Lythraceae	<i>Ammannia coccinea</i>			Kızıl amanotu	L	---	---	---	0	0	2

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
942	Lythraceae	<i>Lythrum maritimum</i>			Aklarotu	A	---	---	---	0	0	3
943	Lythraceae	<i>Lythrum salicaria</i>			Hevhulma	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
944	Lythraceae	<i>Lythrum tribracteatum</i>			Üçaklarotu	L	---	---	---	0	0	2
945	Lythraceae	<i>Lythrum volgense</i>			Uşak aklarotu	L	---	---	---	0	0	2
946	Malvaceae	<i>Abutilon theophrasti</i>			İmam kavuğu	A	---	---	---	0	0	3
947	Malvaceae	<i>Alcea biennis</i>			Fatmaanagül	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
948	Malvaceae	<i>Althaea cannabina</i>			Gülhannaz	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
949	Malvaceae	<i>Althaea hirsuta</i>			Gülhatmi	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
950	Malvaceae	<i>Althaea officinalis</i>			Deli gülhatmi	A	---	---	---	0	0	3
951	Malvaceae	<i>Hibiscus trionum</i>			Kerkede	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
952	Malvaceae	<i>Lavatera punctata</i>			Saracak	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
953	Malvaceae	<i>Malope malacoides</i>			Köynik	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
954	Malvaceae	<i>Malva nicaeensis</i>			İlmikotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
955	Malvaceae	<i>Malva sylvestris</i>			Ebegümeçi	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
956	Malvaceae	<i>Malvella sherardiana</i>			Hubazi	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
957	Malvaceae	<i>Tilia platyphyllos</i>			Yaz ıhlamuru	L+A	---	---	---	0	0	1, 3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
958	Malvaceae	<i>Tilia rubra</i>	<i>caucasica</i>		Felamur	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
959	Malvaceae	<i>Tilia tomentosa</i>			Gümüşi ihlamur	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
960	Molluginaceae	<i>Glinus lotoides</i>			Haliotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
961	Molluginaceae	<i>Mollugo cerviana</i>			Yeşil haliotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
962	Montiaceae	<i>Montia arvensis</i>			Montiya	A	---	---	---	0	0	3
963	Moraceae	<i>Ficus carica</i>	<i>carica</i>		İncir	A	---	---	---	0	0	3
964	Moraceae	<i>Morus alba</i>			Ak dut	A	---	---	---	0	0	3
965	Myrtaceae	<i>Myrtus communis</i>			Mersin	L	---	---	---	0	0	2
966	Najadaceae	<i>Najas minor</i>			Küçük superisi	L	---	---	---	0	0	2
967	Nitraniceae	<i>Peganum harmala</i>			Üzerlik	L	---	---	---	0	0	2
968	Nymphaeaceae	<i>Nymphaea alba</i>			Beyaz nilüfer	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
969	Oleaceae	<i>Fontanesia philliraeoides</i>			Cılbırtı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
970	Oleaceae	<i>Fraxinus angustifolia</i>	<i>angustifolia</i>		Sivri dişbudak	L	---	---	---	0	0	2
971	Oleaceae	<i>Fraxinus ornus</i>	<i>ornus</i>		Çiçekli dişbudak	A	---	---	---	0	0	3
972	Oleaceae	<i>Jasminium fruticans</i>			Borum	L	---	---	---	0	0	2
973	Oleaceae	<i>Jasminium officinale</i>			Yasemin	A	---	---	---	0	0	2

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
974	Oleaceae	<i>Ligustrum vulgare</i>			Kurtbağrı	A	---	---	---	0	0	3
975	Oleaceae	<i>Olea europaea</i>		<i>europaea</i>	Zeytin	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
976	Oleaceae	<i>Phillyrea latifolia</i>			Akçakesme	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
977	Onagraceae	<i>Circaea lutetiana</i>			Kankurutan	A	---	---	---	0	0	3
978	Onagraceae	<i>Epilobium angustifolium</i>			Yakıotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
979	Onagraceae	<i>Epilobium palustre</i>			Dereyakısı	A	---	---	---	0	0	3
980	Onagraceae	<i>Epilobium parviflorum</i>			Iraz yakıotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
981	Onagraceae	<i>Epilobium tetragonum</i>		<i>tetragonum</i>	Ezberyakısı	A	---	---	---	0	0	3
982	Onagraceae	<i>Oenothera biennis</i>			Ezançiçeği	A	---	---	---	0	0	3
983	Orchidaceae	<i>Anacamptis pyramidalis</i>			Sivrisalep	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
984	Orchidaceae	<i>Cephalanthera damasonium</i>			Ormankuşçuğu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
985	Orchidaceae	<i>Cephalanthera epipactoides</i>			Ana çamçiçeği	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
986	Orchidaceae	<i>Cephalanthera longifolia</i>			Kuğu salebi	A	---	---	---	0	0	3
987	Orchidaceae	<i>Cephalanthera rubra</i>			Çamçiçeği	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
989	Orchidaceae	<i>Cephalanthera × schaberi</i>			Melez çamçiçeği	L	---	---	---	0	0	2
990	Orchidaceae	<i>Dactylorhiza romana</i>			Elçik	L+A	---	---	---	0	0	1, 3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
991	Orchidaceae	<i>Dactylorhiza saccifera</i>			Keseli salep	L	---	---	---	0	0	2
992	Orchidaceae	<i>Epipactis helleborine</i>			Bindallıçipeği	A	---	---	---	0	0	3
993	Orchidaceae	<i>Epipactis persica</i>			Acem danakıranı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
994	Orchidaceae	<i>Limodorum abortivum</i>		<i>abortivum</i>	Saçuzatan	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
995	Orchidaceae	<i>Listera ovata</i>			Çalı salebi	A	---	---	---	0	0	3
996	Orchidaceae	<i>Neotinea maculata</i>			Benli çamsalebi	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
997	Orchidaceae	<i>Ophrys fusca</i>	<i>fusca</i>		Kedi gözü	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
998	Orchidaceae	<i>Ophrys holoserica</i>	<i>heterochila</i>		Deşdiye salebi	L	---	---	---	0	0	2
999	Orchidaceae	<i>Ophrys iricolor</i>			Alkim salebi	L	---	---	---	0	0	2
1000	Orchidaceae	<i>Ophrys lutea</i>	<i>minor</i>		Sarı salep	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1001	Orchidaceae	<i>Ophrys mammosa</i>	<i>mamosa</i>		Kedikulağı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1002	Orchidaceae	<i>Ophrys oestriifera</i>	<i>oesterifolia</i>		Sinek salebi	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1003	Orchidaceae	<i>Ophrys speculum</i>	<i>speculum</i>		Ayna salebi	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1004	Orchidaceae	<i>Ophrys sphegodes</i>	<i>herae</i>		Umacı salebi	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1005	Orchidaceae	<i>Ophrys tenthredinifera</i>			Böcek salebi	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1006	Orchidaceae	<i>Ophrys umbilicata</i>	<i>umbilicata</i>		Göbekli salep	L+A	---	---	---	0	0	1, 3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
1007	Orchidaceae	<i>Orchis italica</i>			Teketaşağı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1008	Orchidaceae	<i>Orchis morio</i>	<i>picta</i>		Boyalı salep	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1009	Orchidaceae	<i>Orchis papilionacea</i>	<i>messenica</i>		Dilkırık	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1010	Orchidaceae	<i>Orchis provincialis</i>			Katrancık	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1011	Orchidaceae	<i>Orchis punctulata</i>			Selef	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1012	Orchidaceae	<i>Orchis purpurea</i>	<i>purpurea</i>		Hasancık	A	---	---	---	0	0	3
1013	Orchidaceae	<i>Orchis simia</i>			Salep püskülü	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1014	Orchidaceae	<i>Serapias bergonii</i>			İnce sağırkulağı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1015	Orchidaceae	<i>Spiranthes spiralis</i>			İnci salebi	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1016	Orobanchaceae	<i>Bartsia trixago</i>			Karaballıbaba	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1017	Orobanchaceae	<i>Lathraea squamaria</i>			Gizliot	A	---	---	---	0	0	3
1018	Orobanchaceae	<i>Orobanche aegyptiaca</i>			Dinlendiren	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1019	Orobanchaceae	<i>Orobanche alba</i>	<i>alba</i>		Boğasak	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1020	Orobanchaceae	<i>Orobanche minor</i>			Göveotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1021	Orobanchaceae	<i>Orobanche mutelii</i>			Baklakıran	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1023	Orobanchaceae	<i>Orobanche nana</i>			Veremotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
1024	Orobanchaceae	<i>Parentucellia latifolia</i>			Üçdilotu	A	---	---	---	0	0	3
1025	Orobanchaceae	<i>Parentucellia viscosa</i>			Salgılı üçdilotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1026	Orobanchaceae	<i>Pedicularis comosa</i>		<i>sibthorpii</i>	Hotozlu bitotu	A	---	---	---	0	0	3
1027	Oxalidaceae	<i>Oxalis corniculata</i>			Sarı ekşiyonca	A	---	---	---	0	0	3
1028	Paeoniaceae	<i>Paeonia arietina</i>			Şakayık	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1029	Paeoniaceae	<i>Paeonia mascula</i>	<i>bodurii</i>		Beyaztombak	L+A	---	---	CR	1	1	1, 3
1030	Paeoniaceae	<i>Paeonia peregrina</i>			Bocur	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1031	Papaveraceae	<i>Corydalis caucasica</i>	<i>abantensis</i>		Abanttarlakuşu	L+A	---	---	EN	1	1	1, 3
1032	Papaveraceae	<i>Fumaria densiflora</i>			Ergendöşeği	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1033	Papaveraceae	<i>Fumaria kralikii</i>			Gül şahtere	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1034	Papaveraceae	<i>Fumaria macrocarpa</i>			Koca şahtere	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1035	Papaveraceae	<i>Fumaria parviflora</i>			Tarla şahteresi	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1036	Papaveraceae	<i>Fumaria petteri</i>	<i>thuretii</i>		Kaya şahteresi	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1037	Papaveraceae	<i>Glaucium corniculatum</i>		<i>corniculatum</i>	Çömlekçatlatan	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1038	Papaveraceae	<i>Glaucium flavum</i>			Gündürmelâlesi	A	---	---	---	0	0	3
1039	Papaveraceae	<i>Hypecoum pendulum</i>			Tarla düğmeciği	L	---	---	---	0	0	1, 3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
1040	Papaveraceae	<i>Hypecoum psedograndiflorum</i>			Hıdrellezotu	L	---	---	---	0	0	1, 3
1041	Papaveraceae	<i>Papaver arenarium</i>			Karagöz	A	---	---	---	0	0	3
1042	Papaveraceae	<i>Papaver argemone</i>			Kum haşhaşı	A	---	---	---	0	0	3
1043	Papaveraceae	<i>Papaver dubium</i>	<i>dubium</i>		Köpekyağı	L	---	---	---	0	0	1, 3
1044	Papaveraceae	<i>Papaver dubium</i>	<i>laevigatum</i>		Kulikasor	L	---	---	---	0	0	1, 3
1045	Papaveraceae	<i>Papaver lacerum</i>			Kara gelincik	L+A	---	---	---	0	0	2
1046	Papaveraceae	<i>Papaver pilosum</i>	<i>strictum</i>		Dağ gelinciği	A	---	---	NT	1	0	3
1047	Papaveraceae	<i>Papaver rhoeas</i>			Gelincik	L	---	---	---	0	0	1, 3
1048	Papaveraceae	<i>Papaver somniferum</i>		<i>somniferum</i>	Afyonçiçeği	L	---	---	---	0	0	1, 3
1049	Papaveraceae	<i>Papaver virchowii</i>			borcanka	L	---	---	---	0	0	1, 3
1050	Papaveraceae	<i>Roemeria hybrida</i>	<i>hybrida</i>		Pıtırıtotu	L	---	---	---	0	0	1, 3
1051	Pedaliaceae	<i>Sesamum indicum</i>			Susam	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1052	Plantaginaceae	<i>Callitriche stagnalis</i>			Göl dilbersaçı	A	---	---	---	0	0	3
1053	Plantaginaceae	<i>Digitalis ferruginea</i>			Arikovanı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1054	Plantaginaceae	<i>Digitalis lanata</i>			Yünlü yüksükotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1055	Plantaginaceae	<i>Digitalis trojana</i>			Kapıdağı yüksükotu	L+A	---	---	VU	1	0	1, 3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
1056	Plantaginaceae	<i>Gratiola officinalis</i>			Hüdaverdiotu	A	---	---	---	0	0	3
1057	Plantaginaceae	<i>Kickxia commutata</i>	<i>graeca</i>		Ege fukaraotu	A	---	---	---	0	0	3
1058	Plantaginaceae	<i>Kickxia elatine</i>	<i>crinita</i>		Fukaraotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1059	Plantaginaceae	<i>Kickxia lanigera</i>			Tüylü fukaraotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1060	Plantaginaceae	<i>Kickxia spuria</i>	<i>integrifolia</i>		Sivri fukaraotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1061	Plantaginaceae	<i>Linaria chalepensis</i>			Halep nevrüzotu	L	---	---	---	0	0	2
1062	Plantaginaceae	<i>Linaria pelisseriana</i>			Mor nevrüzotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1063	Plantaginaceae	<i>Linaria simplex</i>			Yalın nevrüzotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1064	Plantaginaceae	<i>Misopates orontium</i>			Asi balıkağzı	A	---	---	---	0	0	3
1065	Plantaginaceae	<i>Plantago afra</i>			Ateşyaprağı	A	---	---	---	0	0	3
1066	Plantaginaceae	<i>Plantago bellardii</i>			Babadeşen	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1067	Plantaginaceae	<i>Plantago coronopus</i>	<i>commutata</i>		Çığnak	A	---	---	---	0	0	3
1068	Plantaginaceae	<i>Plantago coronopus</i>	<i>coronopus</i>		Boğaotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1069	Plantaginaceae	<i>Plantago cretica</i>			Bağayaprağı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1070	Plantaginaceae	<i>Plantago holosteum</i>			Bağayaprağı	A	---	---	---	0	0	3
1071	Plantaginaceae	<i>Plantago lagopus</i>			Kırkdamarotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3

Sıra No	Familya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
1072	Plantaginaceae	<i>Plantago lanceolata</i>			Damarlıca	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1073	Plantaginaceae	<i>Plantago major</i>	<i>intermedia</i>		Yedidamarotu	A	---	---	---	0	0	3
1074	Plantaginaceae	<i>Plantago scabra</i>			Sinirsek	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1075	Plantaginaceae	<i>Veronica acinifolia</i>			Benlik	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1076	Plantaginaceae	<i>Veronica anagallis-aquatica</i>			Sugedemesi	A	---	---	---	0	0	3
1077	Plantaginaceae	<i>Veronica anagalloides</i>	<i>anagalloides</i>		Camak	A	---	---	---	0	0	3
1078	Plantaginaceae	<i>Veronica arvensis</i>			Ekin mavişi	A	---	---	---	0	0	3
1079	Plantaginaceae	<i>Veronica chamaedrys</i>			Cancan	A	---	---	---	0	0	3
1080	Plantaginaceae	<i>Veronica cymbalaria</i>			Venüşiçeği	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1081	Plantaginaceae	<i>Veronica elmaliensis</i>			Elmalı mavişi	L+A	---	---	NT	1	0	1, 3
1082	Plantaginaceae	<i>Veronica hederifolia</i>			Baharmavisi	A	---	---	---	0	0	3
1083	Plantaginaceae	<i>Veronica jacquinii</i>			Çalı mavişi	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1084	Plantaginaceae	<i>Veronica officinalis</i>			Oropaçayı	A	---	---	---	0	0	3
1085	Plantaginaceae	<i>Veronica persica</i>			Cırcamuk	A	---	---	---	0	0	3
1086	Plantaginaceae	<i>Veronica polita</i>			Mavişot	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1087	Plantaginaceae	<i>Veronica samuelssonii</i>			Tarla mavişi	A	---	---	---	0	0	3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
1088	Plantaginaceae	<i>Veronica triloba</i>			Üç maviş	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1089	Plantaginaceae	<i>Veronica triphyllos</i>			Bahçe mavişi	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1090	Platanaceae	<i>Platanus orientalis</i>			Çınar	A	---	---	---	0	0	3
1091	Plumbaginaceae	<i>Acantholimon ulicinum</i>		<i>ulicinum</i>	Kardikenî	A	---	---	---	0	0	3
1092	Plumbaginaceae	<i>Goniolimon incanum</i>			Boz kuduzotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1093	Plumbaginaceae	<i>Limonium angustifolium</i>			Sahil karanfili	A	---	---	---	0	0	3
1094	Plumbaginaceae	<i>Limonium gmelinii</i>			Çardak süpürgesi	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1095	Plumbaginaceae	<i>Limonium sinuatum</i>			Deniz lavantası	A	---	---	---	0	0	3
1096	Plumbaginaceae	<i>Limonium virgatum</i>			Kudurotu	A	---	---	---	0	0	3
1097	Plumbaginaceae	<i>Plumbago europaea</i>			Karakına	L	---	---	---	0	0	2
1098	Poaceae	<i>Aegilops biuncialis</i>			İkikılçık	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1099	Poaceae	<i>Aegilops caudata</i>			Karaot	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1100	Poaceae	<i>Aegilops geniculata</i>			Konbaş	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1101	Poaceae	<i>Aegilops neglecta</i>			Tüylü buğday	A	---	---	---	0	0	3
1102	Poaceae	<i>Aegilops triuncialis</i>	<i>triuncialis</i>		Üçkılçık	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1103	Poaceae	<i>Aegilops umbellulata</i>	<i>umbellulata</i>		Hanım buğdayı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
1104	Poaceae	<i>Aeluropus littoralis</i>			Sahil ayrığı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1105	Poaceae	<i>Agrostis castellana</i>	<i>byzantina</i>		Titrek tavusotu	A	---	---	---	0	0	3
1106	Poaceae	<i>Aira elegantissima</i>	<i>ambigua</i>		Kuru tülçiçeği	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1107	Poaceae	<i>Aira elegantissima</i>	<i>elegantissima</i>		Tül çiçeği	L	---	---	---	0	0	2
1108	Poaceae	<i>Alopecurus arundinaceus</i>			Kamış tilkikuyruğu	A	---	---	---	0	0	3
1109	Poaceae	<i>Alopecurus geniculatus</i>			Yassı tilkikuyruğu	L	---	---	---	0	0	2
1110	Poaceae	<i>Alopecurus myosuroides</i>	<i>myosuroides</i>		Tarla tilkikuyruğu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1111	Poaceae	<i>Alopecurus pratensis</i>			Çyır tilkikuyruğu	A	---	---	---	0	0	3
1112	Poaceae	<i>Alopecurus rendlei</i>			Sahil tilkikuyruğu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1113	Poaceae	<i>Alopecurus setaroides</i>			Kıllı tilkikuyruğu	A	---	---	---	0	0	3
1114	Poaceae	<i>Amblyopyrum muticum</i>		<i>muticum</i>	Narin buğday	L	---	---	---	0	0	2
1115	Poaceae	<i>Ammophila arenaria</i>	<i>arundinacea</i>		Sahilotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1116	Poaceae	<i>Anthoxanthum aristatum</i>			Kıllı kokuotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1117	Poaceae	<i>Anthoxanthum odoratum</i>	<i>odoratum</i>		Kokuotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1118	Poaceae	<i>Arrhenatherum elatius</i>			Çayıryulafı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1119	Poaceae	<i>Arrhenatherum palaestinum</i>			Kırk çayıryulafı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
1120	Poaceae	<i>Arundo donax</i>			Kargı	A	---	---	---	0	0	3
1121	Poaceae	<i>Avena barbata</i>	<i>barbata</i>		Narin yulaf	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1122	Poaceae	<i>Avena sterilis</i>	<i>sterilis</i>		Şifan	A	---	---	---	0	0	3
1123	Poaceae	<i>Beckmannia eruciformis</i>			Toparlak	A	---	---	---	0	0	3
1124	Poaceae	<i>Bothriochloa ischaemum</i>			Sakalotu	A	---	---	---	0	0	3
1125	Poaceae	<i>Brachypodium distachyon</i>			Tekkılcan	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1126	Poaceae	<i>Brachypodium sylvaticum</i>			Koru kılcanı	A	---	---	---	0	0	3
1127	Poaceae	<i>Briza maxima</i>			Kuşyüreği	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1128	Poaceae	<i>Briza media</i>			Zembilotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1129	Poaceae	<i>Briza minor</i>			Küçükzembil	A	---	---	---	0	0	3
1130	Poaceae	<i>Bromus arvensis</i>			Tarla bromu	A	---	---	---	0	0	3
1131	Poaceae	<i>Bromus diandrus</i>			Kılçıkotu	A	---	---	---	0	0	3
1132	Poaceae	<i>Bromus hordeaceus</i>	<i>hordeaceus</i>		Başakotu	A	---	---	---	0	0	3
1133	Poaceae	<i>Bromus hordeaceus</i>	<i>molliformis</i>		Kılcanotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1134	Poaceae	<i>Bromus intermedius</i>			Damiyeotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1135	Poaceae	<i>Bromus japonicus</i>	<i>japonicus</i>		İyeotu	A	---	---	---	0	0	3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
1136	Poaceae	<i>Bromus lanceolatus</i>			Kılıç bromu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1137	Poaceae	<i>Bromus madritensis</i>			Kırmızı brom	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1138	Poaceae	<i>Bromus rigidus</i>			Sert brom	A	---	---	---	0	0	3
1139	Poaceae	<i>Bromus riparius</i>			Meşe kılcanı	A	---	---	---	0	0	3
1140	Poaceae	<i>Bromus scoparius</i>			İbubuk ekini	A	---	---	---	0	0	3
1141	Poaceae	<i>Bromus secalinus</i>			Çavdar bromu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1142	Poaceae	<i>Bromus sipyleus</i>			Sipil kılcanı	L+A	---	---	EN	1	0	1, 3
1143	Poaceae	<i>Bromus squarrosus</i>			Kirpikli damiye	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1144	Poaceae	<i>Bromus sterilis</i>			Sağır ilcan	A	---	---	---	0	0	3
1145	Poaceae	<i>Bromus tectorum</i>			Kır bromu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1146	Poaceae	<i>Calamagrostis arundinacea</i>			Kandıraotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1147	Poaceae	<i>Calamagrostis epigejos</i>			Bekârotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1148	Poaceae	<i>Catabrosa aquatica</i>			Çipil	L	---	---	---	0	0	2
1149	Poaceae	<i>Catapodium marinum</i>			Kum telekotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1150	Poaceae	<i>Catapodium rigidum</i>	<i>rigidum</i>	<i>rigidum</i>	Telekotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1151	Poaceae	<i>Catapodium rigidum</i>	<i>rigidum</i>	<i>majus</i>	Telekotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
1152	Poaceae	<i>Chrysopogon gryllus</i>	<i>gryllus</i>		Buzağıotu	A	---	---	---	0	0	3
1153	Poaceae	<i>Crypsis aculeata</i>			Tuzlu bakakotu	L	---	---	---	0	0	2
1154	Poaceae	<i>Crypsis schoenoides</i>			Bakakotu	L	---	---	---	0	0	2
1155	Poaceae	<i>Cynodon dactylon</i>		<i>dactylon</i>	Köpekdişi	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1156	Poaceae	<i>Cynodon dactylon</i>		<i>viollosus</i>	Köpekdişi	A	---	---	---	0	0	3
1157	Poaceae	<i>Cynosurus cristatus</i>			Tarakotu	A	---	---	---	0	0	3
1158	Poaceae	<i>Cynosurus echinatus</i>			Top tarakotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1159	Poaceae	<i>Cynosurus effusus</i>			Yel tarakotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1160	Poaceae	<i>Dactylis glomerata</i>	<i>hispanica</i>		Kıllı domuzayrığı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1161	Poaceae	<i>Dasypyrum villosum</i>			Kızilev	A	---	---	---	0	0	3
1162	Poaceae	<i>Digitaria sanguinalis</i>			Kızıl Çatalotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1163	Poaceae	<i>Echinaria capitata</i>			Dikenbaşotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1164	Poaceae	<i>Echinochloa crus-galli</i>			Darican	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1165	Poaceae	<i>Eleusine indica</i>			Kazotu	A	---	---	---	0	0	3
1166	Poaceae	<i>Elymus elongatus</i>	<i>elongatus</i>		Putaothu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1167	Poaceae	<i>Elymus elongatus</i>	<i>turcicus</i>		Puslu putaotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
1168	Poaceae	<i>Elymus farctus</i>	<i>farctus</i>		Cicora	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1169	Poaceae	<i>Elymus farctus</i>	<i>rechingeri</i>		Kum cicorası	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1170	Poaceae	<i>Elymus hispidus</i>			Elimotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1171	Poaceae	<i>Elymus panormitanus</i>			Koru buğdayı	A	---	---	---	0	0	3
1172	Poaceae	<i>Elymus repens</i>			Sabankıran	A	---	---	---	0	0	3
1173	Poaceae	<i>Eragrostis cilianensis</i>			Meşe yulaflı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1174	Poaceae	<i>Eragrostis minor</i>			Bodur yulaf	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1175	Poaceae	<i>Eragrostis pilosa</i>			Kıllı yulaf	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1176	Poaceae	<i>Festuca callieri</i>	<i>callieri</i>		Çarşak yumağı	A	---	---	---	0	0	3
1177	Poaceae	<i>Festuca heterophylla</i>			Dağ çayırı	A	---	---	---	0	0	3
1178	Poaceae	<i>Festuca ustulata</i>			Kaz yumağı	A	---	---	---	1	0	3
1179	Poaceae	<i>Gastridium phleoides</i>			Bodur bekârotu	L	---	---	---	0	0	2
1180	Poaceae	<i>Glyceria notata</i>			Kıvırcık tatlıçim	A	---	---	---	0	0	3
1181	Poaceae	<i>Hainardia cylindrica</i>			İnce kuyrukotu	A	---	---	---	0	0	3
1182	Poaceae	<i>Helictotrichon compressum</i>			Yassı yulaf	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1183	Poaceae	<i>Holcus lanatus</i>			Kadifeotu	A	---	---	---	0	0	3

Sıra No	Familya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
1184	Poaceae	<i>Hordelymus europaeus</i>			Odun arpası	A	---	---	---	0	0	3
1185	Poaceae	<i>Hordeum bulbosum</i>			Boncuk arpa	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1186	Poaceae	<i>Hordeum geniculatum</i>			Yatık arpa	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1187	Poaceae	<i>Hordeum marinum</i>			Sahil arpası	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1188	Poaceae	<i>Hordeum murinum</i>	<i>leporinum</i>		Kılçık arpa	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1189	Poaceae	<i>Hordeum spontaneum</i>			Yabani arpa	L	---	---	---	0	0	2
1190	Poaceae	<i>Imperata cylindrica</i>			Çardakotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1191	Poaceae	<i>Koeleria pyramidata</i>			Kırnal	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1192	Poaceae	<i>Lagurus ovatus</i>			Tavşankuyruğu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1193	Poaceae	<i>Leymus racemosus</i>	<i>sabulosus</i>		Sahil çavdarı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1194	Poaceae	<i>Lolium perenne</i>			Çim	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1195	Poaceae	<i>Lolium rigidum</i>		<i>rigidum</i>	Sert çim	A	---	---	---	0	0	3
1196	Poaceae	<i>Lolium temulentum</i>		<i>arvense</i>	Delice çim	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1197	Poaceae	<i>Lolium temulentum</i>		<i>temulentum</i>	Delice çim	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1198	Poaceae	<i>Melica ciliata</i>	<i>ciliata</i>		Kırpıklı inci	A	---	---	---	0	0	3
1199	Poaceae	<i>Melica ciliata</i>	<i>transsilvanica</i>		Balkan incisi	A	---	---	---	0	0	3

Sıra No	Famulya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
1200	Poaceae	<i>Melica uniflora</i>			Seyrek inci	A	---	---	---	0	0	3
1201	Poaceae	<i>Micropyrum tenellum</i>			Cüce buğdayotu	A	---	---	---	0	0	3
1202	Poaceae	<i>Milium vernale</i>			Narin darı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1203	Poaceae	<i>Molineriella minuta</i>			Bodur saçotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1204	Poaceae	<i>Oryza sativa</i>			Pirinç	A	---	---	---	0	0	3
1205	Poaceae	<i>Oryzopsis coerulescens</i>			Gök pirinçotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1206	Poaceae	<i>Oryzopsis miliacea</i>	<i>miliacea</i>		Yiğit pirinçotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1207	Poaceae	<i>Oryzopsis miliacea</i>	<i>thomasi</i>		Yaba pirinçotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1208	Poaceae	<i>Parapholis incurva</i>			Eğri kiremitotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1209	Poaceae	<i>Paspalum distichum</i>			Yalan darısı	A	---	---	---	0	0	3
1210	Poaceae	<i>Phacelurus digitatus</i>			Dikparmakotu	L	---	---	---	0	0	2
1211	Poaceae	<i>Phalaris brachystachys</i>			Dallı kanyaş	L	---	---	---	0	0	2
1212	Poaceae	<i>Phalaris canariensis</i>			Kuşyemi	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1213	Poaceae	<i>Phalaris coerulescens</i>			Gök kanyaş	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1214	Poaceae	<i>Phalaris minor</i>			Cüce kanyaş	L	---	---	---	0	0	2
1215	Poaceae	<i>Phalaris paradoxa</i>			Topuzlu kanyaş	L+A	---	---	---	0	0	1, 3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
1216	Poaceae	<i>Phleum exaratum</i>	<i>exaratum</i>		Meşe itkuyruğu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1217	Poaceae	<i>Phleum subulatum</i>	<i>subulatum</i>		Tel itkuyruğu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1218	Poaceae	<i>Pholiurus pannonicus</i>			Bağcıkotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1219	Poaceae	<i>Phragmites australis</i>			Kamış	A	---	---	---	0	0	3
1220	Poaceae	<i>Poa alpina</i>	<i>fallax</i>		Yayla salkımı	A	---	---	---	0	0	3
1221	Poaceae	<i>Poa annua</i>			Salkımotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1222	Poaceae	<i>Poa bulbosa</i>			Yumrulu salkım	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1223	Poaceae	<i>Poa infirma</i>			Hatun salkımotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1224	Poaceae	<i>Poa palustris</i>			Bataklık salkımı	A	---	---	---	0	0	3
1225	Poaceae	<i>Poa trivialis</i>			Kaba salkımotu	A	---	---	---	0	0	3
1226	Poaceae	<i>Polypogon monspeliensis</i>			Hıtır	A	---	---	---	0	0	3
1227	Poaceae	<i>Polypogon viridis</i>			Tüylüceot	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1228	Poaceae	<i>Puccinellia intermedia</i>			Sağır tuzçimi	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1229	Poaceae	<i>Rostraria cristata</i>		<i>glabriiflora</i>	Gagaotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1230	Poaceae	<i>Saccharum strictum</i>			Koca şekerkamışı	L	---	---	---	0	0	2
1231	Poaceae	<i>Sclerochloa dura</i>			Mıcırotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
1232	Poaceae	<i>Secale anatolicum</i>			Anadolu çavdarı	A	---	---	---	0	0	3
1233	Poaceae	<i>Secale cereale</i>		<i>ancestrale</i>	Tüylü çavdar	L+A	---	---	VU	1	0	1, 3
1234	Poaceae	<i>Secale sylvestre</i>			Kum çavdarı	A	---	---	---	0	0	3
1235	Poaceae	<i>Setaria verticillata</i>		<i>verticillata</i>	Arnavut darısı	A	---	---	---	0	0	3
1236	Poaceae	<i>Sorghum bicolor</i>			Süpürge darısı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1237	Poaceae	<i>Sorghum halepense</i>		<i>halepense</i>	Ekin süpürgesi	A	---	---	---	0	0	3
1238	Poaceae	<i>Sporobolus virginicus</i>			Puslu çorakçimi	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1239	Poaceae	<i>Stipa bromoides</i>			Kılaç	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1240	Poaceae	<i>Stipa capensis</i>			Kum kılacı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1241	Poaceae	<i>Taeniatherum caput-medusae</i>	<i>crinitum</i>		Kılçık arpası	A	---	---	---	0	0	3
1242	Poaceae	<i>Tragus racemosus</i>			Kızıl kirpikotu	L	---	---	---	0	0	2
1243	Poaceae	<i>Triticum boeoticum</i>			Yabani siyez	A	---	---	---	0	0	3
1244	Poaceae	<i>Ventenata subenervis</i>	<i>subenervis</i>		Tarla ventenotu	A	---	---	---	0	0	3
1245	Poaceae	<i>Vulpia bromoides</i>			Titrek kirpikliçim	A	---	---	---	0	0	3
1246	Poaceae	<i>Vulpia ciliata</i>	<i>ciliata</i>		Kirpikliçim	A	---	---	---	0	0	3
1247	Poaceae	<i>Vulpia fasciculata</i>			Kum kirpikliçimi	L+A	---	---	---	0	0	1, 3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
1248	Poaceae	<i>Zea mays</i>			Mısır	A	---	---	---	0	0	3
1249	Polygalaceae	<i>Polygala anatolica</i>			Yılan yoncası	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1250	Polygalaceae	<i>Polygala monspeliaca</i>			Mart sütotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1251	Polygonaceae	<i>Polygonum bistorta</i>			Çimen eveleği	A	---	---	---	0	0	3
1251	Polygonaceae	<i>Polygonum equisetiforme</i>			Urganotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1252	Polygonaceae	<i>Polygonum maritimum</i>			Sicimlik	A	---	---	---	0	0	3
1253	Polygonaceae	<i>Polygonum lapathifolium</i>			Tırşon	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1254	Polygonaceae	<i>Polygonum patulum</i>	<i>patulum</i>		Atmercimeleği	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1255	Polygonaceae	<i>Polygonum patulum</i>	<i>pulchellum</i>		Soğanbağı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1256	Polygonaceae	<i>Rumex acetosella</i>			Kuzukulağı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1257	Polygonaceae	<i>Rumex bucephalophorus</i>			Çipir	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1258	Polygonaceae	<i>Rumex conglomeratus</i>			Ekşikulak	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1259	Polygonaceae	<i>Rumex crispus</i>			Labada	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1260	Polygonaceae	<i>Rumex cristatus</i>			Lapuşa	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1261	Polygonaceae	<i>Rumex patienta</i>			Efelek	A	---	---	---	0	0	3
1262	Polygonaceae	<i>Rumex pulcher</i>			Ekşilik	L+A	---	---	---	0	0	1, 3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
1263	Polygonaceae	<i>Rumex tuberosus</i>	<i>creticus</i>		Humadotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1264	Polygonaceae	<i>Rumex tuberosus</i>	<i>tuberosus</i>		Kuzukıkırdağı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1265	Portulacaceae	<i>Portulaca oleracea</i>			Semizotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1266	Posidoniaceae	<i>Posidonia oceanica</i>			Erişte	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1267	Potamogetonaceae	<i>Potamogeton berchtoldii</i>			Deli susümbülü	L	---	---	---	0	0	2
1268	Potamogetonaceae	<i>Potamogeton crispus</i>			Susümbülü	L	---	---	---	0	0	2
1269	Potamogetonaceae	<i>Potamogeton nodosus</i>			Düğmeli suotu	A	---	---	---	0	0	3
1270	Primulaceae	<i>Anagallis arvensis</i>		<i>arvensis</i>	Farekulağı	A	---	---	---	0	0	3
1271	Primulaceae	<i>Anagallis arvensis</i>		<i>caerulea</i>	Farekulağı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1272	Primulaceae	<i>Anagallis foemina</i>			Bağırsakotu	L	---	---	---	0	0	2
1273	Primulaceae	<i>Asterolinon linum-stellatum</i>			Kargacıkotu	A	---	---	---	0	0	3
1274	Primulaceae	<i>Cyclamen hederifolium</i>			Kandilkökü	A	---	---	---	0	0	3
1275	Primulaceae	<i>Lysimachia atropurpurea</i>			Mor kargaotu	A	---	---	---	0	0	3
1276	Primulaceae	<i>Lysimachia dubia</i>			İkiz kargaotu	A	---	---	---	0	0	3
1277	Primulaceae	<i>Lysimachia punctata</i>			Benli kargaotu	A	---	---	---	0	0	3
1278	Primulaceae	<i>Lysimachia vulgaris</i>			Kargaotu	A	---	---	---	0	0	3

Sıra No	Famulya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
1279	Primulaceae	<i>Primula acaulis</i>	<i>acaulis</i>		Çuhaçiçeği	A	---	---	---	0	0	3
1280	Primulaceae	<i>Primula acaulis</i>	<i>rubra</i>		Evvelbahar çiçeği	A	---	---	---	0	0	3
1281	Primulaceae	<i>Samolus valerandi</i>			Gilotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1282	Ranunculaceae	<i>Adonis aestivalis</i>			Kandamlası	L	---	---	---	0	0	2
1283	Ranunculaceae	<i>Adonis flammea</i>			Cinlâlesi	L	---	---	---	0	0	2
1284	Ranunculaceae	<i>Adonis microcarpa</i>			Çiçeğesor	L	---	---	---	0	0	2
1285	Ranunculaceae	<i>Anemone blanda</i>			Dağlâlesi	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1286	Ranunculaceae	<i>Anemone coronaria</i>			Manisalâlesi	A	---	---	---	0	0	3
1287	Ranunculaceae	<i>Anemone hortensis</i>			Gülâle	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1288	Ranunculaceae	<i>Ceratocephala falcata</i>			Yelotu	L	---	---	---	0	0	2
1289	Ranunculaceae	<i>Clematis cirrhosa</i>			Bahar sarmaşığı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1290	Ranunculaceae	<i>Clematis flammula</i>			Hamilmiskin	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1291	Ranunculaceae	<i>Clematis vitalba</i>			Akasma	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1292	Ranunculaceae	<i>Clematis viticella</i>			Yakmuk	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1293	Ranunculaceae	<i>Consolida aconiti</i>			Kurtmahmuzu	L+A	---	---	LC	1	0	1, 3
1294	Ranunculaceae	<i>Consolida hellespontica</i>			Süvari mahmuzu	L	---	---	---	0	0	2

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
1295	Ranunculaceae	<i>Consolida orientalis</i>			Morçişek	L	---	---	---	0	0	2
1296	Ranunculaceae	<i>Consolida phrygia</i>	<i>phrygia</i>		Ak mahmuz	L	---	---	NT	1	0	2
1297	Ranunculaceae	<i>Consolida regalis</i>	<i>paniculata</i>		Horozkuyruğu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1298	Ranunculaceae	<i>Delphinium fissum</i>	<i>anatolicum</i>		Özge hezaren	L+A	---	---	LC	1	0	1, 3
1299	Ranunculaceae	<i>Delphinium peregrinum</i>			Tel hezaren	A	---	---	---	0	0	3
1300	Ranunculaceae	<i>Nigella arvensis</i>		<i>glauca</i>	Tarla çörekotu	L	---	---	---	0	0	2
1301	Ranunculaceae	<i>Nigella arvensis</i>		<i>involutata</i>	Tarla çörekotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1301	Ranunculaceae	<i>Nigella damascena</i>			Şam çörekotu	L	---	---	---	0	0	2
1302	Ranunculaceae	<i>Nigella elata</i>			Deli çörekotu	L	---	---	---	0	0	2
1303	Ranunculaceae	<i>Ranunculus arvensis</i>			Mustafaçişeği	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1304	Ranunculaceae	<i>Ranunculus brutius</i>			Buladanotu	A	---	---	---	0	0	3
1305	Ranunculaceae	<i>Ranunculus constantinopolitanus</i>			Kâğıthane çişeği	A	---	---	---	0	0	3
1306	Ranunculaceae	<i>Ranunculus dissectus</i>	<i>sibthorpii</i>		Hoş kebibeç	L+A	---	---	---	0	0	2
1307	Ranunculaceae	<i>Ranunculus ficaria</i>	<i>ficariiformis</i>		Arpacıksalebi	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1308	Ranunculaceae	<i>Ranunculus gracilis</i>			Narin yağçişeği	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1309	Ranunculaceae	<i>Ranunculus isthmicus</i>	<i>stepporum</i>		Kır köstebekotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3

Sıra No	Famulya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
1310	Ranunculaceae	<i>Ranunculus lateriflorus</i>			Yamuk çırnıkotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1311	Ranunculaceae	<i>Ranunculus marginatus</i>			Çırnıkotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1312	Ranunculaceae	<i>Ranunculus muricatus</i>			Kutsaldefne	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1313	Ranunculaceae	<i>Ranunculus neapolitanus</i>			Çiçeğezer	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1314	Ranunculaceae	<i>Ranunculus ophioglossifolius</i>			Çamur yağotu	A	---	---	---	0	0	3
1315	Ranunculaceae	<i>Ranunculus paludosus</i>			Koyunüçgülü	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1316	Ranunculaceae	<i>Ranunculus pedatus</i>	<i>trojanus</i>		Kale yağotu	L+A	---	---	CR	1	1	1, 3
1317	Ranunculaceae	<i>Ranunculus repens</i>			Tiktakdana	L	---	---	---	0	0	2
1318	Ranunculaceae	<i>Ranunculus reuterianus</i>			Has düğünçiçeği	L	---	---	LC	1	0	2
1319	Ranunculaceae	<i>Ranunculus rumelicus</i>			Rumeli yağotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1320	Ranunculaceae	<i>Ranunculus peltatus</i>	<i>fucoides</i>		Ak yağlıçanak	A	---	---	---	0	0	3
1321	Ranunculaceae	<i>Ranunculus sartorianus</i>			Pisik yağotu	L	---	---	LC	1	0	2
1322	Ranunculaceae	<i>Ranunculus sceleratus</i>			Batak düğünçiçeği	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1323	Ranunculaceae	<i>Ranunculus tricophyllus</i>			Sulu çanak	L+A	---	---	---	0	0	Lit, 3
1324	Ranunculaceae	<i>Ranunculus velutinus</i>			Kadife yağotu	L	---	---	---	0	0	2
1325	Ranunculaceae	<i>Staphisagria macrosperma</i>			Bitotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
1326	Ranunculaceae	<i>Thalictrum aquilegifolium</i>			Haseki sedefi	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1327	Ranunculaceae	<i>Thalictrum lucidum</i>			Çayır sedefi	L	---	---	---	0	0	1, 3
1328	Resedaceae	<i>Reseda alba</i>			Akgerdanlık	A	---	---	---	0	0	3
1329	Resedaceae	<i>Reseda lutea</i>		<i>lutea</i>	Muhabbet çiçeği	A	---	---	---	0	0	3
1330	Rhamnaceae	<i>Paliurus spinachristi</i>			Karaçalı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1331	Rhamnaceae	<i>Rhamnus rhodopea</i>	<i>anatolica</i>		Balkan cehrisi	L	---	---	---	0	0	2
1332	Rosaceae	<i>Agrimonia eupatoria</i>	<i>eupatoria</i>		Fıtıkotu	A	---	---	---	0	0	3
1333	Rosaceae	<i>Alchemilla hirsutiflora</i>			Yıldıznişanı	L+A	---	---	VU	1	0	1, 3
1334	Rosaceae	<i>Amelanchier ovalis</i>	<i>ovalis</i>		Kurtağacı	L	---	---	---	0	0	2
1335	Rosaceae	<i>Amygdalus communis</i>			Badem	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1336	Rosaceae	<i>Amygdalus webbii</i>			Karabadem	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1337	Rosaceae	<i>Aremonia agrimonoides</i>			Kasıkotu	L	---	---	---	0	0	2
1338	Rosaceae	<i>Cerasus avium</i>			Kiraz	A	---	---	---	0	0	3
1339	Rosaceae	<i>Cormus domestica</i>			Üvez	L	---	---	---	0	0	2
1340	Rosaceae	<i>Crataegus orientalis</i>			Alıç	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1341	Rosaceae	<i>Cydonia oblonga</i>			Ayva	L+A	---	---	---	0	0	1, 3

Sıra No	Famulya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
1342	Rosaceae	<i>Fragaria vesca</i>			Dağ çileği	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1343	Rosaceae	<i>Geum urbanum</i>			Meryemotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1344	Rosaceae	<i>Malus sylvestris</i>	<i>orientalis</i>		Ekşi elma	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1345	Rosaceae	<i>Persica vulgaris</i>			Şeftali	A	---	---	---	0	0	3
1346	Rosaceae	<i>Potentilla inclinata</i>			Eğri parmakotu	A	---	---	---	0	0	3
1347	Rosaceae	<i>Potentilla micrantha</i>			Cüce parmakotu	A	---	---	---	0	0	3
1348	Rosaceae	<i>Potentilla recta</i>			Su parmakotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1349	Rosaceae	<i>Potentilla reptans</i>			Reşatınotu	A	---	---	---	0	0	3
1350	Rosaceae	<i>Prunus divaricata</i>		<i>divaricata</i>	Yunus eriği	A	---	---	---	0	0	3
1351	Rosaceae	<i>Prunus spinosa</i>			Çakal eriği	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1352	Rosaceae	<i>Pyrus amygdaliformis</i>		<i>amygdaliformis</i>	Çöğür armudu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1353	Rosaceae	<i>Pyrus communis</i>	<i>communis</i>		Bey armudu	A	---	---	---	0	0	3
1354	Rosaceae	<i>Pyrus elaeagnifolia</i>	<i>elaegnifolia</i>		Ahlat	A	---	---	---	0	0	3
1355	Rosaceae	<i>Rosa canina</i>			Kuşburnu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1356	Rosaceae	<i>Rosa pulverulenta</i>			Bodur gül	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1357	Rosaceae	<i>Rosa sempervirens</i>			İtburnu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
1358	Rosaceae	<i>Rubus canescens</i>	<i>glabratus</i>		Çoban kösteği	A	---	---	---	0	0	3
1359	Rosaceae	<i>Rubus sanctus</i>			Bögürtlen	A	---	---	---	0	0	3
1360	Rosaceae	<i>Sanguisorba minor</i>	<i>balearica</i>		Kelekayağı	A	---	---	---	0	0	3
1361	Rosaceae	<i>Sanguisorba minor</i>	<i>minor</i>		Çayırdüğmesi	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1362	Rosaceae	<i>Sanguisorba verrucosa</i>			Sincanotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1363	Rosaceae	<i>Sarcopoterium spinosum</i>			Abdestbozan	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1364	Rosaceae	<i>Sorbus aucuparia</i>			Kuş üvezi	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1365	Rosaceae	<i>Sorbus torminalis</i>		<i>torminalis</i>	Pitlicen	A	---	---	---	0	0	3
1366	Rosaceae	<i>Sorbus umbellata</i>			Geyik elması	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1367	Rubiaceae	<i>Asperula involucrata</i>			Akça belumu	A	---	---	---	0	0	3
1368	Rubiaceae	<i>Asperula rumelica</i>			Çatallı belumotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1369	Rubiaceae	<i>Asperula sintenisii</i>			Kazdağı belumu	A	---	---	EN	1	0	3
1370	Rubiaceae	<i>Crucianella angustifolia</i>			İnce haçotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1371	Rubiaceae	<i>Crucianella imbricata</i>			Kurak haçotu	A	---	---	---	0	0	3
1372	Rubiaceae	<i>Crucianella laevipes</i>			Sarılıkotu	A	---	---	---	0	0	3
1374	Rubiaceae	<i>Galium album</i>	<i>pyncotrichum</i>		Gür iplikçik	L+A	---	---	---	0	0	1, 3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
1375	Rubiaceae	<i>Galium aparine</i>			Çoban süzgeci	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1376	Rubiaceae	<i>Galium brevifolium</i>	<i>insulare</i>		Sünnetlice	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1377	Rubiaceae	<i>Galium floribundum</i>			Kıvrık iplikçik	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1377	Rubiaceae	<i>Galium incanum</i>	<i>incanum</i>		Külâh iplikçiği	A	---	---	---	0	0	3
1379	Rubiaceae	<i>Galium lovcense</i>			Çalı iplikçiği	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1380	Rubiaceae	<i>Galium odoratum</i>			Orman iplikçiği	A	---	---	---	0	0	3
1381	Rubiaceae	<i>Galium palustre</i>			Su iplikçiği	A	---	---	---	0	0	3
1382	Rubiaceae	<i>Galium paschale</i>			Gök iplikçik	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1383	Rubiaceae	<i>Galium spurium</i>	<i>spurium</i>		Arsız iplikçik	A	---	---	---	0	0	3
1384	Rubiaceae	<i>Galium tricornutum</i>			Havotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1385	Rubiaceae	<i>Galium trojanum</i>			Kazdağı belumu	A	---	---	DD	1	0	3
1386	Rubiaceae	<i>Galium verum</i>	<i>verum</i>		Boyalık	A	---	---	---	0	0	3
1387	Rubiaceae	<i>Rubia peregrina</i>			Yabani kökboya	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1388	Rubiaceae	<i>Rubia tenuifolia</i>			Kızılboya	L	---	---	---	0	0	2
1389	Rubiaceae	<i>Rubia tinctorum</i>			Kökboyası	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1390	Rubiaceae	<i>Sherardia arvensis</i>			Gökörenotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
1391	Rubiaceae	<i>Theligonum cynocrambe</i>			Kuşyüreği	A	---	---	---	0	0	3
1392	Rubiaceae	<i>Valantia hispida</i>			Kıllı örenotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1393	Rubiaceae	<i>Valantia muralis</i>			Örenotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1394	Ruppiaceae	<i>Ruppia cirrhosa</i>			Sülüklü ördekotu	L	---	---	---	0	0	2
1395	Rutaceae	<i>Ruta buxbaumii</i>			Sedefu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1396	Rutaceae	<i>Ruta thesioides</i>			Kır sedefu	L	---	---	---	0	0	2
1397	Salicaceae	<i>Populus tremula</i>	<i>tremula</i>		Titrek kavak	A	---	---	---	0	0	3
1398	Salicaceae	<i>Salix alba</i>			Ak söğüt	A	---	---	---	0	0	3
1399	Salicaceae	<i>Salix caprea</i>			Keçi söğüdü	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1400	Salicaceae	<i>Salix amplexicaulis</i>			Çifte söğüt	L	---	---	---	0	0	2
1401	Santalaceae	<i>Comandra umbellata</i>	<i>elegans</i>		Ergüvelek	L	---	---	---	0	0	2
1402	Santalaceae	<i>Osyris alba</i>			Morcak	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1403	Santalaceae	<i>Thesium bergeri</i>			Koru güveleği	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1404	Santalaceae	<i>Viscum album</i>	<i>abietis</i>		Gökmar güveliği	A	---	---	---	0	0	3
1405	Santalaceae	<i>Viscum album</i>	<i>album</i>		Ökseotu	A	---	---	---	0	0	3
1406	Sapindaceae	<i>Acer campestre</i>	<i>campestre</i>		Ova akçağacı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
1407	Sapindaceae	<i>Acer hyrcanum</i>	<i>keckianum</i>		Kazdağı akçağacı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1408	Sapindaceae	<i>Acer negundo</i>			İsfendan	A	---	---	---	0	0	3
1409	Saxifragaceae	<i>Saxifraga hederacea</i>		<i>hederacea</i>	Cılız taşkıran	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1410	Scrophulariaceae	<i>Scrophularia canina</i>	<i>bicolor</i>		İt sıracaotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1411	Scrophulariaceae	<i>Scrophularia depauperata</i>			Koru sıracaotu	L+A	---	---	LC	1	0	1, 3
1412	Scrophulariaceae	<i>Scrophularia scopolii</i>		<i>scopolii</i>	Elköpürten	A	---	---	---	0	0	3
1413	Scrophulariaceae	<i>Verbascum antinori</i>			Sıska sığırkuyruğu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1414	Scrophulariaceae	<i>Verbascum aschersonii</i>			Çan sığırkuyruğu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1415	Scrophulariaceae	<i>Verbascum gnophalodes</i>			Uslu sığırkuyruğu	A	---	---	---	0	0	3
1416	Scrophulariaceae	<i>Verbascum hasbenlii</i>			Benli sığırkuyruğu	L+A	---	---	CR	1	0	Lit, 3
1417	Scrophulariaceae	<i>Verbascum lasianthum</i>			Yünlü sığırkuyruğu	L+A	---	---	---	0	0	L+A, 3
1418	Scrophulariaceae	<i>Verbascum mucronatum</i>			Şapala	L	---	---	---	0	0	2
1419	Scrophulariaceae	<i>Verbascum orientale</i>			İbrahimotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1420	Scrophulariaceae	<i>Verbascum ovalifolium</i>	<i>ovalifolium</i>		Çayır sığırkuyruğu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1421	Scrophulariaceae	<i>Verbascum parviflorum</i>			Balıkağısı	A	---	---	LC	1	0	3
1422	Scrophulariaceae	<i>Verbascum pinnatifidum</i>			Dedengil	A	---	---	---	0	0	3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
1423	Scrophulariaceae	<i>Verbascum scamandri</i>			Kazdağ sığırkuyruğu	L+A	---	---	CR	1	0	1, 3
1424	Scrophulariaceae	<i>Verbascum simavicum</i>			Simav sığırkuyruğu	A	---	---	VU	1	0	3
1425	Scrophulariaceae	<i>Verbascum sinuatum</i>	<i>sinuatum</i>	<i>sinuatum</i>	Bodanotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1426	Scrophulariaceae	<i>Verbascum speciosum</i>			Zelve	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1427	Scrophulariaceae	<i>Verbascum xanthophoeniceum</i>			Sülün sığırkuyruğu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1428	Simaroubaceae	<i>Ailanthus altissima</i>			Kokarağaç	A	---	---	---	0	0	3
1429	Smilacaceae	<i>Smilax excelsa</i>			Dikenucu	A	---	---	---	0	0	3
1430	Solanaceae	<i>Atropa belladonna</i>			Güzelavratotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1431	Solanaceae	<i>Datura stramonium</i>			Boru çiçeği	A	---	---	---	0	0	3
1432	Solanaceae	<i>Hyoscyamus albus</i>			Ak banotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1433	Solanaceae	<i>Hyoscyamus niger</i>			Banotu	L	---	---	---	0	0	2
1434	Solanaceae	<i>Hyoscyamus reticulatus</i>			Kumacıkotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1435	Solanaceae	<i>Lycium chinense</i>			Termiye çalısı	L	---	---	---	0	0	2
1436	Solanaceae	<i>Lycium europaeum</i>			Sincan dikeneni	L	---	---	---	0	0	2
1437	Solanaceae	<i>Lycopersicon esculentum</i>			Domates	A	---	---	---	0	0	3
1438	Solanaceae	<i>Nicotiana tabacum</i>			Tütün	A	---	---	---	0	0	3

Sıra No	Familya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
1439	Solanaceae	<i>Solanum alatum</i>			karagöğündürme	L	---	---	---	0	0	2
1440	Solanaceae	<i>Solanum americanum</i>			İtüzümü	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1441	Solanaceae	<i>Solanum dulcamara</i>			Sofur	A	---	---	---	0	0	3
1442	Styracaceae	<i>Styrax officinalis</i>			Ayıfındığı	A	---	---	---	0	0	3
1443	Tamaricaceae	<i>Tamarix parviflora</i>			Deli ılgın	L	---	---	---	0	0	2
1444	Tamaricaceae	<i>Tamarix smyrnensis</i>			İlgın	A	---	---	---	0	0	3
1445	Tamaricaceae	<i>Tamarix tetrandra</i>			Gezik	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1446	Thymelaeaceae	<i>Daphne oleoides</i>	<i>oleoides</i>		Gövçe	A	---	---	---	0	0	3
1447	Thymelaeaceae	<i>Thymelaea passerina</i>			Çekem	L	---	---	---	0	0	2
1448	Thymelaeaceae	<i>Thymelaea tartonraira</i>			Ezentere	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1449	Typhaceae	<i>Typha angustifolia</i>			Saz	A	---	---	---	0	0	3
1450	Typhaceae	<i>Typha domingensis</i>			Şeytanmumu	A	---	---	---	0	0	3
1451	Typhaceae	<i>Typha latifolia</i>			Cil	A	---	---	---	0	0	3
1452	Ulmaceae	<i>Ulmus canescens</i>			Karangıç	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1453	Ulmaceae	<i>Ulmus glabra</i>			Dağ karaağacı	A	---	---	---	0	0	3
1453	Ulmaceae	<i>Ulmus minor</i>			Ova karaağacı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
1455	Urticaceae	<i>Parietaria judaica</i>			Duvar fesleğeni	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1456	Urticaceae	<i>Parietaria lusitanica</i>			Kaya sırçaoğu	A	---	---	---	0	0	3
1457	Urticaceae	<i>Urtica dioica</i>	<i>dioica</i>		Isırgan	A	---	---	---	0	0	3
1458	Urticaceae	<i>Urtica pilulifera</i>			Dalağan	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1459	Urticaceae	<i>Urtica urens</i>			Cılağan	A	---	---	---	0	0	3
1460	Verbenaceae	<i>Phyla canescens</i>			Limonotu	L	---	---	---	0	0	2
1461	Verbenaceae	<i>Phyla nodiflora</i>			Suçileği	A	---	---	---	0	0	3
1462	Verbenaceae	<i>Verbena officinalis</i>		<i>officinalis</i>	Mineçiçeği	A	---	---	---	0	0	3
1463	Verbenaceae	<i>Verbena supina</i>			Güvercinotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1464	Violaceae	<i>Viola alba</i>	<i>alba</i>		Ak menekşe	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1465	Violaceae	<i>Viola alba</i>	<i>dehnhardtii</i>		Meşe menekşesi	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1466	Violaceae	<i>Viola kitaibeliana</i>			Yabani menekşe	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1467	Violaceae	<i>Viola odorata</i>			Kokulu menekşe	A	---	---	---	0	0	3
1468	Violaceae	<i>Viola suavis</i>			Akgöz menekşe	A	---	---	---	0	0	3
1469	Violaceae	<i>Viola tricolor</i>			Hercai menekşe	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1470	Vitaceae	<i>Vitis sylvestris</i>			Deli asma	L+A	---	---	---	0	0	1, 3

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İz. Göst.	Referans Kaynak
1471	Xanthorrhoeaceae	<i>Asphodeline liburnica</i>			Buk	L	---	---	---	0	0	2
1472	Xanthorrhoeaceae	<i>Asphodeline lutea</i>			Sarı çiriş	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1473	Xanthorrhoeaceae	<i>Asphodelus aestivus</i>			Kirgiçkökü	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1474	Zannichelliaceae	<i>Zannichellia palustris</i>	<i>palustris</i>		Sukılı	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1475	Zosteraceae	<i>Zostera marina</i>			Denizotu	A	---	---	---	0	0	3
1476	Zosteraceae	<i>Zostera noltzii</i>			Bodur denizotu	L+A	---	---	---	0	0	1, 3
1477	Zygophyllaceae	<i>Tribulus terrestris</i>			Çobançökerten	L+A	---	---	---	0	0	1, 3

Resim D. 7 - *Dianthus ingoldbyii*. (Yeniköy, Papaz Plajı)
(Tarım ve Orman 2. Bölge Müdürlüğü Çanakkale Şube Müd. 2019)

Resim D. 8 - *Dianthus habitalı*
(Tarım ve Orman 2. Bölge Müdürlüğü Çanakkale Şube Müd. 2019)

D.1.2- Bazı Endemik Türler

Çanakkale flora varlığı açısından diğer taksonlara göre çok daha fazla zenginlik göstermektedir. Çanakkale ilindeki flora öğelerine ait takson sayısı 1527, endemik tür sayısı da 78 olarak belirlenmiştir.

Beyaztombak ; Dr. Süleyman Bodur tarafından toplanmış olup çiçekli örneklerinin İstanbul Üniversitesi Eczacılık Fakültesi öğretim üyesi Prof. Dr. Nermiman Özhatay'a ulaştırılmasıyla bilim dünyasına kazandırılmış olup 1995 yılında dünyaya tanıtılmıştır. İsmi bitkiyi ilk toplayan kişi olarak Süleyman Bodur'a ithaf edilerek *Paeonia mascula* subsp. *bodurii* olarak adlandırılmıştır. Ülkemizde bulunan 8 tombak taksonu içerisindeki tek beyaz çiçekli ve tek endemik olan taksondur. Yayılışı çok dar olup dünya üzerinde yalnızca Çanakkale'nin Lapseki-Ağdağı civarlarında çok dar olarak yayılış göstermektedir. Bu takson yöredeki insan faaliyetleri dolayısıyla yaşam ortamlarının bozulması nedeniyle tehdit altındadır.

Resim D. 9 - Beyaztombak (*Paeonia mascula* subsp. *bodurii*)
(Tarım ve Orman 2. Bölge Müdürlüğü Çanakkale Şube Müd. 2019)

Benli sığırkuyruğu; Gazi Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Biyoloji Bölümü öğretim üyeleri Prof. Dr. Zeki Aytaç, Prof. Dr. Hayri Duman tarafından 2010 yılında Çanakkale'de yürüttükleri bir arazi çalışması esnasında keşfedilmiş ve bitkinin ismi birlikte arazi çalışmalarında bulunan zoolog ve Prof. Dr. Abdullah Hasbenli'ye ithaf edilerek bilim dünyasına 2012 yılında tanıtılmıştır. Benli sığırkuyruğu Çanakkale Çan, Kirazlıtepe de keşfedilmiş olup Çan-Ağdağı zirvesinde de kayalıklar arasında çok nadir olarak yayılış göstermektedir. Dünyada yalnız Çan ilçesinde yayılış göstermesi ve 5 km²'de 50 bireyden az olması sebebiyle korunma altına alınması gereken kritik tehlikede olan türlerden biridir.

Resim D. 10 - Benli Sığırkuyruğu (*Verbascum hasbenlii*)
(Tarım ve Orman 2. Bölge Müdürlüğü Çanakkale Şube Müd. 2019)

Dirgen Sarıbaş; 10-25 cm boyunda dikenli çok yıllık otsu bitkiler. Gövdeler dik, verimli ve verimsiz şekilde çok sayıda, gevşek yapıda. Yapraklar gri-beyazımsı yoğun tüylü, parçalanmış, uçlar sarı dikenli. Çiçekler her dal ucunda tek tek, sarı renkli. Braktelerin uçları uzun dikenli. Çiçeklenme dönemi Haziran-Temmuz ayları arasındadır. Yüksek dağlarda kalker kayalıklarda, 1400-1700 m arası yüksekliklerde bulunur.

Sadece Çanakkale ve Balıkesir illerinden Kazdağında zirveler bölgesinden bilinmektedir. 1883 yılında Susuz tepeden toplanan bir örnekten tanımlanmıştır. Yayılış alanlarının çok sınırlı olması nedeniyle tehdit altındadır. Neslinin doğada tükenme riskinin aşırı derecede olduğu kabul edilmektedir. Bu yüzden IUCN tehlike kategorilerine göre Kritik (CR) sınıfında yer almaktadır.

Resim D. 11 - Dirgen Sarıbaş (*Centaurea odyseii*)

(Tarım ve Orman 2. Bölge Müdürlüğü Çanakkale Şube Müd. 2019)

Troya Kardeleni; Soğanlı çok yıllık otsu bitkiler. Yapraklar 2 nadiren de 3 adet, genellikle orta kısmında yada üst yarısında genişleyebilen dar şeritsi şekilde, çiçek açma zamanında uçlara doğru geri kıvrılır, koyu yeşil renkli. Her çiçek durumunda tek çiçekli, çiçeklerin dış örtüsü tamamen beyaz, iç parçalarında tek adet yeşil benek bulunur, uç kısmı hafif dışa kıvrıktır. Çiçeklenme dönemi Ocak-Mart ayları arasındadır. Meşe ormanları altında, 100-450 m arası yüksekliklerde bulunur.

Sadece Çanakkale ilinden bilinmektedir. 2001 yılında Çan yakınlarından toplanan bir örnekten tanımlanmıştır. Yayılış alanları madencilik faaliyetleri tehditi altındadır. Neslinin doğada tükenme riskinin aşırı derecede olduğu kabul edilmektedir. Bu yüzden IUCN tehlike kategorilerine göre Kritik (CR) sınıfında yer almaktadır.

Resim D. 12 - Troya Kardeleni (*Galanthus Trojanus*)
(Tarım ve Orman 2. Bölge Müdürlüğü Çanakkale Şube Müd. 2019)

GAZİ KEVKESİ (*Alysum pinifolium*) ; 30 cm'ye kadar boylanabilen çok yıllık küme oluşturan otsu bitkiler. Yapraklar gövdelerin üzerinde çok dar, şeritsi-mızraksı biçimde bulunur, üzeri yoğun külrengi-beyaz renkli pulsu tüylerle kaplıdır. Çiçek sapları 3-6 mm boyunda ve incedir. Çiçekler çok küçük ve sarı renklidir. Çiçeklenme dönemi Nisan ayıdır. Bitki meyve bağladıktan sonra ölmektedir. Yalnızca serpantin anakaya üzerinde, 50-300 m arası yüksekliklerde bulunur.

Sadece Çanakkale ilinden bilinmektedir. Dünya üzerinde yalnızca Dümrek çevresi ve Ezine yolu üzerindeki serpantin kayalıklarda yayılış göstermektedir. Serpantin alanlar yol yapım çalışmalarında tahrip edilmesinden dolayı türün nesli tehdit altındadır. Bu yüzden IUCN tehlike kategorilerine göre Kritik (CR) sınıfında yer almaktadır.

Resim D. 13 - Gazi Kevkesi (*Alysum Pinifolium*)
(Tarım ve Orman 2. Bölge Müdürlüğü Çanakkale Şube Müd. 2019)

D.2. Fauna

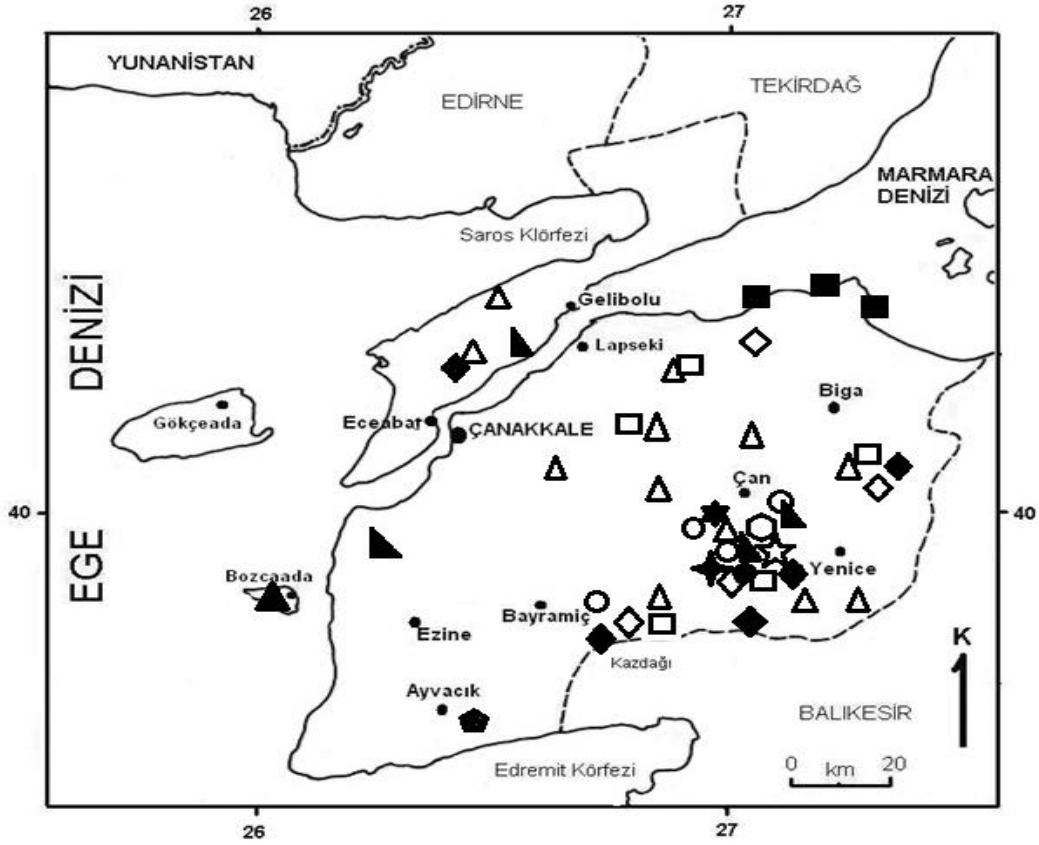
Son verilere göre Türkiye’de yaklaşık 162 tür memeli hayvanın yaşamaktadır. Çanakkale il sınırları içinde 7 takım, 20 aile ve 44 cinse ait toplam 78 memeli türün (% 48,1) bölgede yaşaması faunal zenginliğin diğer bir göstergesidir. (Tablo D.2). Çanakkale ili sınırları içinde *endemik memeli türü bulunmamaktadır*. IUCN kriterlerine göre 2 tür yetersiz veriye sahip türleri (DD), 60 tür yaygın türleri (LC), 6 tür neredeyse tehdit altındaki türleri (NT), 8 tür hassas türleri (VU) ve 1 tür de vahşi yaşamda soyu tükenme tehlikesi *çok büyük* olan türü (EN) içermektedir. BERN kriterlerine göre bölgedeki memelilerin 34 türü kesinlikle korunması gereken türlerden (EKII) ve 20 tür de korunması gereken türler (EK-III) arasında yer almaktadır.

Resim D. 14 - Myomimis roachi (Yeryediuyuru-Çan/Terzialan)
(Tarım ve Orman 2. Bölge Müdürlüğü Çanakkale Şube Müd. 2019)

Resim D. 15 - Myotis bechsteinii (Büyükkulaklı Yarasa-Söğütalan)
(Tarım ve Orman 2. Bölge Müdürlüğü Çanakkale Şube Müd. 2019)

Şekil D. 4 - Çanakkale için önem arzeden bazı memeliler ve lokaliteleri
(Tarım ve Orman 2. Bölge Müdürlüğü Çanakkale Şube Müd. 2019)

Etrüsk Sivriburunu - *Suncus etruscus* (★); Büyük Akşamcı Yarasa - *Nyctalus lasiopterus* (✦); Serbest Kuyruklu Yarasa - *Tadarida teniotis* (●); Ada Tavşanı - *Oryctolagus cunicullus* (▲); Yediuyur - *Glis glis* (○); Yer Uyuru - *Myomimus roachi* (▲); Kurt - *Canis lupus* (◆); Su Samuru - *Lutra lutra* (○); Alaca kokarca - *Vormela peregusna* (★); Ayı - *Ursus arctos* (□); Çizgili Sırtlan - *Hyaena hyaena* (◇); Yaban Kedisi - *Felis silvestris* (▲); Vaşak - *Lynx lynx* (●); Fok - *Monachus monachus* (■)

Çizelge D. 66 - Çanakkale İli Memeli Türlerinin Temel Durum ve Nitelikleri
(Tarım ve Orman 2. Bölge Müdürlüğü Çanakkale Şube Müd. 2019)

Sıra No	Familya	Tür	Altür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İzleme Göster.	Referans Kaynak
1	Erinaceidae	Erinaceus concolor			Kirpi	1,3	---	---	LC	0	0	16, 19, 37, 40, 54, 55, 58, 71, 74, 75
2	Erinaceidae	Erinaceus roumanicus			Balkan Kirpisi	1,3	---	---	LC	0	0	16, 19, 37, 40, 51, 54, 55, 58, 75
3	Soricidae	Sorex minutus			Cüce Sivriburunlu	3	EK-3	---	LC	0	0	16, 37, 58, 71, 75
4	Soricidae	Sorex araneus			Orman Sivriburunlusu	3	EK-3	---	LC	0	0	37, 58, 71, 74
5	Soricidae	Neomys anomalus			Su Sivriburunlusu	3	EK-3	---	LC	0	1	16, 34, 37, 58, 75
6	Soricidae	Crocidura suaveolens			Bahçe Sivriburunlusu	1,3	EK-3	---	LC	0	0	16, 37, 43, 51, 54, 55, 58, 71, 74, 75
7	Soricidae	Crocidura leucodon			Tarla Sivriburunlusu	1, 3	EK-3	---	LC	0	0	16, 37, 43, 51, 54, 55, 58, 71,75
8	Soricidae	Suncus etruscus			Etrüsk sivriburunu	1	---	---	LC	0	0	58, 75
9	Talpidae	Talpa europaea			Köstebek	1,3	---	---	LC	0	0	16, 18, 37, 43, 51, 58, 71, 75

10	Talpidae	Talpa levantis			Akdeniz Köstebeği	3	---	---	LC	0	0	16, 18, 37, 58, 71, 75
11	Rhinolophidae	Rhinolophus ferrumequinum			Nalburunlu Büyükyarasa	1,3	EK-2	---	LC	0	0	2, 3, 6, 11, 12, 16, 24, 51, 54 55, 58, 75
12	Rhinolophidae	Rhinolophus hipposiderus			Nalburunlu Küçükyarasa	1,3	EK-2	---	LC	0	0	2, 3, 6, 11, 12, 16, 58, 74, 75
13	Rhinolophidae	Rhinolophus euryale			Akdeniz Nalburunlu Yarasa	1,3	EK-2	---	NT	0	0	11, 12, 16, 58, 75
14	Rhinolophidae	Rhinolophus mehelyi			Mehely Yarasa	1	EK-2	---	VU	0	0	2, 3, 6, 11, 16, 58, 75
15	Vespertilionidae	Myotis bechsteini			Büyük Kulaklı Yarasa	1	EK-2	---	NT	0	1	58, 61, 75
16	Vespertilionidae	Myotis blythii			Farekulaklı Küçük Yarasa	1,3	EK-2	---	LC	0	0	2, 3, 6, 16, 58, 75, 82
17	Vespertilionidae	Myotis capaccinii			Uzun Ayaklı Yarasa	1,3	EK-2	---	VU	0	0	2, 3, 16, 58, 75
18	Vespertilionidae	Myotis daubentoni			Su Yarasa	1,3	EK-2	---	LC	0	0	16, 58, 75
19	Vespertilionidae	Myotis emarginatus			Kirpikli Yarasa	1	EK-2	---	VU	0	0	2, 3, 6, 58, 75
20	Vespertilionidae	Myotis myotis			Farekulaklı Büyük Yarasa	1,3	EK-2	---	LC	0	0	2, 3, 6, 58, 74, 75

21	Vespertilionidae	Myotis mystacinus			Bıyıklı Yarasa	1	EK-2	---	LC	0	0	6, 51, 58, 75
22	Vespertilionidae	Myotis nattereri			Saçaklı Yarasa	1	EK-2	---	LC	0	0	2, 3, 4, 6, 16, 51, 58, 75
23	Vespertilionidae	Pipistrellus kuhlii			Beyazyakalı Yarasa	1,3	EK-2	---	LC	0	0	2, 3, 6, 16, 58, 74, 75
24	Vespertilionidae	Pipistrellus pipistrellus			Cüce Yarasa	1,3	EK-2	---	LC	0	0	1, 2, 3, 6, 11, 12, 16, 51, 58, 74, 75
25	Vespertilionidae	Pipistrellus pygmaeus			Cüce Yarasa	1,3	EK-2	---	LC	0	0	1, 3, 6, 51, 58, 74, 75
26	Vespertilionidae	Nyctalus leisleri			Küçük Akşamcı Yarasa	1	EK-2	---	LC	0	0	58, 75
27	Vespertilionidae	Nyctalus noctula			Akşamcı Yarasa	1	EK-2	---	LC	0	0	16, 58, 75
28	Vespertilionidae	Nyctalus lasiopterus			Büyük Akşamcı Yarasa	1	EK-2	---	LC	0	1	58, 65, 75
29	Vespertilionidae	Barbastella barbastellus			Sakallı Yarasa	1	EK-2	---	VU	0	1	11, 58, 75
30	Vespertilionidae	Plecotus auritus			Kahverengi Uzun Kulaklı Yarasa	1	EK-2	---	LC	0	0	2, 3, 6, 12, 58, 75

31	Vespertilionidae	Plecotus austriacus			Gri uzunkulaklı Yarasa	1	EK-2	---	LC	0	0	2, 3, 6, 51, 58, 75
32	Vespertilionidae	Miniopterus schreibersii			Uzun kanatlı Yarasa	1,3	EK-2	---	NT	0	0	2, 3, 16, 58, 75
33	Molossidae	Tadarida teniotis			Serbest kuyruk Yarasa	3	EK-2	---	LC	0	1	6, 16, 24, 75
34	Leporidae	Lepus europaeus			Kır Tavşanı, Yabani Tavşan	1,3	EK-3	---	LC	0	0	16, 43, 51, 53, 54, 55, 60, 74, 75
35	Leporidae	Oryctolagus cunicullus			Ada Tavşanı	1,2,3	EK-2	---	LC	0	1	51, 54, 55, 58, 60, 74, 75
36	Sciuridae	Sciurus vulgaris			Avrupa Sincabı	1,3	EK-3	---	LC	0	1	38, 39, 53, 54, 55, 58, 75
37	Sciuridae	Sciurus anomalus			Anadolu Sincabı	1,3	EK-2	---	LC	0	1	16, 18, 38, 39, 51, 53, 54, 55, 58, 60, 74, 75, 81
38	Sciuridae	Spermophilus citellus			Gelengi, Yer Sincabı Kazık Sıçanı	1,3	EK-2	---	VU	0	1	39, 51, 53, 58, 75, 80
39	Sciuridae	Spermophilus xanthopymnus			Gelengi, Yer Sincabı Kazık Sıçanı	3	---	---	NT	0	1	16, 58, 75
40	Spalacidae	Nannospalax leucodon			Beyazdişli Körfare	1,3	---	---	DD	0	0	16, 33, 39, 43, 44, 51, 54, 55, 69, 70, 75, 81

41	Spalacidae	Nannospalax xanthodon			Anadolu Körfaresi, Kösnü	1,3	---	---	DD	0	0	16, 33, 39, 40, 51, 54, 55, 58, 59, 60, 69, 74, 75, 81, 82
42	Cricetidae	Microtus subterraneus			Küçük Oyucufare	1,3	---	---	LC	0	0	39, 44, 58, 75, 81
43	Cricetidae	Microtus levis			Uzun Kuyruklu Çayır Faresi	1,3	---	---	LC	0	0	21, 39, 51, 58, 75, 82
44	Cricetidae	Microtus guentheri			Kısa Kuyruklu Tarla Faresi	1,3	---	---	LC	0	0	16, 21, 39, 43, 44, 58, 75, 79, 82
45	Cricetidae	Cricetulus migratorius			Avurtlak	1,3	---	---	LC	0	1	16, 39, 43, 51, 58, 75, 81
46	Muridae	Apodemus mystacinus			Kaya Faresi	1,3	---	---	LC	0	0	16, 17, 13, 15, 21, 39, 58, 75, 81, 82
47	Muridae	Apodemus flavicollis			Sarıboyunlu Ormanfaresi	1,3	---	---	LC	0	0	15, 16, 17, 21, 39, 43, 44, 51, 54, 55, 58, 60, 75, 82
48	Muridae	Apodemus sylvaticus			Tarla faresi, Dağ Faresi	1,3	---	---	LC	0	0	15, 16, 17, 21, 39, 43, 44, 51, 54, 55, 58, 60, 75
49	Muridae	Apodemus uralensis			Ural Orman Faresi, Cüce Orman Faresi	3	---	---	LC	0	0	15, 39, 58, 75
50	Muridae	Apodemus witherby			Step Tarla Faresi	1,3	---	---	LC	0	1	54, 55, 58, 60, 74, 75

51	Muridae	Rattus rattus			Ev Sıçanı	1,3	---	---	LC	0	0	16, 21, 39, 43, 44, 51, 54, 55, 58, 60, 74, 75, 81
52	Muridae	Rattus norvegicus			Göçmen Sıçan	1,3	---	---	LC	0	0	16, 21, 39, 44, 51, 54, 55, 58, 60, 74, 75, 81
53	Muridae	Mus macedonicus			Makedonya Ev Faresi	1,3	---	---	LC	0	0	16, 21, 39, 43, 44, 51, 54, 55, 58, 60, 74, 75, 81
54	Muridae	Mus domesticus			Ev faresi	1,3	---	---	LC	0	0	16, 21, 39, 43, 44, 54, 55, 58, 60, 74, 75, 81
55	Gliridae	Glis glis			Yediuyur, Kataliks	1	EK-3	---	LC	0	0	7, 44, 46, 58, 75
56	Gliridae	Dryomys nitedula			Ağaç Faresi, Cevizkıran	1,3	EK-3	---	NT	0	0	7, 16, 22, 38, 43, 44, 45, 46, 48, 51, 52, 58, 75, 80, 81
57	Gliridae	Myomimus roachi			Yer Uyuru	1,3	EK-2	EK-2	VU	0	1	7, 9, 36, 44, 46, 49, 51, 52, 58, 75
58	Canidae	Canis lupus			Kurt	2,3	EK-2	---	LC	0	1	16, 43, 58, 75
59	Canidae	Canis aureus			Çakal	1,3	---	---	LC	0	0	16, 35, 43, 58, 75
60	Canidae	Vulpes vulpes			Tilki	1,3	---	---	LC	0	0	16, 21, 43, 51, 75

61	Mustelidae	Martes foina			Kaya Sansarı	1,3	EK-3	---	LC	0	0	16, 21, 43, 58, 75
62	Mustelidae	Martes martes			Ağaç Sansarı	1,3	EK-3	---	LC	0	0	58, 75
63	Mustelidae	Meles meles			Porsuk	1,3	EK-3	---	LC	0	0	16, 43, 51, 58, 75
64	Mustelidae	Lutra lutra			Su Samuru	1,3	EK-2	EK-1	NT	0	1	16, 43, 58, 75
65	Mustelidae	Mustela nivalis			Gelincik	1,3	EK-3	---	LC	0	0	16, 43, 51, 58, 74, 75
66	Mustelidae	Mustela putorius			Kokarca	1,3	EK-3	---	LC	0	0	16, 43, 47, 58, 75
67	Mustelidae	Vormela peregusna			Alaca Sansar	1	EK-2	---	VU	0	1	58, 75
68	Ursidae	Ursus arctos			Kahverengi Ayı	1,3	EK-2	EK-2	LC	0	0	58, 75
69	Hyaenidae	Hyaena hyaena			Çizgili Sırtlan	3	---	---	NT	0	1	31, 58, 75
70	Felidae	Felis silvestris			Yaban Kedisi	1,3	EK-2	EK-2	LC	0	1	16, 43, 57, 58, 75

76	Delphinidae	Delphinus delphis			Yunus	1,3	EK-2	EK-2	LC	0	0	16, 28, 27, 58, 64, 74, 75
77	Delphinidae	Tursiops truncatus			Afalina	3	EK-2	EK-2	LC	0	0	16, 43, 58, 64, 74, 75
78	Delphinidae	Phocoena phocoena			Mutur	3	EK-2	EK-2	LC	0	0	27, 43, 64
71	Felidae	Lynx lynx			Vaşak	3	EK-3	EK-2	LC	0	0	58, 75
75	Phocidae	Monachus monachus			Akdeniz Foku	1,2,3	EK-2	EK-1	EN	0	1	23, 29, 30, 32, 51, 68, 74, 75
72	Cervidae	Capreolus capreolus			Karaca	1,3	EK-3	---	LC	0	0	27, 43, 58, 75
73	Cervidae	Cervus elaphus			Ulu Geyik	1,3	EK III	---	LC	0	0	43, 58, 75
74	Suidae	Sus scrofa			Yaban Domuzu	1,2,3	---	---	LC	0	0	16, 27, 43, 51, 58, 75

KA : Orman ve Su İşleri Bakanlığınca Koruma Altında (19.04.2014 tarihi RG Ek-3) KA*: Av Turizmi hariç

AH: Merkez AV: Komsiyonu kararlarına göre av hayvanı. YH:Yaban Hayvanı (19.04.2014 tarihi RG Ek-1) T : Tehlikede

D.2.1 Kuşlar

Toplam 292 günlük arazi çalışması sonucunda 45 familyaya dahil 275 kuş türü gözlemlenmiştir. Literatür taraması sonucunda elde edilen tür listesi ve arazi çalışmaları sırasında gözlemlenen kuş tür listeleri birlikte değerlendirildiğinde ise Çanakkale ilinde toplam 65 familyaya ait 295 kuş türü tespit edilmiş olup, mevcut tür sayısı Türkiyede gözlemlenen toplam kuş tür sayısının % 58'ini oluşturmaktadır. Arazi çalışmaları ve literatür verileri ile Çanakkale ili'nde tespit edilen 295 kuş türünün listesi Tablo D.5'de verilmiştir.

Resim D. 16 - Ak Kuyruksallayan- Motacilla Alba (Dr. Orhan Çiçek, 2020)

Resim D. 17 - Büyük Ak Balıkçıl- Ardea Alba (Dr. Orhan Çiçek, 2020)

Resim D. 18 - Flamingo- Phoenicopterus (Dr. Orhan Çiçek, 2020)

Resim D. 19 - İbibik- Upupa Epops (Dr. Orhan Çiçek, 2020)

Resim D. 20 - Kara Kulaklı Kuyrukkakan- *Oenanthe Hispanica* (Dr. Orhan iek, 2020)

Resim D. 21 - Ketenkuşu- *Carduelis Cannabina* (Dr. Orhan iek, 2020)

Resim D. 22 - Sığircık- *Sturnus Vulgaris* (Dr. Orhan Çiçek, 2020)

Çizelge D. 67 - Kuş Türleri
(Tarım ve Orman 2. Bölge Müdürlüğü Çanakkale Şube Müd. 2019)

SIRA NO	FAMİLYA	TÜR	ALT TUR	VARYETE	TÜRKÇE ADI	TESPİT ŞEKLİ	BERN	CITES	IUCN	ENDEMİK	GD	MAK	İZLEME GÖSTERGESİ	REFERANS KAYNAK
1	Gaviidae	<i>Gavia arctica</i>			Karagerdanlı dalgıç	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	8
2	Podicipedidae	<i>Tachybaptus ruficollis</i>			Küçük batağan	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	5, 6, 7, 8
3	Podicipedidae	<i>Podiceps cristatus</i>			Bahri	L+A	Ek III	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	3, 4, 5, 6, 8
4	Podicipedidae	<i>Podiceps auritus</i>			Kulaklı batağan	A	Ek II	Kapsamda Degil	VU	0	KZ	Kapsamda Degil	0	
5	Podicipedidae	<i>Podiceps nigricollis</i>			Karaboyunlu batağan	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	KZ	Kapsamda Degil	0	3, 5, 6, 8
6	Procellariidae	<i>Calonectris diomedea</i>			Boz yelkovan	L+A	Ek III	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	6
7	Procellariidae	<i>Puffinus yelkouan</i>			Yelkovan	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	VU	0	T	Kapsamda Degil	0	3, 4, 5, 6, 7, 8
8	Hydrobatidae	<i>Hydrobates pelagicus</i>			Fırtınakırlangıcı	L	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	T	Kapsamda Degil	0	2
9	Ardeidae	<i>Botaurus stellaris</i>			Balaban	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	4, 7, 8
10	Ardeidae	<i>Ixobrychus minutus</i>			Küçük balaban	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	YZ	Kapsamda Degil	0	4, 7, 8
11	Ardeidae	<i>Nycticorax nycticorax</i>			Gece balıkçılı	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	T	Kapsamda Degil	0	7
12	Ardeidae	<i>Ardeola ralloides</i>			Alaca balıkçıl	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	T	Kapsamda Degil	0	4, 5, 6, 7, 8
13	Ardeidae	<i>Egretta garzetta</i>			Küçük ak balıkçıl	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	KZ	Kapsamda Degil	0	3, 4, 5, 6, 7, 8
14	Ardeidae	<i>Ardea alba</i>			Büyük akbalıkçıl	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	KZ	Kapsamda Degil	0	3, 4, 5, 6, 7, 8
15	Ardeidae	<i>Ardea cinerea</i>			Gri balıkçıl	L+A	Ek III	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Ek liste I	0	3, 4, 5, 6, 7, 8
16	Ardeidae	<i>Ardea purpurea</i>			Erguvani balıkçıl	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	T	Kapsamda Degil	0	3, 4, 7, 8
17	Pelecanidae	<i>Pelecanus onocrotalus</i>			Ak pelikan	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	T	Kapsamda Degil	0	8
18	Pelecanidae	<i>Pelecanus crispus</i>			Tepeli pelikan	L+A	Ek II	Ek-I	VU	0	KZ	Kapsamda Degil	1	4, 6, 8
19	Sulidae	<i>Morus bassanus</i>			Sümsük kuşu	L	Ek III	Kapsamda Degil	LC	0	T	Kapsamda Degil	0	2
20	Phalacrocoracidae	<i>Phalacrocorax carbo</i>			Karabatak	L+A	Ek III	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Ek liste I	0	3, 4, 5, 6, 7, 8
21	Phalacrocoracidae	<i>Phalacrocorax aristotelis</i>			Tepeli karabatak	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	3, 4, 5, 6, 7, 8

SIRA NO	FAMİLYA	TÜR	ALT TUR	VARYETE	TÜRKÇE ADI	TESPİT ŞEKLİ	BERN	CITES	IUCN	ENDEMİK	GD	MAK	İZLEME GÖSTERGESİ	REFERANS KAYNAK
22	Phalacrocoracidae	<i>Microcarbo pygmaeus</i>			Küçük karabatak	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	3, 7, 8
23	Threskiornithidae	<i>Plegadis falcinellus</i>			Çeltikçi	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	YZ	Kapsamda Degil	0	4, 6, 8
24	Threskiornithidae	<i>Platalea leucorodia</i>			Kaşıkçı	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	4, 5, 8
25	Ciconiidae	<i>Ciconia nigra</i>			Kara leylek	L+A	Ek II	Ek-II	LC	0	YZ	Kapsamda Degil	0	6, 7, 8
26	Ciconiidae	<i>Ciconia ciconia</i>			Leylek	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	YZ	Kapsamda Degil	0	3, 4, 5, 6, 7, 8
27	Phoenicopteridae	<i>Phoenicopus roseus</i>			Flamingo	L+A	Ek II	Ek-II	LC	0	KZ	Kapsamda Degil	0	4, 5, 6, 8
28	Anatidae	<i>Cygnus olor</i>			Kuşu	L+A	Ek III	Kapsamda Degil	LC	0	KZ	Kapsamda Degil	0	4, 5, 6, 7, 8
29	Anatidae	<i>Cygnus cygnus</i>			Ötücü kuğu	A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	KZ	Kapsamda Degil	0	
30	Anatidae	<i>Anser albifrons</i>			Sakarca	L+A	Ek III	Kapsamda Degil	LC	0	KZ	Ek liste II	0	7
31	Anatidae	<i>Anser anser</i>			Boz kaz	L+A	Ek III	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Ek liste II	0	4, 5, 8
32	Anatidae	<i>Tadorna ferruginea</i>			Angıt	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	3, 4, 5, 6, 7, 8
33	Anatidae	<i>Tadorna tadorna</i>			Suna	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	4, 5, 6, 7, 8
34	Anatidae	<i>Anas penelope</i>			Fiyu	L+A	Ek III	Kapsamda Degil	LC	0	KZ	Ek liste II	0	4, 5, 7, 8
35	Anatidae	<i>Anas strepera</i>			Boz ördek	L+A	Ek III	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Ek liste II	0	8
36	Anatidae	<i>Anas crecca</i>			Çamurcun	L+A	Ek III	Kapsamda Degil	LC	0	KZ	Ek liste II	0	4, 7, 8
37	Anatidae	<i>Anas platyrhynchos</i>			Yeşilbaş	L+A	Ek III	Kapsamda Degil	LC	0	KZ	Ek liste II	0	4, 5, 6, 7, 8
38	Anatidae	<i>Anas acuta</i>			Kılıkuyruk	L+A	Ek III	Kapsamda Degil	LC	0	KZ	Ek liste II	0	5, 8
39	Anatidae	<i>Anas querquedula</i>			Çıkrıkçın	L+A	Ek III	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Ek liste II	0	4, 5, 6, 7, 8
40	Anatidae	<i>Anas clypeata</i>			Kaşıkçaga	L+A	Ek III	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Ek liste II	0	4, 7, 8
41	Anatidae	<i>Netta rufina</i>			Macar ördeği	L+A	Ek III	Kapsamda Degil	LC	0	KZ	Ek liste II	0	5, 7, 8
42	Anatidae	<i>Aythya ferina</i>			Elmabaş pakta	L+A	Ek III	Kapsamda Degil	VU	0	Y	Ek liste II	0	4, 5, 6, 8
43	Anatidae	<i>Aythya nyroca</i>			Pasbaş patka	L+A	Ek III	Kapsamda Degil	NT	0	KZ	Kapsamda Degil	0	5, 8
44	Anatidae	<i>Aythya fuligula</i>			Tepeli patka	L+A	Ek III	Kapsamda Degil	LC	0	KZ	Ek liste II	0	6, 8

SIRA NO	FAMİLYA	TÜR	ALT TUR	VARYETE	TÜRKÇE ADI	TESPİT ŞEKLİ	BERN	CITES	IUCN	ENDEMİK	GD	MAK	İZLEME GÖSTERGESİ	REFERANS KAYNAK
45	Anatidae	<i>Aythya marila</i>			Karabaş patka	L	Ek III	Kapsamda Degil	LC	0	KZ	Kapsamda Degil	0	2
46	Anatidae	<i>Bucephala clangula</i>			Altıngöz	L+A	Ek III	Kapsamda Degil	LC	0	KZ	Kapsamda Degil	0	5
47	Anatidae	<i>Mergellus albellus</i>			Sütlabi	A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	KZ	Kapsamda Degil	0	
48	Anatidae	<i>Mergus serrator</i>			Tarakdiş	L+A	Ek III	Kapsamda Degil	LC	0	KZ	Ek liste I	0	5, 6, 8
49	Anatidae	<i>Oxyura leucocephala</i>			Dikkuyruk	A	Ek II	Ek-II	EN	0	T	Kapsamda Degil	0	
50	Accipitridae	<i>Pernis apivorus</i>			Arı şahini	L+A	Ek II	Ek-II	LC	0	T	Kapsamda Degil	0	4, 6
51	Accipitridae	<i>Milvus migrans</i>			Kara çaylak	L+A	Ek II	Ek-II	LC	0	T	Kapsamda Degil	0	3, 7, 8
52	Accipitridae	<i>Haliaeetus albicilla</i>			Akkuyruklu kartal	L+A	Ek II	Ek-I	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	3
53	Accipitridae	<i>Neophron percnopterus</i>			Küçük akbaba	L	Ek II	Ek-II	EN	0	T	Kapsamda Degil	0	2
54	Accipitridae	<i>Gyps fulvus</i>			Kızıl akbaba	L+A	Ek II	Ek-II	LC	0	T	Kapsamda Degil	0	8
55	Accipitridae	<i>Circaetus gallicus</i>			Yılan kartalı	L+A	Ek II	Ek-II	LC	0	T	Kapsamda Degil	0	4, 5, 6, 8
56	Accipitridae	<i>Circus aeruginosus</i>			Saz delicesi	L+A	Ek II	Ek-II	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	4, 5, 7, 8
57	Accipitridae	<i>Circus cyaneus</i>			Gökçe delice	L+A	Ek II	Ek-II	LC	0	KZ	Kapsamda Degil	0	4, 5, 7, 8
58	Accipitridae	<i>Circus macrourus</i>			Bozkır delicesi	L+A	Ek II	Ek-II	NT	0	T	Kapsamda Degil	0	8
59	Accipitridae	<i>Circus pygargus</i>			Çayır delicesi	L+A	Ek II	Ek-II	LC	0	KZ	Kapsamda Degil	0	3, 8
60	Accipitridae	<i>Accipiter gentilis</i>			Çakırkuşu	L+A	Ek II	Ek-II	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	3, 8
61	Accipitridae	<i>Accipiter nisus</i>			Atmaca	L+A	Ek II	Ek-II	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	3, 4, 5, 6, 7, 8
62	Accipitridae	<i>Accipiter brevipes</i>			Yaz atmacası	L+A	Ek II	Ek-II	LC	0	T	Kapsamda Degil	0	8
63	Accipitridae	<i>Buteo buteo</i>			Şahin	L+A	Ek II	Ek-II	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	3, 4, 5, 6, 7, 8
64	Accipitridae	<i>Buteo rufinus</i>			Kızıl şahin	L+A	Ek II	Ek-II	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	8
65	Accipitridae	<i>Clanga pomarina</i>			Küçük orman kartalı	L+A	Ek II	Ek-II	LC	0	T	Kapsamda Degil	0	3, 8
66	Accipitridae	<i>Clanga clanga</i>			Büyük orman kartalı	L+A	Ek II	Ek-II	VU	0	T	Kapsamda Degil	0	3, 8
67	Accipitridae	<i>Aquila heliaca</i>			Şah kartal	L+A	Ek II	Ek-I	VU	0	Y	Kapsamda Degil	1	8

SIRA NO	FAMİLYA	TÜR	ALT TUR	VARYETE	TÜRKÇE ADI	TESPİT ŞEKLİ	BERN	CITES	IUCN	ENDEMİK	GD	MAK	İZLEME GÖSTERGESİ	REFERANS KAYNAK
68	Accipitridae	<i>Aquila chrysaetos</i>			Kaya kartalı	L+A	Ek II	Ek-II	LC	0	Y	Kapsamda Degil	1	3, 8
69	Accipitridae	<i>Hieraaetus pennatus</i>			Küçük kartal	L+A	Ek II	Ek-II	LC	0	T	Kapsamda Degil	0	8
70	Accipitridae	<i>Pandion haliaetus</i>			Balık kartalı	L+A	Ek II	Ek-II	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	8
71	Falconidae	<i>Falco naumanni</i>			Küçük kerkenez	L+A	Ek II	Ek-II	LC	0	T	Kapsamda Degil	0	8
72	Falconidae	<i>Falco tinnunculus</i>			Kerkenez	L+A	Ek II	Ek-II	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	3, 4, 5, 6, 7, 8
73	Falconidae	<i>Falco vespertinus</i>			Aladoğan	L+A	Ek II	Ek-II	NT	0	T	Kapsamda Degil	0	6, 8
74	Falconidae	<i>Falco columbarius</i>			Bozdoğan	L+A	Ek II	Ek-II	LC	0	KZ	Kapsamda Degil	0	4, 7, 8
75	Falconidae	<i>Falco subbuteo</i>			Delicedoğan	L+A	Ek II	Ek-II	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	4, 6, 8
76	Falconidae	<i>Falco eleonorae</i>			Adadoğan	L+A	Ek II	Ek-II	LC	0	YZ	Kapsamda Degil	0	6, 8
77	Falconidae	<i>Falco peregrinus</i>			Gökdoğan	L+A	Ek II	Ek-I	LC	0	KZ	Kapsamda Degil	0	3, 4, 6, 8
78	Phasianidae	<i>Alectoris chukar</i>			Kınalı keklik	L+A	Ek III	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Ek liste II	0	6, 8
79	Phasianidae	<i>Coturnix coturnix</i>			Bıldırcın	A	Ek III	Kapsamda Degil	LC	0	T	Ek liste II	0	
80	Phasianidae	<i>Phasianus colchicus</i>			Sülün	L	Ek III	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Ek liste I	0	1
81	Rallidae	<i>Rallus aquaticus</i>			Su kılavuzu	L+A	Ek III	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Ek liste I	0	7, 8
82	Rallidae	<i>Porzana porzana</i>			Benekli suyelvesi	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	T	Kapsamda Degil	0	7
83	Rallidae	<i>Zapornia parva</i>			Bataklık suyelvesi	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	4, 7, 8
84	Rallidae	<i>Zapornia pusilla</i>			Küçük yelvesi	L	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	T	Kapsamda Degil	0	2, 7
85	Rallidae	<i>Crex crex</i>			Bıldırcınkılavuzu	A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	
86	Rallidae	<i>Gallinula chloropus</i>			Sutavuğu	L+A	Ek III	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Ek liste I	0	4, 6, 7, 8
87	Rallidae	<i>Fulica atra</i>			Sakarmeke	L+A	Ek III	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Ek liste II	0	3, 4, 5, 6, 7, 8
88	Gruidae	<i>Grus grus</i>			Turna	L	Ek II	Ek-II	LC	0	T	Kapsamda Degil	0	2
89	Otididae	<i>Tetrax tetrax</i>			Mezgeldek	A	Ek II	Ek-II	NT	0	Y	Kapsamda Degil	0	
90	Haematopodidae	<i>Haematopus ostralegus</i>			Poyraz kuşu	L+A	Ek III	Kapsamda Degil	NT	0	YZ	Ek liste I	0	4, 5, 6, 7, 8

SIRA NO	FAMİLYA	TÜR	ALT TUR	VARYETE	TÜRKÇE ADI	TESPİT ŞEKLİ	BERN	CITES	IUCN	ENDEMİK	GD	MAK	İZLEME GÖSTERGESİ	REFERANS KAYNAK
91	Recurvirostridae	<i>Himantopus himantopus</i>			Uzunbacak	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	4, 5, 6, 7, 8
92	Recurvirostridae	<i>Recurvirostra avosetta</i>			Kılıçgaga	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	3, 8
93	Burhinidae	<i>Burhinus oediconemus</i>			Kocagöz	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	YZ	Kapsamda Degil	0	3, 4, 6, 8
94	Glareolidae	<i>Glareola pratincola</i>			Bataklik kırlangıcı	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	YZ	Kapsamda Degil	0	4, 7, 8
95	Charadriidae	<i>Charadrius dubius</i>			Halkalı küçük cılibit	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	YZ	Kapsamda Degil	0	4, 5, 6, 7, 8
96	Charadriidae	<i>Charadrius hiaticula</i>			Halkalı cılibit	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	KZ	Kapsamda Degil	0	4, 6, 8
97	Charadriidae	<i>Charadrius alexandrinus</i>			Akça cılibit	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	3, 4, 5, 6, 7, 8
98	Charadriidae	<i>Pluvialis apricaria</i>			Altın yağmurcun	L+A	Ek III	Kapsamda Degil	LC	0	T	Ek liste I	0	7, 8
99	Charadriidae	<i>Pluvialis squatarola</i>			Gümüş yağmurcun	L+A	Ek III	Kapsamda Degil	LC	0	KZ	Ek liste I	0	4, 5, 6, 8
100	Charadriidae	<i>Vanellus spinosus</i>			Mahmuzlu kızkuşu	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	T	Kapsamda Degil	0	4, 7, 8
101	Charadriidae	<i>Vanellus vanellus</i>			Kızkuşu	L+A	Ek III	Kapsamda Degil	NT	0	KZ	Ek liste I	0	3, 4, 5, 7, 8
102	Scolopacidae	<i>Calidris alba</i>			Ak kumkuşu	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	KZ	Kapsamda Degil	0	4, 5, 6, 8
103	Scolopacidae	<i>Calidris minuta</i>			Küçük kumkuşu	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	KZ	Kapsamda Degil	0	4, 5, 6, 7, 8
104	Scolopacidae	<i>Calidris temminckii</i>			Sarıbacaklı kumkuşu	L	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	KZ	Kapsamda Degil	0	1
105	Scolopacidae	<i>Calidris ferruginea</i>			Kızıl kumkuşu	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	NT	0	T	Kapsamda Degil	0	6, 8
106	Scolopacidae	<i>Calidris alpina</i>			Karakarınlı kumkuşu	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	KZ	Kapsamda Degil	0	4, 5, 6, 7, 8
107	Scolopacidae	<i>Limicola falcinellus</i>			Sürmeli Kumkuşu	A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	T	Kapsamda Degil	0	
108	Scolopacidae	<i>Philomachus pugnax</i>			Döğüşkenkuş	L+A	Ek III	Kapsamda Degil	LC	0	T	Ek liste I	0	4, 6, 8
109	Scolopacidae	<i>Lymnocyptes minimus</i>			Küçük suçulluğu	L+A	Ek III	Kapsamda Degil	LC	0	KZ	Ek liste I	0	5, 7, 8
110	Scolopacidae	<i>Gallinago gallinago</i>			Suçulluğu	L+A	Ek III	Kapsamda Degil	LC	0	KZ	Ek liste II	0	4, 5, 7, 8
111	Scolopacidae	<i>Scolopax rusticola</i>			Çulluk	L+A	Ek III	Kapsamda Degil	LC	0	KZ	Ek liste II	0	3, 7, 8
112	Scolopacidae	<i>Limosa limosa</i>			Çamurçulluğu	L+A	Ek III	Kapsamda Degil	NT	0	T	Ek liste I	0	4, 6, 8
113	Scolopacidae	<i>Limosa lapponica</i>			Kıyı çamurçulluğu	L+A	Ek III	Kapsamda Degil	NT	0	T	Kapsamda Degil	0	

SIRA NO	FAMİLYA	TÜR	ALT TUR	VARYETE	TÜRKÇE ADI	TESPİT ŞEKLİ	BERN	CITES	IUCN	ENDEMİK	GD	MAK	İZLEME GÖSTERGESİ	REFERANS KAYNAK
114	Scolopacidae	<i>Numenius phaeopus</i>			Sürekli kervançulluğu	L+A	Ek III	Kapsamda Degil	LC	0	T	Ek liste I	0	8
115	Scolopacidae	<i>Numenius arquata</i>			Kervançulluğu	L+A	Ek III	Kapsamda Degil	NT	0	KZ	Ek liste I	1	4, 5, 8
116	Scolopacidae	<i>Tringa erythropus</i>			Kara kızılback	L+A	Ek III	Kapsamda Degil	LC	0	KZ	Ek liste I	0	8
117	Scolopacidae	<i>Tringa totanus</i>			Kızılback	L+A	Ek III	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Ek liste I	0	3, 4, 5, 6, 7, 8
118	Scolopacidae	<i>Tringa stagnatilis</i>			Bataklık düdükçünü	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	KZ	Kapsamda Degil	0	6, 8
119	Scolopacidae	<i>Tringa nebularia</i>			Yeşilback	L+A	Ek III	Kapsamda Degil	LC	0	KZ	Ek liste I	0	5, 6, 7, 8
120	Scolopacidae	<i>Tringa ochropus</i>			Yeşil düdükçün	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	KZ	Kapsamda Degil	0	4, 5, 7, 8
121	Scolopacidae	<i>Tringa glareola</i>			Orman düdükçünü	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	T	Kapsamda Degil	0	4, 6, 7, 8
122	Scolopacidae	<i>Actitis hypoleucos</i>			Dere düdükçünü	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	YZ	Kapsamda Degil	0	3, 4, 7, 8
123	Scolopacidae	<i>Arenaria interpres</i>			Taşçeviren	L+A	Ek III	Kapsamda Degil	LC	0	T	Kapsamda Degil	0	3, 4, 5, 8
124	Scolopacidae	<i>Phalaropus lobatus</i>			Deniz düdükçünü	L+A	Ek III	Kapsamda Degil	LC	0	T	Kapsamda Degil	0	8
125	Stercorariidae	<i>Stercorarius parasiticus</i>			Korsanmartı	A	Ek III	Kapsamda Degil	LC	0	T	Ek liste I	0	
126	Laridae	<i>Ichthyaetus melanocephalus</i>			Akdeniz martısı	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	YZ	Kapsamda Degil	0	5, 6, 8
127	Laridae	<i>Hydrocoloeus minutus</i>			Küçük martı	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	KZ	Kapsamda Degil	0	3, 4, 6
128	Laridae	<i>Larus ridibundus</i>			Karabaş martı	L+A	Ek III	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Ek liste I	0	3, 4, 5, 6, 7, 8
129	Laridae	<i>Chroicocephalus genei</i>			İncegagalı martı	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	KZ	Kapsamda Degil	0	4, 5, 6, 8
130	Laridae	<i>Ichthyaetus audouinii</i>			Ada martısı	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	6, 7, 8
131	Laridae	<i>Larus canus</i>			Küçük gümüş martı	L+A	Ek III	Kapsamda Degil	LC	0	KZ	Ek liste I	0	5, 8
132	Laridae	<i>Larus fuscus</i>			Karasırtlı martı	A	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	LC	0	KZ	Ek liste I	0	
133	Laridae	<i>Larus cachinnans</i>			Hazar martısı	L+A	Ek III	Kapsamda Degil	LC	0	KZ	Ek liste I	0	1
134	Laridae	<i>Larus michahellis</i>			Gümüş martı	L+A	Ek III	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Ek liste I	0	3, 4, 5, 6, 7, 8
135	Laridae	<i>Rissa tridactyla</i>			Karaayaklı martı	L	Ek III	Kapsamda Degil	LC	0	KZ	Ek liste I	0	2
136	Laridae	<i>Gelochelidon nilotica</i>			Gülen sumru	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	T	Kapsamda Degil	0	8

SIRA NO	FAMİLYA	TÜR	ALT TUR	VARYETE	TÜRKÇE ADI	TESPİT ŞEKLİ	BERN	CITES	IUCN	ENDEMİK	GD	MAK	İZLEME GÖSTERGESİ	REFERANS KAYNAK
137	Laridae	<i>Hydroprogne caspia</i>			Hazar sumrusu	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	T	Kapsamda Degil		
138	Laridae	<i>Thalasseus sandvicensis</i>			Karagagalı sumru	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	KZ	Kapsamda Degil	0	4, 5, 6, 7, 8
139	Laridae	<i>Sterna hirundo</i>			Sumru	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	YZ	Kapsamda Degil	0	3, 4, 5, 6, 7, 8
140	Laridae	<i>Sterna albifrons</i>			Küçük sumru	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	YZ	Kapsamda Degil	0	4, 5, 7, 8
141	Laridae	<i>Chlidonias hybrida</i>			Bıyıklı sumru	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	YZ	Kapsamda Degil	0	3, 8
142	Laridae	<i>Chlidonias leucopterus</i>			Ak kanatlı sumru	A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	YZ	Kapsamda Degil	0	
143	Laridae	<i>Chlidonias niger</i>			Kara sumru	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	T	Kapsamda Degil	0	3, 8
144	Columbidae	<i>Columba livia</i>			Kaya güvercini	L+A	Ek III	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Ek liste II	0	3, 4, 5, 6, 7, 8
145	Columbidae	<i>Columba oenas</i>			Gökçe güvercin	L	Ek III	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Ek liste I	0	1
146	Columbidae	<i>Columba palumbus</i>			Tahtalı	A	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	LC	0	KZ	Ek liste II	0	
147	Columbidae	<i>Streptopelia decaocto</i>			Kumru	L+A	Ek III	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Ek liste I	0	3, 4, 5, 6, 7, 8
148	Columbidae	<i>Streptopelia turtur</i>			Üveyik	L+A	Ek III	Kapsamda Degil	VU	0	YZ	Ek liste II	0	3, 4, 5, 6, 8
149	Columbidae	<i>Spilopelia senegalensis</i>			Küçük kumru	A	Ek III	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Ek liste I	0	
150	Psittacidae	<i>Psittacula eupatria</i>			İskender papağanı	A	Ek III	Kapsamda Degil	NT	0	Y	Kapsamda Degil	0	
151	Cuculidae	<i>Clamator glandarius</i>			Tepeli guguk	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	YZ	Kapsamda Degil	0	8
152	Cuculidae	<i>Cuculus canorus</i>			Guguk	L+A	Ek III	Kapsamda Degil	LC	0	YZ	Kapsamda Degil	0	3, 8
153	Tytonidae	<i>Tyto alba</i>			Peçeli baykuş	L+A	Ek II	Ek-II	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	8
154	Strigidae	<i>Otus scops</i>			İshakkuşu	L+A	Ek II	Ek-II	LC	0	YZ	Kapsamda Degil	0	3, 6
155	Strigidae	<i>Bubo bubo</i>			Puhu	L+A	Ek II	Ek-II	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	8
156	Strigidae	<i>Athene noctua</i>			Kukumav	L+A	Ek II	Ek-II	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	3, 4, 6, 7, 8
157	Strigidae	<i>Strix aluco</i>			Alaca baykuş	A	Ek II	Ek-II	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	
158	Strigidae	<i>Asio otus</i>			Kulaklı orman baykuşu	A	Ek II	Ek-II	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	
159	Strigidae	<i>Asio flammeus</i>			Kır baykuşu	L	Ek II	Ek-II	LC	0	KZ	Kapsamda Degil	0	1

SIRA NO	FAMİLYA	TÜR	ALT TUR	VARYETE	TÜRKÇE ADI	TESPİT ŞEKLİ	BERN	CITES	IUCN	ENDEMİK	GD	MAK	İZLEME GÖSTERGESİ	REFERANS KAYNAK
160	Caprimulgidae	<i>Caprimulgus europaeus</i>			Çobanaldata	A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	YZ	Kapsamda Degil	0	
161	Apodidae	<i>Apus apus</i>			Ebabil	L+A	Ek III	Kapsamda Degil	LC	0	T	Kapsamda Degil	0	3, 7, 8
162	Apodidae	<i>Apus pallidus</i>			Boz ebabil	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	YZ	Kapsamda Degil	0	8
163	Apodidae	<i>Tachymarptis melba</i>			Akkarınli sağan	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	T	Kapsamda Degil	0	8
164	Alcedinidae	<i>Alcedo atthis</i>			Yalıçapkını	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	3, 4, 5, 6, 7, 8
165	Meropidae	<i>Merops apiaster</i>			Arıkuşu	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	T	Kapsamda Degil	0	3, 4, 6, 7
166	Coraciidae	<i>Coracias garrulus</i>			Gökkuzgun	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	T	Kapsamda Degil	0	3, 8
167	Upupidae	<i>Upupa epops</i>			İbibik	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	YZ	Kapsamda Degil	0	3, 4, 5, 6, 7, 8
168	Picidae	<i>Jynx torquilla</i>			Boyunçeviren	L	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	YZ	Kapsamda Degil	0	1, 6
169	Picidae	<i>Picus viridis</i>			Yeşil ağaçkakan	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	3
170	Picidae	<i>Dryocopus martius</i>			Kara ağaçkakan	A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	
171	Picidae	<i>Dendrocopos major</i>			Orman alaca ağaçkakan	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	8
172	Picidae	<i>Dendrocopos syriacus</i>			Alaca ağaçkakan	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	3, 6, 7, 8
173	Picidae	<i>Dendrocopos medius</i>			Ortanca ağaçkakan	A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	
174	Picidae	<i>Dendrocopos leucotos</i>			Aksırtlı ağaçkakan	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	7
175	Picidae	<i>Dryobates minor</i>			Küçük ağaçkakan	A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	
176	Alaudidae	<i>Melanocorypha calandra</i>			Boğmaklı toygar	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	3, 4, 6, 8
177	Alaudidae	<i>Calandrella brachydactyla</i>			Bozkır toygarı	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	T	Kapsamda Degil	0	4, 6, 8
178	Alaudidae	<i>Alauda rufescens</i>			Çorak Toygarı	A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	
179	Alaudidae	<i>Galerida cristata</i>			Tepeli toygar	L+A	Ek III	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Ek liste I	0	3, 4, 5, 6, 7, 8
180	Alaudidae	<i>Lullula arborea</i>			Orman toygarı	L+A	Ek III	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Ek liste I	0	6, 8
181	Alaudidae	<i>Alauda arvensis</i>			Tarlakuşu	L+A	Ek III	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Ek liste I	0	3, 4, 5, 6, 7, 8
182	Hirundinidae	<i>Riparia riparia</i>			Kum kırlangıcı	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	YZ	Kapsamda Degil	0	4, 6, 8

SIRA NO	FAMİLYA	TÜR	ALT TUR	VARYETE	TÜRKÇE ADI	TESPİT ŞEKLİ	BERN	CITES	IUCN	ENDEMİK	GD	MAK	İZLEME GÖSTERGESİ	REFERANS KAYNAK
183	Hirundinidae	<i>Ptyonoprogne rupestris</i>			Kaya kırlangıcı	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	8
184	Hirundinidae	<i>Hirundo rustica</i>			Kır kırlangıcı	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	YZ	Kapsamda Degil	0	3, 4, 5, 6, 7, 8
185	Hirundinidae	<i>Cecropis daurica</i>			Kızıl kırlangıç	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	YZ	Kapsamda Degil	0	3, 4, 6, 7, 8
186	Hirundinidae	<i>Delichon urbicum</i>			Ev kırlangıcı	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	YZ	Kapsamda Degil	0	3, 4, 5, 6, 7, 8
187	Motacillidae	<i>Anthus campestris</i>			Kır incirkuşu	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	YZ	Kapsamda Degil	0	3, 4, 6, 8
188	Motacillidae	<i>Anthus trivialis</i>			Ağaç incirkuşu	A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	T	Kapsamda Degil	0	
189	Motacillidae	<i>Anthus pratensis</i>			Çayır incirkuşu	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	NT	0	KZ	Kapsamda Degil	0	4, 5, 6, 7, 8
190	Motacillidae	<i>Anthus cervinus</i>			Kızılgırdanlı incirkuşu	A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	YZ	Kapsamda Degil	0	
191	Motacillidae	<i>Anthus spinoletta</i>			Dağ incirkuşu	A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	KZ	Kapsamda Degil	0	
192	Motacillidae	<i>Motacilla flava</i>			Sarı kuyruksallayan	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	YZ	Kapsamda Degil	0	3, 4, 5, 6, 7, 8
193	Motacillidae	<i>Motacilla citreola</i>			Sarıbaşlı kuyruksallayan	L	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	T	Kapsamda Degil	0	2
194	Motacillidae	<i>Motacilla cinerea</i>			Dağ kuyruksallayanı	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	KZ	Kapsamda Degil	0	4, 6, 8
195	Motacillidae	<i>Motacilla alba</i>			Ak kuyruksallayan	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	3, 4, 5, 6, 7, 8
196	Cinclidae	<i>Cinclus cinclus</i>			Derekuşu	A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	
197	Troglodytidae	<i>Troglodytes troglodytes</i>			Çitkuşu	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	4, 5, 6, 7, 8
198	Prunellidae	<i>Prunella modularis</i>			Dağbülbülü	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	5, 6, 8
199	Muscicapidae	<i>Muscicapa striata</i>			Benekli sinekkapan	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	YZ	Kapsamda Degil	0	4, 6, 7, 8
200	Muscicapidae	<i>Ficedula parva</i>			Küçük sinekkapan	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	T	Kapsamda Degil	0	8
201	Muscicapidae	<i>Ficedula semitorquata</i>			Alaca sinekkapan	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	T	Kapsamda Degil	0	8
202	Muscicapidae	<i>Ficedula albicollis</i>			Halkalı sinekkapan	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	YZ	Kapsamda Degil	0	6, 7, 8
203	Muscicapidae	<i>Ficedula hypoleuca</i>			Kara sinekkapan	A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	T	Kapsamda Degil	0	
204	Muscicapidae	<i>Cercotrichas galactotes</i>			Çalıbülbülü	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	YZ	Kapsamda Degil	0	8
205	Muscicapidae	<i>Eriothacus rubecula</i>			Kızılgırdan	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	3, 4, 5, 6, 7, 8

SIRA NO	FAMİLYA	TÜR	ALT TUR	VARYETE	TÜRKÇE ADI	TESPİT ŞEKLİ	BERN	CITES	IUCN	ENDEMİK	GD	MAK	İZLEME GÖSTERGESİ	REFERANS KAYNAK
206	Muscicapidae	<i>Luscinia luscinia</i>			Benekli bülbül	A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	YZ	Kapsamda Degil	0	
207	Muscicapidae	<i>Luscinia megarhynchos</i>			Bülbül	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	3, 4, 6, 8
208	Muscicapidae	<i>Irania gutturalis</i>			Taşbülbülü	A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	YZ	Kapsamda Degil	0	
209	Muscicapidae	<i>Phoenicurus ochruros</i>			Kara kızılkuşuk	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	KZ	Kapsamda Degil	0	3, 5, 6, 7, 8
210	Muscicapidae	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>			Kızılkuşuk	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	YZ	Kapsamda Degil	0	7, 8
211	Muscicapidae	<i>Saxicola rubetra</i>			Çayır taşkuşu	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	T	Kapsamda Degil	0	4, 5, 6, 8
212	Muscicapidae	<i>Saxicola torquatus</i>			Taşkuşu	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	3, 5, 6, 7, 8
213	Muscicapidae	<i>Oenanthe isabellina</i>			Boz kuyrukkakan	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	YZ	Ek liste I	0	4, 6, 8
214	Muscicapidae	<i>Oenanthe oenanthe</i>			Kuyrukkakan	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	YZ	Ek liste I	0	3, 4, 6, 7, 8
215	Muscicapidae	<i>Oenanthe pleschanka</i>			Alaca kuyrukkakan	L	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	YZ	Kapsamda Degil	0	2
216	Muscicapidae	<i>Oenanthe hispanica</i>			Karakulaklı kuyrukkakan	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	YZ	Kapsamda Degil	0	6, 7, 8
217	Muscicapidae	<i>Oenanthe finschii</i>			Aksırtlı kuyrukkakan	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	YZ	Kapsamda Degil	0	1
218	Muscicapidae	<i>Monticola saxatilis</i>			Taşkızılı	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	YZ	Kapsamda Degil	0	8
219	Muscicapidae	<i>Monticola solitarius</i>			Gökardıç	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	3, 6, 8
220	Turdidae	<i>Turdus merula</i>			Karatavuk	L+A	Ek III	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Ek liste II	0	3, 4, 5, 6, 7, 8
221	Turdidae	<i>Turdus pilaris</i>			Tarla ardıcı	L+A	Ek III	Kapsamda Degil	LC	0	KZ	Ek liste I	0	3, 5, 6, 8
222	Turdidae	<i>Turdus philomelos</i>			Öter ardıç	L+A	Ek III	Kapsamda Degil	LC	0	KZ	Ek liste II	0	6, 8
223	Turdidae	<i>Turdus iliacus</i>			Kızılardıç	L+A	Ek III	Kapsamda Degil	NT	0	KZ	Ek liste I	0	3, 8
224	Turdidae	<i>Turdus viscivorus</i>			Ökse ardıcı	L+A	Ek III	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Ek liste I	0	3, 8
225	Cisticolidae	<i>Cisticola juncidis</i>			Yelpazekuyruk	A	Ek III	Kapsamda Degil	LC	0	T	Kapsamda Degil	0	
226	Scotocercidae	<i>Cettia cetti</i>			Kamışbülbülü	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	6, 7, 8
227	Locustellidae	<i>Locustella fluviatilis</i>			Ağaç kamışçını	L	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	YZ	Kapsamda Degil	0	1
228	Locustellidae	<i>Locustella luscinioides</i>			Bataklik kamışçını	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	YZ	Kapsamda Degil	0	7

SIRA NO	FAMİLYA	TÜR	ALT TUR	VARYETE	TÜRKÇE ADI	TESPİT ŞEKLİ	BERN	CITES	IUCN	ENDEMİK	GD	MAK	İZLEME GÖSTERGESİ	REFERANS KAYNAK
229	Acrocephalidae	<i>Acrocephalus melanopogon</i>			Bıyıklı kamışçın	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	YZ	Kapsamda Degil	0	4, 7, 8
230	Acrocephalidae	<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>			Kindıra kamışçını	A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	YZ	Kapsamda Degil	0	
231	Acrocephalidae	<i>Acrocephalus palustris</i>			Çalı kamışçını	A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	YZ	Kapsamda Degil	0	
232	Acrocephalidae	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>			Saz kamışçını	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	YZ	Kapsamda Degil	0	5, 8
233	Acrocephalidae	<i>Acrocephalus arundinaceus</i>			Büyük kamışçın	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	YZ	Kapsamda Degil	0	4, 6, 7, 8
234	Acrocephalidae	<i>Iduna pallida</i>			Ak mukallit	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	YZ	Kapsamda Degil	0	6, 7, 8
235	Acrocephalidae	<i>Hippolais olivetorum</i>			Zeytin mukallidi	A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	YZ	Kapsamda Degil	0	
236	Acrocephalidae	<i>Hippolais icterina</i>			Sarı mukallit	L	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	YZ	Kapsamda Degil	0	1
237	Sylviidae	<i>Sylvia cantillans</i>			Bıyıklı ötleğen	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	YZ	Kapsamda Degil	0	6, 8
238	Sylviidae	<i>Sylvia melanocephala</i>			Maskeli ötleğen	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	5, 6, 7, 8
239	Sylviidae	<i>Sylvia ruppeli</i>			Karaboğazlı ötleğen	L	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	YZ	Kapsamda Degil	0	1
240	Sylviidae	<i>Sylvia crassirostris</i>			Akgözlü ötleğen	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	YZ	Kapsamda Degil	0	6, 8
241	Sylviidae	<i>Sylvia nisoria</i>			Çizgili ötleğen	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	YZ	Kapsamda Degil	0	7, 8
242	Sylviidae	<i>Sylvia curruca</i>			Küçük akgerdanlı ötleğen	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	YZ	Kapsamda Degil	0	4, 6, 8
243	Sylviidae	<i>Sylvia communis</i>			Akgerdanlı ötleğen	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	YZ	Kapsamda Degil	0	6, 7, 8
244	Sylviidae	<i>Sylvia borin</i>			Boz ötleğen	A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	T	Kapsamda Degil	0	
245	Sylviidae	<i>Sylvia atricapilla</i>			Karabaşlı ötleğen	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	6, 8
246	Phylloscopidae	<i>Phylloscopus nitidus</i>			Yeşil çıvgın	A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	YZ	Kapsamda Degil	0	
247	Phylloscopidae	<i>Phylloscopus orientalis</i>			Boz çıvgını	A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	
248	Phylloscopidae	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>			Orman çıvgını	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	YZ	Kapsamda Degil	0	8
249	Phylloscopidae	<i>Phylloscopus collybita</i>			Çıvgın	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	5, 6, 7, 8
250	Phylloscopidae	<i>Phylloscopus trochilus</i>			Söğütbülbülü	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	T	Kapsamda Degil	0	4, 6, 8
251	Reguliidae	<i>Regulus regulus</i>			Çalıkuşu	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	KZ	Kapsamda Degil	0	3, 8

SIRA NO	FAMİLYA	TÜR	ALT TUR	VARYETE	TÜRKÇE ADI	TESPİT ŞEKLİ	BERN	CITES	IUCN	ENDEMİK	GD	MAK	İZLEME GÖSTERGESİ	REFERANS KAYNAK
252	Reguliidae	<i>Regulus ignicapilla</i>			Sürmeli çalığıkuşu	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	KZ	Kapsamda Degil	0	8
253	Panuridae	<i>Panurus biarmicus</i>			Bıyıklı baştankara	L	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	
254	Aegithalidae	<i>Aegithalos caudatus</i>			Uzun kuyruklu baştankara	A	Ek III	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	
255	Paridae	<i>Poecile palustris</i>			Kayın baştankarası	A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	
256	Paridae	<i>Poecile lugubris</i>			Akyanaklı baştankara	A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	
257	Paridae	<i>Periparus ater</i>			Çam baştankarası	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	3
258	Paridae	<i>Cyanistes caeruleus</i>			Mavi baştankara	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	5, 6, 7, 8
259	Paridae	<i>Parus major</i>			Büyük baştankara	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	3, 5, 6, 7, 8
260	Sittidae	<i>Sitta krueperi</i>			Anadolu sıvacı	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	3
261	Sittidae	<i>Sitta europaea</i>			Sıvacı	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	3
262	Sittidae	<i>Sitta neumayer</i>			Kaya sıvacı	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	6, 8
263	Certhiidae	<i>Certhia familiaris</i>			Orman turmaşıkkuşu	L	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	2
264	Certhiidae	<i>Certhia brachydactyla</i>			Bahçe turmaşıkkuşu	A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	
265	Remizidae	<i>Remiz pendulinus</i>			Çulhakuşu	L+A	Ek III	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	7, 8
266	Oriolidae	<i>Oriolus oriolus</i>			Sarıasma	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	YZ	Kapsamda Degil	0	3, 8
267	Laniidae	<i>Lanius collurio</i>			Kızılsırtlı örümcekkuşu	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	YZ	Ek liste I	0	4, 5, 6, 7, 8
268	Laniidae	<i>Lanius minor</i>			Karaalınlı örümcekkuşu	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	YZ	Kapsamda Degil	0	4, 6, 8
269	Laniidae	<i>Lanius senator</i>			Kızılbaşlı örümcekkuşu	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	T	Kapsamda Degil	0	6, 8
270	Laniidae	<i>Lanius nubicus</i>			Maskeli örümcek kuşu	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	YZ	Kapsamda Degil	0	6, 8
271	Corvidae	<i>Garrulus glandarius</i>			Alakarga	L+A	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Ek liste II	0	3, 4, 5, 6, 7, 8
272	Corvidae	<i>Pica pica</i>			Saksağan	L+A	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Ek liste II	0	3, 4, 5, 6, 7, 8
273	Corvidae	<i>Corvus monedula</i>			Küçük karga	L+A	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Ek liste II	0	3, 4, 5, 6, 7, 8
274	Corvidae	<i>Corvus frugilegus</i>			Ekin kargası	L	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Ek liste II	0	1

SIRA NO	FAMİLYA	TÜR	ALT TUR	VARYETE	TÜRKÇE ADI	TESPİT ŞEKLİ	BERN	CITES	IUCN	ENDEMİK	GD	MAK	İZLEME GÖSTERGESİ	REFERANS KAYNAK
275	Corvidae	<i>Corvus cornix</i>			Leş kargası	L+A	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	Kapsamda değil	0	Y	Ek liste II	0	3, 4, 5, 6, 7, 8
276	Corvidae	<i>Corvus corax</i>			kuzgun	L+A	Ek III	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Ek liste I	0	3, 4, 5, 6, 7, 8
277	Sturnidae	<i>Sturnus vulgaris</i>			Sığırcık	L+A	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Ek liste I	0	3, 4, 5, 6, 7, 8
278	Sturnidae	<i>Pastor roseus</i>			Ala sığırcık	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	T	Kapsamda Degil	0	8
279	Passeridae	<i>Passer domesticus</i>			Serçe	L+A	Kapsamda Degil	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Ek liste II	0	3, 4, 5, 6, 7, 8
280	Passeridae	<i>Passer hispaniolensis</i>			Söğüt serçesi	L+A	Ek III	Kapsamda Degil	LC	0	YZ	Ek liste I	0	3, 4, 5, 6, 7, 8
281	Passeridae	<i>Passer montanus</i>			Ağaç serçesi	L+A	Ek III	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Ek liste I	0	6, 8
282	Fringillidae	<i>Fringilla coelebs</i>			İspinoz	L+A	Ek III	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Ek liste I	0	3, 4, 5, 6, 8
283	Fringillidae	<i>Fringilla montifringilla</i>			Dağ ispinozu	A	Ek III	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Ek liste I	0	
284	Fringillidae	<i>Serinus serinus</i>			Küçük iskete	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	5, 6, 7, 8
285	Fringillidae	<i>Chloris chloris</i>			Florya	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	3, 4, 5, 6, 7, 8
286	Fringillidae	<i>Carduelis carduelis</i>			Saka	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	3, 4, 5, 6, 7, 8
287	Fringillidae	<i>Spinus spinus</i>			Karabaşlı iskete	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	KZ	Kapsamda Degil	0	5, 6, 8
288	Fringillidae	<i>Linaria cannabina</i>			Ketenkuşu	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	5, 6, 7, 8
289	Fringillidae	<i>Loxia curvirostra</i>			Çaprazgaga	A	Ek III	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	
290	Fringillidae	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>			Kocabaş	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	KZ	Kapsamda Degil	0	5, 6, 8
291	Emberizidae	<i>Emberiza citrinella</i>			Sarı çinte	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	KZ	Kapsamda Degil	0	7
292	Emberizidae	<i>Emberiza cirlus</i>			Bahçe çintesi	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	3, 6, 7, 8
293	Emberizidae	<i>Emberiza hortulana</i>			Kirazkuşu	L+A	Ek III	Kapsamda Degil	LC	0	YZ	Ek liste I	0	3, 6, 8
294	Emberizidae	<i>Emberiza caesia</i>			Kızıl kirazkuşu	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	YZ	Kapsamda Degil	0	6, 8
295	Emberizidae	<i>Emberiza schoeniclus</i>			Batakklı çintesi	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Kapsamda Degil	0	4, 5, 6, 7, 8
296	Emberizidae	<i>Emberiza melanocephala</i>			Karabaşlı çinte	L+A	Ek II	Kapsamda Degil	LC	0	YZ	Kapsamda Degil	0	3, 4, 5, 6, 7, 8
297	Emberizidae	<i>Emberiza calandra</i>			Tarla çintesi	L+A	Ek III	Kapsamda Degil	LC	0	Y	Ek liste I	0	3, 4, 5, 6, 7, 8

D.2.2 İçsu Balıkları

Yenice ve Bayramiç ilçelerinin önemli su kaynaklarından olan Karamenderes ve Kocaçayın üst havzası Kazdağlarından doğan derelerden oluştuğu için bu havza alabalık için önemli gen kaynağı durumundadır. Yine CR kategorisinde bulunan Avrupa Yılan balığı Karamenderes çayının üst havzalarında yaklaşık 400 mt. yükseltide gözlenmiş, ancak yakalanamamıştır. Çanakkale Merkez, Lapseki ve Çan havzası arasında kalan ve Etili civarında Kocabaş Çayına birleşen Kumarlar deresi bölge endemiği olan *Capoeta bergamae* için önemli bir habitat olmakla birlikte, bu dere metalik madencilik kaynaklı kirlilik tehdidi altındadır. İçsu balıkları arazi çalışmaları için veriler Tablo-D.68’de verilmiştir.

Çizelge D. 68 - İçsu Balıkları
(Tarım ve Orman 2. Bölge Müdürlüğü Çanakkale Şube Müd. 2019)

Sıra No	Familiya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İzleme Göst.	Referans Kaynak
1	Anguillidae	<i>Anguilla anguilla</i>			Avrupa Yılan Balığı	A+L	---	Ek 2	CR	0	1	1, 2, 3, 4,12
2	Atherinidae	<i>Atherina boyeri</i>			Gümüş	A+L	---	---	LC	0	0	4, 12
3	Blenniidae	** <i>Parablennius pilicornis</i>			Tatlısu Horozbina Balığı	L	---	---	LC	0	0	4
4	Clupeidae	<i>Clupeonella muhlisi</i>			Tatlı su sardalyası	A	---	---	VU	0	0	12
5	Clupeidae	<i>Sardina pilchardus</i>			Sardalya	A	---	---	LC	0	0	12

Sıra No	Familya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İzleme Göst.	Referans Kaynak
6	Cobitidae	<i>Cobitis fahirae</i>				A+L	---	---	LC	0	0	2, 3, 5, 12
7	Cobitidae	* <i>Cobitis taenia</i>			Taş ısiran	L	B3AP	---	LC	0	0	4
8	Cyprinidae	<i>Alburnus cf. attalus</i>			Tatlı Su Kolyozu	A+L	---	---	LC	0	0	1, 5, 7, 12
9	Cyprinidae	<i>Barbus oligolepis</i>			Bıyıklı Balık	A+L	---	---	LC	0	0	1, 2, 3, 5, 6,12
10	Cyprinidae	<i>Capoeta bergamae</i>			Dere Kaya Balığı	A+L	---	---	NT	1	1	2, 12
11	Cyprinidae	<i>Carassius gibelio</i>			Havuz Balığı	A+L	---	---	---	0	0	3, 9, 12
12	Cyprinidae	* <i>Chalcalburnus chalcoides</i>			Tatlısu Kolyoz Balığı	L	---	---	---	0	0	1, 2, 3, 4, 10, 11
13	Cyprinidae	<i>Cyprinus carpio</i>			Sazan	A+L	---	---	LC	0	0	3, 4, 10, 11, 12
14	Cyprinidae	<i>Gobio gobio</i>			Dere Kaya Balığı	A+L	---	---	LC	0	0	2, 3, 11, 12
15	Cyprinidae	<i>Gobio kovatschevi</i>			Dere Kaya Balığı	A+L	---	---	VU	0	0	8, 12

Sıra No	Familya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İzleme Göst.	Referans Kaynak
16	Cyprinidae	<i>Luciobarbus lydianus</i>			Bıyıklı Balık	A+L	---	---	LC	0	0	12, 14
17	Cyprinidae	<i>Petroleuciscus borysthenicus</i>			Karadeniz Tatlısu Kefali	A+L	---	---	LC	0	0	2, 12
18	Cyprinidae	<i>Phoxinus phoxinus</i>			Mini inci balığı	A+L	---	---	LC	0	0	2, 3, 10, 11, 12
19	Cyprinidae	<i>Pseudorasbora parva</i>			Çizgili Sazan	A	---	---	LC	0	0	10, 12
20	Cyprinidae	<i>Rhodeus amarus</i>			Acı Balık	A+L	---	---	LC	0	0	2, 3, 10, 11, 12
21	Cyprinidae	* <i>Rutilus rutilus</i>			Kızılgöz	L	---	---	LC	0	0	11
22	Cyprinidae	<i>Squalius aristotelis</i>				L	---	---	LC	0	0	13
23	Cyprinidae	<i>Squalius cii</i>			Ak Kefal, ak balık, Tatlısu kefali	A+L	---	---	LC	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 10, 11, 12
24	Cyprinidae	* <i>Tinca tinca</i>			Siraz Balığı	L	---	---	LC	0	0	6, 11
25	Cyprinidae	<i>Vimba vimba</i>			Eğrez Balığı	A+L	---	---	LC	0	0	2, 5, 10, 11, 12

Sıra No	Famulya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İzleme Göst.	Referans Kaynak
26	Cyprinodontidae	<i>Aphanius fasciatus</i>			Dişli Sazancık	A	B2AP, B3AP	---	LC	0	0	12
27	Esocidae	<i>Esox lucius</i>			Turna	A+L	---	---	LC	0	0	4, 12
28	Gobiidae	<i>Gobius niger</i>			Kömürcü Kayabalığı	A+L	---	---	LC	0	0	4, 12
29	Gobiidae	** <i>Neogobius fluviatilis</i>			Tatlısu Kayabalığı	L	---	---	LC	0	0	4
30	Gobiidae	<i>Pomatoschistus microps</i>			Küçükaya Balığı	A	---	---	LC	0	0	12
31	Gobiidae	<i>Zosterisessor ophiocephalus</i>			Saz Kaya Balığı	A	---	---	LC	0	0	12
32	Labridae	** <i>Symphodus cinereus</i>			Çırçır Balığı	L	---	---	LC	0	0	4
33	Moronidae	<i>Dicentrarchus labrax</i>			Tatlısu Levreği	A+L	---	---	LC	0	0	4, 12
34	Mugilidae	<i>Liza aurata</i>			Altınbaş Kefal	A+L	---	---	LC	0	0	4, 12
35	Mugilidae	<i>Liza ramada</i>			İnce Dudaklı Kefal	A	---	---	LC	0	0	12
36	Mugilidae	<i>Mugil cephalus</i>			Has Kefal	A+L	---	---	LC	0	0	4, 12

Sıra No	Familya	Tür	Alttür	Varyete	Türkçe Adı	Tespit Şekli	BERN	CITES	IUCN	End.	İzleme Göst.	Referans Kaynak
37	Percidae	<i>Perca fluviatilis</i>			Tatlı su levreği	A	---	---	LC	0	0	12
38	Pleuronectidae	<i>Platichthys flesus</i>			Bayağı pisi balığı	A	---	---	LC	0	0	12
39	Poeciliidae	<i>Gambusia hoolbroki</i>			Sivrisinek Balığı	A+L	---	---	LC	0	0	4, 11, 12
40	Salmonidae	<i>Oncorhynchus mykiss</i>			Gökkuşuğu alabalığı	A	---	---	LC	0	0	12
41	Salmonidae	<i>Salmo macrostigma</i>			Dağ Alası	A+L	---	---	DD	0	1	1, 2, 10, 11, 12
42	Siluridae	<i>Siluris glanis</i>			Yayın balığı	A	B3AP	---	LC	0	0	11, 12
43	Soleidae	<i>Pegusa impar</i>			Dil Balığı	A	---	---	LC	0	0	12
44	Sparidae	<i>Lithognathus mormyrus</i>			Mırmır	A	---	---	LC	0	0	12
45	Syngnathidae	<i>Syngnathus abaster</i>			Deniz İğnesi	A	B3AP	---	LC	0	0	12
46	Syngnathidae	** <i>Syngnathus acus</i>			Deniz İğnesi	L	---	---	LC	0	0	4

Çizelge D. 69 - Referans kaynak kodları

(Tarım ve Orman 2. Bölge Müdürlüğü Çanakkale Şube Müd. 2019)

1. Demirsoy vd. (2006)	8. Turan vd. (2012)
2. Sarı vd. (2006)	9. İnnal (2011)
3. Yalçın Özdilek Ş. (2008)	10. İlhan (2014)
4. Akbulut vd. (2008)	11. Şaşı ve Berber (2012)
5. Balık vd. (2002)	12. Bu çalışma
6. Berber vd. (2008)	13. Özuluğ ve Freyoff (2011)
7. Başdemir vd. (2010)	14. Turan vd. (2008)

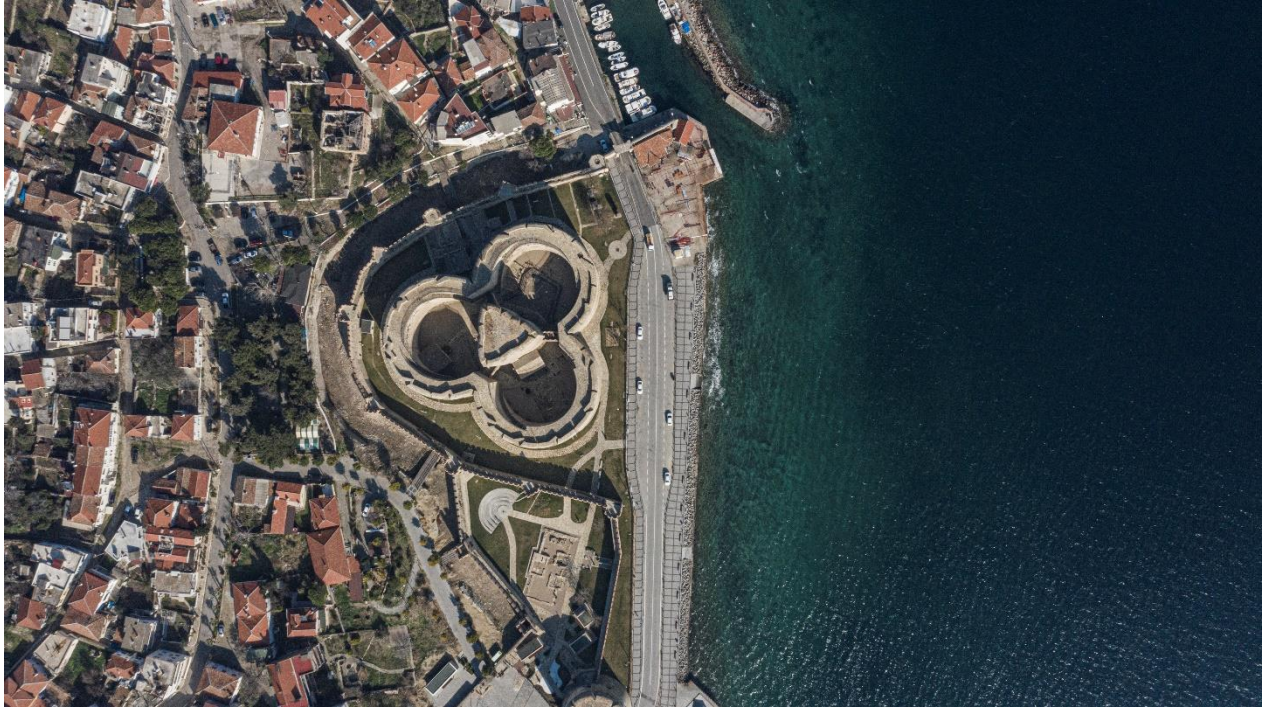
Resim D. 23 - Şehitler Abidesi' nden bir görüntü (Yunus Emre Eroğlu, 2020)

Resim D. 24 - Şehitler Abidesi' nden bir görüntü (Yunus Emre Eroğlu, 2020)

Resim D. 25 - 57.Alay' dan bir görüntü (Yunus Emre Eroğlu, 2020)

Resim D. 26 - Kilitbahir Kalesi' nden bir görüntü (Yunus Emre Eroğlu, 2020)

Resim D. 27 - Troya Tarihi Milli Parkı'ndan Bir Görünüm
(Yorumcuhaber.com,2019)

KAZ DAĞLARI (İDA DAĞI):

Kazdağları, Anadolu yarım adasının kuzeybatısında yer alan, Biga yarım adasının en yüksek dağıdır. Kazdağları, doğal ve kültürel kaynak değerleri açısından oldukça zengin bir potansiyele sahiptir. Kazdağları' nın Ege ve Marmara Bölgelerinin sınırlarını oluşturması nedeniyle iki farklı iklim etkisinde kalması, Avrupa-Sibirya, Akdeniz ve İran -Turan bitki bölgelerinin kesiştiği noktada bulunması nedeniyle bu bölgeleri temsil eden bitki türlerinin burada bulunması, güney yamaçlarının deniz seviyesinden biren 1.700 metrelere yükselmesi, bu alanların dereler ve çaylar tarafından derin vadiler şeklinde yarılmaları biyoçeşitliliği artırmaktadır.

Doğal ve Kültürel Kaynak Değerleri

Kaz Dağları, doğal ve kültürel kaynak değerleri açısından oldukça zengin bir potansiyele sahiptir. Bu değerler Kaz Dağı kütesinin tümüne dağılmış durumdadır. Bunlardan Adatepe (Gargaran Tepesi), eski Yunan kültürüne göre tanrılarına kurbanlar sunmak üzere yapılmış bulunan Zeus Sunağı'na ev sahipliği yapar. Tuzla Köyü'nde bulunan 1366 yılında yapılmış olan Hüdavendigar Külliyesi, Çanakkale ve yöresindeki ilk ve orta devir eserlerinden, kitabesi olan ve 600 senedir ayakta olan tek eserdir. Hüdavendigar Camii halen kullanılmaktadır. UNESCO' dan özel ödül almış, Türkmen kültürünün iş aletlerinden giysilerine, çadırlarından ev gereçlerine kadar yüzlerce ürünün sergilendiği Tahatakuşlar Etnografya Müzesi emekli

öğretmen Alibey Kudar tarafından kurulmuştur. Kazdağları'nda halen geleneksel dokularını hiç bozmadan yaşantılarını devam ettiren Türkmen köylüleri, her sene Ağustos Ayı'nın son 15 günü Sarıkız Tepe'de geleneksel Sarıkız şenliklerinin yöresel kıyafet ve adetlerine uygun olarak yayla yaşantısında çadırlar kurarak, sarıkız Şenlikleri olarak kutlamaktadırlar.

Afrodit'in güzel seçildiği, tarihte bilinen ilk güzellik yarışmasının yapıldığı Ayazma'da halen her yıl Ağustos ayında bu gelenek devam ettirilip Kazdağı Güzeli seçilmektedir.

Kazdağı; Şahindere Kanyonu, Ayazma, Sütüven Göletleri gibi doğal güzellikleri, taş evleri ile dikkat çeken köyleri, orman gözetleme kulelerinin yer aldığı manzara noktaları, şifalı suları, kaplıcaları, Sarıkız Şenlikleri ile dikkat çeken Sarıkız Tepesi gibi daha birçok doğal ve kültürel zenginliklere sahiptir.

Kazdağları'nın Bitki Örtüsü

Kazdağları'nın Ege ve Marmara Bölgelerinin sınırlarını oluşturması nedeniyle iki farklı iklim etkisinde kalması, Avrupa – Sibiryaya, Akdeniz ve İran - Turan bitki bölgelerinin kesiştiği noktada bulunması nedeniyle bu bölgeleri temsil eden bitki türlerinin burada bulunması, Güney yamaçlarının deniz seviyesinden birden 1700 metrelere yükselmesi, bu alanların dereler ve çaylar tarafından derin vadiler şeklinde yarılmaları biyo çeşitliliği artırmaktadır.

Kazdağlarının güney yamaçlarında denizden itibaren 200 metrelere kadar zeytin ağaçları, yaklaşık 800 metrelere kadar kızıl çamlar, yaklaşık 1500 metrelere kadar karaçam, Kazdağının endemiklerinden olan Kazdağı Göknarı dağın kuzey yamaçlarında 1.000 – 1.400 metrelere kadar kayın ve karaçamlarla aynı yetişme ortamını paylaşmaktadır. Geniş yapraklı ağaçlardan Kayın, yaklaşık 600 – 1.400 metreler arasında, Kestane yaklaşık 600 – 900 metreler arasında, Gürgen yaklaşık 350 -700 metreler arasında, Meşe yaklaşık 300 – 1.000 metre arasında yayılım göstermektedirler. 1550 metreden sonra yastık formunda bitkiler görülmektedir. Endemik bitkilerin büyük bir kısmı buralarda bulunmaktadır.

Resim D. 28 - Kazdağlarından bir görünüm (gezimania.com ,2019)

Resim D. 29 - Bayramiç Ayazmadan bir görüntü
(mapio.net,2019)

D.3. Ormanlar ve Milli Parklar

D.3.1. Ormanlar

ORMANLAR: Çanakkale İlinde doğal bitki örtüsü olan ormanlar İl topraklarının % 53'ünü (533.936 ha.) oluşturur. Ormanların % 39,1'i normal kuru, % 17,1'i bozuk kuru, % 10,5'i normal baltalık ve % 33,3'ü bozuk baltalıktır.

Bölgedeki ormanların ana ağaç türlerini başta Kızılcım olmak üzere Karaçam, Bodur Ardiç, Meşe, Kayın, Kestane, Kazdağ Köknarı ve Adi Porsuk oluşturur. Akdeniz ikliminin kurak dönemi, ağaç topluluğunun ortadan kalkmış olduğu alanlarda yeni orman örtüsünün gelişmesine olanak vermez. Denizden 30-40 km.

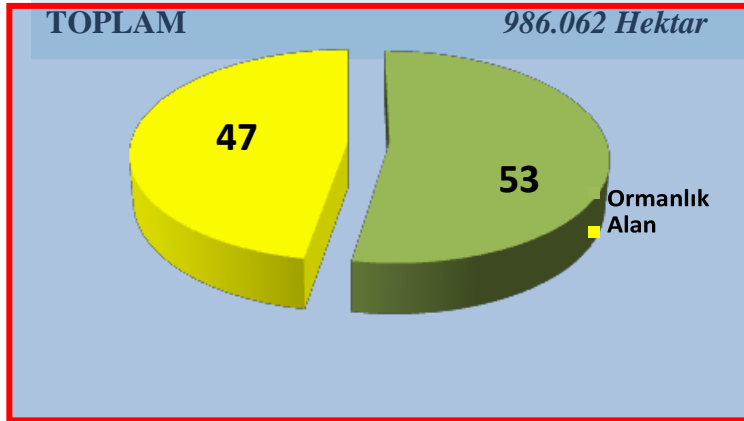
içeriye ve 600 m. yüksekliğe kadar görülen maki grupları, daha çok Gelibolu Yarımadasının güneyindeki Lapseki-Biga arasında ve İlin kıyılarından orman alanı başlangıç sınırına kadar görülür.

Mülga Çevre ve Orman İl Müdürlüğü Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrol Şube Müdürlüğüne Ağaçlandırma Seferberliği Eylem Planına göre (2008-2012) 2012 yılı sonuna kadar 10.370 hektarlık alanda ağaçlandırma (5.300 ha), rehabilitasyon (700 ha), mera ıslahı (300 ha), özel ağaçlandırma (3.470 ha) ağaçlandırma çalışması yapılması da planlanmış olup 2012 yılı sonuna kadar 700 hektarlık alanda ağaçlandırma çalışması tamamlanmıştır.

ÇANAKKALE İLİ ORMAN VARLIĞI

Ormanlık Alan	521.032 Hektar
Açıklık Alan	465.020 Hektar
TOPLAM	986.062 Hektar

Tablo

D.1 Çanakkale İli Orman Dağılımı

Grafik D.29- Çanakkale İli Orman Alanı Dağılımı
(Çanakkale Orman Bölge Müdürlüğü 2018)

D.3.2. Milli Parklar

İlimiz sınırları içinde Gelibolu Yarımadası Tarihi Milli Parkı ile Troya Tarihi Milli Parkı bulunmaktadır.

GELİBOLU YARIMADASI TARİHİ MİLLİ PARKI:

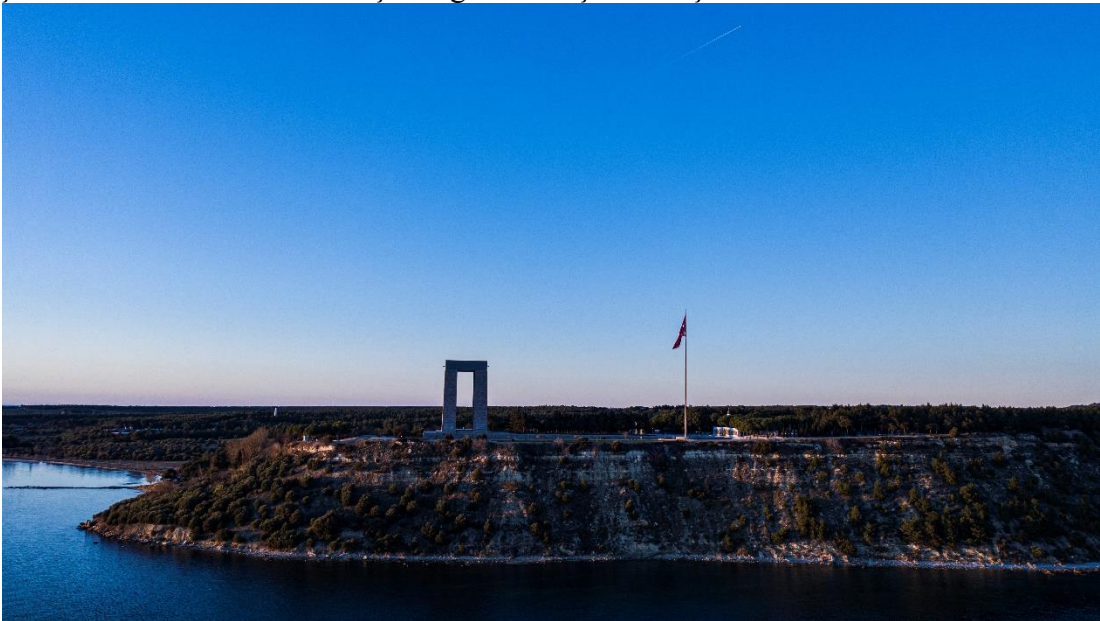
Gelibolu Yarımadası Tarihi Milli Parkı Marmara Bölgesinde, Çanakkale ili sınırları içindedir. 1973 yılında Milli Park ilan edilmiştir. Yüz ölçümü 33.490 hektardır. Gelibolu Yarımadası Tarihi Milli Park sınırları dahilinde 1 İlçe (Eceabat) ile 8 köy bulunmaktadır. Gelibolu Yarımadası Tarihi Milli Parkı içerisinde 56 yerli anıt ve şehitlik, 35 yabancı mezar ve anıtı bulunmaktadır.

Gelibolu Yarımadası Tarihi Milli Parkı, Gelibolu adını taşısa da Eceabat ilçesi sınırları içindedir. Yarımadanın güney ucunda, Eceabat ilçesinin hemen hemen tamamını kapsayan ve Çanakkale Boğazı'nın Avrupa yakasında 33.000 hektara yayılan büyük bir parktır. 1973'te kurulmuş olup, B.M. Milli Parklar ve Koruma Alanları listesinde yer almaktadır.

Çanakkale Savaşları Türk Milletinin dünyanın en güçlü devletlerine karşı, Kurmay Yarbay Mustafa Kemal'in önderliğinde insanüstü direnmesi ile kazanılan bir savunma destanıdır. 8,5 ay süren bu savaşta Boğaz'ın iki yakası adeta cehenneme dönüşmüş, yarım milyona yakın can kaybı olmuştur.

Birinci Dünya Savaşında İtilaf Devletleri ile Osmanlı Ordusu arasında cereyan eden dünyanın en büyük savaşlarından biri olan Çanakkale Savaşında yüz binlerce kayıp anısına yapılan anıtlar ve düzenlenen şehitlikler savaşın acılarını hatırlatmasının yanı sıra tarihin muhteşem zaferlerinden birini gözler önüne sermektedir. 250.000'i aşan Türk şehidinin aziz hatıraları üzerinde yükselen anıtlar ve yine 250.000'i aşkın İngiliz, Fransız, Avustralya ve Yeni Zelanda askerlerinin gömülü olduğu alanları içine alan Milli Park, bugün bütün dünyaya barışın değerini anlatmaktadır. Gelibolu Yarımadası Tarihi Milli Parkı içerisinde 56 yerli anıt ve şehitlik 35 Yabancı Mezar ve Anıtları bulunmaktadır.

Gelibolu Yarımadası Tarihi Milli Parkı, 19.06.2014 tarihinde kabul edilen ve 28.06.2014 tarih ve 29044 Sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı Kurulması Hakkındaki Kanun ile statüsü değiştirilerek; Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığına dönüştürülmüştür.

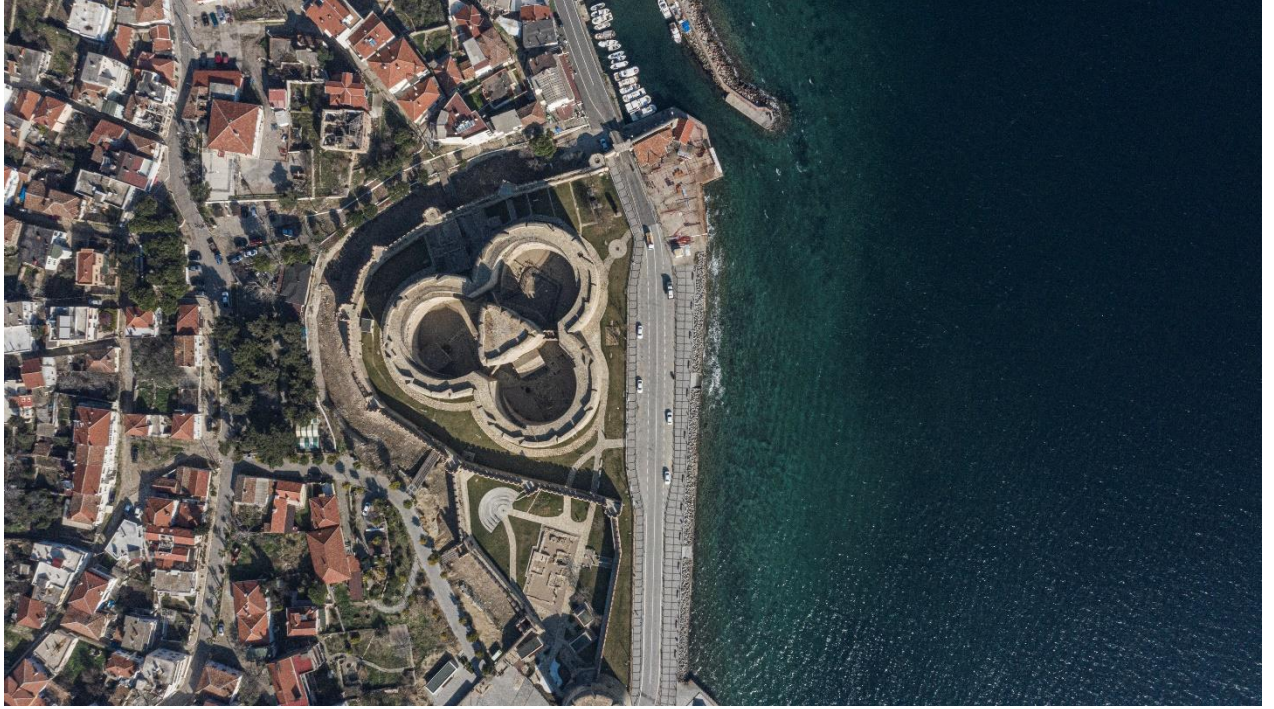
Resim D. 30 - Şehitler Abidesi' nden bir görüntü (Yunus Emre Eroğlu, 2020)

Resim D. 31 - Şehitler Abidesi' nden bir görüntü (Yunus Emre Eroğlu, 2020)

Resim D. 32 - 57.Alay' dan bir görüntü (Yunus Emre Eroğlu, 2020)

Resim D. 33 - Kilitbahir Kalesi' nden bir görüntü (Yunus Emre Eroğlu, 2020)

TROYA TARİHİ MİLLİ PARKI:

Çanakkale İl merkezine 25 km. mesafede, Troia Antik kentin yeri ve kalıntıları Çanakkale Boğazı güney girişinde, Erenköy (İntepe) Beldesi, Tevfikiye (Asarlık) köyü yakınında Hisarlık (eski Pergamos) mevkiinde ovaya egemen bir tepelik üzerindedir.

Milli Park alanı içinde bulunan Troya Antik Kentinde yürütülen kazılar sonucunda M.Ö. 3200'den, M.S. 4.yy'a kadar süren dönem içinde 9 kültür katı ve bu katlar içerisinde toplam 46 yapı katı tespit edilmiştir. Tevfikiye Köyü yakınlarında lokalize olan antik kent 2 Km civarında bir alan kaplamaktadır.

Büyük Ozan Homeros'un epik eserleri İliada ve Odysseia ile ölümsüzleşen Troya, Troyalılarla Akaların (Yunanlılar) on yıl süren harplerindeki kahraman savaşçıların efsanevi hikayeleri ile asırlar boyunca uluslararası bir üne sahip olarak bugüne kadar gelmiştir.

Arkeologlar, İliada'da hikaye edilen olayların Troya'nın 3000 yıllık tarihi süresince yayılım gösteren 9 antik medeniyet katından sadece birinin kapsamında kaldığı tanımlamışlardır. Bu kat Homeros'un dünyaca bilinen ve tanınan Troya'sıdır.

Troya Antik Kenti ve çevresi; Milli Savunma, Bayındırlık ve İskan, Kültür, Turizm ve Çevre Bakanlıklarının uygun görüşlerine dayanan Orman Bakanlığının 18.09.1996 tarih ve 2743 Sayılı yazıları üzerine, 2873 Sayılı Milli Parklar Kanununun 3. Maddesine göre, 30.09.1996 tarihli Bakanlar Kurulu Kararı ile "Troya Tarihi Milli Parkı" olarak belirlenmiştir. Milli Parkın en önemli kaynak değeri olan Troya Arkeolojik Kenti 02/12/1998 tarihinde 849. sırada kültürel miras 183 olarak Dünya Miras Listesine dahil edilmiştir. Ayrıca Troya Tarihi Milli Parkının Uzun Devreli Gelişme Planı 2004 yılı Haziran ayı içinde Bakanlığımızca onaylanmıştır.

Resim D. 34 - Troya Tarihi Milli Parkı'ndan Bir Görünüm
(Yorumcuhaber.com,2019)

KAZ DAĞLARI (İDA DAĞI):

Kazdağları, Anadolu yarım adasının kuzeybatısında yer alan, Biga yarım adasının en yüksek dağıdır. Kazdağları, doğal ve kültürel kaynak değerleri açısından oldukça zengin bir potansiyele sahiptir. Kazdağları' nın Ege ve Marmara Bölgelerinin sınırlarını oluşturması nedeniyle iki farklı iklim etkisinde kalması, Avrupa-Sibirya, Akdeniz ve İran -Turan bitki bölgelerinin kesiştiği noktada bulunması nedeniyle bu bölgeleri temsil eden bitki türlerinin burada bulunması, güney yamaçlarının deniz seviyesinden birin 1.700 metrelere yükselmesi, bu alanların dereler ve çaylar tarafından derin vadiler şeklinde yarılması biyoçeşitliliği artırmaktadır.

Doğal ve Kültürel Kaynak Değerleri

Kaz Dağları, doğal ve kültürel kaynak değerleri açısından oldukça zengin bir potansiyele sahiptir. Bu değerler Kaz Dağı kütlelerinin tümüne dağılmış durumdadır. Bunlardan Adatepe (Gargaran Tepesi), eski Yunan kültürüne göre tanrılarına kurbanlar sunmak üzere yapılmış bulunan Zeus Sunağı'na ev sahipliği yapar. Tuzla Köyü'nde bulunan 1366 yılında yapılmış olan Hüdavendigar Külliyesi, Çanakkale ve yöresindeki ilk ve orta devir eserlerinden, kitabesi olan ve 600 senedir ayakta olan tek eserdir. Hüdavendigar Camii halen kullanılmaktadır.

UNESCO' dan özel ödül almış, Türkmen kültürünün iş aletlerinden giysilerine, çadırlarından ev gereçlerine kadar yüzlerce ürünün sergilendiği Tahatakuşlar Etnografya Müzesi emekli öğretmen Alibey Kudar tarafından kurulmuştur. Kazdağları' nda halen geleneksel dokularını hiç bozmadan yaşantılarını devam ettiren Türkmen köylüleri, her sene Ağustos Ayı'nın son 15 günü Sarıkız Tepe'de geleneksel Sarıkız şenliklerinin yöresel kıyafet ve adetlerine uygun olarak yayla yaşantısında çadırlar kurarak, sarıkız Şenlikleri olarak kutlamaktadırlar.

Afrodit'in güzel seçildiği, tarihte bilinen ilk güzellik yarışmasının yapıldığı Ayazma'da halen her yıl Ağustos ayında bu gelenek devam ettirilip Kazdağı Güzeli seçilmektedir.

Kazdağı; Şahindere Kanyonu, Ayazma, Sütüven Göletleri gibi doğal güzellikleri, taş evleri ile dikkat çeken köyleri, orman gözetleme kulelerinin yer aldığı manzara noktaları, şifalı suları, kaplıcaları, Sarıkız Şenlikleri ile dikkat çeken Sarıkız Tepesi gibi daha birçok doğal ve kültürel zenginliklere sahiptir.

Kazdağları'nın Bitki Örtüsü

Kazdağları'nın Ege ve Marmara Bölgelerinin sınırlarını oluşturması nedeniyle iki farklı iklim etkisinde kalması, Avrupa – Sibiryaya, Akdeniz ve İran - Turan bitki bölgelerinin kesiştiği noktada bulunması nedeniyle bu bölgeleri temsil eden bitki türlerinin burada bulunması, Güney yamaçlarının deniz seviyesinden birden 1700 metrelere yükselmesi, bu alanların dereler ve çaylar tarafından derin vadiler şeklinde yarılması biyo çeşitliliği artırmaktadır. Kazdağlarının güney yamaçlarında denizden itibaren 200 metrelere kadar zeytin ağaçları, yaklaşık 800 metrelere kadar kızıl çamlar, yaklaşık 1500 metrelere kadar karaçam, Kazdağının endemiklerinden olan Kazdağı Göknarı dağın kuzey yamaçlarında 1.000 – 1.400 metrelere kadar kayın ve karaçamlarla aynı yetişme ortamını paylaşmaktadır. Geniş yapraklı ağaçlardan Kayın, yaklaşık 600 – 1.400 metreler arasında, Kestane yaklaşık 600 – 900 metreler arasında, Gürgen yaklaşık 350 -700 metreler arasında, Meşe yaklaşık 300 – 1.000 metre arasında yayılım göstermektedirler. 1550 metreden sonra yastık formunda bitkiler görülmektedir. Endemik bitkilerin büyük bir kısmı buralarda bulunmaktadır.

Resim D. 35 - Kazdağlarından bir görünüm (gezimania.com ,2019)

**Resim D. 36 - Bayramiç Ayazmadan bir görüntü
(mapio.net,2019)**

D.4. Çayır ve Mera

Çizelge D.70 Çanakkale İli Mera Varlığı (Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl M¼d¼rl¼đ¼, 2015)

Konu ile ilgili g¼ncel veri bulunmamaktadır.

İlçe	Y¼z¼l¼m¼ (ha)	ayır-Mera Arazisi (ha)
Ayvacicık	89.228	8.122
Bayramiç	128.421	505
Biga	135.369	8.932
Bozcaada	4.263	144
an	90.663	599
Eceabat	46.474	616
Ezine	65.412	1.425
Gelibolu	82.059	2.310
G¼keada	28.671	7.928
Lapseki	88.164	154
Merkez	92.855	595
Yenice	141.679	194
TOPLAM	993.318	31.518

Çizelge D.71 Çanakkale İli Mera Varlığı (Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl M¼d¼rl¼đ¼, 2015)

Konu ile ilgili g¼ncel veri bulunmamaktadır.

Yıl	Tespit Edilen Mera Alanı (ha)	Tahdidli Bitirilmiş Mera Alanı (ha)	Tahsis Edilen Mera Alanı (ha)	Mera Islahı ve Y¼netimi (ha)
2010	24.438	21.575	15.173	1.959
2011	26.925	23.365	15.931	1.959
2012	27.125	23.514	16.303	1.928
2013	31.461	26.827	16.869	2.006
2014	33.166	26.827	16.883	2.094,4
2015	31.518	26.827	16.883	2.094,0

D.5. Sulak Alanlar

SULAK ALANLAR (Çanakkale İli Sulak Alan Envanteri kitabından alındı)

BİGA YARIMADASI SULAK ALANLARI

A. AYVACIK - EZİNE B¼LGESİ

1. Tuzla Deltası ve Azmakları

Alanın Yeri: anakkale Merkez İlçenin 95 km kadar g¼ney-g¼ney batısında bulunan Tuzla ayı Deltası ve Azmakları, Ayvacık İlçesi G¼lpınar Beldesinin 5 km. kadar kuzeyinde, Kumbağlar Mevkiinde bulunmaktadır.

Alanın b¼y¼kl¼đ¼: 300 Ha.

Yükseklik: Deniz seviyesi.

Sulak alan tipi: Karasal sulak alan olup, sürekli dere, nehir, ırmak tipi özellik gösterir. Ayrıca sürekli tatlı su sazlıkları ve gölcükleri tipi özelliği de gösterir (L/M/Tp).

Ekolojik özellikleri: Su ve kıyı kuşları için İlin önemli sulak alanlarındandır. Barındırdığı sazlıklar, azmaklar ve göletler birçok kuş türü için beslenme ve üreme alanı oluşturmaktadır.

Alanın ve kuş türlerinin karşılaştığı sorunlar: Tarımsal faaliyetler ve avcılık.

2. Ayvacık Barajı :

Alanın Yeri: Çanakkale Merkez İlçenin 69 km kadar güneyinde, Ayvacık İlçesinin 4 km. kadar doğusunda, Çanakkale-İzmir Karayolu üzerinde olan baraj, bu ilçeye içme suyu sağlamaktadır.

Alanın büyüklüğü: 300 Ha.

Yükseklik: 300 m.

Sulak alan tipi: Yapay sulak alan olup, içme ve sulama amaçlı olarak projelendirilen baraj gölü günümüzde Ayvacık İlçesine içme suyu sağlamaktadır. (6).

Ekolojik özellikleri: Barajın kuzey sahili genelde tarım arazisi olup, güney sahilinde maki vejetasyonu baskın durumdadır. Su kuşları tarafından beslenme alanı olarak kullanılmaktadır.

Alanın ve kuş türlerinin karşılaştığı sorunlar: Tarımsal faaliyetler.

3. Geyikli/Dalyan Kalp Gölü Lagünü :

Alanın Yeri: Çanakkale Merkez İlçenin 60 km kadar güney-güney batısında bulunan doğal lagün, Ezine İlçesi Geyikli Beldesinin 8 km. kadar güney batısında, Dalyan Köyüne 600 m. mesafededir.

Alanın büyüklüğü: 0,35 Ha.

Yükseklik: 0-3 m.

Sulak alan tipi: Denizsel ve kıyısal sulak alan olup, Kıyısal Tuzlusu/Acısü Lagünü (J).

Ekolojik özellikleri: Su kuşları için önemli bir üreme alanı durumundadır.

Alanın ve kuş türlerinin karşılaştığı sorunlar: Avcılık.

4. Yeniköy Papaz Sahili ve Azmakları :

Alanın Yeri: Çanakkale Merkez İlçenin 54 km kadar güney batısında bulunan sahil, Ezine İlçesi Yeniköy'ün 3 km. güneyinde, Troya Milli Parkı içinde kalmaktadır.

Alanın büyüklüğü: 85 Ha

Yükseklik: 0-3 m.

Sulak alan tipi: Denizsel ve kıyısal sulak alan olup, kumlu-çakıllı sahil tipindedir. İç kesimlerde sazlık ve bataklık habitatı bulunmaktadır. (E ve Tp)

Ekolojik özellikleri: Alanın batısında kumullar ve kumul bitkileri mevcuttur. Alanın doğu kıyısında bulunan sazlık ve bataklık kesim su kuşları için önemli bir habitat oluşturmaktadır.

Alanın ve kuş türlerinin karşılaştığı sorunlar: İnsan aktivasyonları ve tarımsal faaliyetler.

5. Kumburun Sahili :

Alanın Yeri: Çanakkale Merkez İlçenin 54 km kadar güney batısında bulunan sahil, Ezine İlçesi Kumburun Köyü'nün 3,5 km. güney batısındadır.

Alanın büyüklüğü: 120 Ha.

Yükseklik: Deniz seviyesi

Sulak alan tipi: Denizsel ve kıyısal sulak alan olup, kumlu-çakıllı sahil tipindedir (E).

Ekolojik özellikleri: Kumullar ve kumul bitkileri mevcuttur. Özellikle sert lodosa açık olduğu için kuşlar için önemli bir üreme alanı değildir.

Alanın ve kuş türlerinin karşılaştığı sorunlar: Alanda otlatmanın dışında önemli bir baskı unsuru bulunmamaktadır.

6. Taştepe (Batak Ovası) :

Alanın Yeri: Çanakkale Merkez İlçenin 31 km kadar güney batısında bulunan ova, Kumkale Beldesi ile Yeniköy, Pınarbaşı ve Taştepe Köyleri arasında kalan dörtgen içinde olup, Karamenderes Çayının alüvyonunu yıllar içinde yığması ile oluşmuştur.

Alanın büyüklüğü: 4900 Ha.

Yükseklik: Ortalama 18 m.

Sulak alan tipi: Karasal sulak alan olup, mevsimsel (geçici) tatlı su sazlıkları tipindedir (Ts).

Ekolojik özellikleri: Tarım arazileri kenarlarında sazlıklar barındırır. Kuşlar; kışın biriken suları, beslenmek alanı olarak kullanır.

Alanın ve kuş türlerinin karşılaştığı sorunlar: Tarımsal faaliyetler ve hayvancılık.

7. Araplar Boğazı (Skamander Vadisi) : Ulusal Sulak Alan olarak önerildi

Alanın Yeri: Çanakkale Merkez İlçenin 34 km kadar güneyinde bulunan ve Karamenderes Çayı içinde vadi durumunda olan boğaz, Çanakkale-İzmir Karayolu ile Pınarbaşı köyü arasında çayın yaptığı mendereslerden oluşan önemli bir kuş yaşam alanıdır.

Alanın büyüklüğü: 60 Ha.

Yükseklik: Ortalama 35 m.

Sulak alan tipi: Karasal sulak alan olup, sürekli akan dere, nehir, ırmaklar tipi sulak alan özelliği gösterir (M).

Ekolojik özellikleri: Sürekli tatlı su sazlıkları ve çevresinde orman vejetasyonu bulunduğu için kuş türleri için önemli bir alandır. Birçok kuş türünün barınma, beslenme ve üreme alanını oluşturur. Alan I.derece doğal sit durumundadır.

Alanın ve kuş türlerinin karşılaştığı sorunlar: Avcılık ve madencilik faaliyetleri.

B. BAYRAMIÇ BÖLGESİ

1. Bayramiç Barajı :

Alanın Yeri: Çanakkale Merkez İlçenin 65 km güney doğusunda bulunan Bayramiç Barajı, Bayramiç İlçesinin 5 km. kadar doğusundadır.

Alanın büyüklüğü: 780 Ha

Yükseklik: Ortalama 158 m.

Sulak alan tipi: Yapay sulak alan olup, içme ve sulama amaçlı olarak projelendirilen baraj gölü günümüzde sulama amaçlı olarak kullanılmaktadır (6).

Ekolojik özellikleri: Orman vejetasyonu içeren bir alandır. Birçok kuş türü için barınma ve beslenme alanı kullanılmaktadır.

Alanın ve kuş türlerinin karşılaştığı sorunlar: Tarımsal faaliyetler.

C. BİGA BÖLGESİ

1. Güvemalan Hoyrat Gölü ve Sazlıkları :

Alanın Yeri: Çanakkale Merkez İlçenin 117 km kuzey doğusunda bulunan Hoyrat Gölü ve Sazlıkları, Biga İlçesi Güvemalan Köyünün 2 km doğusundadır.

Gölü Besleyen Dereler: Kemikli, Güvemalan, Mandıra Dereleri.

Alanın büyüklüğü: 9 Ha

Yükseklik: 0-1 m.

Sulak alan tipi: Karasal sulak alan olup, sürekli tatlı su gölleri tipi sulak alan özelliği gösterir (O).

Ekolojik özellikleri: Sürekli tatlı su sazlıkları, gölcükleri bulunmasından dolayı başta ördekgiller ailesine ait olmak üzere birçok kuş türünün barınma, beslenme ve üremesi için önemli bir alandır.

Alanın ve kuş türlerinin karşılaştığı sorunlar: Hayvancılık, tarımsal faaliyetler ve avcılık.

2. Nilüfer gölü :

Alanın Yeri: Çanakkale Merkez İlçenin 100 km doğusunda bulunan Nilüfer Gölü, Biga İlçesi Kalafat Köyünün 3 km güney doğusundadır.

Yükseklik: 120 m.

Alanın büyüklüğü: 0,25 Ha.

Sulak alan tipi: Karasal sulak alan olup, sürekli tatlı su gölleri tipi (O) sulak alan özelliği gösterir.

Ekolojik özellikleri: Meşe çalılığı içinde, Nymphaea alba taksonunun baskın olduğu çok küçük ölçekli karasal göl.

Alanın ve kuş türlerinin karşılaştığı sorunlar: Alanda önemli bir tehdit bulunmamaktadır.

3. Acı Ece Gölü :

Alanın Yeri: Çanakkale Merkez İlçenin 95 km doğusunda bulunan Acı Ece Gölü, Yeniçiftlik Beldesi ile Tokatkırı, Adliye ve Güleç Köylerinin oluşturduğu dörtgen içinde kalmaktadır.

Ortalama Yükseklik: 5 m.

Alanın büyüklüğü: 8 Ha.

Sulak alan tipi: Doğal olan göl, 1958 yılından sonra dönemin idaresince alınan karara istinaden drenaj hendekleri açılarak kurutulmuş, 2011 yılından sonra da Maliye tarafından satışı yapılmıştır. Günümüzde tarım yapılan bu bölge, sulak alan özelliğini yitirmiş durumdadır.

Ekolojik özellikleri: Tarım arazisi.

Alanın ve kuş türlerinin karşılaştığı sorunlar: Avcılık ve tarımsal faaliyetler.

4. Karabiga-Kocabaş Çayı Deltası : Mahalli Sulak Alan olarak önerildi

Alanın Yeri: Çanakkale Merkez İlçenin 105 km kuzey doğusunda bulunan Kocabaş Çayı Deltası, Biga İlçesi Karabiga Beldesinin 3 km güneyinde kalmaktadır.

Alanın büyüklüğü: 1050 Ha

Yükseklik: 0-3 m.

Sulak alan tipi: Karasal sulak alan olup, sürekli karasal deltalar ve sürekli tatlı su sazlık/gölcük özelliği göstermesi yanında ile birlikte sürekli dere, nehir, ırmak özelliği de gösterir (L/M/Tp).

Ekolojik özellikleri: En elverişli delta, kuşlar için beslenme, yuvalama, sığınak durumundadır.

Alanın ve kuş türlerinin karşılaştığı sorunlar: Çevre kirliliği, hayvancılık, avcılık, tarımsal faaliyetler.

5. Bakacak Barajı :

Alanın Yeri: Çanakkale Merkez İlçenin 105 km doğusunda bulunan Bakacak Sulama Barajı, Biga İlçesinin 20 km. kadar güney batısında, Beziganlar ve Ahmetler Köyü arasında kuzey doğu güney batı aksı boyunca 10 km uzanmaktadır.

Alanın büyüklüğü: 850 Ha

Yükseklik: Ortalama 92 m.

Sulak alan tipi: Yapay sulak alan olup, su depolama hacmi bakımından Çanakkale İlının en büyük sulama amaçlı baraj gölüdür (6).

Ekolojik özellikleri: Yapraklı orman vejetasyonuna sahip bu alan, su kuşları tarafından beslenme alanı olarak kullanılmaktadır.

Alanın ve kuş türlerinin karşılaştığı sorunlar: Tarımsal faaliyetler, baraj gölünün ötrofik sınıfa girmesini hızlandırmaktadır.

6. Taşoluk Barajı :

Alanın Yeri: Çanakkale Merkez İlçenin 110 km doğusunda bulunan Taşoluk Sulama Barajı, Biga İlçesinin 15 km. kadar güney doğusunda, Hoşoba ve Yolindi/Tahtalı Köyleri arasında kuzey batı güney doğu aksı boyunca 6 km kadar uzanmaktadır.

Alanın büyüklüğü: 200 Ha

Yükseklik: Ortalama 155 m.

Sulak alan tipi: Yapay sulak alan olup, sulama amaçlı baraj gölüdür (6).

Ekolojik özellikleri: Yapraklı orman vejetasyonunun baskın olduğu, su kuşlarının beslenme alanı olarak kullandığı önemli bir yapay sulak alandır.

Alanın ve kuş türlerinin karşılaştığı sorunlar: Herhangi bir olumsuz faktör yok.

D. ÇANAKKALE (Merkez) BÖLGESİ

1. Sarıçay-Atikhisar Barajı

Alanın yeri: İçme ve sulama amaçlı olarak kullanılan baraj; Çanakkale yerleşim yerinin 10 km güney doğusunda kalmaktadır. Merkez İlçeye içme suyu sağlamaktadır.

Alanın büyüklüğü: 400 Ha.

Ortalama Yükseklik: 55 m.

Sulak alan tipi: Yapay sulak alan olup, içme suyu amaçlı baraj gölüdür (6).

Ekolojik özellikleri: Orman vejetasyonu içeren bir alandır. Birçok kuş türü için barınma, beslenme ve üreme alanıdır.

Alanın ve kuş türlerinin karşılaştığı sorunlar: Avcılık, tarımsal faaliyetler.

2. Deniz Göründü Sulama Göleti

Alanın yeri: Sulama amaçlı olarak kullanılan gölet; Çanakkale yerleşim yerinin 25 km, Denizgöründü Köyünün ise 3 km. güneyindedir.

Alanın büyüklüğü: 0,2 Ha.

Yükseklik: 330 m.

Sulak alan tipi: Yapay sulak alan olup, su depolama alanı olan küçük bir gölettir (2).

Ekolojik özellikleri: Orman vejetasyonu içeren bir alandır. Birçok kuş türü için barınma, beslenme ve üreme alanıdır.

Alanın ve kuş türlerinin karşılaştığı sorunlar: Herhangi bir olumsuz faktör yoktur.

3. Kumkale Deltası (Karamenderes Çayı) : Mahalli Sulak Alan olarak önerildi

Alanın Yeri: Çanakkale Merkez İlçenin 27 km kadar güney batısında bulunan delta, Kumkale Beldesinin 2,5 km. batısında Troya Milli Parkı içinde kalmaktadır. (Çanakkale Boğazının Batı Girişi)

Yükseklik: 0-2 m.

Alanın büyüklüğü: 450 Ha.

Sulak alan tipi: Karasal sulak alan olup, sürekli dere, nehir, ırmak tipi özellik gösterir. Ayrıca sürekli tatlı su sazlıkları ve gölcükleri tipi özelliği de gösterir (L/M/Tp).

Ekolojik özellikleri: Su ve kıyı kuşları için İlin en önemli bir alanlarından biridir. Barındırdığı sazlıklar, azmaklar ve gölcükler birçok kuş türü için beslenme ve üreme alanı oluşturmaktadır.

Alanın ve kuş türlerinin karşılaştığı sorunlar: Alan Troya Milli Parkı içinde bulunduğu için insan kökenli önemli bir baskı görmemektedir.

E. ÇAN -YENİCE BÖLGESİ

1. Gönen Barajı :

Alanın Yeri: Çanakkale Merkez İlçenin 115 km güney doğusunda, Yenice İlçesinin 15 km. kadar doğusunda bulunan Gönen Barajı'nın su rezervuarı Çanakkale sınırları içinde kalmakta olup, baraj; Agonya Ovası sulamasına katkı sağladığı gibi Balıkesir'in Bandırma ve Gönen İlçelerinin içme suyunu temin etmektedir.

Alanın büyüklüğü: 800 Ha.

Yükseklik: Ortalama 152 m.

Sulak alan tipi: Yapay sulak alan olup, içme ve sulama amaçlı olarak projelendirilmiştir (6).

Ekolojik özellikleri: Barajın kuzey kısımlarında ibrelili orman vejetasyonu hâkim olup, güney kısmı (Pazarköy, Haydaroba, Gündoğdu) tarım arazileri ile çevrili durumdadır. Agonya Ovasına can veren Kocaçay, bu yörenin önemli bir sulak alanı olup, su kuşları için önemli bir yaşam alanı oluşturmaktadır. Kocaçay; Gönen havzasındaki diğer akarsular ile birleşerek Gönen İlçesi sınırlarından Gönen Çayı olarak Marmara Denizine dökülmektedir.

Alanın ve kuş türlerinin karşılaştığı sorunlar: Tarımsal faaliyetler ve evsel atıksular.

2. Çınarlı Göleti :

Alanın Yeri: Çanakkale Merkez İlçenin 90 km güney doğusunda bulunan Çınarlı/Davutköy Sulama Göleti, Yenice İlçesinin 3 km. kadar kuzey batısında kalmaktadır.

Alanın büyüklüğü: 0,3 Ha.

Yükseklik: 300 m.

Sulak alan tipi: Yapay sulak alan olup, sulama amaçlı bir gölettir (2).

Ekolojik özellikleri: Orman vejetasyonu içeren bir alandır. Gölet kenarı yöre halkı tarafından rekreasyonel amaçlı olarak kullanılmaktadır.

Alanın ve kuş türlerinin karşılaştığı sorunlar: Herhangi bir olumsuz faktör yoktur.

B. LAPSEKİ BÖLGESİ

1. Kocagöl Sazlıkları -Özbekaltı :

Alanın yeri: Çanakkale Merkez İlçenin 10 km. kuzey doğusunda bulunmaktadır.

Yükseklik: 3 m.

Alan büyüklüğü: 30 Ha.

Sulak alan tipi: Karasal sulak alan olup, akarsu birikmesi ile oluşan, mevsimsel tatlı su sazlıkları ve gölcükleri barındırır. Özel mülkiyet altında bulunmaktadır (P ve Ts).

Ekolojik özellikleri: Kuşların barınma, üreme, beslenme habitatu için önemli bir sulak alandır.

Alanın ve kuş türlerinin karşılaştığı sorunlar: Özel mülkiyet tarafından açılan drenaj hendekleri alanın en önemli sorunu durumundadır.

2. Umurbey Deltası

Alanın yeri: Çanakkale Merkez İlçenin 20 km. kuzey doğusundadır. Umurbey Çayının Çanakkale Boğazına döküldüğü alandır.

Yükseklik: 3 m.

Alan büyüklüğü: 450 Ha.

Sulak alan tipi: Karasal sulak alan olup sürekli karasal deltalar, sürekli tatlı su sazlıkları ve gölcükleri tipinde bir sulak alandır (L/Tp).

Ekolojik özellikleri: Kuşlarda türlerinin barınma, üreme, beslenmeleri için önemli bir sulak alandır.

Alanın ve kuş türlerinin karşılaştığı sorunlar: Hayvancılık, tarımsal faaliyetler, avcılık ve çevre kirliliği, yapılaşma.

3. Umurbey Baraj Gölü :

Alanın Yeri: Çanakkale Merkez İlçenin 28 km kuzey doğusunda olan sulama amaçlı baraj gölü, Lapseki İlçesi Umurbey Beldesinin 5 km doğusunda kalmaktadır.

Ortalama Yükseklik: 75 m.

Alan büyüklüğü: 75 Ha.

Sulak alan tipi: Yapay sulak alan olup, su depolama amaçlı baraj gölüdür (6).

Ekolojik özellikleri: Su rezervuarı ve rezervuarı çevreleyen ibrelî ormanlar birçok canlı türü için yaşam ortamı sağlamaktadır.

Alanın ve kuş türlerinin karşılaştığı sorunlar: Metalik maden kökenli su kirliliği.

4. Kemiklialan Köyü Sahili :

Alanın Yeri: Çanakkale Merkez İlçenin 24km kuzey doğusunda, Umurbey Çayı deltasına bitişik denizel/kıyısal sulak alandır.

Yükseklik: Deniz Seviyesi.

Alanın büyüklüğü: 4,5 Ha

Sulak alan tipi: Denizel ve kıyısal sulak alan olup kumlu çakıllı sahil tipi bir alandır (E).

Ekolojik özellikleri: Sazlık yok, kış boyunca oluşan küçük su birikintileri, denizel kıyı kenarını oluşturur. Kuşlar için avlanma, beslenme ve barınma habitatu yok.

Alanın ve kuş türlerinin karşılaştığı sorunlar: Yerleşim alanı, tarım-hayvancılık, insan baskısı, katı atık kirliliği.

5. Suluca Köyü Sahili :

Alanın Yeri: Çanakkale Merkez İlçenin 26 km kuzey doğusunda denizel/kıyısal bir sulak alandır.

Yükseklik: Deniz seviyesi.

Alanın büyüklüğü: 4 Ha.

Sulak alan tipi: Denizel ve kıyısal sulak alan olup kumlu çakıllı sahil tipi bir alandır (E).

Ekolojik özellikleri: Kuşların üreme, beslenme habitatu için önemli bir alan değildir.

Alanın ve kuş türlerinin karşılaştığı sorunlar: Çevre kirliliği, yapılaşma, insan baskısı.

6. Çardak Lagünü ve Kıyı Oku : Ulusal Sulak Alan olarak önerildi

Alanın Yeri: Çanakkale Merkez İlçenin 42 km kuzey doğusunda bulunan Çardak Lagünü, Lapseki İlçesi, Çardak Beldesinin kuzey doğu bitişiğindedir.

Yükseklik: Deniz seviyesi.

Alanın büyüklüğü: 190 Ha.

Sulak alan tipi: Morfolojik olarak kıyı oku ve lagün olarak şekillenen bu bölge önemli bir kuş yaşam alanı olup, 1. Derece doğal sit statüsünde kıyısız denizel bir sulak alandır (J).

Ekolojik özellikleri: Kuşların barınma, beslenme ve üremeleri için İldeki en önemli alanlardan biridir.

Alanın ve kuş türlerinin karşılaştığı sorunlar: Çevre kirliliği, yapılaşma ve insan baskısı.

II - GELİBOLU YARIMADASI SULAK ALANLARI

1. Büyük ve Küçük Kemikli Tuz (Suvla) Gölü : Mahalli Sulak Alan olarak önerildi

Alanın yeri: Çanakkale Merkez İlçenin 25 km kadar kuzeyinde bulunan tuz gölü, Gelibolu Yarımadası Tarihi Milli Parkı içinde, Küçük ve Büyükanafarta Köylerinin 3,5 km. kadar batısındadır.

Alanın büyüklüğü: 220 Ha.

Yükseklik: 0-3 m.

Sulak alan tipi: Denizel ve kıyısız sulak alan olup, kıyısız acı/tuzlu lagün tipindedir (J).

Ekolojik özellikleri: Kuşlar için önemli bir sulak alandır.

Alanın ve kuş türlerinin karşılaştığı sorunlar: Milli Park sınırı içinde kaldığı için alan üzerinde olumsuz bir baskı bulunmamaktadır.

3. Uzunhızlı Baraj Gölü :

Alanın yeri: Çanakkale Merkez İlçenin 22 km kadar kuzeyinde sulama barajı, Gelibolu Yarımadasında Yolağzı ile Kumköy arasında kalmaktadır. Çanakkale İlinde 1970 yılı öncesi yapılan ilk göletlerdendir. Milli park sınırı barajın hemen batı sahilinden geçmektedir.

Alanın büyüklüğü: 85 Ha.

Yükseklik: Ortalama 55 m.

Sulak alan tipi: Yapay sulak alan olup, sulama amaçlı baraj gölüdür (6).

Ekolojik özellikleri: Kuşlar ve diğer fauna elemanları için önemli bir alandır.

Alanın ve kuş türlerinin karşılaştığı sorunlar: Avcılık.

3. Tayfur Barajı :

Alanın yeri: Çanakkale Merkez İlçenin 30km kadar kuzey doğusunda içme ve sulama baraj gölüdür. Gelibolu İlçesi Tayfur Köyü'nün 300 m. güneyindedir.

Alanın büyüklüğü: 60 Ha.

Yükseklik: Ortalama 65 m.

Sulak alan tipi: Yapay sulak alan olup, içme ve sulama amaçlı baraj gölüdür (6).

Ekolojik özellikleri: Kuşlar ve diğer fauna elemanları için önemli bir alandır.

Alanın ve kuş türlerinin karşılaştığı sorunlar: Avcılık ve su kirliliği.

4. Değirmendüzü Göleti :

Alanın yeri: Çanakkale Merkez İlçenin 45km kadar kuzey doğusunda olup, bu alan Gelibolu İlçesi Değirmendüzü Köyü'nün de 2 km. kuzey doğusundadır.

Alanın büyüklüğü:0,7 Ha.

Yükseklik: Ortalama 95 m.

Sulak alan tipi: Yapay sulak alan olup, sulama amaçlı gölettir (2).

Ekolojik özellikleri: Orman vejetasyonu içeren bir alandır. Birçok kuş türü için barınma, beslenme ve üreme alanıdır.

Alanın ve kuş türlerinin karşılaştığı sorunlar: Avcılık.

5. Fındıklı Göleti :

Alanın yeri: Çanakkale Merkez İlçenin 50 km kadar kuzey doğusunda olup, bu alan Gelibolu İlçesi Fındıklı Köyü'nün bitişiğindedir.

Alanın büyüklüğü: 0,2 Ha.

Yükseklik: Ortalama 150 m.

Sulak alan tipi: Yapay sulak alan olup, sulama amaçlı gölettir (2).

Ekolojik özellikleri: Tarımsal araziler gölün etrafını çevrelemiş durumdadır. Birçok canlının su ihtiyacını karşılamaktadır.

Alanın ve kuş türlerinin karşılaştığı sorunlar: Alanda olumsuz önemli bir çevresel baskı bulunmamaktadır.

6. Demirci Göleti :

Alanın yeri: Çanakkale Merkez İlçenin 90 km kadar kuzey doğusunda olup, bu alan Gelibolu İlçesi Kavak Beldesinin 4 km. kuzey doğusunda bulunur.

Alanın büyüklüğü: 80 Ha.

Yükseklik: Ortalama 30 m.

Sulak alan tipi: Yapay sulak alan olup, sulama amaçlı baraj gölüdür (6).

Ekolojik özellikleri: Tarımsal araziler göletin kuzey tarafında bulunmakta olup, güney kısımları ormanlık alandır. Kuşlar ve diğer fauna elemanları için önemli bir alandır.

Alanın ve kuş türlerinin karşılaştığı sorunlar: Avcılık.

7. Saroz Körfezi - Kavak Deltası : Ulusal Sulak Alan olarak önerildi

Alanın yeri: Çanakkale Merkez İlçenin 75 km kuzey doğunda bulunan deltayı, Gelibolu Yarımadasının en büyük akarsu kaynağı olan Kavak Çayı oluşturmuştur. Gelibolu İlçesi, Kavak Beldesinin hemen batısında yer almaktadır.

Alanın büyüklüğü: 1400 Ha.

Yükseklik: 0-3 mt.

Sulak alan tipi: Delta iki farklı sulak alan özelliği göstermektedir. Birincisi denizel ve kıyusal sulak alan olup, kum ve çakıllı sahiller (E) ile bataklıklar (H) oluştururken, ikinci olarak karasal sulak alan içinde mevsimsel ve geçici Tatlısu gölleri (P) ve mevsimsel Tatlısu sazlıklarını (Ts) barındırır.

Ekolojik özellikleri: Kavak Deltası, hem önemli bir kumul vejetasyona sahip doğal bir ekosistemdir, hem de önemli bir kuş yaşam alanıdır. 2010 Yılı Aralık ayı sonunda Özel Çevre Koruma Bölgesi olarak ilan edilen alan, aynı zamanda I.derece doğal sit konumundadır. Ülkemizdeki önemli 135 sulak alan içinde kalmaktadır.

Alanın ve kuş türlerinin karşılaştığı sorunlar: Avcılık, tarımsal faaliyetler ve hayvancılık.

III - ADALARA AİT SULAK ALANLAR

1. Gökçeada Tuz Gölü (Aydıncık Lagünü)-Ulusal Sulak Alan olarak önerildi

Alanın yeri: Çanakkale Merkez İlçenin 57 km kadar (Kara yolu dahil) batısında kalan lagün, Gökçeada İlçesinin kuzey doğu ucunda yer almaktadır.

Alanın büyüklüğü: 200 Ha.

Yükseklik: 0-3 m.

Sulak alan tipi: Denizel ve kıyusal sulak alan olup, kıyusal acı/tuzlu lagün tipindedir (J).

Ekolojik özellikleri: Ülkemizdeki 135 önemli sulak alan arasında yer alan bu bölge, birçok kuş türü içinde önemli bir üreme habitatı konumundadır.

Alanın ve kuş türlerinin karşılaştığı sorunlar: İnsan aktiviteleri.

2. Bozcaada Çayır Mevkii (Azmak Deresi) :

Alanın yeri: Çanakkale Merkez İlçenin 72 km kadar (Kara yolu dahil) güney batısında kalan sazlık ve çayır alan, Bozcaada'nın batısında İlçeye yaklaşık 3,5 km. mesafededir.

Alanın büyüklüğü: 1,5 Ha.

Yükseklik: 0-1 m.

Sulak alan tipi: Karasal sulak alan olup, sürekli tatlı su sazlıkları - gölcükleri (Tp) özelliği gösterir.

Ekolojik özellikleri: Alanın tek sulak alan bölgesi olup sucul fauna için önemli bir alandır.

Alanın ve kuş türlerinin karşılaştığı sorunlar: Turizm ve tarımsal faaliyetler.

D.6. Tabiat Varlıklarını Koruma Çalışmaları

Müdürlüğümüz kontrollüğünde;

-Çanakkale ili dahilinde bulunan tüm sit alanlar için Bilimsel temelli çalışma başlatılmış olup çalışmalar devam etmektedir.

-Gelibolu İlçesi, Yeniköy, Ocaklı, Koruköy ve Güneyli Köyü meskun alanların imar planı çalışmaları tamamlanmıştır.

-Saros Körfezi Özel Çevre Koruma Bölgesi içinde bulunan köylerin hali hazır haritaları tamamlanmıştır.

-Saros Körfezi Özel Çevre Koruma Bölgesi Yönetim Planı onaylanmıştır.

-Gelibolu İlçesi, Kavakköy Beldesi imar planı ve Saros Körfezi Özel Çevre Koruma Bölgesi 1/25.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı çalışmaları devam etmektedir.

Çizelge D. 70 - 2018 yılı itibariyle Çanakkale ilinde bulunan sit alanları ve sayıları (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2019)

Arkeolojik Sit Alanı	256
Kentsel Sit Alanı	15
Tarihi Sit Alanı	8
Kentsel Arkeolojik Sit Alanı	-
Diğer Sit Alanları	-
Arkeolojik ve Doğal Sit Alanı	16
Arkeolojik ve Tarihi Sit Alanı	2
TOPLAM	298

SAROS KÖRFEZİ ÖZEL ÇEVRE KORUMA BÖLGESİ

22.12.2010 tarih ve 27793 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Özel Çevre Koruma Bölgesi olarak tespit ve ilan edilmiştir. Saros Körfezi, 144 çeşit balık, 78 tür deniz bitkisi ve 34 tür süngere ev sahipliği yapan, su altı zenginlikleri ile dolu ve sualtı etkinlikleri ile ilgilenenler için oldukça önemli bir bölgedir. Körfez içinde barındırdığı zengin balık çeşitleri nedeniyle deniz biyologları ve dalış meraklıları arasında büyük ve doğal bir akvaryum olarak nitelendirilir.

Saros Körfezi ve kıyıları jeomorfolojik, peyzaj, ekolojik, floristik, biyogenetik ve turistik özelliklerinin bozulmadan korunması amacıyla Özel Çevre Koruma Bölgesi olarak ilan edilmiştir. Körfez bölgesinde Akdeniz tipi iklim hakimdir. Havzada en yüksek nokta Körfezin kuzey – kuzey doğu uç kısmında yer alan Koru Dağıdır (385 m.). Havzayı besleyen tek akarsu Kavak Deresidir.

Resim D. 37 - Saros Körfezinden bir görünüm
(gezopedia.net, 2019)

D.7. Sonuç ve Değerlendirme

Dünya ve ülke ölçeğinde doğal, tarihi ve kültürel değerlere sahip ancak kentleşme, turizm, tarım ve sanayi baskısı altındaki Özel Çevre Koruma Bölgelerinde; bütünleşik alan yönetimi yaklaşımıyla, ulusal ve uluslararası kuruluşlarla işbirliği içerisinde ve çok yönlü bakış açısı ile sektörler arası eşgüdümü sağlayarak, Biyolojik çeşitliliğin korunmasına, Doğal, tarihi ve kültürel değerlerin sürdürülebilirlik anlayışıyla yönetilmesine, Sağlıklı ve temiz bir çevrede yaşanmasına katkıda bulunmaktayız. Yenilikçi kurum kültürü ile bilimsel, verimli ve etkili çalışma yöntemlerini kullanarak, çevre kalitesini artıran, model bir kurum olmak için çalışmaktayız.

Kaynaklar

<http://www.milliparklar.gov.tr/korunan-alanlar/milli-parklar>
<http://www.turkiyesulakalanlari.com/>
<http://www.milliparklar.gov.tr/korunan-alanlar/ta>
<http://www.milliparklar.gov.tr/korunan-alanlar/tabiat-parklari>
<http://www.milliparklar.gov.tr/korunan-alanlar/tp>
<http://www.milliparklar.gov.tr/korunan-alanlar/tp3>
<http://www.milliparklar.gov.tr/korunan-alanlar/tp4>
<http://www.milliparklar.gov.tr/resmiistatistikler>
https://www.tripadvisor.com.tr/Attraction_Review-g816988-d6575431-Reviews-Canakkale_Destani_Tanitim_Merkezi-Eceabat_Canakkale_Province_Turkish_Aegean_Coast.html
<https://cokgezenadam.com/canakkale-sehitler-aniti-ve-sembolik-sehitlik>

Tarım ve Orman 2. Bölge Müdürlüğü Çanakkale Şube Müd. 2019
gezopedia.net

yorumcuhaber.com

Flora ve fauna:

TÜBİVES veri bankası

Orman ve Su İşleri III. Bölge Müd. (mülga)Doğa Koruma ve Sulak Alanlar Şubesi
Sulak alanlarla ilgili yapılan envanter çalışması:

- Beklioglu, M., C.O. Tan, 2006. Submitt ed. Restoration of a Mediterranean lake by Biomanipulation and Drought-induced Fall in Water Level.
- Blindow I., 1992. Long- and Short-term Dynamics of Submerged Macrophytes in Two Shallow Eutrophk Lakes, *Freshwater Biology*, Volume 28(1): 15 – 27.
- Brinson, M.M., 1993. “A Hydrogeomorphic Classification for Wetlands,” Technical Report WRP-DE-4, US Army Engineer Waterways Experiment Station, Vicksburg, MS. vi Page 10.
- Coops H., Beklioglu M., Crisman T. L., 2003. The Role of Water-level Functions in Shallow Lake Ecosystem-Workshop Conclusions, *Hydrobiologia*, 506-509: 23-27
- Cowardin, L.M., Carter, V., Golet, F.C., Laroe, E.T., 1979. Classification of Wetlands and Deepwater Habitats of the United States, U.S. Department of Interior Fish and Wildlife Service, Washington, U.S.A., 45 p.
- European Community, 1993. Wetland Conservation, Actions Committed by the European Community, Directorate-General XI Environment, Nuclear Safety and Civil Protection.
- Güler G.G., Türkyılmaz B.Z., 2003. Selçuk-Pamucak Sulak Alanının Sınıflandırılması Üzerine Bir Araştırma, *Ege Üniv. Ziraat Fak. Derg.*, 2003, 40(3):121-128.
- Hsieh, H.L., Chena, C.P., Linc, Y.Y., 2004. Strategic Planning for a Wetlands Conservation, Greenway Along The West Coast of Taiwan, *Ocean&Coastal Management*, 47: 257-272.
- Hughes, J.M.R., 1992. Use and Abuse of Wetlands, Environmental Issues in 1990's Eds: A.M. Mannion and S.R. Bowly, *John Wiley&Sons Ltd.*, USA.
- İnaç, S., 2001. Kahramanmaraş Türkoğlu Gavur Gölü Sulak Alanında Yaban Hayatı, Türkiye Ormancılar Derneği, I. Ulusal Ormancılık Kongresi Bildiri Kitabı, 19-20 Mart 2001, Ankara, s: 536-543.
- Kabii, T., 2005. Ramsar Wetland Classification: Implications on the Conservation and Wise Use of Wetlands in Africa, <http://www.fao.org/docrep/003/x6611e03b.htm>
- Kadlec R.H., Knight R.L., 1996. Treatment Wetlands: Theory and Implemntation, *CRC pres LLC*, 881p.
- Korkanç S.Y. 2004. Sulak alanların havza sistemi içindeki yeri, *ZKU Bartın Orman Fakültesi Dergisi* 6: 117-126
- Korkusuz E.A., Beklioglu M., Demirer G.N. 2005. Comparison of the Treatment Performences of Blast Furnance Slag-Based and Gravel-Based Vertical Flow Wetlands Operated Identically for Domestic Wastewater Treatment in Turkey, *Ecological Engineering*, Volume 24, Issue 3, Pages 185-198
- Kusler, J. 2003. Wetlands and Watershed Management, Institute for Wetland Science and Public Policy of the Association of State Wetland Managers, Publication Number: 28.
- Kuş Araştırmaları Derneği, 2007. Sulak Alan Yönetim Planlaması Rehberi, ÇevreOrmanGenelMüdürlüğü, Ankara.
- Marsh, W., 1991. Wetlands, Habitat and land Use Planning, Environmental Applications, 2nd Editions, John Wiley and Sons Inc. New York, USA.
- Meriç T., Çağrankaya S., 2013 Sulak Alanlar. Orman ve Su İşleri Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, 1-160.
- Mitsch, W.J., Gosselink, J.G., 2000. Wetlands, Third ed. *Wiley*, New York.
- Özesmi, U., Özesmi, S.L., 1997. Amerika Birleşik Devletleri'nde Sulak Alan Tanımı ve Korunması: Türkiye İçin Getirdikleri, III. Ulusal Ekoloji ve Çevre Kongresi, Ağustos, Kırşehir. <http://env.erciyes.edu.tr/abstracts/abstracts-turkwet.html>
- Ramsar Convention Bureau, 1992. Ramsar Convention, Slimbridge, England.
- Ryan J.T., Winne T.C., 2001. Effects of Hydroperiod on Metamorphosis in *Ranasphenocephala*, *American Midland Naturalist* 145:46-53.
- Trepel M., Kluge W., 2002. Ecohydrological Characterisation of a Degenerated Valley Peatland in Northern Germany for Use in Restoration, *Journal for Nature Conservation*, Volume 10, Issue 3, Pages 155-169.

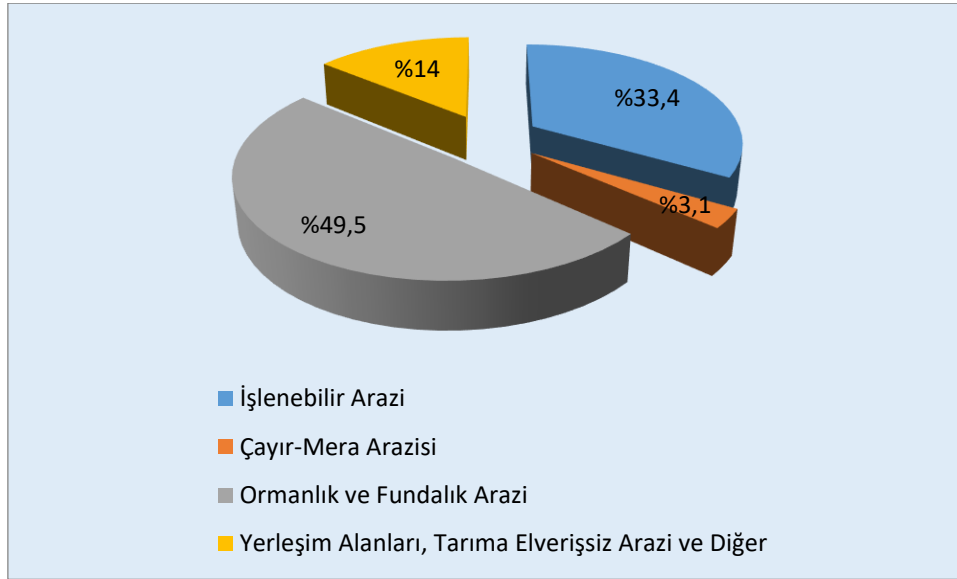
E. ARAZİ KULLANIMI

E.1. Arazi Kullanım Verileri

Çizelge E. 71 - Çanakkale arazi kullanım verileri

(mülga Orman ve Su İşleri Bakanlığı Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı Corine Veritabanı, 2020)

ÇANAKKALE	ALAN BÜYÜKLÜĞÜ									
	1990		2000		2006		2012		2018	
Arazi Sınıfı	ha	%	ha	%	ha	%			ha	%
1) Yapay Alanlar	13.179,80	1,34	16.115,80	1,64	17.580,91	1,79	17.632,25	1,80	18.623,26	1,90
2) Tarımsal Alanlar	399.810,27	40,73	391.980,16	39,94	426.220,12	43,41	428.226,27	43,61	427.594,92	43,55
3) Orman ve Yarı Doğal Alanlar	563.106,83	57,37	566.135,57	57,68	529.980,87	53,97	526.941,51	53,67	526.203,71	53,59
4) Sulak Alanlar	2.319,99	0,24	2.366,15	0,24	2.359,84	0,24	2.269,71	0,23	2.263,57	0,23
5) Su Yapıları	3.083,10	0,31	4.902,32	0,50	5.762,36	0,59	6.834,35	0,70	7.218,64	0,74
TOPLAM	981.499,99	100,00	981.500,00	100,00	981.904,10	100,00	981.904,09	100,00	981.904,10	100,00

Grafik E. 1- Çanakkale ilinde 2018 yılı arazi kullanım durumuna göre arazi sınıflandırması

(Tarım ve Orman Bakanlığı Çanakkale Şube Müdürlüğü, 2019)

Çizelge E. 72 - Çanakkale ilinde arazi kullanım sınıflandırması
(Tarım ve Orman Bakanlığı Çanakkale Şube Müdürlüğü,2019)

Toprak Varlığı Ve Dağılımı	Alanı (Hektar)	Payı (%)
İşlenebilir Arazi	331.633	33,4
Çayır-Mera Arazisi	30.384	3,1
Ormanlık ve Fundalık Arazi	491.477	49,5
Yerleşim Alanları, Tarıma Elverişsiz Arazi ve Diğer	139.824	14,0
TOPLAM	993.318	100,0

E.2. Mekânsal Planlama

E.2.1. Çevre Düzeni Planı

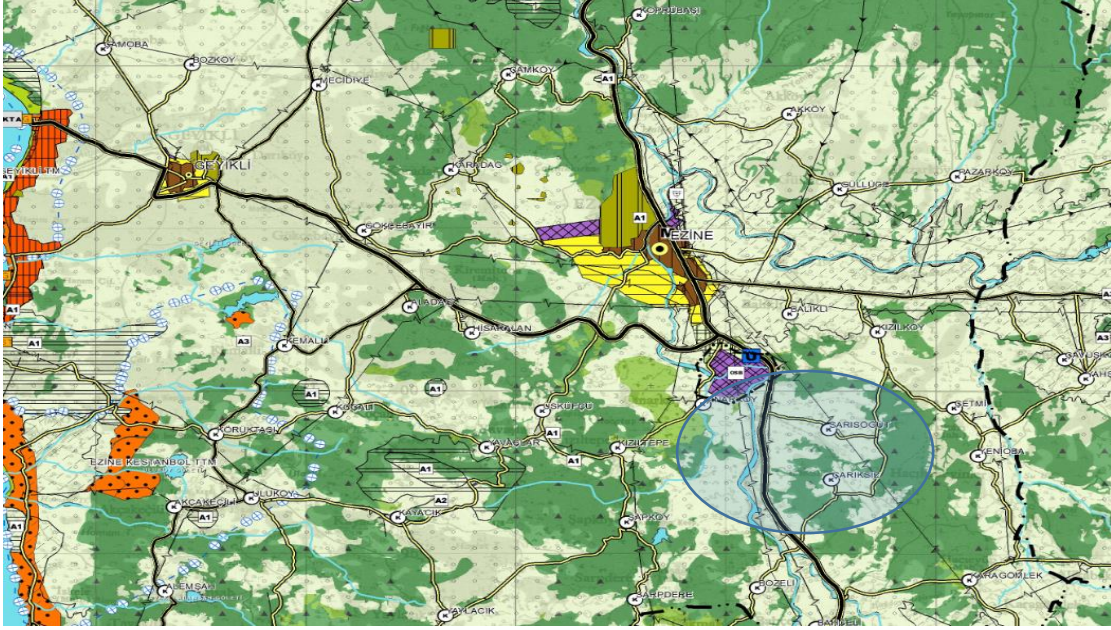
105.İlimizin tamamını kapsayan “Balıkesir-Çanakkale Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı Bakanlığımızca 05.06.2015 tarihinde onaylanmıştır.

Harita E. 3 - Balıkesir-Çanakkale Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı
(Çanakkale Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü İmar Şubesi, 2019)

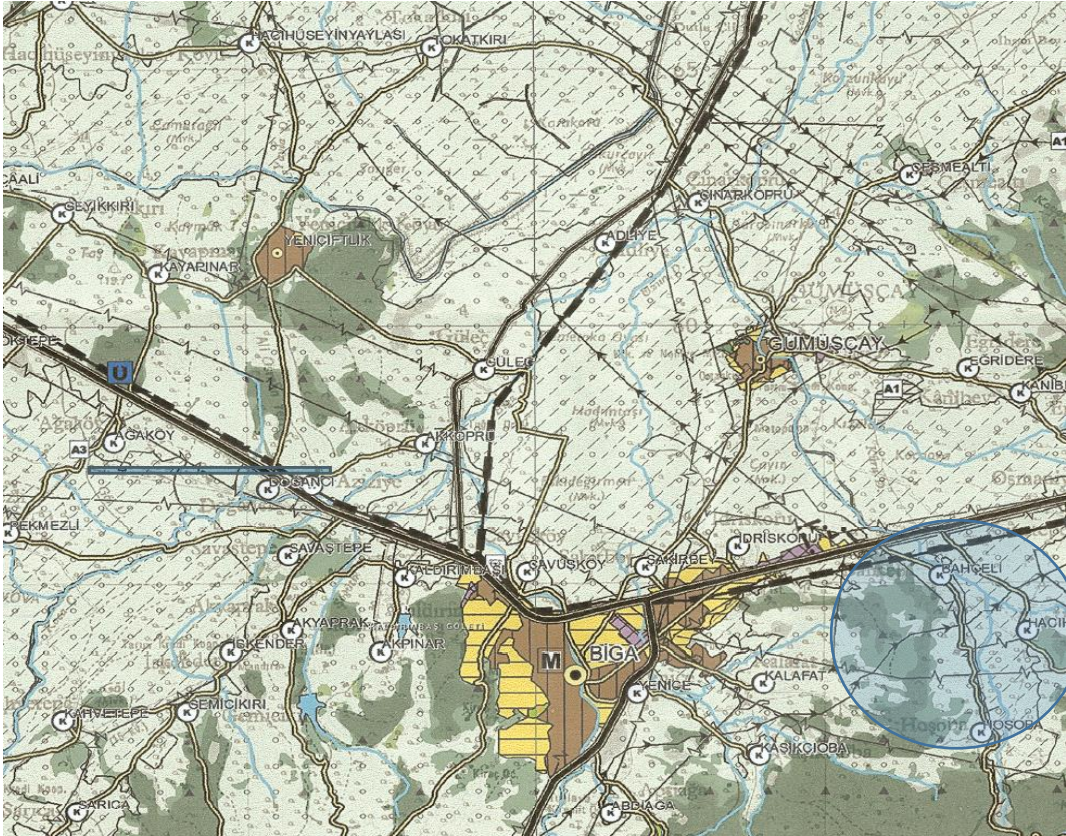
Bu tarihten sonra plan paftaları üzerinde iki adet değişiklik yapılmış olup bunlar;

Onama tarihi:17.02.2016

Harita E. 4 - Ezine Gıda İhtisas OSB için yapılan değişiklik (I16 paftası)
(Çanakkale Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü İmar Şubesi)

Onama tarihi: 13.08.2018

Harita E. 5 - Gümüşçay Beldesi H18 paftasında yapılan "Kentsel Gelişme Alanı" amaçlı değişiklik
(Çanakkale Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü İmar Şubesi,2019)

Plan hükümlerinde 2 defa değişiklik yapılmış olup,

Bunlar:

1-8.20.1.7 nolu plan hükmü (Tarım ve Hayvancılık amaçlı yapılarda destekleme projelerine ilişkin koşullar) Onama tarihi:01.07.2016

2-8.20.1.6 nolu plan hükmü (Soğuk hava deposu yapım taleplerine ilişkin koşullar),

7.47 nolu plan hükmü (Afet kapsamında kalan alanlar),

8.28.9.5, 8.28.9.5.1, 8.28.9.5.2, 8.28.9.5.3 nolu plan hükümleri (Sit alanlarındaki uygulamalar)
Onama tarihi:02.04.2018

E.3. Sonuç ve Değerlendirme

Mekânsal planlama ve imar kanunu kapsamında yapılan talepler, Çanakkale Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü tarafından incelenerek değerlendirilmektedir.

Kaynaklar

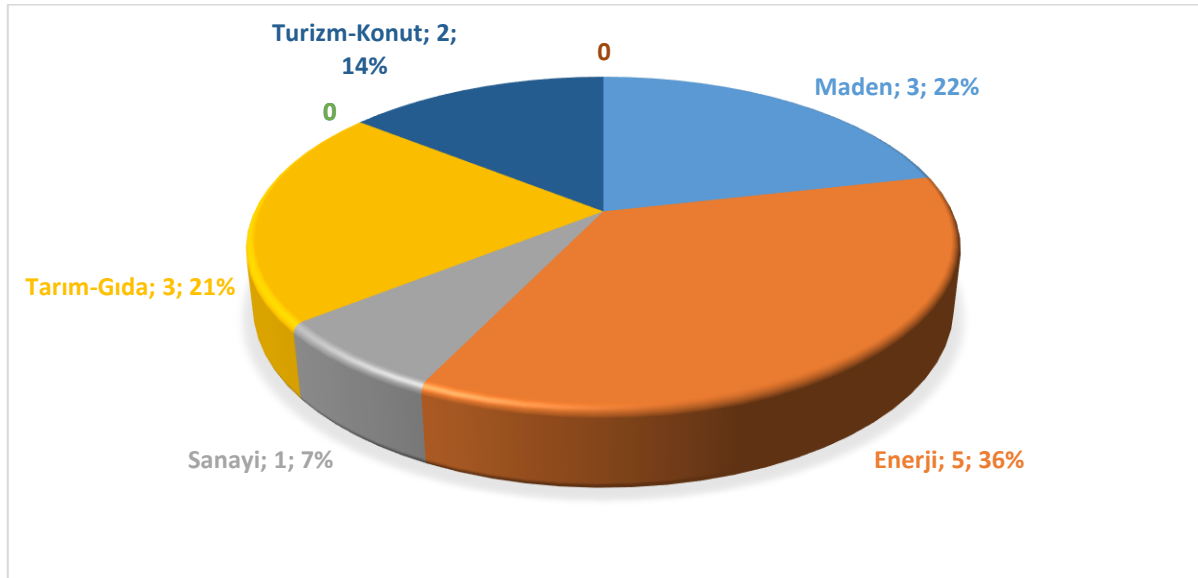
Çanakkale Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü İmar Şubesi
Tarım ve Orman Bakanlığı Çanakkale Şube Müdürlüğü

F. ÇED, ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ

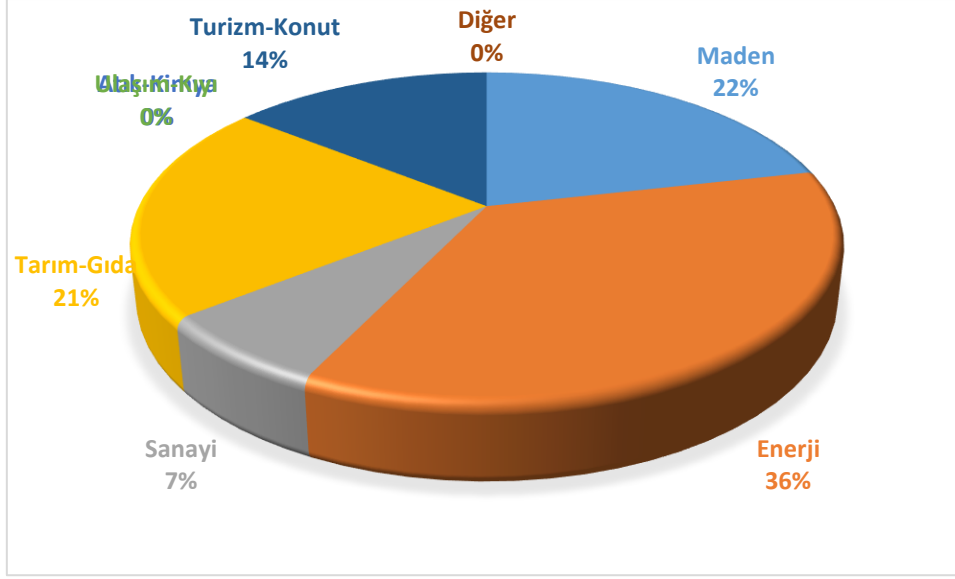
F.1. Çevresel Etki Değerlendirmesi İşlemleri

Çizelge F. 73 - Çanakkale İlinde Bakanlık merkez ve ÇŞİM tarafından 2019 yılı içerisinde alınan ÇED Olumlu ve ÇED Gerekli Değildir Kararlarının sektörel dağılımı (e-ÇED Yazılımı, 2020)

Karar	Maden	Enerji	Sanayi	Tarım-Gıda	Atık-Kimya	Ulaşım-Kıyı	Turizm-Konut	Diğer	TOPLAM
ÇED Gerekli Değildir	26	10	2	9	-	2	4		53
ÇED Gereklidir	1	-	-	-	-	-	-	-	1
ÇED Olumlu Kararı	3	5	1	3	-	-	2	-	14
ÇED Olumsuz Kararı	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Grafik F. 30 - Çanakkale ilinde 2019 yılında ÇED Olumlu Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı (e-ÇED Yazılımı, 2020)

Grafik F. 31 - Çanakkale ilinde 2019 yılında ÇED Gerekli Değildir Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı (e-ÇED Yazılımı, 2020)

Çizelge F. 74 - Çanakkale ilinde Bakanlık merkez ve ÇŞİM tarafından 2014-2019 yılları arasında verilen muafiyet kararlarının sektörel dağılımı (e-ÇED Yazılımı; 06/2020)

Maden	Enerji	Sanayi	Tarım-Gıda	Atık-Kimya	Ulaşım-Kıyı	Turizm-Konut	TOPLAM
140	52	360	426	146	66	105	1295

Çizelge F. 75 - Çanakkale ilinde 2014-2019 yılları arasında verilen iade/iptal kararlarının sektörel dağılımı (e-ÇED Yazılımı; 06/2020)

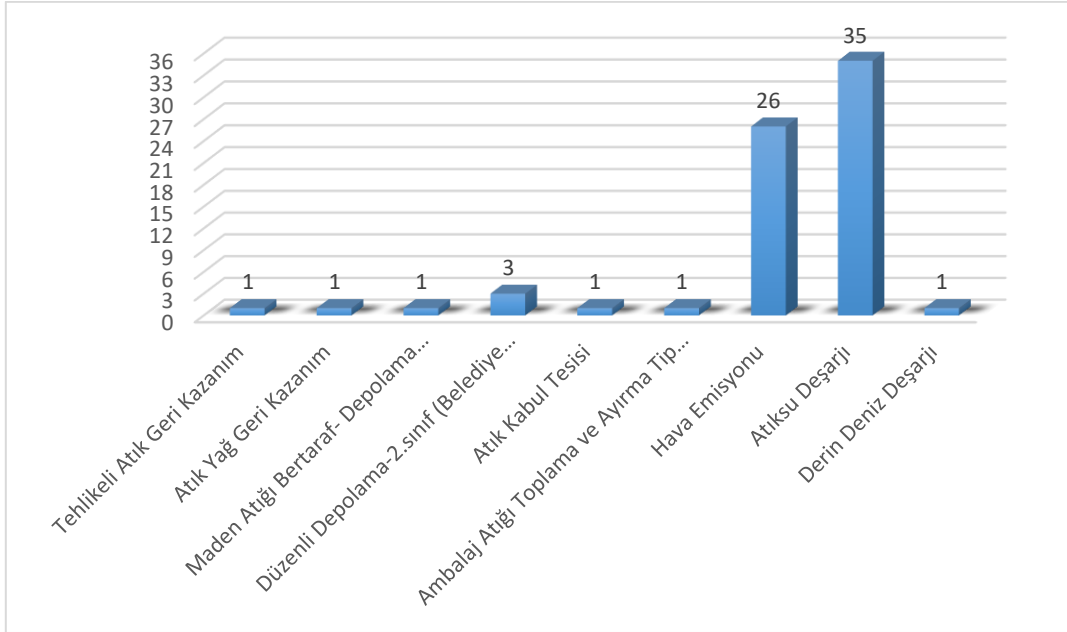
Maden	Enerji	Sanayi	Tarım-Gıda	Atık-Kimya	Ulaşım-Kıyı	Turizm-Konut	TOPLAM
13	7	-	1	3	1	-	25

F.2. Çevre İzin ve Lisans İşlemleri

Çizelge F. 76 - Çanakkale ilinde 2019 yılında Bakanlık Merkez teşkilatı ve ÇŞİM tarafından verilen Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzni/Çevre İzin ve Lisansı Belgesi sayıları)

(e-İzin Yazılımı, 2020)

	EK-1	EK-2	TOPLAM
Geçici Faaliyet Belgesi	4	49	53
Çevre İzin/Çevre İzin ve Lisans Belgesi	6	52	58
Çevre İzni Muafiyet Sayısı	176		176
TOPLAM	10	101	287

Grafik 32 - Çanakkale ilinde 2019 yılında verilen Çevre İzin/ Çevre İzin ve Lisans Belgelerinin konularına göre dağılımı

(e-izin yazılımı, 2020)

F.3. Sonuç ve Değerlendirme

ÇED Yönetmeliği kapsamında ilimizde Gerçekleştirilmesi planlanan projelerin çevreye olabilecek olumlu ve olumsuz etkilerinin belirlenmesi, olumsuz yöndeki etkilerin önlenmesi ya da çevreye zarar vermeyecek ölçüde en aza indirilmesi için alınacak önlemlerin, seçilen yer ile teknolojik alternatiflerinin belirlenerek değerlendirilmesi ile ilgili kamu kurum ve kuruluşların görüşleri ile birlikte projelerin uygulanması işlemleri yapılmaktadır. Projelerin faaliyete geçmesi ile birlikte izlenmesi ve kontrol çalışmalarında devam etmektedir.

Kaynaklar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
Çanakkale Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
e-ÇED Yazılımı
e-İzin Yazılımı

G. ÇEVRE DENETİMLERİ VE İDARİ YAPTIRIM UYGULAMALARI

G.1. Çevre Denetimleri

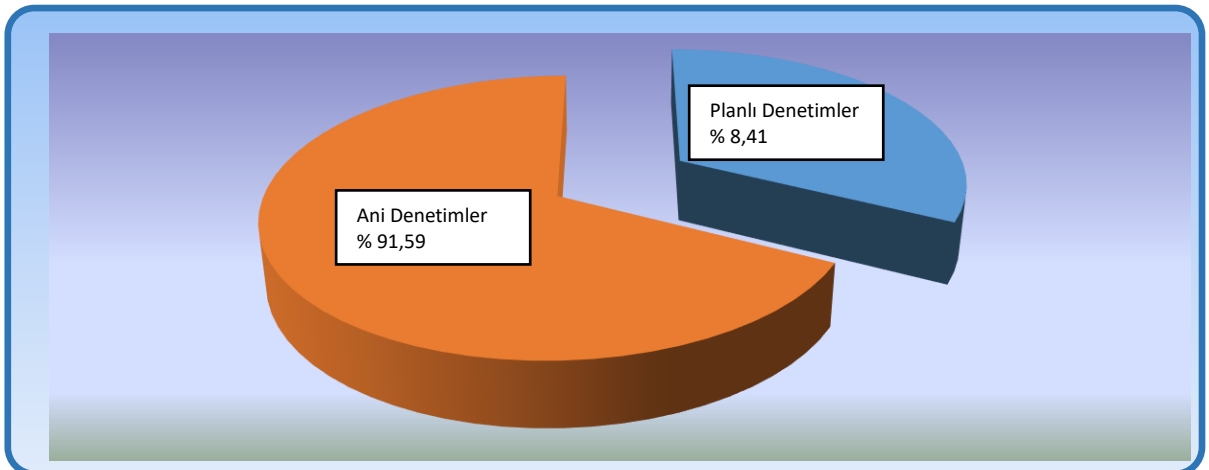
Bu rapor kapsamında denetim faaliyetleri değerlendirilirken, gerçekleştirilen denetimler planlı (rutin) ve ani (plansız-rutin olmayan) denetimler olarak ikiye ayrılmıştır. Planlı denetimler, bir ya da çok yıllık bir program çerçevesinde İl Müdürlüğü tarafından haberli veya habersiz olarak gerçekleştirilen denetimlerdir. Plansız denetimler ise;

- izin yenileme prosedürünün bir parçası olarak,
- yeni izin alma prosedürünün bir parçası olarak,
- kaza ve olaylar sonrasında (yangın ve aniden ortaya çıkan kirlilikler gibi),
- mevzuata uygunsuzluğun fark edildiği durumlarda,
- Bakanlık ya da ÇŞİM tarafından gerek görülen durumlarda,
- ihbar veya şikâyet sonrasında

ani olarak gerçekleşen ve herhangi bir programa bağlı kalınmaksızın ÇŞİM tarafından yapılan denetimlerdir.

Çizelge G. 77 - Çanakkale ilinde 2019 yılında ÇŞİM tarafından gerçekleştirilen denetimlerin sayısı (e-denetim yazılımı, 2020)

Denetimler	Toplam
Planlı denetimler	29
Plansız (ani+şikâyet) denetimler	316
Genel toplam	345

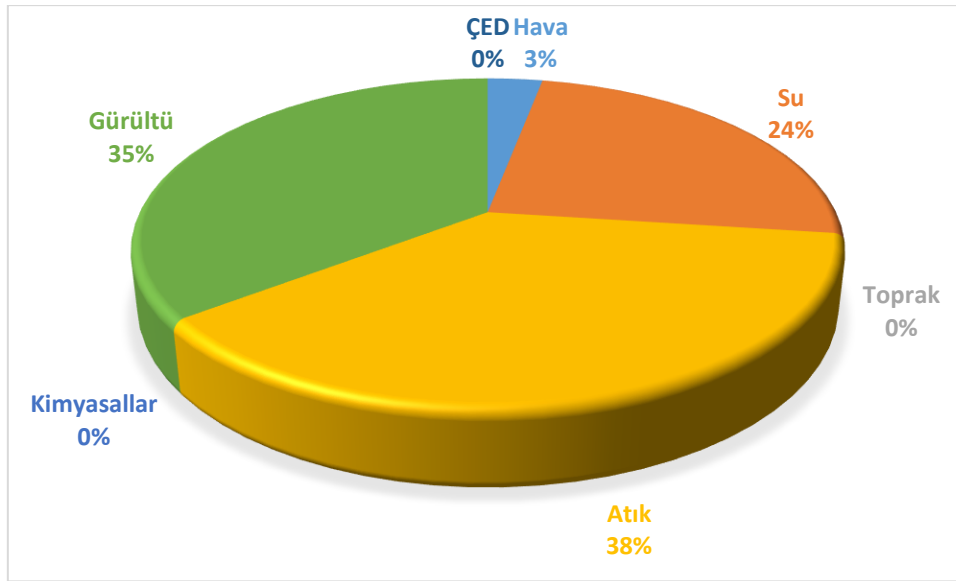

Grafik G. 33 - Çanakkale ilinde ÇŞİM tarafından 2019 yılında gerçekleştirilen planlı ve ani çevre denetimlerinin dağılımı (e-denetim yazılımı, yıl)

G.2. Şikâyetlerin Değerlendirilmesi

Çizelge G. 78 - Çanakkale ilinde 2019 yılında ÇŞİM tarafından gerçekleştirilen denetimlerin sayısı
(e-denetim yazılımı, 2020)

Şikâyetler	Hava	Su	Toprak	Atık	Kimyasallar	Gürültü	ÇED	TOPLAM
Şikâyet sayısı	4	32	-	50	-	47	-	133
Denetimle sonuçlanan şikâyet sayısı	4	31	-	48	-	46	-	129
Şikâyetleri denetimle sonuçlanma (%)	100	97	-	96	-	98	-	96,9

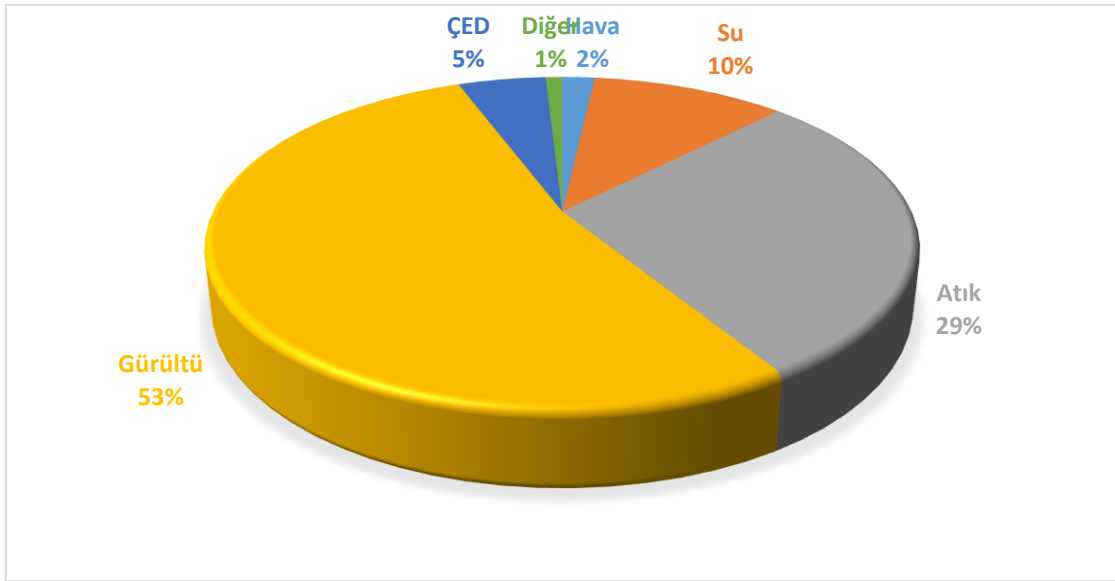
Grafik G. 34 - Çanakkale ilinde 2019 yılında ÇŞİM gelen şikâyetlerin konulara göre dağılımı
(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2019)

G.3. İdari Yaptırımlar

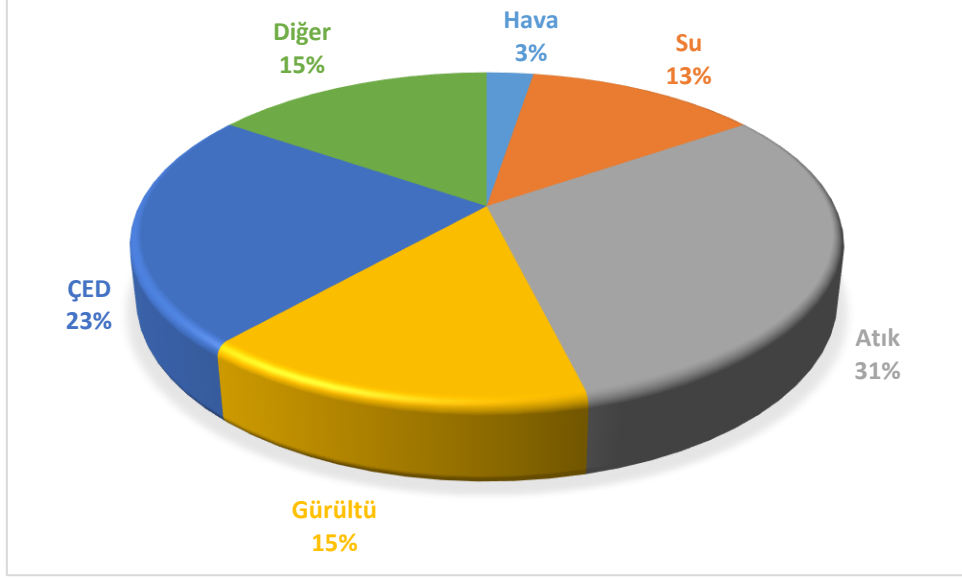
Çizelge G. 79 - Çanakkale ilinde 2019 yılında ÇŞİM tarafından uygulanan ceza miktarları ve sayısı

(e-denetim yazılımı, 2020)

	Hava	Su	Toprak	Atık	Kimyasallar	Gürültü	ÇED	Diğer	TOPLAM
Ceza Miktarı (TL)	72.197	433.182	-	1.172.697	-	2.165.701	195.521	37.099	2.127.267
Uygulanan Ceza Sayısı	1	5	-	12	-	6	9	6	39

Grafik G. 35 - Çanakkale ilinde 2019 yılında ÇŞİM tarafından uygulanan idari para cezaları miktarının konulara göre dağılımı
(e-denetim yazılımı, 2020)

Grafik G 36- Çanakkale ilinde 2019 yılında ÇŞİM tarafından uygulanan idari para cezaları sayısının konulara göre dağılımı
(e-denetim yazılımı, 2020)

G.4. Çevre Kanunu Uyarınca Durdurma Cezası Uygulamaları

İlimizde 2019 yılında 3 adet firmanın, yönetmeliklere uygun faaliyet göstermediği tespit edildiğinden kapatma kararı uygulanmıştır.

G.5. Sonuç ve Değerlendirme

İl Müdürlüğümüze gelen tüm şikayetlerle ilgili yerinde denetim yapılarak cevap verilmektedir. Çevre Kanununa aykırı faaliyet gösterenlere ilgili idari yaptırım kararları uygulanmaktadır.

Kaynaklar

Çanakkale Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2019
e-Denetim Yazılımı, 2019

H. ÇEVRE EĞİTİMLERİ

Ülkemizdeki mevcut siyasal, sosyal ve ekonomik düzenin gelişimine katkı sağlamak amacıyla kadınlarımızın birikimlerini, yeteneklerini verimli olarak kullanabilecekleri uygun zemini sağlamak amacı güden KADEM (Kadın ve Demokrasi Derneği Merkezi) Çanakkale Temsilciliği Yönetiminin talebi üzerine İl Müdürlüğümüz tarafından “Sıfır Atık Yönetimi” konulu bilgilendirme toplantısı, 08.02.2019 ve 31.05.2019 KADEM Çanakkale Temsilciliği toplantı salonunda gerçekleştirilmiştir.

Resim H. 38 Sıfır atık bilgilendirme toplantıları (Çevre Yönetimi ve Denetimi Şb.)

Resim H. 39 Sıfır atık bilgilendirme toplantıları (Çevre Yönetimi ve Denetimi Şb.)

İlimiz Ayvacık Kaymakamlığı, Çan Kaymakamlığı, Biga Kaymakamlığı, Gelibolu Kaymakamlığı, Eceabat Kaymakamlığı, Lapseki Kaymakamlığı, Yenice Kaymakamlığı, Ezine Kaymakamlığı, Bayramiç Kaymakamlığı Sıfır Atık Odak Noktası Temsilcilerinin ve Kaymakamlıklarımıza bağlı diğer İlgili Kurumların temsilcilerinin den oluşan 25 kişinin

katıldığı, Kurumlarda Sıfır Atık Sisteminin Kurulması ve uygulanması, Bakanlığımız ECBS de yer alan Sıfır Atık Beyan Sisteminin kullanılması hakkında bilgilendirme toplantısı 15.02.2019 tarihinde İl Müdürlüğümüz toplantı salonunda gerçekleştirilmiştir.

Resim H. 40 Sıfır atık bilgilendirme toplantıları (Çevre Yönetimi ve Denetimi Şb.)

İlimizde Sıfır Atık Uygulaması ve Plastik Poşet kullanımının azaltılması konusunda Halkımızda farkındalığın artırılması amacıyla, İlimiz, İskele Meydanında 04.02.2019 tarihinde Bez torba, Sıfır Atık Kitapçığı ve Sıfır Atık T-shirtleri dağıtımı şeklinde bir etkinlik düzenlemiştir.

Valiliğimiz Hizmet Binasında, Sıfır Atık Projesi kurulumu, uygulaması ve Sıfır Atık Beyan Sisteminin kullanılması hakkında Odak Noktası Temsilcilerine; GESTAŞ çalışanları, Valilik Şube Müdürlükleri, Güney Marmara Kalkınma Ajansı (GMKA) ve Valilik Hizmet Binasında çalışan 40 kişilik personele Valiliğimiz GESTAŞ Toplantı salonunda 26.02.2019 tarihinde bilgilendirme toplantısı gerçekleştirilmiştir.

Resim H. 41 Sıfır atık bilgilendirme toplantıları (Çevre Yönetimi ve Denetimi Şb.)

24.04.2019 tarihinde Arıburnu İlkokulu 4. Sınıf öğrencilerine “Sıfır Atık” konusyla ilgili Müdürlüğümüz 15 Temmuz Konferans Salonunda video gösterileri ve sunum yapıldı. Örnek materyallerle sıfır atık eğitimi verildi. Sunum sohbet eşliğinde; soru ve cevap şeklinde yapılmıştır. Çocuklara Sıfır Atık konulu kitap, tişört, şapka ve bez torba dağıtıldı.

Ayrıca atıksu arıtma ve ambalaj atıkları toplama tesislerine teknik gezi düzenlendi.

Resim H. 42 Sıfır atık bilgilendirme sunumlarından bir görüntü (Çevre Yönetimi ve Denetimi Şb.)

Resim H. 43 Okullarda düzenlenen sıfır atık bilgilendirmelerinden bir görüntü (Çevre yönetimi ve Denetimi şb.)

"Kâğıt Çöp Değildir" projesi kapsamında, Proje Koordinatörü Görsel Sanatlar Öğretmeni Hüseyin Tarık AKKUŞ Lapseki İlçesindeki okullara gezerek öğrenci ve öğretmenlere uygulamalı olarak kâğıdın geri dönüşümünü anlatmıştır.

Kaymakamımız Sayın Tahir ŞAHİN, İl Müdürümüz Ömer BOLAT, İlçe Milli Eğitim Müdürümüz Aydın Şafak KILIÇASLAN, Resim Öğretmeni Hüseyin Tarık AKKUŞ'un ve okullardan öğrencilerin katılımıyla bu resimler 22 Mayıs 2019 tarihinde sergiye açılmıştır.

Resim H. 44 Sıfır atık etkinliklerinden bir görüntü (Çevre yönetimi ve Denetimi Şb.)

Resim H. 45 Sıfır atık eğitimlerimizden bir görüntü (Çevre yönetimi ve Denetimi şb.)

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN'ın eşi Sayın Emine ERDOĞAN Hanımefendi'nin himayelerinde başlatılan, Çevre ve Şehircilik Bakanlığımız tarafından yürütülen Sıfır Atık Projesi kapsamında Bahçeşehir Koleji Çanakkale Kampüsünde 17.12.2019 tarihinde “Sıfır Atık” eğitimi düzenlenmiştir

Resim H. 46 Bahçeşehir kolejinde düzenlemiş olduğumuz sıfır atık eğitiminden bir görüntü (çevre yönetimi ve denetimi şb)

Kaynaklar

Çanakkale Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2020